

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

הוועידה ה-20

חיפה, 4 – 7 בדצמבר 1985

כרך שני

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

הוועידה ה־20

כרך שני

הוצאת הוועד המרכזי של מק"י • 1988

20th CONGRESS

COMMUNIST PARTY OF ISRAEL

Haifa, 4-7.12.1985

2nd Part

הכרך הראשון של ספר הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית יצא לאור בשנת 1986, והוא כלל את דברי הפתיחה, דין-וחשבון הוועד המרכזי, דין-וחשבון ועדת הביקורת המרכזית, דברי הסיכום, ההחלטות והרכב המוסדות המרכזיים של המפלגה שנבחרו בוועידה.

הכרך השני, המוגש בזה, כולל את דברי החברים בדיון ואת הברכות מהארץ ומחוץ-לארץ.

ה ת ו כ ן

הדין

9	
9	דברי חברים מעל הבמה (לפי סדר הופעתם)
9	אסעד יוסוף כנאענה (יפיע)
10	נסים ברכה (בת-ים)
12	גאזי שביטה (טירה)
13	מרדכי פרוינד (פתח-תקוה)
14	ג'מאל מוסא (עכו)
17	אברהם זליג (רחובות)
18	תופיק כנאענה (עראבה)
19	נאיף סאלים סוויד (פקיעין)
21	עיסאם מחול (חיפה)
22	דורון וילנר (תל-אביב)
24	תמר גוז'נסקי (בת-ים)
26	סוהייל דיאב (נצרת)
27	עבד אל-חמיד אבו עיטה (טייבה)
29	רפיקה בכרי (בענה)
29	אליעזר פיילר (יד-חנה)
31	כמאל גטאס (ראמה)
32	גרשון קניספל (חיפה)
33	עאדל אבו אל-היג'א (טמרה)
34	רות לוביץ' (תל-אביב)
35	מוריד פריד (אום אל-פחם)
37	יעל כץ (תל-אביב)
38	יוכבד גונן (חיפה)
39	חוסיין אל-עוברה (רהט)
40	עוזי בורשטיין (רמת-גן)
42	סעיד באדר (טורעאן)
43	בצלאל (צלי) מושינסקי (הוד-השרון)
44	נביהה מורקוס (כפר יאסיף)
45	יחיאל עמית (ירושלים)
46	אמיל חביבי (נצרת)
49	גדי אלגזי (תל-אביב)
51	פליציה לנגר (רמת-גן)
53	אחמד סעד (אבו-סנאן)
54	בן-ציון בייר (חולון)
55	יעקב יעקב (באר-שבע)
56	עבד אל-קאדר דאהר (טייבה)
57	בנימין גונן (חיפה)
60	זאהי כרכבי (חיפה)

61	שמואל שלום (פתח-תקוה)
62	אנואר ג'מאל (סטודנטים ישראליים בברית-המועצות)
63	סלים אל-קאסם (נצרת)
65	דב חנין (תל-אביב)
66	אליאס טובי (חיפה)
67	סמירה כורי (נצרת)
68	רות לוין (תל-אביב)
69	סמיח גנאדרי (נצרת)
70	נסים אבו-ח'יט (טירה)
71	אמיר מחול (חיפה)
72	מליח נסרה (כפר יאסיף)
73	דורית שיקיירסקי (תל-אביב)
74	רמזי כורי (עכו)
75	יוסף אלגזי (רמת-גן)
76	ג'מאל זחלקה (ירושלים)
77	סאלם ג'ובראן (נצרת)
78	באסל גטאס (ראמה)
79	מיכה וילנר (תל-אביב)
80	סליבה כמיס (חיפה)
81	צפורה טובי-שרוני (חיפה)
82	עודה בשאראת (נצרת)
83	נוזיה עאסלה (אירגון מק"י ברומניה)
83	מוחמד עלי טאהא (כאבול)
84	יהושע אירגה (פתח-תקוה)
85	יורם גוז'נסקי (בת-ים)
87	מוחמד עלי מחמיד (אום אל-פחם)
88	דוד (סשה) חנין (תל-אביב)
91	סמי גטאס (נצרת)
92	כרמלה תמיר (תל-אביב)
93	ג'ורג' טובי (חיפה)
94	נזיר מג'לי (נצרת)
95	סלים שייח' סלימאן (נצרת)
96	אפרים קצב (רמת-גן)
97	סמיח סבאג (חיפה)
98	לילי רסולי (ירושלים)
98	יוסוף מטאנס (אבו-סנאן)
99	ירון בקר (בני-ברק)
100	אודט נימר (נצרת)
101	תופיק זיאד (נצרת)
102	אילנה בקאל (תל-אביב)
103	פח'רי בשתאווי (עכו)
104	מופיד סידאווי (ערערה)

- 105 גסאן חביב (נצרת)
 106 משה גבזה (פתח-תקוה)
 106 אחמד נזאל (ירושלים)

108 **דברי חברים שנמסרו בכתב** (לפי סדר הא"ב)

- 108 מוחמד אבו-אצבע (טייבה)
 108 ג'מיל אבו-ראס (טייבה)
 109 הישאם בסול (רינה)
 110 תופיק זוהיר (כפר קרע)
 110 נאילה זיאד (נצרת)
 111 ערסאן חביב-אללה (עין מהל)
 111 בדיע איברהים חוסרי (אום אל-פחם)
 111 תופיק חוסרי (אום אל-פחם)
 112 שולה חנין (תל-אביב)
 112 פח'רי חסן (סטודנט בבולגריה)
 113 עאדל עלי טאהא (כאבול)
 113 גסאן טאטור (רינה)
 113 אנטול יבלונקו (תל-אביב)
 114 שהיר כבהא (עין א-סהלה)
 114 ג'אבר כורי (נצרת)
 115 מנשה כליפה (בת-ים)
 115 עדנאן מחמיד (אום אל-פחם)
 116 יחיא מתאנה (קלנסואה)
 116 ג'יהאד סעד (שפרעם)
 116 ח'אלד עטייה (נצרת)
 117 סוהיל קבלן (בית ג'ן)

118 **ברכות מהארץ**

- 118 **ברכות מעל הבמה** (לפי סדר הגשתן)
 118 ברכת נשיא המדינה, מר חיים הרצוג
 119 ברכת הנהלת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון
 121 ברכת ארגון הפנתרים השחורים
 122 ברכת ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי
 124 ברכת תנועת בני עמל

125 **ברכות שנמסרו בכתב**

- 125 ברכת מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר
 125 ברכת מזכ"ל נעמת, משה לובלסקי
 125 ברכות מתנועות ומארגונים ארציים
 126 ברכות ממועצות מקומיות, מועצות פועלים ושכטים
 126 ברכות מסניפי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון — חד"ש
 127 ברכות מפועלים, ממפעלים ומוועדי עובדים

- ברכות מאישי ציבור, מורים, אקדמאים,
 127 סוחרים ובעלי מקצועות חופשיים
 127 ברכות מסטודנטים, תלמידים ומועצות תלמידים
 128 ברכות מוועדי הורים
 128 ברכות ממועדוני ספורט ותרבות ומקבוצות שונות

ברכות מחוץ לארץ

- ברכות המשלחות של מפלגות קומוניסטיות ופועליות
 129 (לפי סדר הגשתן)
 129 ברכת המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית
 130 ברכת מפלגת העם העובד המתקדמת של קפריסין (אק"ל)
 132 ברכת המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות
 136 ברכת המפלגה הקומוניסטית היוונית
 137 ברכת מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה
 140 ברכת מפלגת הפועלים המאוחדת הפולנית
 142 ברכת המפלגה הקומוניסטית הרומנית
 145 ברכת המפלגה הקומוניסטית של קובה
 147 ברכת המפלגה הקומוניסטית של ארצות-הברית
 150 ברכת המפלגה המהפכנית העממית של מונגוליה
 152 ברכת המפלגה הקומוניסטית האיטלקית
 153 ברכת המפלגה הקומוניסטית הקנדית
 157 ברכת המפלגה הקומוניסטית הגרמנית
 158 ברכת מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית
 160 ברכת המפלגה הקומוניסטית של צ'כוסלובקיה
 163 ברכת המפלגה הקומוניסטית היפנית
 164 ברכת מערכת הירחון "בעיות השלום והסוציאליזם"

רשימת מפלגות קומוניסטיות ופועליות

- ששיגרו ברכותיהן בכתב

- ברכות בכתב מארגונים שונים
 166 ברכת יאסר ערפאת, יושב-ראש הוועד הפועל של אש"ף
 166 ברכת נאיף חוואתמה, המזכיר הכללי
 167 של החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין

ה ד י ו ן

דברי חברים מעל הבמה

(לפי סדר הופעתם)

הצלחותינו מעמיקות את אחריותנו

אסעד יוסוף כנאענה (יפיע)

ועידתנו מתכנסת בתנאים בינלאומיים ואזוריים מסובכים בכל הקשור במערכה למען השלום בעולם ובמזרח-התיכון. אנו שואבים עידוד מהיוזמות ההיסטוריות של ברית-המועצות בתחום הפיתוח הכלכלי והגנת שלום העולם ומההערכה העמוקה לה זוכה מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית בקרב התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, התנועות לשיחרור לאומי, ובמיוחד בקרב העם הערבי הפלסטיני.

הגנת דרכה של מפלגתנו, העלאת רמת מאבקה והעמקת תפקידה ההיסטורי בחיי שני עמינו מחייבות תשומת-לב שיטתית יותר להעמקת התודעה ולשיפור האירגון ברוח של עקרוניות בהירה. במחוז נצרת פיתחנו יוזמות פוליטיות בהתאם לקו הכללי של המפלגה, וגייסנו המונים לתהלוכות ולאסיפות נגד הגזענות, לשוויון ולהגנת הקרקעות, לסולידריות עם העם הלוחם בגבורה בשטחים הכבושים. במקביל דאגנו לפיתוח החיים המפלגתיים הפנימיים — להעמקת הצנטרליזם הדמוקרטי, הביקורת והביקורת העצמית והקולקטיביות בעבודה. חינכנו את פעילי המפלגה להבין, כי נאמנותו של קומוניסט נמדדת בהתגייסותו הנלהבת לביצוע כל החלטות המפלגה, לרבות אותן החלטות שלגביהן היו לחבר הסתייגויות במהלך הדיון. אנו גאים בפיתוחן של יוזמות מקומיות של הסניפים ושל שיטות מגוונות בעבודה הציבורית והתרבותית, בהטלת תפקידים אחראיים על מנהיגים צעירים, שתפקידם בחיי המחוז זוכה לחשיבות רבה יותר.

הודות לפעילותו השיטתית והמסורה, השיג מחוז נצרת הצלחות מרשימות: בבחירות לכנסת (1984) נאספו במחוזנו 17 אלף קולות לחד"ש, ובכך הדפנו את המיתקפה של המפלגות הציוניות ו"הרשימה המתקדמת", רשימת הריאקציה והבגידה. בשנת 1985 התרחבו שורות מחוז נצרת ב-15 אחוז, ובסך-הכל בין הוועידות ה-19 וה-20 גדלו שורותינו ב-48 אחוז. גאים אנו על כך, שמחצית המנויים של "אל-אתיחאד" הם במחוז נצרת, וכי למעלה מ-80 אחוז ממנויי "אל-ג'דיד" נמצאים במחוזנו.

להצלחותינו מן הראוי להוסיף את גידול ייצוג חד"ש במועצות המקומיות: מ-58 נציגים ב-15 רשויות מקומיות ל-66 נציגים ב-18 רשויות מקומיות. נציגי חד"ש עומדים בראש 11 רשויות מקומיות (לרבות עיריית נצרת) ומשתתפים בניהול 2 רשויות נוספות. בין שתי הוועידות הקמנו שלושה סניפי מפלגה חדשים, והאחרון ביניהם — בנצרת עילית.

הצלחותינו אינן משכרות אותנו, אלא מעמיקות את תחושת אחריותנו כלפי

מפלגתנו וכלפי עניין השלום והדמוקרטיה ועתידם של שני עמי ארצנו. משום כך אנו מאתרים את חולשותינו ומתגברים עליהן בעקרונות לנינית ותוך ביצור קשרינו עם הפועלים והמוני-העם.

המשימות ההיסטוריות המוטלות על מפלגתנו בתחום המאבק הדמוקרטי, הפטרייטי והפועלי תובעות שנהיה מפלגה חזקה, מלוכדת ופעילה. הבה נפעל כולנו, כדי שהוועידה תהיה מנוף למימוש מטרותינו הנעלות. ובהזדמנות זו אני קורא לכל מחוזות המפלגה לתחרות קומוניסטית על השגת המטרות שתקבע הוועידה, וקודם כל — הרחבת שורותינו, ביצור האירגון, והעמקת הגישה הפרולטרית המארקסיסטית-לנינית של פעילי המפלגה.

דרכים להרחבת השפעתנו בקרב האוכלוסייה היהודית

נסים ברכה (בת-ים)

הדו"ח שהוגש לוועידה ה-20 ע"י הוועד המרכזי והועשר בדיוני הקאדר המפלגתי, מהווה מסמך רעיוני-מדיני-אירגוני מקיף, המסכם את פעילות המפלגה מאז הוועידה ה-19. כמו כן מתווה הדו"ח דרך לפיתוח עבודתנו, להבטחת ולביצור היסודות הרעיוניים-אירגוניים של המפלגה בעתיד.

על אף התנאים המסובכים בהם פעלנו, ובכלל זה במחוז תל-אביב — יפו, אנו יכולים להתגאות בכך שהיננו שותפים בארבע וחצי השנים שחלפו בפרק נוסף של עשייה מהפכנית אמיצה בתולדות המפלגה.

אנו יכולים להצביע על הישגים חשובים בעבודתנו, כגון: הנחלת מספר תפיסות מדיניות שלנו לחוגים ואישים נוספים; פריצות-דרך מסוימות במאמץ לבנות חזית נגד סכנת הפאשיזם והגזענות; שינוי פני אגודות הסטודנטים; פיתוח החזית הדמוקרטית והגברת כוחה במערכות הבחירות; העמקה מסוימת של קשרינו עם השכירים ונציגיהם; בניית קאדר צעיר; גידול שורות המפלגה ובנק"י.

הישגים אלו, ורבים אחרים, אינם מונעים אותנו מלראות, שעדיין לא מיצינו את יכולתנו, גם בתנאים הקיימים, להרחיב את השפעת המפלגה ואת שורותיה בקרב האוכלוסייה היהודית.

השקפת-העולם הבורגנית, הלאומנית-ריאקציונית, השלטת בקרב רוב האוכלוסייה היהודית בארץ, אינה השקפה מגובשת, אך משפיעה גם על מעמד הפועלים, הנוער ותושבי שכונות העוני. השקפה זו היא ביטוי להצלחת המימסד המסורתי, לטעת בקרב השכבות העממיות אמונה מסולפת לפיה פתרון המצוקה הכלכלית והבטחת הבטחון הפיסי ועתיד הדור הצעיר תלויים ב"אחדות לאומית", במלחמות ובהתבדלות לאומנית. הרעיונות הללו בהתגשמותם עומדים בסתירה גוברת לאינטרס המעמדי של העובדים: לקיום בכבוד, לשלום ולבטחון, להבטחת זכויות המאבק האיגודי-מקצועי ועוד. אף כי גדל מספר האנשים שסובלים מתוצאותיה של סתירה זו, אין הם מסוגלים להגיע בלעדינו להבנת הדרך לפתרון.

הדו"ח של הוועד המרכזי מונה, ובצדק, את התנאים וסדרי העדיפויות בפעילותנו למען הרחבת השפעתנו בקרב האוכלוסייה היהודית: הרחבת הלימוד והחינוך הרעיוני והגברת העימות הרעיוני עם יריבים ואויבים; ובמקביל — הגברת פעילות המפלגה בקרב מעמד הפועלים.

למען מימוש משימות אלו קיים הצורך להציג את השאלה: לאן יופנה עיקר המאמץ? תנאי ההתפתחות תובעים, שהמאמץ בתחום העבודה הרעיונית יופנה קודם-כל אל מעמד הפועלים והשכבות העממיות, אל הנוער, ואל החוגים המעורבים הלכה-למעשה במאבק למען שלום, להגנת הדמוקרטיה ונגד הגזענות וסכנת הפאשיזם.

חייבים אנו להציב את המטרה, שבמסגרת שיפור עבודתנו בקרב מעמד הפועלים לא נסתפק רק בהרחבת הדרכתנו את המאבקים להגנת השכר ותנאי העבודה, אלא נפעל גם להגברת השפעתנו הרעיונית בקרב. זוהי חובתנו, משום שההגנה על האינטרסים היומיומיים של העובדים לא תהיה לוחמת ועיקבית ללא הנחלת השקפת עולם מהפכנית לטובים שבין העובדים. אך זוהי גם הערובה להרחבת השורות שלנו דווקא מקרב הפועלים. ניצבת השאלה, מי יגשים את המשימות הללו שמציבה הוועידה בפני המפלגה? מצב הקאדר המפלגתי ברחוב היהודי חמור מאוד. אין אפשרות לפתח עבודה שיטתית בתחומי פעולה רבים שבוועידות המחוזיות מוגדרים כתחומים חיוניים, בגלל המחסור בחברים מתאימים.

הקאדר המפלגתי הקיים מתרוצץ בין הצורך לקיים את המסגרת של האירגון המפלגתי לבין הצורך להגיב וליזום פעילות פוליטית אקטואלית או לפעול באירגוני חזית או בארגונים ציבוריים רחבים אחרים. אין מגיעים לעבודה יסודית של הכנת תוכניות עבודה (כולל בתחום העבודה הרעיונית), לטיפול אישי ולקליטה של חברים חדשים, להעמקת העבודה בקרב הדור הצעיר ובקרב מעמד הפועלים.

במחוז ת"א — יפו, עלינו לעשות מאמצים נוספים כדי להתגבר על חולשות אירגוניות ולשכלל ולייעל את עבודתנו; לשם כך אנו שואפים להגדיר תוכניות עבודה ברורות, שבהן לכל תא תהיה משימה קונקרטית ולכל חבר יהיה תפקיד מוגדר; להשתחרר משיגרות שליליות; להפעיל מסגרות חדשות שיענו על צרכי הפעולה הרעיונית, ועל דרישות פעילות בקרב צעירים ונוער ובקרב השכבות העממיות.

כרגע אין ניראה באופן שינוי יסודי, אשר יצור תנאים אובייקטיביים נוחים יותר לעבודתנו בקרב האוכלוסייה היהודית. בתנאים אלה, הפעולה למען הגברת השפעתנו וכוחנו בקרב אוכלוסייה זו — שזה נושא גורלי להתפתחות מפלגתנו — חייבת לעמוד כמשימה כלל-מפלגתית, כמשימה של כלל המחוזות והסניפים.

השלטון פועל נמרצות כדי ליצור הפרדה, זרות ובדלנות ביחסים שבין יהודים וערבים. אך במציאות קיימות נקודות מגע בין האוכלוסיות היהודית והערבית: במפעלי תעשייה עובדים יחד יהודים וערבים; באוניברסיטאות לומדים יחד סטודנטים יהודים וערבים; קיימים קשרים חשובים בין יהודים וערבים גם בתחום היצירה האמנותית והתרבות. למוקדי מיפגש אלה פוטנציאל עצום, אותו אפשר וצריך לנצל בייתר יעילות. לשם כך עלינו

להישען על השפעת המפלגה בקרב האוכלוסייה הערבית, ולהפכה למנוף להרחבת השפעתנו בקרב כלל ציבור השכירים, בקרב הדור הצעיר, ובמיוחד בקרב העובדים והצעירים היהודים.

בוועדים ציבוריים, הפועלים בתחומי המאבק למען השלום והדמוקרטיה ונגד הגזענות וסכנת הפאשיזם (אף כי בחלק מהם בולטות עדיין מגמות היונקות מהמסורת ומההשקפות הציוניות-לאומניות והאנטי-קומוניסטיות), על האירגון המפלגתי מוטלת החובה לארגן פעילות טקטית ולוחמת של חברי מפלגה בתוך מסגרות אלו, תוך מיצוי האפשרויות להשפעה פוליטית-רעיונית על הפעילים הלא-קומוניסטים הכנים המצויים שם, ותוך התמדה במאבק להפיכת כל מסגרת כזו למסגרת משותפת ליהודים ולערבים.

חיזוק המפלגה — הערובה להישגים

גאזי שבייטה (טירה)

בראשית דברי ברצוני לבטא את תמיכתי בקו הכללי של מפלגתנו, המצביעה על המוצא ופועלת למימושו לטובת היהודים והערבים בישראל. המשברים הקשים הפוקדים את החברה הישראלית הם תוצאה של המדיניות התוקפנית של החוגים השליטים, המיישמים את האידאולוגיה הציונית, והמתנכרים לזכויות הלגיטימיות של העם הערבי הפלסטיני. מדיניות זו מנוגדת לאינטרסים האמיתיים של כל עמי האיזור, ובכללם — עם ישראל.

בסכמי את פעילותנו במחוז המשולש בשנים האחרונות ברצוני לציין, שמאז ועידת המחוז התשיעית (אפריל '84), גדל מספר חברי המפלגה במחוז ב-30 אחוז (נטו), ואילו שורות בנק"י התרחבו בלמעלה מ-80 אחוז. הקמנו שני סניפי מפלגה חדשים וסייענו בהקמתם של חמישה סניפים של חד"ש. מספרן של חברות תנד"י והיקף פעילותן גדלו בצורה בולטת. חד"ש השיגה את ראשות השלטון המקומי בשלושת היישובים הגדולים במחוז — באום אל-פחם, בטייבה ובטירה. לראשונה זכינו בייצוג במועצות המקומיות של קלנסואה, כפר קרע וג'לג'וליה; השבנו לעצמנו את הייצוג בבקה אל-גרבייה ושמרנו על ייצוגנו בערערה.

הכפרים העיקריים במחוזנו הפכו יעד להתקפות הפאשיסטיות של כהנא. אולם עמידתם האיתנה של תושבי אום אל-פחם, טייבה וטירה והסולידריות של כוחות הדמוקרטיה היהודיים והערביים היו לסלע, שאליו התנפצו גלי המיתקפה הגזענית, והפכו אות אזהרה לגיוס דעת-הקהל הישראלית נגדה. מפלגתנו וחד"ש מילאו תפקיד מדריך במערכה זו.

במאבק נגד המדיניות הרשמית ונגד זרמים העוינים את מפלגתנו אנו נתקלים בקשיים סובייקטיביים, המגבילים את יכולתנו לבצע את מדיניותנו ולחזק את הבריתות, המהוות כוח חשוב במאבק. במיוחד הורגשו חולשותינו במהלך מערכת הבחירות לרשויות המקומיות ('84). בסניפים אחדים נתגלו חיכוכים פנימיים, שמהם נדף ריח של גישה משפחתית וחמולתית, והיו גילויים של חוסר משמעת מפלגתית, של זילזול בצנטרליזם הדמוקרטי (הדלפת דיונים

פנימיים). מעשים אלה הסבו נזק לאחדות המפלגה והטביעו את חותמם השלילי גם על אחדות החזיתות המקומיות. הם זרעו בילבול בקרב האוהדים ופתחו פתח בפני מנגנון השלטון ובפני תנועות עוינות כמו "האחים המוסלמים" וקבוצות לאומניות שונות. התופעות השליליות גרמו לכך, שהגענו למערכת הבחירות לכנסת (84') כשאנו פחות מאורגנים.

במצב דברים זה היה עלינו להתמודד גם עם "הרשימה המתקדמת", שהחלה לנפנף בצבעי הדגל הפלסטיני, להפיץ שמועות כוזבות לגבי עמדותינו ולגבי הנהגת המפלגה, הארצית והמקומית, ולסלף את ההיסטוריה המפוארת של מפלגתנו. בעזרת מנגנון השלטון המרכזי וסוכניו המקומיים, עלה בידי "המתקדמת" למשוך לצידה חלק מהחמולות שהפסידו במערכה נגד חד"ש בבחירות המוניציפליות. וכך קרה, ש"המתקדמת" הצליחה לאסוף במשולש יותר קולות מאשר החזית.

תוצאות הבחירות לכנסת בכפרי המחוז עוררו את מצפונם הקומוניסטי של חברים רבים ואת דאגתם של מאות אוהדים ואנשי חזית נאמנים. בעזרת הוועד המרכזי וועדת הביקורת המרכזית, ניהלנו מאז סוף שנת 84' ועד אמצע 85' מערכה אירגונית-פנימית קשה ומסובכת, שבמהלכה נאלצנו להפסיק את חברותם של חברים מספר, וביניהם חברים ותיקים. מערכה זו עצרה את ההידרדרות ואיפשרה לארגן את סניפי המפלגה על בסיס איתן יותר. בשלושת החודשים הראשונים לאחר השלמת המערכה הזאת, עלה בידי המפלגה להתגבר על תוצאותיה ולצרף לשורותיה עשרות חברים חדשים.

המסקנה המתבקשת מהמשבר ומההתגברות עליו היא, שאין לדחות את הטיפול בשום הפרת משמעת, גדולה כקטנה, ומצד כל חבר. דחיה בטיפול עלולה להחריף את המחלה עד כדי כך, שכבר יהיה מאוחר לטפל בה. מסקנות נוספות: יש להעמיק את החינוך הרעיוני-פוליטי של כל החברים, להקפיד על תוכניות פעולה מוגדרות ועל הביקורת ולטפח יחסי חברות.

ההגנה על מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, ביצורה והעמקת התמיכה הציבורית בה — הם הערובה שנוכל להתמודד בהצלחה עם האתגרים ההיסטוריים הניצבים בפנינו. אין משימה נעלה יותר מבניית מפלגתנו והורשתה לדורות הבאים, כדי שעמינו יוכלו להגיע לחוף המבטחים של השלום הצודק, החירות והסוציאליזם.

הפכנו כתובת לתושבי שכונות

מרדכי פרוינד (פתח-תקוה)

הדין-וחשבון של הוועה"מ הוא מלאכת מחשבת של שימוש נכון במדע המארקסיסטי-לניני בתנאים המורכבים של ישראל. הדו"ח נותן למפלגה, ולחבר כפרט, אפשרות לפתח יוזמות בתחום שבו הוא פועל, ולקדם את מטרותיה של המפלגה שביניהן — הצלת ישראל מהמשבר הכללי והעמוק, אשר אליו דירדרו אותה שליטיה הציונים והפרו-אימפריאליסטיים. אנו, הקומוניסטים, המתייצבים ללא-לאות לצד העם העובד במערכותיו

הקשות, חייבים לנצל בייתר-שאת את התנאים שנוצרו לפעילות מוגברת בקרב מעמד הפועלים ובשכונות.

במחוזנו, מחוז השפלה, הרחבנו את הקשרים עם ציבור הפועלים ואנו מגיבים על בעיותיו בעלונים, בכרוזים ובהצעות במועצת הפועלים. אנו הפעלנו לא-פעם את מוסדות ההסתדרות לפתרון בעיות קשות במפעלים, כמו, למשל, ב"חוטי-לויט" וב"מרכבים". פעילות הסניף התרחבה גם בשכונות ובקרב זוגות צעירים. היינו הגורם היחיד בפתח-תקוה שעמד לצידם. תושבים אשר הצביעו קודם לכן עבור המערך, הליכוד וכך, אומרים כבר היום שחבל שעשו כך, ומוסיפים: "אנו רואים אתכם, הקומוניסטים, ונוכחנו לדעת שאתם מסורים לענייננו". התוצאה — הקמת חוג פוליטי לזוגות צעירים, והפצת כ-30 עיתוני "זו הדרך" בשבוע באופן קבוע. קיים סיכוי להרחבה נוספת של הקשרים ולהקמת חוגים בשכונות נוספות. אנו הפכנו כתובת לתושבי המקום, גם לענייניהם הפרטיים, וזאת ביוזמתו הברוכה של תא הצעירים, ויש סיכוי להעמקת העבודה המפלגתית במקום.

חשוב שלאחר הוועידה נתגייס כולנו להרחבת הקשרים עם הציבור, ונפרה בפעילותנו זו את הנסיון המפלגתי בתחום הפעילות בשכונות.

היו לנו במחוז גם הישגים חלקיים במקומות שהיו בעבר נקודות ריקות, וזאת הודות לעבודה קולקטיבית אינטנסיבית של מזכירות המחוז. הגדלנו את מספר המצטרפים למפלגה, הקמנו סניפים חדשים וחזקנו סניפים קיימים. כמו כן, הקמנו חוגי אוהדים קבועים במקומות שמקודם נראו לנו כבלתי מתאימים. הוכח, שבעקשנות קומוניסטית ותכנון קולקטיבי, תוך שיתוף מירבי של החברים, ניתן להתגבר על הקשיים בהקמת חוגים. שיפרנו את החינוך האידיאולוגי במחוזנו וצעד זה עזר רבות לחברים הצעירים.

אנחנו ניבחנו בכך, שבתום הוועידה נתגייס כולנו להעמקת החינוך הרעיוני-פוליטי, להרחבת הפעילות בקרב מעמד הפועלים ובשכבות עובדים נוספות, ולהמשך הקשר החי בשכונות, שאנו מהווים לגביהם, אובייקטיבית, כתובת אמינה יחידה.

מניפי הדגל האדום הם הלוחמים העיקריים לזכויות העמים

ג'מאל מוסא (עכו)

בדו"ח הוועד המרכזי של מפלגתנו לוועידה ה-20 מצויין "משקלו המכריע של מעמד הפועלים בקרב האוכלוסייה הערבית...". הגדרה זו נכונה גם מבחינת המבנה החברתי וגם מבחינת העמדות הפוליטיות. מעמד הפועלים עמד ועומד בראש מאבק האוכלוסייה הערבית בישראל למען האינטרסים היומיומיים, הזכויות האזרחיות והלאומיות, השוויון, הדמוקרטיה והשלום הצודק. ציבור העובדים הערבי ניהל מאבקים היסטוריים נגד המימשל הצבאי ונגד גזילת האדמות ולמען הזכות לעבודה ושוויון בשכר ובתנאים הסוציאליים.

ההרכב החברתי-מעמדי של האוכלוסייה הערבית הוא פועל-יוצא של מדיניות ממשלות ישראל, שגזלו את רוב האדמות וזרקו את החקלאי הערבי ובני משפחתו לשוק העבודה השכירה. מדיניות זו, שמנעה את תיעוש ופיתוח העיר והכפר הערביים ואת הקמתם של מפעלים כלכליים ומוסדות כספיים ערביים עצמאיים – הגבילה את התפתחות הבורגנות הערבית כמעמד בעל שליטה כלכלית-חברתית ופוליטית. בתי-המסחר הגדולים, סניפי הבנקים והשירותים השונים, שהוקמו ביישובים הערביים הם בבעלות חברות יהודיות ומוסדות ממשלתיים והסתדרותיים, או כפופים להשפעתם המכרעת.

השכירים המהווים 77 אחוזים מהמועסקים הערבים עובדים ברובם מחוץ לעירם או כפרם במשקים, במפעלים ובמוסדות השייכים ליהודים. שיעור החקלאים העצמאיים הערבים מגיע רק ל-10 אחוזים מהמועסקים ועוד 10 אחוזים הם סוחרים, בעלי-מלאכה, קבלנים קטנים, בעלי-מקצועות חופשיים וכו'. התפתחות זו הפכה את מעמד הפועלים לרוב ולמנהיג בקרב האוכלוסייה הערבית. מעמד הפועלים רכש לעצמו בעלי-ברית בקרב החקלאים, הסוחרים הקטנים והבינוניים, בעלי-המלאכה, הקבלנים ובעלי-ההכרה מבין המשכילים הערבים.

המסורת הפועלית מקובלת כיום על ההמונים הערביים, המציינים את ה-1 במאי והדבקים בסולידריות היהודית-ערבית, בידידות לברית-המועצות ולכלל הארצות הסוציאליסטיות, ובתמיכה בשחרור הלאומי ובשלום. מעמד הפועלים מעניק את עיקר תמיכתו למפלגתנו הקומוניסטית היהודית-ערבית, אשר רכשה על בסיס תמיכה זו מעמד מנהיג לא רק בקרב ציבור העובדים, אלא גם בקרב כלל ההמונים הערביים.

התפתחות היסטורית זו יצרה את האפשרות להקמת החזית הדמוקרטית בנצרת בשנת 1975 ולהצלחתה בבחירות לעיריית נצרת, בהן נבחר כראש העיר החבר תופיק זיאד. על בסיס התפתחות זו גם יזמה מפלגתנו הקומוניסטית בוועידת ה-18 (ב-1977) את ייסוד החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון היהודית-הערבית.

עמדתה המנהיגה של מפלגתנו בקרב האוכלוסייה הערבית מרגיזה את חוגי השלטון. בבחירות לכנסת ה-11 (1984) עמדה מפלגתנו בפני התקפה ארסית מצד "הרשימה המתקדמת", שזכתה לעידוד מחוגי השלטון ומחוגים פלסטיניים פרו-אמריקאיים. מפלגתנו הקומוניסטית הדפה את ההתקפה הזאת הודות לעמדתה העקרונית ולתמיכתם של מעמד הפועלים ובעלי-בריתו. בבחירות לוועידת ההסתדרות ה-15 (1985) הכשיל ציבור העובדים הערבים את ה"מתקדמת" ומנע ממנה ייצוג.

"המתקדמת" תקפה את מפלגתנו הקומוניסטית על היותה מפלגת מעמד הפועלים באומרה: "הקומוניסטים נושאים את הדגל האדום, ואילו אנו ('המתקדמת') נושאים את דגל הלאום בעל ארבעת הצבעים (כלומר, הדגל הפלסטיני)". ועוד: "הקומוניסטים עוסקים בבעיות הפועלים, ואנו ('המתקדמת') עוסקים בעניינים לאומיים." בהצהרות אלה הכריזה "המתקדמת" על עוינותה לפועלים המהווים את הרוב המכריע של האוכלוסיה הערבית. אך לא רק זאת. "הרשימה המתקדמת" בוגדת גם באינטרסים המעמדיים וגם באינטרסים הלאומיים האמיתיים של ההמונים הערביים, למרות שהיא מנסה

להסתיר בגידה זו בניפנוף בדגל הלאום בעל ארבעת הצבעים. לא במקרה קמה השותפות בין ראשי "המתקדמת" הערביים לבין הקבוצה הציונית האנטי-פועלית והפרו-אמריקאית של אבנרי-פלד.

אנו, הקומוניסטים, המניפים את הדגל האדום, דגל מעמד הפועלים, מתגאים בהיותנו הלוחמים העקביים ביותר למען האינטרסים הלאומיים האמיתיים של ההמונים הערביים, ושל ההמונים היהודיים, למען שלום צודק ויציב שיתבסס על הקמת מדינה פלסטינית בצד ישראל.

ועידתנו קוראת לחברות וחברי המפלגה להרחיב את הקשרים עם הפועלות והפועלים במקומות העבודה, בשכונה, בעיר ובכפר, וכן בלשכות-העבודה. עלינו להרחיב את הפצת פירסומי המפלגה בקרב העובדים. זולת מפלגתנו, אין לעובדים מי שידריכם במערכה להגנת שכרם, מקום עבודתם וכלל האינטרסים שלהם. במיוחד אמורים הדברים לגבי הפועלות והפועלים הערבים, הסובלים מאפלייה קשה: השכר הממוצע של השכיר הערבי נמוך מהשכר הממוצע ב-30 אחוזים לפחות; כ-60 אחוזים מהעובדים הערבים עובדים בעבודות קשות ופשוטות בענפי הייצור (לעומת 43 אחוזים בקרב העובדים היהודים).

המשרדים הממשלתיים והמשק ההסתדרותי אינם קולטים לעבודה את האקדמאים, הרופאים, המהנדסים והטכנאים הערבים. גם הנהגת ההסתדרות מנהלת מדיניות של אפלייה לאומית כלפי העובדים הערבים המאורגנים בה. היא מונעת בחירת מועצות פועלים, אינה מרחיבה את המרפאות, ואינה משקיעה בתיעוש ובבנייה.

הכיבוש הישראלי הנמשך בגדה המערבית, ברצועת עזה וברמה הסורית פתח שוק של כוח-עבודה זול ביותר בפני המעבידים בישראל. כמאה אלף פועלים פלסטיניים מהשטחים הכבושים עובדים בישראל בתנאי ניצול מחפירים, בשכר נמוך ובתנאים סוציאליים כמעט אפסיים.

ואם לא די בכך, לשכות-העבודה של מימשל הכיבוש גובות את הכספים שמשלמים המעבידים עבור הטבות סוציאליות מסויימות לחלק מהפועלים הפלסטיניים, ומנצלות כסף זה לצרכים שונים אך לא לתשלום ההטבות הסוציאליות לפועלים האלה. הנהגת ההסתדרות דורשת להעביר את הכספים הללו לקרנות ההסתדרות באמתלה של הגנה על זכויות הפועלים הללו. הפועלים הפלסטיניים מהשטחים הכבושים אינם אזרחי ישראל, ולכן אין למוסד ישראלי כלשהו, וגם לא לשלטון הכיבוש, הזכות ליטול לעצמו את הכספים ששולמו עבורם.

המימשל הצבאי מדכא באכזריות את האיגודים המקצועיים הפלסטיניים, רודף את הנהגתם וסוגר את משרדיהם ומועדוניהם. לאחרונה החליט מימשל הכיבוש לגרש מחוץ למולדתם ארבעה מנהיגים: ד"ר עזמי שועייבי, עלי אבו-הילאל חסן עבד אלג'ואד ונביל אבו-סתיתה. הנהגת ההסתדרות אינה מוחה נגד הגירוש וגם לא נגד דיכוי האיגודים המקצועיים הפלסטיניים.

סיעתנו, סיעת חד"ש בהסתדרות, הנאבקת למען שכר ותנאים סוציאליים שווים לכל העובדים בישראל, קוראת לשים קץ לכיבוש הישראלי ולהקמת מדינה פלסטינית בצד ישראל.

מועידתנו זו אנו שולחים ברכה חמה, ברכת עידוד וסולידריות לחברינו באיגודים המקצועיים הפלסטיניים.

מאבק עיירות העוני נגד האבטלה והמצוקה

אברהם זליג (רחובות)

המדיניות הכלכלית של ממשלת המערך-ליכוד, שכונתה "הבראת המשק", הובילה להורדה דרסטית בשכר הריאלי, לצמצום אכזרי בשירותים הציבוריים ולאבטלה המונית. מדיניות זו פוגעת במיוחד בעיירות הנקראות עיירות פיתוח והבנויות סביב מספר מצומצם של מפעלים, בעיקר מפעלי טקסטיל ובנייה. כל פשיטת-רגל וסגירת מפעל גורמות לגידול נוסף באבטלה, ששיעורה בעיירות בנגב כבר הגיע ל-30 עד 40 אחוזים מכוח-העבודה.

חריפות המשבר הכלכלי-חברתי ניפצה את האשלייה, כאילו העתקת הבסיסים הצבאיים מסיני לנגב תביא ישועה לעיירות העוני. האבטלה המתרחבת מלמדת, כי הפתרון טמון בהקמת מפעלים תעשייתיים מודרניים ובפיתוח השירותים החברתיים על חשבון תקציב המדינה.

המצוקה החברתית הגוברת בעיירות הללו עקב האבטלה ועקב השכר הנמוך שמקבלים רבים מהעובדים מולידה זעם ומחאה. אפילו ראשי העיירות הללו הציגו את השאלה, האם גורלם של בני דימונה ואופקים הוא להיות רק חוטבי-עצים ושואבי-מים, ואילו מי מביניהם שרוכש השכלה יאלץ למצוא תעסוקה רק במרכז הארץ. די אם אציין, כי 80 אחוזים מבני אופקים שסיימו את שירותם הצבאי בשש השנים האחרונות — נטשו את העיירה.

המצב גם מוליד התארגנויות של מאבק. בירוחם הראו התושבים, כי אינם מוכנים להשלים עם המצוקה והניוון שניכפו עליהם. כתוצאה מפעילות חוג של הפנתרים השחורים בחד"ש, התארגן הוועד להצלת ירוחם. הוועד הזה אירגן בשנה האחרונה מספר הפגנות, שיגר משלחות לכנסת ופנה לדעת-הקהל בצורות שונות. הוועד העלה את התביעה שבירוחם יוקמו מפעלים חדשים ודחה את ההסתה של הפאשיסט כהנא נגד העסקת פועלים ערבים כפתרון-כביכול לאבטלה.

הפועלים הערבים הם קורבנות ראשונים של המצוקה, ובמיוחד אמורים הדברים לגבי הערבים תושבי הנגב, הסובלים בשנים האחרונות מגילויים חריפים של רדיפות ואפלייה.

הריאקציה בארץ מרבה לדבר על זכויות-האדם בארצות אחרות. אבל מה קורה אצלנו? לאזרח ערבי לא שמורה אפילו הזכות להתגורר במקום בו גרה משפחתו במשך דורות.

בעיקבות חתימת הסכמי קמפ-דייוויד התקבל בכנסת (ב-8 ביולי 1980) חוק מיוחד, "חוק רכישת מקרקעין בנגב", שלפיו הפקיעה הממשלה מערביי הנגב 82 אלף דונם לצורך הקמתו של שדה-תעופה צבאי ועוד 15 אלף דונם עבור הקמת שבע עיירות לערבים הבדואים שיפנו מיישוביהם. למרות מחאות חריפות, בוצע הנישול באמצעי כפייה, בעזרת "הסיירת הירוקה", ו-40 אלף ערביי הנגב הפכו בעל-כורחם מחקלאים ורועים לפועלים שכירים המתגוררים בעיירות הבנויות בצפיפות. דרישתם של ערביי הנגב מהשלטונות שיוקצו להם קרקע ומים, כדי שיוכלו להמשיך ולהיות חקלאים ולחיות במסגרות הדומות

למושבים — לא זכתה אפילו לתשובה פורמלית. מצוקת ערביי הנגב ומצוקת תושבי עיירות העוני מוכיחות, כי מדיניות הממשלה פוגעת בעובדים היהודים והערבים כאחד. פיתוח הנגב צריך להיעשות כך שיהיה לטובת כל תושביו, יהודים וערבים. מחוז דרום-נגב של מפלגתנו התמודד עם הבעיות החברתיות והלאומיות שהחריפו, ובוועידתו (שנערכה ב-19 באוקטובר 1985) הוא סיכם את הישגיו וחולשותיו. בין הישגי המחוז ראוי לציין את הרחבת השורות, את גידול מספר הקולות שקיבלה חד"ש בבחירות לכנסת ולוועידת ההסתדרות, ואת הגידול בהפצת "זו הדרך" (ב-15 אחוזים) ו"אל-אתיחאד". במיוחד ראוי לציון סניף באר-שבע, שלקראת הוועידה ה-20 הכפיל את מספר המנויים של "אל-אתיחאד".

ועידת המחוז דנה בפעילות בקרב האוכלוסייה היהודית וסיכמה, כי נמשיך לחתור לשיפור עבודתנו בקרב ציבור הפועלים ובקרב הנוער ולהרחיב את הקשרים הקיימים בערים השונות. במקביל נתגייס לתמיכה במאבקם של ערביי הנגב נגד מדיניות הנישול וההתקפות של "הסיירת הירוקה". הצלחה במילוי משימות אלה תהיה תרומתנו להגברת המאבק שמנהלת מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית למען השלום והקידמה החברתית.

להיות ראויים לתואר הנעלה "חבר המפלגה"

תופיק כנאענה (עראבה)

בהביעי את הסכמתי העקרונית לדו"ח הוועד המרכזי לוועידה ולתוכנית הפעולה שהוצעה, ברצוני להעיר לגבי עניינים שהועלו בפרק "המפלגה". פרק זה מצטיין הפעם בניתוח יסודי, ולכן הוא מסייע להעמקת הביקורת המועילה ולחיזוק האירגון המפלגתי.

בפרק "המפלגה" נאמר: "מפלגתנו איתנה מבחינה אידיאולוגית, מארקסיסטית-לנינית, מדיניותה נכונה. המבנה האירגוני שלה הוא של מפלגה מהפכנית של מעמד הפועלים. אולם החולשות המתגלות בה מחייבות טיפול." להלן נאמר שטיפול זה יתרכז בשלושה תחומים — פעילות רעיונית, חיזוק הפעילות בקרב העובדים וחיזוק האירגון המפלגתי. ברצוני להתרכז בתחום השלישי.

לדאבוני, עקרונות הצנטרליזם הדמוקרטי מופרים במקרים לא-מעטים על-ידי מספר חברים מרכזיים, ועובדה זו גורמת, בדרך זו או אחרת, להפרת העקרונות הללו גם על-ידי חברים מסויימים בהנהגה המחוזית והמקומית. חיוני לכן, לגלות קפדנות בביקורת לגבי חברים מרכזיים בכל מקרה של הפרת היסודות האירגוניים של המפלגה, כדי שקפדנות זו תהיה דוגמא לגבי הפעילים האחרים.

המצע הרעיוני והתוכנית המדינית של מפלגתנו הם נכונים ביותר, אך בכך לא די: רק שמירה על יסודות האירגון הלניני תבטיח את העמקת אחדותנו

הפוליטית והרעיונית.

לחברי המפלגה יש, בדרך כלל, חוש מעמדי מפותח, והם בעצמם מבחינים בהתנהגות מוזרה של חבר או בהתבטאות בלתי-עקבית שלו. הרתיעה מוויכוח רעיוני, עליה דובר בפרק "המפלגה", מתגלה לעיתים בצורה גרועה אף יותר — בהתייידדות או בנקיטת עמדה מתונה כלפי אויבים. התנהגות כזאת פוגעת במפלגה, בשמה הטוב ובאחדותה, ויוצרת את הרושם המוטעה, כאילו קיימות בה עמדות שונות.

בהקשר זה ברצוני לספר על הצלחתה של מזכירות מחוז נצרת, בשיתוף פעולה מלא עם ועדת הביקורת המחוזית, להביא לשיפור הפעילות במספר סניפים, הודות למעקב מתמיד אחר הבעיות האירגוניות והפוליטיות-רעיוניות, ואף האישיות, שצצות בסניפים. טיפול בבעיות עוד בטרם הגיעו למבוי סתום מאפשר למצוא להן פתרונות הולמים ובזמן קצר.

בעיה אחרת שאנו חייבים לטפל בה היא הנסיון של מספר חברים ליטול מהמפלגה יותר ממה שהם נותנים לה, נסיון המוביל לתופעות של אופורטוניזם ותועלתנות. תופעות אלה מזיקות לחיי המפלגה, והנהגת המפלגה חייבת לתת דוגמא של מאבק בלתי-מתפשר נגדן. כדי לסלק תופעות אלה מחיינו, חיוני, לדעתי, לגלות עירנות כשמצטרף חבר חדש ולסייע בחינוכו הפוליטי-רעיוני, וכן להיות שקולים יותר בעת שמעלים חברים להנהגה. חשוב, כמו-כן, לערוך בדיקה יסודית של הבקשות למילגות לימודים, וזאת כדי למנוע שהחלטה תושפע מקשרים אישיים או משפחתיים. חשוב שהמועמד ללימודים יצטיין בהתמדה בפעילותו ובתכונות אופי הולמות.

חבר חדש שמצטרף למפלגה, עושה בה את צעדיו הראשונים באירגון קומוניסטי. לכן האירגון המפלגתי נושא באחריות להדרכתו, להעמקת הידע הרעיוני שלו, ולחינוכו לאחריות כלפי המפלגה והחלטותיה ולשמירה קפדנית על האירגון הלניני.

אחדותה הרעיונית-פוליטית והאירגונית של מפלגתנו היא הערובה להתפתחותה ולחיזוק מעמדה בקרב ההמונים. והרי כפי שאמר לנין, מי שעיקר פעילותו בקרב ההמונים ומי שדבק בהחלטות המפלגה, הוא הראוי לתואר הנעלה — חבר המפלגה הקומוניסטית.

ברית חיים ולא ברית דמים

נאיף סלים סוויד (פקיעין)

להתמודד עם בעיית הגזענות פירושו מאמץ יומיומי. בתחום זה צברנו במחוז עכו נסיון חשוב. באיזור מעלות אנו מקיימים מיפגשים יהודיים-ערביים ופעילות מגוונת נגד הגזענות ולדו-קיום בין שני העמים. אנו עורכים אסיפות וחוגי בית, מבקרים בבתים ומרחיבים בהתמדה את קשרינו. נסיון הפעילות הזאת לימד אותנו שחיוני להגיע בהסברתנו לחוגים שונים, לא להתייאש מקשיי ההתחלה ולא להרפות מהמאמצים להקים מסגרות משותפות. חשוב ואפשרי לפתח פעילות כזאת ולערוך מיפגשים כאלה גם במקומות אחרים.

אחת הדרכים להגיע לכך היא — הפצה רחבה של פירסומי מפלגתנו בעברית. תחום חשוב אחר של פעילותנו במחוז עכו היא בקרב האוכלוסיה הערבית-דרוזית. אוכלוסיה זו היא ערבית לכל דבר, אבל לפי החלטת השלטונות נוסף לה הסבל של גיוס חובה. גיוס כזה גרם לכך, שבכפר הקטן חורפיש ישנן 26 משפחות שכולות, ובכפר בית-ג'אן — 28 משפחות שיקיריהן נהרגו, רובם בלבנון.

יש מי שמנסה לומר, כי השירות בצבא מעניק עדיפויות לערבים הדרוזים. האמנם?

בכפר מר'אר ישנם היום 700 חיילים משוחררים מובטלים; בכפר כיסרא לא נותנים רשיונות בנייה כבר 25 שנה, אפילו לחיילים, ודורשים שתמורת רשיון יוותרו התושבים על אדמות שבבעלותם; בכפר פקיעין, שבו היתה מועצה מקומית כבר בשנות הארבעים, מונעים כבר עשר שנים בחירת מועצה מקומית;

בתשע השנים האחרונות סיימו את לימודיהם בבית-הספר התיכון בכפר ירקא 1,100 צעירים, אבל רק 9 מהם הגיעו לאוניברסיטה בארץ;

ב-13 כפרים המסונפים למועצת פועלי מרכז הגליל ישנם 20 אלף פועלים ערבים-דרוזים, אבל אין אפילו בית-ספר מקצועי אחד ואין מתנ"ס, שיכון עובדים לא בנה בהם אפילו חדר אחד וחברת העובדים לא הקימה בהם אפילו מפעל אחד.

לא אאריך בדוגמאות, אך גם ממה שהבאתי עולה, שלמרות הזיופים והטיוח, איש אינו יכול להפוך חסרונות ליתרונות, ואפלייה לרעה לזכות-ייתר. לא מקרה הוא שגוברת ההתנגדות של הצעירים הערבים-הדרוזים לגיוס החובה.

מלחמת לבנון, הדיכוי האלים של התנגדות הדרוזים אזרחי סוריה החיים בגולן לכיבוש הישראלי, ההשתתפות בפעולות המחאה והסולידריות של כוחות השלום היהודיים — כל אלה פקחו את עיניהם של רבים. מאות צעירים דרוזים יושבים כעת בבתי-הכלא הצבאיים משום שאינם מוכנים לשאת נשק נגד בני עמם בכלל, ונגד אחיהם הפלסטינים בפרט.

חברינו במחוז עכו רכשו יוקרה רבה הודות לעמידתם האמיצה, וברוב הכפרים נבחרו חברים שלנו למועצות המקומיות, למועצות הפועלים, לוועדי עובדים, לוועדי הורים. בפעילותנו רכשנו עשרות מנויים חדשים ל"אל אתיחאד" בכפרים שבעבר השפעתנו בהם היתה מצומצמת.

אנו יכולים לומר, כי מדיניות "הפרד ומשול" שמנהלת הממשלה נוחלת כשלונות, ואפילו אנשי השלטון בכפרים צוחקים היום מההפרדה המלאכותית בין "דרוזים" ל"ערבים".

איש אינו רוצה בברית דמים ואחוות נשק ומוות, שמציעים חוגי השלטון. כולנו רוצים באחוות חיים ובברית של שלום ושוויון, ואת דגל ברית החיים, השלום והשוויון מניפה בעיקביות רק מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית.

המאבק בכהניזם ובגזענות הרשמית

עיסאם מחול (חיפה)

חיפה העיר וחיפה המחוז סבלו ישירות בתקופה שבין שתי הוועידות ממדיניות התלות באימפריאליזם האמריקאי. חיפה הוצעה לאמריקאים ע"י ראש-הממשלה דאז, מנחם בגין, כבסיס לצי הששי התוקפני. מאז פוקדות אותה בתדירות גבוהה נושאות-מטוסים ואוניות מלחמה גרעיניות אחרות. כיום יותר ויותר אנשים בחיפה רואים את הסכנות הטמונות בהפיכת נמלה לבסיס אמריקאי וליעד ישיר בעת מלחמה.

חיפה, כמרכז תעשייתי, נושאת בגופה צלקות כואבות עקב המשבר העמוק והכל-צדדי של הקפיטליזם המונופוליסטי הישראלי. חיפה תופסת את המקום הראשון בישראל בשיעור האבטלה, בסגירת המפעלים ובפיטורי עובדים. יעידו על כך המשבר של מפעלי אתא, מספנות ישראל, וולקן, מיתמר, טיב-טוב, ומעל ל-7,000 המובטלים. חשיפתו בפני ציבור העובדים של הקשר בין התלות באמריקאים לבין האבטלה ושחיקת השכר היא בעלת משקל מיוחד בפעילות מחוז חיפה.

לתקופה שבין שתי הוועידות, ובמיוחד לקראת מלחמת לבנון ואחריה, היו אופייניות פעולות המחאה, שעמדו בסימן של פריצה מסיבית אל הרחוב. עשרות הפגנות ועצרות ועשרות הפצות של חומר אורגני במרכזי העיר, במקומות העבודה ובשכונות. הכלי שאיפשר פעילות רחבה כזו היה הוועדים נגד המלחמה בלבנון, לסולדריות עם אוניברסיטת ביר-זית ונגד הגזענות. בסיכום פעילותנו בין שתי הוועידות ניתן לומר, כי דווקא משום שהמצב ברחוב קשה, אנו נחוצים בו עוד יותר. מחובתנו להרגיל את הציבור לכך, שסיסמאותינו ומאבקנו הם חלק מהנוף הפוליטי. והרי עמידה איתנה, ללא היסוסים, מול האווירה הכללית המאיימת ברחוב הישראלי, רק היא יכולה למשוך כוחות חדשים למאבק, לתרום לגיבוש עמדותיהם הפוליטיות ולסייע בידיהם להתגבר על הרתיעה ממאבק ועל הייאוש. ניתן לסכם, שהמאסיביות ביציאה אל הרחוב, תוך כדי ניהול ויכוח פוליטי ורעיוני עם בעלי-בריתנו בוועדים הציבוריים, לא רק שהוכיחו את עצמם כגורם המדרבן כוחות חדשים להצטרף למאבק, אלא שהם גם תרמו לייצוב הוועדים נגד המלחמה והכיבוש. על רקע פעילות זו הצלחנו להרחיב את שורות המפלגה במחוז ב-27 אחוז (נטו) בין שתי הוועידות מקרב צעירים ערבים ויהודים.

הרחבת השורות מוכיחה, שהפעילות בקרב הציבור הרחב אינה נחלתם של החברים היהודים בלבד; זוהי גם חובתם של חברים ערביים בשכונה, בקמפוסים ובמקומות-העבודה.

דו"ח הוועד המרכזי קובע, שבשנים שלאחר הוועידה ה-19 התפשטה מאוד הגזענות בישראל ולבשה צורה פוגרומיסטית מובהקת, ובו בזמן גברה סכנת הפאשיזם. דו"ח הוועד המרכזי מנתח בצורה מדעית את התפתחות המבנה הכלכלי-חברתי של ישראל כבסיס החומרי המסוגל להצמיח פאשיזם, וקובע שהכהניזם פועל להכנת בסיסו ההמוני.

אין ספק, שהמאבק נגד הכהניזם הוא מאבק בעל חשיבות ממדרגה

ראשונה, והקמת תנועה אנטי-כהניסטית רחבה עשויה להיות נקודת-זינוק למאבק בגזענות. אך אין פירוש הדבר, שהיא כבר כיום בעלת משמעות כזאת. לא כהנא וקומץ מרעיו הם הסכנה העיקרית לדמוקרטיה בישראל, ואפילו לא אנשים כאריאל שרון, יובל נאמן ורפאל איתן. ממשלת "האחדות הלאומית", המבצעת מדיניות גזענית, מעודדת רוצחי ערבים ומחפה עליהם, מוכיחה, שהניגוד בין הכהניזם לבין הגזענות הרשמית, הוא בין גזענות בוטה וברוטלית, שקיומה מעורר את החוש האנטי-גזעני בציבור, לבין גזענות מוסווה יותר.

מסקנתי היא, שהתנועה האנטי-גזענית בישראל, בה אנו פועלים, צריכה להיאבק ללא-היסוס הן נגד הכהניזם והן נגד המדיניות הרשמית הגזענית, המתבססת על האידיאולוגיה הציונית. אי-העקביות בהבנת עניין זה בקרב כוחות שהשתתפו תחילה בוועד נגד הגזענות היא שעמדה מאחורי שרשרת הפילוגים שפקדה את הוועד. דווקא כהנא, בפולמוס שהוא מנהל עם החוגים הציוניים השליטים האוסרים על הופעתו בבת-ספר, מבליט את הסתירה המובהקת בין הציונות לבין הדמוקרטיה. אין משמעות הדבר, שכל מי שמגדיר את עצמו כציוני הוא גזען. ציונים רבים פועלים יחד איתנו במאבקים דמוקרטיים שונים. תפקידם של האנטי-גזענים העקביים הוא לחשוף את הסתירה בין ציונות ודמוקרטיה באמצעות ויכוח רעיוני בלתי-מתפשר. הוועדים נגד הגזענות יהיו עקביים יותר, כאשר נשכנע אותם בהגיון הפנימי המקשר בין המאבק נגד הגזענות לבין המאבק נגד הכיבוש והמלחמה, שהם מקור ההשראה לגזענות והגורם להתנוונותה של החברה הישראלית.

שליטי ישראל וארה"ב מאיימים בשרביט המלחמה, הפאשיזם וגזילת הקרקעות, כדי להשיג ויתורים משפילים מהמנהיגים הערביים והפלסטיניים בראשות אש"ף. מנהיגי הימין הערבי והפלסטיני שעייפו מדרך המאבק, הם מצידם מפחידים את עמם בסכנות הפאשיזם, כדי להשיג תמיכה המונית בגישתם התבוסתנית, המוותרת על זכויותיו הצודקות של העם הפלסטיני.

עמידתו האיתנה של העם הפלסטיני ומאבקם של כוחות השלום בישראל הנסמכים על כוחות השלום והקידמה בעולם, ובראשם ברית-המועצות, הם שיפתחו את השער אל השלום הצודק באזורנו.

תנועות המחאה והקומוניסטים

דורון וילנר (תל-אביב)

אני מברך את הוועד המרכזי היוצא על הדו"ח הממצה והמעמיק שהכין לקראת הוועידה ה-20. את דברי אקדיש לנושא העבודה בקרב תנועות המחאה נגד המלחמה בלבנון ונגד הכיבוש.

במהלך מלחמת לבנון קמו לראשונה אירגוני מחאה שנגעו בבטן הרכה של המימסד הציוני ובמיתוסים המקודשים ביותר שלו. אנשים שחונכו וגדלו על ברכי הקונספציות של הקונסנזוס הלאומי — נטשו אותן. בקרב הפעילים היו תהליכים של פוליטיזציה, של יתר מעורבות חברתית.

משך הפעילות של המעורבות החברתית היה שונה. אצל אחדים היתה זו פעולה לזמן קצר ביותר, בדרך כלל בזמן שהאירועים הכתיבו מעורבות אישית (צו לשירות בלבנון, סירוב, מאסר או איום במאסר עקב הסירוב), וכן זמן קצר אחריהם. אצל אחרים היה התהליך עמוק יותר. כאלה שהגיעו לפעולה על בסיס הסתייגות ממלחמת-לבנון, או על בסיס הסתייגות מהתפקיד האישי שהצבא הטיל עליהם, הגיעו למסקנות פוליטיות מרחיקות-לכת, יחסית לעמדות המוצא. כאלה שהתייחסו בביקורת למלחמת-לבנון אך הסתייגו תחילה מכל קשירה של הנושא עם השאלה הפלסטינית — תומכים היום בנסיגה לגבולות '67 ובהקמת המדינה הפלסטינית בצד מדינת ישראל.

תהליך חשוב ביותר היה גיבוש הניכור כלפי מדיניותה של ארצות-הברית באיזור. בני-נוער שחונכו במשך שנים על ברכי המיתוסים של "החלום האמריקאי" ושל "ארה"ב — הידיד-הנאמן-ביותר-של-ישראל" — יצאו בעיצומה של המלחמה עם הסיסמא: "לא נמות ולא נמית בשירות ארצות-הברית". אין להפריז בממדי התופעה, אך מבחינה ערכית יש כאן איכות חדשה וזה בנושא הקשה ביותר במאבקנו והוא — היחס לאימפריאליזם.

הגישה החיובית הכללית לאימפריאליזם ושיתוף-פעולה ההדוק בין הציונות, על כל חלקיה — מכהנא דרך התחיה, הליכוד, המערך, שינוי, מפ"ם, ר"ץ, שלום עכשיו, ועד ל"מתקדמת" — לבין חלקים כאלה או אחרים של המימסד של ארה"ב, הפכו את שגריר ארה"ב בתל-אביב למושא של עלייה לרגל של כל הגורמים הפוליטיים בישראל, להוציא את חד"ש והמפלגה הקומוניסטית. בתנאים אלה היינו עדים לסתירה, כאשר חלק מכוחות השלום הכנים, הנוטלים חלק במאבק היומיומי למען פתרון של מדינה בצד מדינה, הולכים אל המימשל האמריקאי כדי שיהיה להם למושיע, בשעה שמדיניות ארה"ב שוללת מכל-וכל פתרון צודק לבעייה המזרח-תיכונית. טרם הצלחנו להביא כוחות שלום אלו להכרה, כי במישור הבינלאומי, בעלת-הברית הנאמנה במאבק לשלום אמיתי היא ברית-המועצות. כשלב ביניים, חשוב להביא אנשים אלה להכרה, שגם אם הם חולקים על השיטה החברתית בברית-המועצות או על מדיניות-החוץ הסובייטית בחלקים שונים של העולם, הרי שבנושא הסיכסוך המזרח-תיכוני, תוכנית-השלום הסובייטית היא זו המבטאת את אינטרס השלום באיזור, ובעצם — את עמדתם.

היחס אל הקומוניסטים בארגוני המחאה השונים לא היה פשוט. מצד אחד, פעלו נגדנו כל הדעות הקדומות הידועות, ומצד שני, היו הרצון למחות במשותף נגד המלחמה והעובדה, שבין הפעילים המסורים ביותר למאבק היו הקומוניסטים. סתירה זו הובלטה בייתר-שאת נוכח עמדתה של תנועת שלום עכשיו, אשר בתחילת המלחמה השתיקה את חבריה בטענה הנפסדת של "שקט, יורים"; אחר-כך, נוכח גל המחאה הגואה, יצאה בסיסמא המאולצת "לא למלחמה כזאת" (מלחמות אחרות — בבקשה...); ורק לבסוף, ברגע האחרון ממש, קראה לצאת מלבנון עכשיו.

פעילות הקומוניסטים בארגוני המחאה השפיעה על החברים עצמם. נאלצנו להתמודד עם האתגר של עבודה בחזית רחבה ביותר בתנאים של חשדנות ודעות קדומות רבות. כיום ניתן לסכם, כי בדרך כלל תרמנו לאירגונים אלה,

ובמקרים מסויימים היינו גם נושאי-המאבק העיקריים. יחד עם זאת היינו כה שקועים בעבודת החזית הרחבה, עד שהזנחנו במקצת את עבודתנו המפלגתית. זה התבטא בכך שניצלנו, ובצדק, את האפשרויות שנפתחו בפנינו לעבודה למען מימוש מטרות ארגון המחאה, ובכך תרמנו ללא ספק לחיזוק התנועה נגד המלחמה. אך פחות מדי שמנו דגש על ההסברה והשיכנוע של הפעילים השונים בכך, שהקומוניסטים לא רק שאינם יצורים משונים, אלא שהם בעלי אידיאולוגיה ופוליטיקה בעלות משמעות והשלכות מעבר לנושא הקונקרטי של מחאה נגד המלחמה.

אצל אלה שעמם שוחחנו יותר, ניכר היה מעבר ממחאה בנושא לבנון לעבר חיפוש הגורמים העמוקים יותר לסכסוך הישראלי-פלסטיני ועד להכרה בצידקת הפתרון עליו אנו נאבקים.

לירידה שהסתמנה בפעילות תנועות המחאה ישנן מספר סיבות. הסיבה הפוליטית היסודית היא — מוגבלותן למחאה בלבד, ללא מאבק למען תוכנית-שלום ריאלית. סיבות אחרות — יאוש וחוסר נסיון פוליטי.

את הנסיון העשיר שרכשנו במאבק נגד המלחמה בלבנון מן הראוי שניישם במאבק למען האתגרים העומדים בפנינו, תוך שימוש נרחב באחוזה היהודית-ערבית הלוחמת, אותה אנו מממשים בתוך המפלגה. אנו צריכים ליצור, יחד עם כוחות דמוקרטיים נוספים, מסגרות מאבק רחבות שיקשרו את השלום עם הלחם, ואת שניהם עם המאבק בכיבוש ובגזענות ולמען הדמוקרטיה.

"זו הדרך" — למי הוא פונה?

תמר גוז'נסקי (בת-ים)

הוועידה ה-20 של מפלגתנו מתכנסת בשנה בה אנו מציינים בשמחה ובגאווה עשרים שנה להופעת "זו הדרך". הורתו של שבועוננו היתה בימי הפילוג, והופעתו הסדירה מאז היא פרי עבודה מאומצת של קולקטיב המערכת במשך כל אותן שנים. "זו הדרך" מהווה חוליה בשרשרת המפוארת של העתונות הקומוניסטית ושל תולדות המפלגה הקומוניסטית בארצנו. אנו מצרפים את ברכתנו החמה לעתון-האח, "אל-איתחאד", שהפך יומון, ומשוכנעים ששיתוף הפעולה בינינו ימשיך ויתפתח.

הדין-וחשבון של הוועד המרכזי, שפורסם לקראת הוועידה, והנותן ביטוי נאמן למאבקה הכולל, הפוליטי והרעיוני, של מפלגתנו בשלב הנוכחי של התפתחותה, מגדיר את העתונות הקומוניסטית "נשק חד בידי המפלגה" וחולק לה שבחים. אנו, עובדי "זו הדרך", מודים על האמון בנו, ומתכוונים להתמודד ברצינות עם המשימה שהוצגה בפנינו: לדאוג להעלאה נוספת ברמתו להגדלת הפצתו.

כאחראים לבטאון של הוועד המרכזי, אנו רואים בתפקידים הבאים את תפקידינו העיקריים: ביטוי נכון, משכנע ומלהיב למדיניות המפלגה; הדרכת החברים וכלל הקוראים לפעילות פוליטית; תרומה להרחבת הקשרים

הציבוריים של המפלגה; עזרה לעובדים ולמובטלים זועמים, לצעירים מיואשים ולבני שכונות ששונאים את המימסד, להבין מי האחראי למצבם ומהי הדרך לשינוי המציאות.

אפשר לומר בהכללה, כי תפקידנו הוא להנחיל לציבור קוראנו הדרכה מעמדית-פועלית, המבוססת על תורת הסוציאליזם המדעי ועל הנסיון המצטבר של הסוציאליזם הקיים בברית-המועצות ובארצות סוציאליסטיות אחרות ושל תנועת הפועלים הבינלאומית. אולם כדי לממש תפקיד זה, מוטל עלינו להתמודד בצורה משכנעת, חיה, מסקרנת ושאינה מתחמקת, עם שאלות קשות הרווחות בקרב הציבור הישראלי.

מעבר לקהל חברי המפלגה ואוהדיה וחברי בנק"י, שהם קוראנו הנאמנים ביותר, קהל היעד של "זו הדרך" מורכב, אם להגדיר זאת באופן כללי, משני ציבורים שונים: האחד – פועלים, תושבי השכונות ועיירות-הפיתוח; השני – בעלי הדעות היוניות, שרב ביניהם מספרם של הסטודנטים, האקדמאים, חברי הקיבוצים. בדרכם של שני הציבורים הללו אלינו ניצבות משוכות גבוהות של אי-אמון, הנובעות מדעות קדומות אנטי-קומוניסטיות ואנטי-סובייטיות, שאותן מטפח השלטון. אולם הנסיון הוכיח, כי נקודת-המוצא המשותפת שממנה אפשר לצאת ולהסביר את עמדותינו, היא שונה לגבי כל אחד מהם.

לגבי העובדים השכירים, הפועלים, תושבי השכונות והעיירות, נקודת-המוצא שעליה קל יותר להגיע להסכמה היא, שהקומוניסטים דואגים לעובדים. בזאת נוכחנו לדעת בקשרים העגפים שפיתח "זו הדרך" במשך שנים עם ועדי עובדים במאות מקומות עבודה. לעומת זאת, השאלה הקשה יותר להסברה ולשיכנוע לגביהם היא, שתוכנית השלום שלנו, המבוססת על כינון מדינה פלסטינית בצד ישראל, תואמת את האינטרסים הלאומיים של ישראל, ושהחזרת השטחים הכבושים לא תפגע בבטחון.

לגבי בעלי הדעות היוניות, כמו תומכי שלום עכשיו, למשל, נקודת-המוצא המוסכמת היא שהכיבוש הוא אסון, שמלחמת לבנון היתה מיותרת והרסנית, ששלטון על עם אחר מוליד גזענות ועלול להוביל לפאשיזם. הוויכוח, לעומת זאת, הוא על אופי המשטר הסובייטי, על הדמוקרטיה הסוציאליסטית, על מהות הציונות ועל המפלגה הקומוניסטית הישראלית עצמה.

כל עוד "זו הדרך" הוא העתון הפוליטי היחיד שלנו בעברית, מחובתנו לפנות מעל דפיו לשני הציבורים הללו עם המסר שלנו לאחדות-פעולה (של העובדים, של שוחרי השלום ומתנגדי הגזענות), ועם תשובות משכנעות לבעיות שמפרידות, בינתיים, בינינו לבין כל אחד מציבורים אלה.

הדו"ח של הוועד המרכזי ציין ובצדק, כי רוב הציבור היהודי מזהה עדיין את הציונות עם פטריוטיזם ישראלי. זיהוי זה קיים גם אצל בעלי הדעות היוניות, שבהתנגדותם למדיניות ההתפשטות ולנישול הפלסטינים ממולדתם מערערים, בעצם, על תפיסות-יסוד ציוניות, אך בכל זאת מגדירים עצמם ציונים.

נראה לי, שבויכוח הרעיוני שאנו מנהלים עם אותם ציונים המוכנים לשלום ללא כיבושים, עלינו לשים את הדגש בהוכחת העקביות שבמדיניות הציונית: הפרקטיקה של הציונות בארץ במשך 80 השנים האחרונות לא היתה

סטייה מעקרונות הציונות, אלא הגשמתם הנאמנה. המלחמות התוקפניות, הטרור הממלכתי, הפיכת צה"ל למעין צבא שכיר בשירות ארצות-הברית, הגזענות המתפשטת — כל אלה הם פועל יוצא מהתפיסות הלאומניות הציוניות, שהן ביסודן פרו-אימפריאליסטיות ואנטי-סוציאליסטיות. נקודה נוספת שעלינו לשכנע בה היא, שהציונות אינה (ולא היתה מעולם) תנועה לשחרור לאומי ושאין היא כלל תשובה אמיתית לאנטישמיות הרווחת בעולם המערבי.

שיקול ארוך-טווח של עבודתנו מחייב, כך נדמה לי, לא להחליט לנהל את הסברתנו, הווה אומר — גם את ההסברה המנוהלת מעל דפי "זו הדרך", רק בכיוון אחד מהציבורים הללו. לכאורה קל לנו יותר למצוא שפה משותפת עם ציונים בעלי דעות יוניות, הרואים בפלסטינים פארטנר למשא ומתן לשלום. אך כל נשכח, כי גם אחרי שמשכנעים אותם בצידקת תוכניתנו לשלום ומערערים את גישתם הציונית, נותרים מיכשולים גדולים בדרכם אל מפלגתנו, וקודם-כל — יחסם המתנכר לענייני עובדים, הנובע מהמוצא הבורגני והזעיר-בורגני של רבים מהם. לכאורה, קשה לנו יותר להסביר את עמדותינו בקרב בני השכונות והפועלים, שלא מעטים מהם נותנים בבחירות את קולם לליכוד. אך הנסיון הוכיח, שכאשר קושרים בצורה משכנעת את בעיותיהם היומיומיות עם מדיניות הכיבוש — שכנועם אינו בלתי-אפשרי. היתרון של מאמץ זה הוא, שלאחר שהשתכנעו, קל להם יותר לסגל לעצמם את השקפת-העולם המעמדית שלנו ולהצטרף למפלגה.

ובסיכום, בהתחילו את העשור השלישי לקיומו שואף "זו הדרך" להיות שבועון קריא ומעניין, שמביא לציבור קוראיו את רעיונות המפלגה בצורה פולמוסית משכנעת ורחוקה מחזרה שיגרתית על סיסמאות. אנו מאמינים ש"זו הדרך" כזה גם קל יותר להפיץ, והרי בסופו-של-דבר הצלחתנו תימדד בגידול מתמיד במספר הקוראים של שבועוננו.

סוד הישגיה של נצרת האדומה

סוהייל דיאב (נצרת)

הנסיון שנצבר בשנים עברו במערכה למען השלום הצודק, השוויון והגנת זכויות העובדים לימד, כי הערובה שלנו היא במדיניות נכונה ובמאבק לוחמני ומחושב נגד המדיניות השלטת ונגד הזרמים היריבים, מצד אחד, ובאחדות הרעיונית, הפוליטית והארגונית של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית.

תושבי נצרת האדומה תרמו תרומה חשובה בעימות עם מדיניות הכיבוש, התוקפנות, האפליה הלאומית והגזענות. אין זה מקרה, שהמשטרה ומשמר הגבול תקפו בצורה אכזרית את בני נצרת שהפגינו נגד הטבח במחנות הפליטים סברה ושתילה, פצעו 44 מהם ועצרו למעלה מ-300.

במערכות הבחירות האחרונות ביססנו את אחיזתה של החזית הדמוקרטית בנצרת. בבחירות למועצת העיריה (1983) השיגה החזית הדמוקרטית 66 אחוזים מהקולות, ואילו מועמדנו לראשות העיר, חברנו תופיק זיאד, זכה

ב-70 אחוז מהקולות, ונבחר לתפקידו בפעם השלישית. בבחירות לכנסת (1984) צברנו בנצרת 10 אלפים קולות (58 אחוז מהמצביעים), ואילו בבחירות להסתדרות (1985) הפכנו לסיעה הגדולה ביותר במועצת פועלי נצרת, בעוד שהמערך ירד וזכה רק בשליש מהקולות. במועצת נעמת בנצרת השגנו אפילו רוב מוחלט.

הישגינו אלה לא היו אפשריים אילולא ניהלנו מערכה חד-משמעית נגד "המתקדמת". חוגי "המתקדמת" ניהלו תעמולה פרועה, כדי ליצור רושם כוזב, שבמפלגה הקומוניסטית הישראלית ישנם, כאילו, שני קווים. אך הם נכשלו, משום שמפלגתנו העריכה מן הרגע הראשון שהקמת רשימה זו היא נסיון ליצור אלטרנטיבה לחד"ש באוכלוסיה הערבית, וכי העימות עמה אינו עימות מקומי נצרותי, כפי שסברו אחדים. "המתקדמת" שואפת "לשחוט את הפרה הקדושה", כלומר, את חד"ש, כפי שהתבטא אחד מראשיהם בנצרת. אין זה מקרה, ש"המתקדמת" ריכזה את התקפותיה השפלות נגד עיריית נצרת ונגד תופיק זיאד, נגד העתון "אל אתיחאד" ונגד עורכו הראשי, אמיל חביבי, ונגד כל מנהיגינו, ובראשם מאיר וילנר ותופיק טובי.

בתקופה הקצרה, יחסית, שחלפה מאז הוקמה "המתקדמת" — תחילה בנצרת, ואחרי-כן במישור הארצי — התברר, כי תחת דגלה התכנסו חוגים אנטי-קומוניסטיים ואנטי-סובייטיים החדורים שנאה תהומית לחזית הדמוקרטית. כעת שרויה קבוצה זו במצב של נסיגה, על רקע החרפת המאבקים הפנימיים, והיא עדיין קיימת הודות לתמיכתם של חוגים אמריקאיים וישראליים ריאקציוניים, וכן של חוגים ריאקציוניים פלסטיניים. בנצלם את הסיוע הכספי הנדיב הזורם אליהם, מנסים ראשי "המתקדמת" ליצור אווירה של יאוש פוליטי ושל נכונות לכניעה, ובכך הם משתלבים במיתקפה האימפריאליסטית נגד עמנו הפלסטיני. אין זה מקרה, שראשי "המתקדמת" תומכים בהסכם עמאן.

אך גם לאחר שחשפנו את אופייה האמיתי של "המתקדמת" כזרם ימני אנטי-קומוניסטי, משימתנו טרם הושלמה: עלינו להמשיך ולהיאבק נגדה במישור הרעיוני והפוליטי.

האוכלוסיה הערבית בישראל למדה מנסיונה העשיר, כי דרכה של המפלגה הקומוניסטית, דרכה של חד"ש, היא הנכונה ביותר, הבטוחה ביותר והתובעת פחות קורבנות. דרכנו מהפכנית אך לא הרפתקנית; דרכנו היא המאבק היהודי-ערבי המשותף.

בל ננפח טעויות של בעלי-ברית

עבד אל-חמיד אבו-עיטה (טייבה)

הפעילות המוניציפלית מהווה חלק ניכר מפעילות מחוז המשולש. בוועידתנו המחוזית העשירית, שנערכה לא מכבר, סיכמנו הישגים גדולים בתחום זה. חד"ש מיוצגת כיום ב-8 מתוך 11 המועצות המקומיות, לרבות ביישובים הגדולים — אום אל-פחם, טייבה וטירה, בהם החזית היא בהנהלת

המועצה. אום אל-פחם הפכה מבצר החזית והחלוץ במאבק הציבורי המתנהל במשולש נגד הגזענות, מדיניות הדיכוי והאפליה הלאומית. מאבק זה הניב פרי כאשר אום אל-פחם הוכרזה עיר.

סניפי החזית בכפרים השונים הרחיבו וחיזקו את פעילותם ואת קשריהם עם המוסדות הארציים של חד"ש. מנסיוננו למדנו, שקודם-כל יש לזהות ולהגדיר מהן הדרישות, שסביבן מאוחד הכפר, ומיהם האויבים והיריבים. למדנו ולימדנו את הקשר העמוק בין המערכה להשגת שירותים ציבוריים ופיתוח כפרינו לבין המערכה המדינית למען הזכויות הלאומיות. למדנו שיש ללחום בגישות משפחתיות ועדתיות, המנוצלות בידי השלטונות כדי לזרוע פילוגים ובדרך זו להקל על יישום מדיניות האפליה. למדנו גם, שאֵל לנו לנפח טעויות של בעלי-בריתנו, אלא יש לטפל בהן בעדינות ובתבונה, ובזמן אסור לנו לעצום עינינו נוכח טעויותינו ולטפל בהן ביעילות.

פעילותנו להרחבת החזיתות המקומיות ולחיזוקן אינה עומדת בסתירה לפעילותנו להרחבת שורות המפלגה. להיפך: הגברת כוחם של הקומוניסטים תורמת במישרין לחיזוקה של החזית ולהידוק שיתוף-הפעולה עם בעלי-הברית. קיים, לכן, צורך אובייקטיבי חיוני לחנך לשותפות עם הקומוניסטים ולהוכיח, כי האנטי-קומוניזם מנוגד לשאיפות האמיתיות של המוני-העם ומחליש את ההתנגדות למדיניות הדיכוי.

במחוז המשולש עלינו להתמודד עם זרמים רעיוניים-פוליטיים יריבים — עם הלאומנות האולטרה-מהפכנית, עם הפנאטיות הדתית, עם הריאקציה המדינית. גורמים זעיר-בורגניים מיואשים מצאו מקום ב"רשימה המתקדמת", שמנפנת בסיסמאות פטריוטיות מזויפות, אך כל מעייניה — החלשת המפלגה והחזית. "המתקדמת" מרבה בהשמצות ובמסעות רצח-אופי כלפי הנהגת המפלגה, כדי להסוות בדרך זו את כניעתה לשלטונות ואת התייצבותה מול ונגד המאבק הציבורי המאורגן. הופעת "המתקדמת" הולכה שולל רבים, אך כחלוף החודשים והשנים, התפכח ציבור זה והוא כבר מלמד את "המתקדמת" לקח שלא יישכח, כפי שהוכיח כשלונה בבחירות לוועידת ההסתדרות.

אשר לחיזוק המפלגה עצמה, הבעיה אינה בשינון העקרונות הלניניים של האירגון המפלגתי, אלא ביישומם העקבי בחיי היום-יום: בוויכוח חופשי בתוך המוסד המפלגתי ובהתייצבות כולם מאחורי ההחלטה שנתקבלה; בעבודה קולקטיבית ובהנהגה קולקטיבית; בביקורת ובביקורת עצמית; בשמירת האחדות. הצנטרליזם בעבודתנו אין פירושו בשום אופן בוסיוזם וגישה מינהלית גסה מגבוה. הצנטרליזם מחייב קולקטיביות, ניצול יעיל של התכונות האישיות של החבר, וחשיפת אפשרויות חדשות להרחבת פעילות המפלגה ושיפורה.

מימוש העקרונות הלניניים הללו יחזק עוד יותר את מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, שהיא תקוות ההמונים הערבים והיהודים בארצנו.

נסיון במערכה במפעל אתא

רפיקה בכרי (בענה)

התופעות של סגירת מפעלים, שהבולטת ביניהן היתה לאחרונה סגירת מפעל אתא, משליכות מאות פועלות ופועלים לשוק המובטלים. חשוב לציין, כי במערכה באתא נטלו חלק פועלים ערביים ויהודיים, והודות לאחדות זו ניתן היה לארגן בחצר המפעל שביתת שבת שנמשכה 15 ימים רצופים. נציגינו בוועד הפועל של ההסתדרות, חברינו בנימין גונן וג'מאל מוסא, מילאו תפקיד חשוב במערכה שניהלו פועלי אתא. בביקוריהם התכופים במפעל הם ניתחו את סיבות הסגירה והציעו פתרונות. חשיבות רבה נודעה גם למשלחות הסולידריות שביקרו אצל פועלי אתא מטעם מועצות מקומיות, חזיתות דמוקרטיות ואירגוני תנד"י.

נחוצה תשומת-לב רבה יותר לבעיותיהן של הפועלות הערביות המועסקות במפעלים ובבתי מלאכה לטקסטיל בכפרים. למפעלים הללו אופייניים שכר נמוך במיוחד, העדר תנאים סוציאליים ויום עבודה הנמשך הרבה יותר משמונה שעות. חיוני שכל סניף מפלגה וכל אירגון של תנד"י יטפל בבעיות הפועלות וישקיע מאמצים, כדי שהטיפול יקיף את כל המפעלים בכפרים.

להבחין בין זרמים שונים בציונות

אליעזר פיילר (יד-חנה)

אני, אדם שרואה עצמו קומוניסט וותיק, קומוניסט שטעה בדרך וחזר למפלגה, הנני מאושר במעמד זה. חזרתי, כי הקו הכללי של המפלגה הוכח כנכון, ואני רואה במפלגה הקומוניסטית הישראלית את החלוץ שהולך לפני המחנה, הן במאבקי זמננו והן בדרך אל עתיד טוב יותר.

הנני אסיר תודה למפלגה שקיבלה אותי חזרה לשורותיה. אך הייתי רוצה להגיד — גם במעמד זה — שאין פירוש הדבר, כי אהיה בין אומרי ה"הן" הבלתי-מותנים. ארצה להיות תמיד ישר עם מפלגתי, ואני משוכנע ששפתו של מהפכן — והרי אנו מפלגת מהפכנים — היא שפה חדה וברורה.

אני מדבר בוועידתנו זו גם כחבר קיבוץ יד-חנה, ועלי לציין שבמציאותנו הישראלית הסוערת, גם הקיבוצניקים לומדים בדרך הקשה את שאמרנו זה שנות-דור: שגם חיי-שותפות וקואופרציה של ציבור גדול למדי, בעל הכרה חברתית מתקדמת, אינם יכולים להפוך חברה קפיטליסטית לסוציאליסטית; שאין שחר לאשלייה, שכאילו חברי הקיבוצים שותפים רק במפעלי בנייה שלווים ושוחרי שלום. במציאות, הקיבוצים שמשו ומשמים לא אחת למטרות כיבוש ונישול העם הזולת — העם הערבי הפלסטיני. אך מסימני הזמן הוא, שהלקח הזה נלמד, וזאת מוכיח המקום והמיוחד שתפסו חברי קיבוצים, וקיבוצים שלמים, במערכה נגד מלחמת לבנון הארורה.

ברצוני להוסיף הערה לטענות שהעליתי ב"כמת-הדיון" לקראת הוועידה שראתה אור ב"זו הדרך": הקביעה בדו"ח הוועד המרכזי, לפיה "אין ציונות פרוגרסיבית", אך "יש ציונים, שבשאלות שונות נוקטים עמדה פרוגרסיבית" — זו קביעה מיותרת ומבלבלת. עמדה כזאת מוליכה למסקנה, שאין בכלל גוונים באידיאולוגיות. אם אין נאציונליזם (ציונות) מתקדם יותר או פחות, כן גם אין — לפי אותו הגיון — גוונים בסוציאל-דמוקרטיה, בליברליזם ובקתוליות. המסקנה מקביעה זו היא, שרק אנחנו מתקדמים, ושארין בכל טעם להבחין בקרב מחנות רעיוניים מנוגדים לנו בין אלה שהם יותר ריאקציוניים לבין אלה שהם יותר מתקדמים.

לדעתי, הנסיון להיחלץ מהסתירה הזאת על-ידי הטענה, שיש להבדיל בין הרעיון בתור שכזה לבין נושאי הרעיון — המפלגות, התנועות, האישים — אינו אלא סופיזם ושימוש בסמנטיקה במקום התמודדות אמיתית עם המציאות המורכבת. ומכיוון שאני מוסיף להאמין, שגם ליריבינו הרעיוניים איננו צריכים לחלק תעודות יושר או הפללה, אני שב ומציע למחוק את המשפט הדוגמתי הנזכר, ולחזור לקביעה, שאנחנו, כאינטרנציונליסטים, מתנגדים לנאציונליזם מכל סוג שהוא, כולל לציונות. באמירה כזאת נאמר כל מה שמתחייב מהעמדה הרעיונית שלנו, מבלי שנחסום לעצמנו את הדרך להבחין בין זרמים שונים בציונות, הבחנה שהיא חיונית בחיפושינו אחרי בעלי-ברית פוליטיים גם במחנה הציוני.

אני מסכים בהחלט עם הסיכומים שהובאו בדו"ח הוועד המרכזי על ההצלחות הפוליטיות של חד"ש, על כך שתחזיותינו עמדו במבחן ושכיום לא מעטים מתנבאים בנוסח דומה לנו. הדבר נכון במיוחד לגבי הבעייה הפלסטינית, מלחמת לבנון וכדומה. אך אסור שנשגה בשכיעות-רצון עצמית מופרזת. האמת היא, שלמרות כל החיוב הרב הזה, טרם הצלחנו להרחיב את מסגרת חד"ש מעבר לתחומים שהיו לה בעת שנוסדה. יתרה מכך, בינתיים גם עזב אותנו מספר מצומצם של אישים וקבוצות, ובהקשר זה פירוש הדבר — אובדן יוקרה.

אנו חייבים לחפש את הסיבות לפער בין הצלחתנו הפוליטית לבין חוסר ההרחבה של המסגרת. אולי חוטאים אנו בעצמנו במעט סקטנטיזם, ובמיוחד בתחום הארגוני? כיצד ייתכן שידידי עוזי בורשטיין (והוא באמת ידידי וחברי זה שנות דור) ישמש בעת ובעונה אחת גם דובר רק"ח וגם דובר חד"ש? הרי עובדה זו בלבד משרתת את אלה שרוצים ל"הוכיח", שרק"ח וחד"ש זה היינו הך, שאין בחד"ש שום גורם ציבורי או פוליטי מלבד הקומוניסטים.

אני מאחל למפלגה ולכל פעיליה תקופה נוספת של גידול והתחשלות, של הגברת המעורבות במאבקים המעמדיים והלאומיים, במאבקים נגד סכנת הפאשיזם, ולמען דמוקרטיה ושלום, וגם תקופה של העמקת העבודה הרעיונית.

הישג מעודד התגייסות לביצוע משימות חדשות

כמאל גטאס (ראמה)

במערכות השונות שניהלנו מאז ימי הממשל הצבאי להגנת זכויות הפועלים, לשוויון זכויות ולכיבוד זכות ההגדרה העצמית של עמנו הפלסטיני, עלה בידינו לכונן בריתות עם חוגים פטריוטיים, ובדרך זו הכשרנו את הדרך להקמת חד"ש. כיום חד"ש היא כוח יציב, המתפתח ומשפר את אירגונו ברמות הארצית והמקומית. החזיתות המקומיות מרחיבות פעילותן בקרב הצעירות והצעירים ובקרב הנשים, והודות לכך גוברת מעורבות הציבור במאבק להגנת זכויותיו.

התרחבות חד"ש מטילה על מפלגתנו אחריות מיוחדת. המפלגה היחידה בארץ המציגה אלטרנטיבה ממשית למדיניות המלחמות והכיבוש, היחידה שבכוחה לחלץ את ישראל מהמשברים החונקים אותה, מפלגתנו מכשילה את תוכניות השלטון לפגוע באחדותנו האינטרנציונליסטית היהודית-ערבית ולהסית על בסיס עדתי. אנו עומדים בראש המערכה לשיפור השירותים החברתיים בכפרינו הערביים ולפיתוחם, לשמירה על האדמות מפני הפקעה שמטרתה — לעקור את התושבים הערביים מאדמתם וממולדתם. מחנות-העבודה בכפרים, שבהם משתתפים אלפי צעירים, ביצעו פרויקטים שהשלטונות מנעו את מימושם במשך עשרות שנים. בהדרכת תנד"י התגייסו מאות נשים לעזרה למחנות-העבודה ולהתרמה לכיסוי ההוצאות.

מחוז עכו של המפלגה סיכם ומצא, כי בארבע השנים האחרונות התרחבו שורותיו ב-64 אחוז. גידול זה מקורו בעיקר בהצטרפות של בוגרי בנק"י ושל חברים ששיתפו איתנו פעולה במסגרות דמוקרטיות ובמאבקנו היומיומי. אולם התחזקותנו והרחבת השפעתנו מטילים עלינו אחריות רבה לקליטתם המוצלחת של החברים החדשים, לחינוכם הרעיוני-פוליטי ולעיצוב אופיים המהפכני ואחריותם.

חשיבות מיוחדת נודעת להרחבת פעילותנו ביישובים היהודיים במחוזנו. בשנים האחרונות הרחבנו את קשרינו בכרמיאל ובעכו, במעלות ובנהריה, אך אנו איננו מרוצים ממה שהושג. במרבית המקרים מתבטאת הפעילות בעיקר בהפצת כרוזים, ואין היא נעשית בהתמדה הנדרשת.

פיתוח עבודת התא המפלגתי הוא אבן היסוד במאמצים לשיפור פעילותנו. בהקשר זה נודעת חשיבות רבה לבחירת מזכיר תא מתאים, להדרכתו השוטפת, לחלוקת אחריות בין חברי התא, למעקב סדיר אחר ביצוע ההחלטות, ולעקשנות בהתמודדות עם המשימות. הנסיון לימד, כי הישג בביצוע משימה אחת מעודד את חברי התא ליטול על עצמם משימות חדשות.

נוכח תופעות של הפרת החלטות המפלגה וסיכומיה ושל הדלפת דיונים פנימיים, של דברי רכילות ופיטפוטים נגד מוסדות המפלגה וחבריהם, אנו מבקשים מהמוסדות המפלגתיים המרכזיים והמקומיים לשים להן קץ. חיוני לברר את המקרים הללו ולהסיק מסקנות ללא עיכובים. צעדים כאלה ימחישו לפעילי המפלגה, מהן ערנות מפלגתית ושמירה על אחדות המפלגה ואירגונה המהפכני. צעדים כאלה גם יסייעו בידינו לבצע את ההחלטות שנקבל בוועידתנו זו.

למשוך אמנים לפעילות הסברתית מגוונת

גרשון קניספל (חיפה)

הארועים שפקדו אותנו מאז הוועידה ה-19 הצדיקו באופן ברור את מפלגתנו, התובעת ליצור תנאים בסיסיים להשגת שלום צודק באזורנו — הכרה הדדית בזכותם של שני העמים, העם הפלסטיני והעם הישראלי, להגדרה עצמית ולקיום ממלכתי עצמאי.

אזהרותינו הוכחו כנכונות במהירות ובבהירות: ההסלמה בדמות ירי רצוף של חיילי משמר הגבול בנערים ובילדים בשטחים הכבושים ומלחמת לבנון הפכו את ישראל למדינה המוזכרת בנשימה אחת עם הגרוע שבמשטרים בעולם — המשטר הגזעני בדרום-אפריקה!

מול הסלמה זו היינו עדים להופעות ציבוריות חסרות-תקדים בהיקפן ובמשמעותן: הפגנת ה-400 אלף בכיכר מלכי ישראל נגד טישטוש האחריות לטבח סברה ושתילה; אירגונים כמו הוועד נגד המלחמה בלבנון, יש גבול והורים נגד שתיקה; הסירוב של אלוף-משנה אלי גבע לתקוף את ביירות והחטיבה שסירבה ל"עלות" שנית ללבנון. המלחמה ותוצאותיה — שש מאות חללים ואלפי נכים מחיילינו, ורבבות קורבנות פלסטיניים ולבנוניים חפים מפשע; המשבר הכלכלי, האבטלה והמפעלים הקורסים; התפשטות הלאומנות והגזענות — כל אלה קוממו רבים וטובים.

נשאלת השאלה: אם עמדת המפלגה הוכחה כנכונה, ואם מנגד התגבשה התנגדות כה גדולה למלחמה, מהי הסיבה שהשפעתנו בקרב הציבור היהודי עדיין מועטה, יחסית?

להערכת, אחת הסיבות לכך היא, שלא השכלנו לשכנע את ה"מובילים" באינטליגנציה היוצרת היהודית ליטול חלק בעבודת החזית שלנו. הנסיון הוכיח, שבקרב הסופרים, המשוררים ואנשי התיאטרון לא-מעטים מוכנים לשתף פעולה עמנו בנושאים מוסכמים ומהותיים ביותר. כך, למשל, תחת הכותרת "נגד הכיבוש ובעד חופש הביטוי" אורגנה תערוכה משותפת של אמנים ישראלים מהבולטים ביותר, ושל ציירים פלסטיניים היוצרים בשטחים הכבושים, בגדה וברצועה. רישומה של התערוכה הזאת היה חזק יותר מעשרות מאמרים בעתונות. התגובה לנסיונות הריאקציה לחבל בתערוכה ולמנוע את פתיחתה זכתה לתהודה אדירה, לה היו שותפים טובי העתונאים והפרשנים בארץ. התערוכה הוצגה בכל הערים הגדולות, ובכך ניתנה הזדמנות לציבור רחב לגלות את עובדת קיומם של אמנים מצויינים גם מהעבר השני של הקו-הירוק, בני אומה שרבים לא מוכנים עדיין להכיר בה ובזכויותיה.

תערוכת היובל, שנערכה לרגל מלאות 40 שנה לנצחון על הנאציזם, איחדה אף היא את בכירי האמנים בארץ ששבו והזכירו את תפקידה ההיסטורי של ברית-המועצות בהנחתת מהלומה ניצחת על המשטר הנאצי, ובמיגור "הרייך השלישי" והתריעו מפני תופעות הגזענות והכנהיזם בארץ.

דוגמאות אלה מעידות על החשיבות שביצירת חוג מרכזי של אמנים, בתחומי היצירה המגוונים ביותר, שיטול על עצמו לבצע פרויקטים דומים לאלה שהזכרתי, ידאג לאמצעי תעמולה והסברה לא-קונבנציונליים ועשירי

ראש המשלחת הסובייטית, מיכאיל גנסיב, מביא את ברכת המפלגה
 הקומוניסטית של ברית-המועצות; לצידו – שולה חנין, קוראת את הנוסח
 העברי של דבריו

ולאדימיר סנדיב, ראש המשלחת הבולגרית, מגיש מתנה לוועידה ה-20

ביטוי, וכך יעשיר את המפלגה באמצעים גרפיים וויזואליים, כמו תערוכות נודדות, תיאטרון בובות להסברה בשכונות, וכדומה.

פורום אמנים כזה יתרום גם לכך, שאמנים רבים המוכנים לתרום מכוחם היצירתי ומרעיונותיהם המקוריים לפעולות תרבותיות-הסברתיות וחנוכיות, ימצאו אוזן קשבת וכר נרחב לפעילותם. אמנים אלה יקלו על התקשורת של המפלגה עם הציבור היהודי, הסובל ברובו מדעות קדומות וטרם השתחרר מעמדות לאומניות צרות; עם אותם חוגים רחבים שמסתייגים מעמדות-יסוד של מפלגתנו ומתפישתנו האינטרנציונליסטית הן בשאלה הלאומית והן ביחסינו עם העולם הסוציאליסטי.

אני קורא מעל בימת ועידתנו להרחבת המערכה להגנת חופש הביטוי ונגד הצנזורה, המונעת היום מהתיאטרון העירוני של חיפה, העיר בה אנו מתארחים, להעלות את המחזה של יצחק לאור — "אפרים חוזר הביתה". כמו כן אני קורא לוועידתנו לצאת חוצץ נגד הריסת מיבנים היסטוריים המסמלים את האופי היסודי-תיכוני של ארצנו, והמוכיחים בעליל, שעוד בטרם החלה ההתיישבות היהודית החדשה בארץ, כבר צמחה פה תרבות שורשית, שאופיינה על-ידי בנייה מופלאה, המשתלבת אורגנית בנוף ארצנו הנהדר. הרס בתי הוואדי ו"תקיעתם" הגוברת של גורדי-שחקים על רכס הכרמל, כאילו היה זה רובע מנהטן בניו-יורק, רק יעמיקו את הניכור התרבותי וינציחו "נטע זר" בארצנו.

הפלאחים הערביים ומדיניות הממשלה

עאדל אבו אל-היג'א (טמרה)

למרות שאנו מפלגה קטנה, אנו כוח פוליטי רב-השפעה גם בארץ וגם בזירה הבינלאומית, וזאת הודות לעמדותיה העקביות של המפלגה, המגנות על זכויות שני העמים.

מפלגתנו רכשה את לבם של הפלאחים הערביים, כאשר במשך שנים רק בטאוני המפלגה, ובמיוחד "אל אתיחאד", העלו על סדר היום הציבורי את בעיותיהם. הפלאחים הערביים, שמרבית אדמותיהם הופקעה מהם, סובלים מאפליה לרעה בכל התחומים: בקבלת הלוואות ממשלתיות, בסוגי הגידולים שמותר להם לגדל, בשיווק התוצרת, באספקת מי השקיה ועוד. בצורה שיטתית מכוונת את החקלאים הערביים לגידולים הדורשים עבודת ידיים רבה ולא מאפשרים להם לגדל ירקות שלגביהם ניתן להשתמש במכונות. החקלאים הערביים מקבלים 2 אחוזים בלבד מכלל מכסת המים המופנית לחקלאות.

הפלאח הערבי נתון לחסדיו של הסוחר, הקובע את המחירים ומשלם עבור התוצרת סכומים נמוכים ובאיחור, והפלאחים נאלצים ליטול הלוואות בריבית גבוהה. בשדות טמרה, כבול, עבלין ושפרעם מגדלים כ-70 אחוז מהסלרי לייצוא, אך בית האריזה ממוקם בקריית-ביאליק, במקום באחד היישובים הללו.

נוכח מדיניות מפלה זו מצד הגורמים הממשלתיים, חיוני להקים ועדות של פלאחים ערביים, שינהלו מאבק למען האינטרסים שלהם.

דאגה לדגלון האדום האיש

רות לוביץ' (תל-אביב)

בעוד שלוש שנים, ב-1989, תחוג מפלגתנו 70 שנה להיווסדה. מפלגתנו נמנית על המפלגות הוותיקות בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית, ומאחוריה היסטוריה ארוכה של מאבק נגד השלטון הבריטי בארץ, נגד התיאוריה והפרקטיקה של הציונות, נגד הריאקציה היהודית והערבית בארץ. היא התחשלה כמפלגה קומוניסטית אינטרנציונליסטית יהודית-ערבית למופת. למרות הקשיים, המחדלים והחולשות, רשאים אנו לציין הישגים רבים בפעילותנו, שהודות לה היינו למפלגה המובילה במערכה נגד הכיבוש ולמען השלום והעתיד של שני עמינו.

באולם כאן יושבים צירי הוועידה הנבחרים, שהם המוח והמנוע הארגוני של מפלגתנו. עלינו לנתח ביושר ובאומץ את חולשותינו, וכל אחד מאיתנו חייב לסכם לעצמו, מה עליו לתקן כקומוניסט, כחבר המפלגה הקומוניסטית. ישנו דגל המפלגה, שעל טוהרו המרקסיסטי-לניני, המוסרי, שומרים אנו כעל בבת-עיננו. אך לכל אחד מאתנו יש גם דגלון אדום אישי, אותו הוא נושא בתוכו.

אין אנו יכולים להתעלם מהעובדה, שחיים אנו במשטר קפיטליסטי, על כל השפעותיו ההרסניות לגבי האדם והחברה כאחת. הזעיר-בורגנות חודרת מבחוץ לשורות המפלגה, משפיעה על חיי חברינו הקומוניסטים, מפריעה לעיצוב האופי הקומוניסטי. ברצוני להתעכב על שלושה גילויים של חולשותינו.

ראשית — גישתם של מספר לא מועט של חברים לבעיית שוויונה של האשה. אני סוקרת את הקהל באולם הזה ורואה צירות מעטות בלבד. מדוע? בדו"ח הוועד המרכזי לוועידה מדובר על כך, שמספר חברות המפלגה הוא קטן ולא גדל כמעט בשנים האחרונות. מדוע? הרי מתנהלת פעולה נרחבת בקרב ציבור הנשים. אחת התשובות לקושייה זו נעוצה בהתנהגות קומוניסטים לא-מעטים במסגרת משפחותיהם. אין הם מכבדים את שוויון האשה — החברה לחיים, הבת; הם אינם נוטלים חלק פעיל בנשיאה בעול דאגות המשפחה, בחינוך הילדים. חברים רבים מדי אינם מקדישים מחשבה לחובתם לשחרר, ולו במידת-מה, את האשה מ"שעבוד משק הבית", לשתפה במאבק פעיל לשינוי פני החברה הישראלית. מכאן נובעת גם הפאסיביות של חברים רבים לגבי בעיות המאבק לשוויונה של האשה בעבודה, בחברה ובמשפחה. התעלמות זו פוגעת במאבקנו. אי-שיתוף הנשים, המהוות מחצית האוכלוסיה בארץ, אינו אלא חבלה במערכות לשלום ולקידמה חברתית.

לנין כתב והסביר עוד לפני דור שלם, שללא שיתופן של נשים אי-אפשר לבצע מהפכה כלשהי. עלינו להגביר את המאבק נגד ההשפעות הריאקציוניות של הדת והמסורת.

מן הראוי לציין, שבשנים האחרונות גבר מאבקן של הנשים בישראל, ובמיוחד בקרב הנשים הערביות העובדות והאינטליגנציה העובדת, למען שוויון בכל שטח-החיים. הוועידה שלנו חייבת לסמן מיפנה בגישה לנושא החשוב הזה.

שנית — תפקידו של חבר המפלגה בחישול אופיו הקומוניסטי-לניני. המפלגה עובדת כקולקטיב, וההחלטות מתקבלות בה באורח דמוקרטי. אולם בעבודתה ישנם פגמים, שיש לשים לב אליהם. לדאבוננו נחלשה המשמעת המפלגתית. חברים מתלוננים על העדר יחסי חברות וסובלנות, שחייבים לשרור בקולקטיב קומוניסטי. אנו עדים לגילויים של יהירות, התנשאות, זלזול בזולת, בוסיזם, משפחתיות, וגילויים אחרים שאינם הולמים קומוניסט.

אנו, הקומוניסטים, שנושאים עמנו בשורת ההומניזם לחברה, חייבים להיות דוגמא של סבלנות וסובלנות, של יחסי אנוש, של עזרה לחבר שנחלש, ושל הושטת יד של חברות ורעות. התחייבנו, מתוך רצון חופשי, להיות מהפכנים ולהקריב למען האידיאלים שלנו. במאבקנו הקשה הזה לשינוי פני החברה, חייב קומוניסט להיות דוגמא ומופת, וככל שהחבר בתפקיד גבוה יותר, גוברת חשיבות הדוגמא האישית.

שלישית — היחסים בין החברים הוותיקים והצעירים. אין במפלגה בעייה של מלחמת-דורות. תמיד היו ותמיד יהיו במפלגה ותיקים וצעירים, ותמיד יהיו חילופי משמרות. זוהי דרך החיים של המפלגה, אשר צועדת בדרך היסטורית ארוכה המובילה אל הסוציאליזם והקומוניזם.

כל חבר צריך להכיר את השורשים של המפלגה, אחרת לא יוכל לפעול נכון גם בהווה, ועלול להיות מושפע מעמדות לאומניות, יהודיות או ערביות, או מעמדות סקטנטיות.

המפלגה נבנית מנסיונם של הוותיקים ומכוחם הרענן של הצעירים, ורק כך, בשילובם, בכוחה להגשים את יעודה המהפכני. קומוניסט וותיק אינו "יוצא לפנסיה", אלא נאבק עד לנשימתו האחרונה. הכנסת ניגודים בין הדורות זוהי מלאכה של שונאינו מבחוץ, המשמיצים את העבר של מפלגתנו ורוצים למנוע את הצטרפותם של צעירים למפלגה. מאושרים אותם ותיקי המפלגה, אשר זוכים להעביר את המשמרת לבנים ולבנות, הממשיכים לשאת ברמה את דגל מפלגתנו היקרה לנו כל כך. מאידך גיסא, חייבים צעירי המפלגה להתייחס בכבוד לקומוניסטים שמסרו את כל חייהם למפלגה ולהקיפם באהבה ובדאגה. בסיכום, ברצוני להדגיש, שהבעיות שעליהן התעכבתי אין בהן כדי להכהות את היסודות הבריאיים — הרעיוניים, הפוליטיים והאירגוניים של המפלגה, שהם האופייניים לעבודתה. אך ביועדנו עד כמה קשה להתמודד יום-יום עם המשימות של המפלגה, כל נשכח את דבריו של חברנו הבלתי-נשכח, אליושה גוז'נסקי, שנאמרו לפני כארבעים שנה: "קשה להיות קומוניסט, אך מה טוב להיות קומוניסט!".

החינוך בבנק"י ומופת ההנהגה

מוריד פריד (אום אל-פחם)

הדין-וחשבון של הוועד המרכזי, שראוי להערכה גבוהה ביותר, מחמיא מאוד לבנק"י. דו"ח הוועד המרכזי מהווה עבורנו פרוגרמה פוליטית-רעיונית ואירגונית. אנו גאים במפלגתנו היקרה, ורואים במה שהובא בדו"ח אודותינו כבוד לנו ולעבודתנו.

עבודת בנק"י בין שתי הוועידות, ה-19 וה-20, עמדה בסימן המאבק הקולקטיבי נגד הכיבוש והדיכוי בשטחים הכבושים, נגד מלחמת לבנון התוקפנית, נגד ההיימנה בחברה הישראלית, נגד הגזענות הרשמית ונגד תופעת הכהניזם. אולם חלק חשוב מפעילותה הקדישה בנק"י להרחבת שורותיה ולהעמקת החינוך הרעיוני של חבריה. בתחומים אלה השגנו הישגים חשובים מאוד בכל מחוזות התנועה, אך אני אתייחס במיוחד לבנק"י במשולש, וזאת בגלל הנסיגה הזמנית שחלה בעבודתנו, ואשר השתקפה בתוצאות הבחירות לכנסת (1984).

בבחירות לכנסת נוכחנו לדעת, שהיו צעירים שהלכו שולל אחרי סיסמאות "המתקדמת" ואחרי הדגל האנטי-קומוניסטי שהניפו חוגים שונים, שהחשוב ביניהם מבחינת כח הארגון, ההשפעה והאמצעים הוא ארגון האחים המוסלמים, אשר מקבל עזרה ועידוד מהשלטון ומהריאקציה הערבית, וזו הפלסטינית בפרט. לכן היה עלינו לעמול קשה להדיפת המתקפה הזאת, מבלי לאבד את הצפון, מבלי להפוך את האוייב המשני לאוייב עיקרי. בתנאים אלה שמנו דגש מיוחד, בהגברת הפעילות בקרב ההמונים ובהעמקת החינוך הרעיוני-פוליטי: הקמנו כיתות לימוד ואירגנו סמינרים לפעילים. אולם, חברים, מהתופעות האלה סובלת לא רק בנק"י, אלא גם המפלגה, וזאת מפני שלמפלגתנו מצטרפים באורח תדיר חברים צעירים חסרי נסיון פוליטי ורעיוני. והנה, להפתעתנו הרבה, ההיענות במפלגה להעמקת החינוך הרעיוני, להשתתפות בסמינרים ארציים ומקומיים היא מעטה מאוד. אין לי ספק שמצב דברים זה השפיע באופן שלילי על המוטיבציה של חברי בנק"י להשתתף בכיתות לימוד.

נראה לי, שאיננו מתמודדים כראוי עם השפעת הכיבוש, המצב הכלכלי והתפישות הבורגניות-הציוניות. לא מכבר קיימנו במשולש את ועידתנו המחוזית ה-10. והנה מהמפקד שנערך לקראתה התברר, ששיעור לא-קטן מחברינו אינם עובדים בשכר, אלא מתפרנסים כקבלנים וקבלני-משנה ובעלי מקצועות חופשיים. ישנם ביניהם כאלה המשתתפים בבניית ההתנחלויות הקולוניאליות בשטחים הכבושים. אי-אפשר להתעלם מכך, שהם מושפעים בהתנהגותם ובפעילותם ממצבם החברתי והכלכלי, ושמצב זה תרם להיווצרות הבעיות הארגוניות במחוזנו.

אין לי ספק, שהנהגת מפלגתנו וחבריה המנהיגים זוכים להערכה בקרב המוני-העם ומצד חברי המפלגה ובנק"י. אך דווקא בגלל הערכה זו, חברי השורה, הפעילים והאוהדים בוחנים בעין ביקורתית את התנהגות ההנהגה ומצפים מהחברים האחראים שיִראו דוגמא חיובית, ושהמעשים שלהם יעלו בקנה אחד עם דבריהם. אני סבור, שבין החברים המנהיגים ישנם כאלה שלא שימשו דוגמא טובה, ששימשו אפילו מקור להדלפות מסוכנות. ומה שמפליא במיוחד הוא, שתלונות שהועברו אל הוועד המרכזי או לכתובתם של אותם חברים, נותרו ללא מענה. משום מה לא ראה הוועד המרכזי צורך להודיע למחוזות ולסניפים על מסקנות שהוסקו כלפי אותם חברים.

נראה לי, שאם אנחנו כקולקטיב וכל אחד מאיתנו נעשה כל שביכולתנו כדי להתגבר על החולשות בעבודתנו — נשיג הישגים חדשים בעבודת מפלגתנו ומשמרתה הצעירה, ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי.

לפרוץ את המחסום בקרב הנוער היהודי

יעל כץ (תל-אביב)

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי מתמודדת בפעילותה בקרב הנוער היהודי עם דור הגדל במציאות נמשכת של כיבוש ושאינו מכיר מציאות אחרת. הוא נתון להשפעתה של מערכת החינוך, שהדגשים הלאומניים והדתיים בה חזקים יותר מאשר בעבר. נוסף לכך חשופים בני-הנוער להסתה גזענית ולתעמולה פאשיסטית מכיוונים שונים. רבים מבני הנוער היהודיים מצטיינים באדישות פוליטית ומנותקים ממעורבות חברתית. תנועות הנוער הציוניות נמצאות במשבר, וההצטרפות אליהן בעשור האחרון פחתה במידה משמעותית.

עם כל זאת, קיימים בנוער היהודי גרעינים בריאים. השבר בחברה הישראלית בעקבות מלחמת-לבנון לא פסח על בני-הנוער, והוא מביא אותם להציב סימני-שאלה רבים לגבי הכיבוש וְעֵתִידָהּ הדמוקרטי של ישראל. ישנם ביניהם כאלה שהשבר דחף אותם לזרועות הימין הקיצוני. אולם ישנם גם רבים שמגיעים עקב השאלות הללו לחיפוש פתרון צודק, ומצטרפים לחוגי שלום. ביטוי חשוב לתהליך זה היתה ההתגייסות הרחבה של בני-נוער, בכלל זה של רבים מחברי תנועות הנוער הציוניות, לפעילויות האנטי-כהניסטיות שנערכו בחודשים האחרונים.

חוג הנוער נגד הגזענות, שקם ביוזמת בנק"י מייד לאחר בחירתו של כהנא לכנסת, היה ההתארגנות הראשונה של בני-נוער נגד הגזענות. חוג הנוער שקם על בסיס של שיתוף-פעולה סביב נושא מוסכם — מאבק בגזענות, מנה בשיאו מעל למאה בני-נוער מתל-אביב והסביבה בעלי השקפות פוליטיות שונות, לרבות מספר חברי בנק"י. מעבר לשעות הפגישה הרשמיות של החוג, התקיימו בין משתתפיו ויכוחים על נושאים שונים כמו קומוניזם, ברית-המועצות והציונות.

נגד החוג הזה נוהלה מערכה רחבה של הסתה והפחדה. במקרים לא מעטים התברר שהקליפה הליברלית-הומניסטית היתה דקה ביותר, וכאשר הוצב האיום — היו שבחרו לעזוב את מסגרת החוג. בין אלה שפעלו נגדנו היתה, למרבה הצער, גם תנועת ר"ץ, שפעלה לפלג את החוג ולהקים במקומו ועל חורבותיו מסגרת של נוער ר"ץ.

הנסיון של חוג הנוער נגד גזענות מראה, שישנם בני-נוער יהודיים לא-מעטים המחפשים תשובות אחרות לבעיות שמציבה המציאות הישראלית. ניתן לומר, שבני-נוער הבאים לתנועות השלום והמחאה משוחררים יותר מדעות קדומות כלפי בנק"י והמפלגה הקומוניסטית.

השאלה היא, כיצד ניתן למנוע את התרחקותם מהפעולות במסגרת שיתוף פעולה שמאלי ולקרבתם אל בנק"י?

בעבודה בבנק"י, התמקדנו בשנים האחרונות בעיקר בקבוצות עצמן, ולא קיימנו מספיק פעילויות שבכוון למשוך נוער מבחוץ.

אין ספק, שבמרכז עבודתה של בנק"י צריכה לעמוד העמקת התודעה הפוליטית-רעיונית של חברי התנועה עצמם ופיתוח יכולתם להתמודד

בהצלחה בתחומים אלה עם בני נוער שאינם חברי התנועה. אך משימה זו אין פירושה הסתגרות במועדונים שלנו. להיפך: פירושה הנכון הוא — גישה יוזמת יותר, יציאה אל הנוער והתמודדות עם השאלות המטרידות אותו.

נחוץ וניתן לנצל יותר את העובדה, שבנק"י היא תנועת נוער יהודית-ערבית יחידה. עובדה זו יכולה לקסום לאלה הסולדים מהגזענות ומההפרדה בין יהודים לערבים, כפי שהיא באה לידי ביטוי בחברה הישראלית. רצוי וצריך לקיים יותר מפגשים יהודיים-ערביים ופעילות חברתית יהודית-ערבית משותפת גם עם בני-נוער שאינם חברי בנק"י, אך הנמצאים יחד איתנו במאבקים נגד הגזענות ולמען השלום.

עלינו גם ליזום פעולה בקרב נוער השכונות. עד כה, כאשר פנינו לפעול בקרב נוער, נטינו לעשות זאת בקרב הנוער הלומד, המקורב לתנועות השלום. אם נוותר על המאבק בתוך השכונות, נשאיר את הדלת פרוצה לסיסמאות הפאשיסטיות של כהנא והימין הקיצוני.

אסיים בנימה אישית. זו לי הפעם הראשונה שאני משתתפת בוועידת המפלגה, ואני נרגשת מאוד. בעת שנערכה הוועידה ה-19 ראיתי את עצמי כשמאלית, אך עדיין חיפשתי כלים להתמודד עם השאלות עליהן הציונות המכונה שמאלית אינה מצליחה לענות. אולם רק כשהגעתי לאוניברסיטה ולתנועת קמפוס, בה פגשתי סטודנטים קומוניסטיים, גיליתי שלמפלגה ישנן האיכויות שחיפשתי. אני בטוחה, כי ישנם עוד צעירים רבים כמוני, החשים בסתירה בין דעותיהם לבין מה שנובע מהכיוון בו צועדת החברה הישראלית. אולם הם רחוקים מאתנו גם כיוון שהם טרם שמעו אותנו, אלא רק עלינו. דברינו נכונים ומשכנעים, ואני יודעת וזוכרת את הדברים ששכנעו אותי. לכן אני בטוחה, שיש ביכולתנו לפרוץ במקרים רבים את מחסום שטיפת-המוח הקולקטיבית נגדנו ולקרב אלינו רבים.

מול ההשלמה עם אפליית האשה

יוכבד גונן (חיפה)

בשנים האחרונות, ובעיקר מאז שהליכוד עלה לשלטון, חלה נסיגה ניכרת במעמד האשה בישראל. בצד החמרה בגישות הקלריקליות, פוגעים בנשים במיוחד גם המשבר הכלכלי, לרבות האבטלה, שחיקת השכר והתמוטטות השירותים הציבוריים. ישנם כאלה הטוענים, שבתקופת משבר אין מקום למאבק לשוויון האשה בעבודה, לקידומה בעבודה. זוכה ללגיטימציה גוברת הדעה, שכאשר התשלום למעון ולגן מרקיע שחקים, מוטב שהאשה תשב בבית, גם אם היא רכשה השכלה אקדמאית.

הנשים העובדות, ובעיקר הנשים הערביות העובדות, מקבלות בדרך כלל שכר נמוך, ונפוצה בקרבן העבודה הקבלנית בבית. מעטות מהנשים מודעות לזכויות המוקנות להן בחוק, ואילו הקמת ועד עובדים במקום בו מרבית המועסקים הן נשים כרוכה בקשיים רבים.

מפלגתנו רואה במאבקם המשותף של העובדים, גברים ונשים, בסיס לשוויון, ומצביעה על הניצול המעמדי כבסיס לקיפוחה של האשה. אך למרות עמדתה העקרונית הנכונה של המפלגה בזכות המאבק לשוויון האשה, רבים מחברי המפלגה מתייחסים לנושא זה בשוויון נפש ומותירים את הפעילות בקרב הנשים לחברות בלבד. נוכח סבלן של נשים מוכות ושל נשים הסובלות מעינוי-דין בענייני אישות — מסתפקים במשיכת-כתפיים. שאלות של אפליית האשה בעבודה ושל אבטלת נשים — מפנים לסיעת חד"ש בהסתדרות ובנעמת.

אוירת ההשלמה עם אפליית האשה חודרת גם לשורות המפלגה. למרות שמאז ומתמיד מילאו חברות מפלגה תפקידים אחראיים, שוב נשמעים קולות בנוסח "לעזור לה בחובותיה בבית". לי לא מובן כלל, מדוע אם שני בני הזוג הם חברי המפלגה, רק על החברה רובץ עול הטיפול בבית, ואילו החבר רק מתבקש לעזור לה? מדאיגה אותי התופעה, שאיש מהחברים שדיבר לפני לא התייחס לנושא מעמדה של החברה.

נושא אחר שראוי לתשומת-לבנו הוא האפשרויות שפותחים בפנינו מאבקי העובדים דווקא בתחום הדיפת ההסתה האנטי-סובייטית. דווקא כאשר מתרחבת האבטלה ומקצצים בשירותים הציבוריים, דווקא כעת חשוב להדגיש את יתרונות הסוציאליזם לגבי האדם העובד: התעסוקה המלאה, האפשרות לרכוש השכלה חינם, הזכות לבריאות חינם, הזכות להבראה, הבטחון לאחר הפרישה מעבודה.

בוויכוח שהתעורר באסיפת-עובדים שבה השתתפתי, זרק לעברי טכנאי אחד: "מה את רוצה? בברה"מ המשכורת של הטכנאי טובה יותר?". והנה דווקא מזכיר האירגון השיב לו: "כן, אנו נאבקים על כך שבישראל תהיה משכורת כמו באמריקה ותנאי-עבודה כמו ברוסיה". כאשר בהפגנת פועלי אתא נישאה סיסמא ברוסית: "לחם, עבודה", זו היתה הזדמנות להסביר, כי בברה"מ אין מעלים סיסמאות כאלה לא משום שאסור להפגין, אלא משום שאין בהן צורך. לוועידתנו הגיע מכתב ממהנדס מובטל, שהציע להקים בארץ ועד להצלת היהודים שהגיעו לכאן מברה"מ מאבטלה ומהשמדה רוחנית, כניסוחו.

אוזנם של העובדים כרוייה כעת יותר לדברינו. לנו יש מה לומר לעובדים, וכעת הזמן להגביר את קולנו, למען יישמע חד וברור.

להגנת זכויותיהם של ערביי הנגב

חסיין אל-עוברה (רהט)

בנגב חיים כ-60 אלף אזרחים ערביים, הסובלים מרדיפות ומאפלייה. עד 1948 עיבדו הערבים כ-90 אחוז מאדמות הנגב, שהיו ברשותם. מאז הופקעה מרבית הקרקע, והשלטונות פועלים כדי לנשל את התושבים הערביים מהשארית. לשם כך הוקמה "סיירת ירוקה" המכונה בפינו הסיירת השחורה, אשר יחד עם רשויות ממלכתיות שונות פועלת כדי לאלץ את שבטי הבדואים-

הערבים לעזוב את אדמת אבותיהם. במסגרת לחץ זה מופקעים לעתים תכופות עדרים של ערבים-בדואים. ואם ברצונו של בעל העדר לקבלו בחזרה — נדרש ממנו תשלום הגבוה מערך העדר.

בשנת 1972 בנו השלטונות את העיירה רהט, שאינה אלא מחנה עובדים. בעיירה זו מתגוררים כעת כ-20 אלף תושבים. לרהט אין איזור תעשייה ולא נעשה בה שום פיתוח. פועל בה רק סניף אחד של קופת-חולים ורק עד השעה 2 בצהריים. מי שחולה אחר הצהריים — צריך לנסוע עד לבאר-שבע.

ב-1980 מונתה ברהט מועצה מקומית, ובראשה הציבו את ראובן ויסוקר, המצטיין בהגשת תביעות משפטיות נגד התושבים בטענה של בנייה ללא רשיון. ב-1982 הוקם במקום ועד פועלים שצריך לתפקד כמועצת-פועלים, אך הוא אינו פועל כלל, למרות הלחצים של נציג חד"ש בוועד זה.

לגיה, כפר ערבי עתיק שהוקם עוד בתקופת התורכים, נהרס על-ידי השלטונות ב-1948. ב-1951 התיישב בכפר השבט אל-סאנע ובנה אותו מחדש. לאחר שניבנה במקום בית-ספר, ניסו השלטונות ב-1984 לסגור אותו, וזאת כצעד ראשון במימוש המזימה להרוס את הכפר מחדש. אך בלחץ מאבק התושבים, שנעזרו בסניף המפלגה ברהט, נותר בית-הספר פתוח.

ברהט פועל, כאמור, סניף של מפלגתנו. בבחירות לכנסת ב-1984 ערכנו אסיפת-בחירות פומבית ראשונה של החזית, בה הופיע הח' תופיק טובי. למרות מסעות ההפחדה והאיומים, הסניף פועל בקרב התושבים, ובמיוחד בקרב הצעירים.

אני מציע, שהמפלגה תשקול ייצוג לערביי הנגב ברשימה לכנסת.

חזית שלום, מאבק רעיוני והרחבת השורות

עוזי בורשטיין (רמת-גן)

באנו לוועידה ה-20 מאוחדים אידיאולוגית ופוליטית באחדות אינטר-נציונליסטית יהודית-ערבית איתנה, מחוזקים ומחושלים יותר. כפי שצויין בדו"ח הוועד המרכזי, עמו אני מסכים, זו גם תוצאה של השנים הסוערות האחרונות, בהן עמדנו במבחן כאשר התייצבנו ראשונים נגד המלחמה בלבנון.

העובדה שהפעם, בהבדל מהמלחמות הקודמות, הצטרפו שוחרי-שלום רבים, בעלי השקפות פוליטיות שונות, והתייצבו יחד איתנו נגד המלחמה, היתה תוצאה של מאבקנו הממושך נגד הכיבוש ונגד הדיכוי של העם הפלסטיני. ערב המלחמה בלבנון כבר צעדה ברחובות תל-אביב הפגנה המונית נגד הפתיחה במלחמה, שבעקבותיה הוקם הוועד נגד המלחמה בלבנון, וקמה תנועת יש גבול, שרבים מחבריה העדיפו את הכלא על פני השתתפות במלחמה.

המאבק ההמוני נגד המלחמה בלבנון מעודד אותנו להגביר את המאבק לחיסול הסיכסוך הישראלי-ערבי, ולפעול להקמת תנועה נגד הכיבוש ולמען שלום ישראלי-פלסטיני, שתלכד את כל אלה השואפים לשים קץ לכיבוש ולהשכין שלום צודק. אולם איננו יכולים להסתפק בכך. שנים של כיבוש

ודיכוי אכזרי של העם הפלסטיני הצמיחו את הגזענות והכחניזם והגבירו את סכנת הפאשיזם בישראל. ביוזמתנו וביוזמת חד"ש, התקיים לפני שנתיים בנצרת כנס המוני, בו הוחלט על הקמת ועד ארצי נגד הגזענות ולדו-קיום יהודי-ערבי. ועד זה אירגן בעבר פעולות גדולות, שהחשובה בהן היתה ההפגנה שאורגנה יחד עם תושבי אום אל-פחם, להכשלת כניסתו של כהנא לכפר. פעולה משותפת חשובה נגד הכחניזם התקיימה לאחרונה גם בגבעתיים, ביוזמת ראש-העיר שלה.

לאחרונה הופיעו כאלה הקוראים להחרמת קומוניסטים וערבים בוועדים נגד גזענות. מי שנוהג כך — הוא עצמו נגוע בגזענות. חיוני שיקומו ועדים פעילים נגד הגזענות, שכן הסכנה של השתלטות הפאשיזם בישראל היא מוחשית, וצו השעה הוא הקמת חזית אנטי-פאשיסטית. בנושא זה מחובתנו לשתף פעולה עם כל אחד, עם כל ארגון ומפלגה, ללא הבדל השקפה אידיאולוגית.

מעל בימה זו אנחנו שבים וקוראים לאחדות במאבק נגד הפאשיזם, למען הדמוקרטיה והשלום. בצדק נאמר בדו"ח הוועד המרכזי: חזית השלום יכולה וצריכה לאחד חוגים ואישים בעלי השקפות אידיאולוגיות שונות: קומוניסטים, ציונים, דתיים ואחרים.

זו השנה השמינית לפעילות החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון. אנחנו שמחים לציין, שבשנה האחרונה חלה התקדמות בשיתוף הפעולה בין כל מרכיבי החזית על בסיס של כבוד הדדי ואמון מלא. מוסדות החזית פועלים כסידרם. מושקעים מאמצים להרחבת החזית, להקמת סניפים ולפיתוח הפעילות של צעירי החזית.

תשומת-לב מיוחדת מוקדשת לפיתוח ולקידום החזית בקרב הציבור היהודי. תצויין בקשר לזה פעילותה המבורכת של חד"ש בירושלים. הנסיון הוכיח בבירור, כי ללא המפלגה הקומוניסטית הישראלית אין חזית ואין תנועה או ועד למאבק נגד הכיבוש וסכנת הפאשיזם. המפלגה נתגלתה שוב ככוח היוזם והפעיל ביותר. מכאן, שכלל שהמפלגה מתחזקת, כן מתקדם המאבק לאחדות אנטי-פאשיסטית ולשלום.

מאז הוועידה ה-19 גדלו שורות המפלגה ונוספו חברים צעירים שהשתלבו במאבקנו. אולם עדיין ניתן לפגוש צעירים רבים המקבלים את הפתרון שלנו לסכסוך הישראלי-פלסטיני ואשר יחד איתנו נאבקים בכיבוש, נכלאים עקב סירובם להשתתף במלחמה ולשרת בשטחים — ובכל זאת, למפלגה אינם מגיעים.

בצדק צויינה בדו"ח הוועה"מ חשיבות הגברת החינוך האידיאולוגי, ובעיקר ההתמודדות עם ההסתה האנטי-סובייטית, הגורמת לכך שרבים ממתנגדי הכיבוש אינם מצטרפים אלינו. אך כאשר מדובר בחיזוק החינוך האידיאולוגי — הבעייה איננה רק מה ללמוד; חשוב גם איך לומדים ולמי מיועד אותו חינוך. בוודאי שיש לשפר את החינוך המארקסיסטי במפלגה, אולם שיפור כזה אינו עומד בסתירה למאמצים שיבואו אלינו לערבי העיון פועלים, נוער וסטודנטים המושפעים מהתפישות הציוניות ומהתעמולה האנטי-סובייטית; שיבואו להרצאות כאלה המעלים ספיקות ותהיות ביחס למשטר בברית-המועצות ולגבי חופש הפרט והדמוקרטיה בארצות הסוציאליסטיות. אין כל

פסול במי ששואל שאלות, מתווכח ואינו מסכים עדיין עם כל הסברתנו. עלינו להתייחס בסבלנות ובאורך-רוח לכל אלה השואלים, מתווכחים ומבקרים. הכרחי שהוועד המרכזי ומוסדותיו, וכן המחוזות והסניפים יתכננו לטווח רחוק את הפעילות בקרב הצעירים. הכרחי להתמיד בהפעלת מועדוני תרבות ולהרבות בערבי ויכוח. אנחנו מספיק חזקים, כדי להתמודד עם יריבים אידיאולוגיים ולשכנע בצדקתנו, כדי לנהל ויכוחים בעתונות, וגם בעתונות שלנו.

אנחנו מפלגה מטיפוס חדש, ופירוש הדבר גם מאבק בשמרנות, בשיגרה ובקפיאה על השמרים באירגון המפלגתי ובפעילותנו התרבותית-החברתית וההסברתית-תעמולתית. למרות שפותחו שיטות חדשות ומודרניות לתעמולה והסברה (סקרי דעת-קהל, שיטות לטיפוח יחסי-ציבור המנצלות מחקרים בפסיכולוגיה ובסוציולוגיה) — אנחנו פועלים עדיין בשיטות ובצורות שהיו טובות לפני יובל שנים, אך אינן מתאימות עוד.

הכרחי להצעיר את המפלגה. אם נפעל בתנופה וניעזר בכך, שאנחנו המפלגה היחידה שבה פעילים יחד חברים יהודיים וערביים על בסיס של שוויון ואחדות איתנה, נוכל להגיע, גם בתנאים האובייקטיביים הקשים הקיימים, לגידול שורות המפלגה, ובמיוחד בקרב הצעירים. חיזוק המפלגה הוא תנאי לכינון חזית רחבה למען השלום ולהגנת הדמוקרטיה. רק בקידום המפלגה הערובה להצלחת המאבק לחיסול הכיבוש וסכנת הפאשיזם ולהשגת השלום הנכסף.

למדיניותנו ולשיפור פעילותנו יש תוצאות

סעיף באדר (טורעאן)

נכונות אימרתו של לנין, שהמפלגה היא חיל-החלוץ הקשור במעמד הפועלים והמוני-העם באלפי חוטים, מוכחת שוב ושוב בפעילות מפלגתנו ובקשריה האמיצים עם מעמד הפועלים. הצלחותינו הן פרי המדיניות הנכונה של המפלגה, המושתתת על עקרון השוויון בין שני העמים ועל החתירה לשלום בין שתי מדינות עצמאיות, ישראל ופלסטין, במסגרת החתירה לשלום עולמי, ופרי הפעילות היומיומית של סניפי המפלגה.

באיזור הקו (אל-ח'ט) שבמחוז נצרת, עומדים חברינו בראש ארבע מועצות מקומיות, והחזיתות המקומיות בכפרים ממשיכות במאבק הדמוקרטי בו החלה החזית בנצרת. החזיתות הללו מארגנות מחנות-עבודה התנדבותיים, שהפכו למסורת. חברינו וידידינו בחזיתות מנהיגים את מרבית ועדי ההורים ומועצות התלמידים ופעילים בהנהלות של קבוצות הספורט והלהקות התרבותיות.

בבחירות לוועידת ההסתדרות (1985) קיבלה החזית באזורנו 52 אחוז מהקולות, לעומת 34 אחוז בבחירות הקודמות. בכפרים שבהם פועלים ועדי פועלים ממונים במקום מועצות פועלים נבחרות (טורעאן, כפר כנא, משהד), קיבלנו 55 אחוז מהקולות, אך בוועדים הללו יש לנו רק נציג אחד מתוך 21. בבחירות הללו נחלה "המתקדמת" כשלון חרוץ ולא השיגה אפילו 8 אחוזים מהקולות.

תוצאות הבחירות לכנסת הן ביטוי לשילוב בין פעילותם המסורה של החברים לבין המדיניות הנכונה של מפלגתנו ושל חד"ש במישור המדיני, המקומי והאיגודי-מקצועי. בלי יישום הטקטיקה של כינון קואליציות במועצות המקומיות, בלי הפעלתם הסדירה של חוגי תנד"י, בלי שמירה על המשמעת האירגונית — הישגים אלה לא היו אפשריים.

בהישגים הללו מילא תפקיד חשוב החינוך הפוליטי-רעיוני של חברי המפלגה ובנק"י. החינוך האידיאולוגי מסייע לחברים לשלב טוב יותר את המערכה למען מדיניות כוללת אחרת עם הפעילות היומיומית.

כדי לשפר את עבודתנו ולקדמה, חיוני לשפר את האירגון והמשמעת. לעתים מפריע העדר תיאום בין ההנהגה המרכזית לבין מוסדות מקומיים שיש להם עניין בנושא. עלינו לפעול לחיסול תופעות כמו אי-כיבוד התחייבות להופיע באסיפה או בהרצאה, עירעור פומבי על עמדה שסוכמה במפלגה, ויכוח מעל דפי עיתונים עוינים למפלגה ונסיונות להוכיח שישנה יריבות בתוך הנהגת המפלגה. אין לחכות לבירור שגיאות פוליטיות עד לוועידת המפלגה, אלא לברר עם החבר מייד ולהסיק מסקנות.

שיפור האירגון יסייע להרחבת פעילותנו המהפכנית ולהעלאת כבודה של המפלגה בקרב הציבור.

סרבנות כיבוש וההזדמנות בשכונות

בצלאל (צלי) מושינסקי (הוד-השרון)

מלחמת לבנון התחילה בקול תרועה רמה, אך בסופו-של-דבר נתגלתה כבומרנג. חלקים גדולים בציבור הבינו, שמלחמה זו היתה הונאה אחת גדולה, ועובדה היא, שכבר לאחר מספר שבועות, עוד בזמן שהתנהלו קרבות קשים, קמו תנועות-מחאה. למפלגתנו, ובמיוחד לחבריה הצעירים, היה תפקיד חשוב בהקמתן ובפעילותן הענפה.

תנועת יש גבול קמה כהתארגנות של אנשי מילואים שהתנגדו למלחמה וביקשו משלטונות הצבא לא לשלחם ללבנון. הגרעין של תנועה זו כלל גם מספר חברים ממפלגתנו. השפעתה של יש גבול גדלה ככל שנמשכה המלחמה, נתרבו הקורבנות וגבר ההרס, ובציבור העמיקו הספיקות לגבי מטרותיה המוצהרות. מספרם הרב של הצעירים שנפלו לשווא במלחמה זו שבר את הטאבו שהתמצה באימרה "כשירים — שותקים". עשרות אנשי מילואים ומספר חיילים בשירות סדיר נשפטו ונכלאו בשל סירובם לשרת בלבנון. יש לציין, שסרבני השירות בלבנון לא היו ברובם חברי המפלגה או אוהדיה, אלא אנשים ביקורתיים המשתייכים לגופים שונים ובלתי-מפלגתיים.

מאז מלחמת יוני '67 ועד למלחמת לבנון '82 היו חיילים בסדיר וחיילי מילואים שסירבו לשרת מעבר לקו הירוק, אולם אלה היו תופעות בודדות, ולא במקרה רוב סרבני הכיבוש הללו היו חברי בנק"י והמפלגה. אך החשוב הוא, שזרעים אלה של התנגדות ליטול חלק בכיבוש, שנזרעו ע"י מפלגתנו במשך שנים, הם שהצמיחו את תנועת יש גבול.

במהלך פעילותה התפתחה תנועת יש גבול מבחינה פוליטית והתגבשה, וזאת גם הודות להתמדה ולעמדות הנכונות של חברינו. בתנועת יש גבול ובוועד נגד המלחמה בלבנון נוצרו קשרים ושיתוף-פעולה בין קומוניסטים לבין ציונים בעלי עמדה אנטי-מלחמתית, והפעילות התבססה על אמון הדדי, למרות חילוקי-הדעות האידיאולוגיים בינינו.

מאז מלחמת לבנון שוררת בחוגים רחבים אווירה אחרת, ישנה פתיחות רבה יותר ומוכנים לשמוע את עמדותינו. לדוגמא: בפתח-תקוה קשרנו קשרים עם תושבים בשכונות של זוגות צעירים, שלפני שנים לא היינו מעזים אפילו לגשת לשם. אנו עוזרים להם להתמודד עם בעיות השיכון. מספר תושבים בשכונות הללו קונים את "זו הדרך" בהתמדה, במשך למעלה משנה, וכן נוצרו תנאים לזמן חוגים. הנסיון בפתח-תקוה מלמד, שכאשר נמצאת הדרך לקעקע את האמונה העוורת של בני השכונות בשלטונות ולהדוף את ההסתה האנטי-סובייטית שהם סופגים בהשפעת אמצעי התקשורת ניתן להגיע להישגים מרשימים. אולם התנאי לכך הוא — התמדה בקשרים עם בני השכונות, גם כשאין רואים מייד תוצאות. לאחר הוועידה נשוב ונבחן אפשרות לפרוץ לשכונות נוספות ולחזק את השפעתנו. מקומם הטבעי של בני השכונות הוא אצלנו, וכעת נוצרו תנאים נוחים יותר להסברתנו בקרבם. אסור בשום אופן להניח לכך ששכבות אלו יתגלגלו לימין, ובפרט לימין הקיצוני — לתחיה ולכהנא.

אחת ההחלטות העיקריות של הוועידה הזאת צריכה להיות: להעמיק ולהרחיב את הקשרים שלנו עם בני השכונות. הנסיון שנצבר בפתח-תקוה. הוא אולי דוגמא אחת קטנה, אך הוא מוכיח, שזוהי משימה מציאותית וברת-ביצוע. כל נחמיץ את ההזדמנות.

האפשרויות והמשימות של הפעילות בציבור הנשים

נביהה מורקוס (כפר יאסיף)

פעילות שיטתית בקרב ציבור הנשים מניבה תוצאות, כפי שמוכיח הנסיון של מחוז עכו. שיעור החברות במפלגה הגיע ל-23 אחוז וחברה שלנו נבחרה כחברת המועצה המקומית בכפר יאסיף.

בשנים האחרונות עלה בידינו להעניק תנופה גדולה לפעולות כמו חגיגות יום האשה הבינלאומי ויום הילד. נוסף לחגיגות שנערכו בכל יישוב, הקפנו בפעולות לרגל מועדים אלה גם בתי חולים ומוסדות ילדים. הרחבנו את מעגל הנשים המשתתפות בפעילות פוליטית ובהפגנות נגד מדיניות הממשלה. חולשתנו העיקרית בפעילותנו בקרב הנשים מתגלית בטיפול בבעיות הנשים העובדות. הפועלות הערביות סובלות מניצול חמור במיוחד ומוכנות להגן על זכויותיהן, אם תינתן להן הדרכה ומתאימה.

אני קוראת לצירי הוועידה לראות כמשימה אישית את הגדלת שיעור החברות במפלגה ואת עידוד החברות לגלות יוזמה וליטול אחריות במוסדות המפלגתיים ובאירגונים ציבוריים שונים.

נסיון הקמתה של רשימת שלום מקומית בירושלים

יחיאל עמית (ירושלים)

במחוז ירושלים אורגנה בשנים האחרונות פעילות ציבורית מגוונת, ולעיתים בשטחי-פעולה ייחודיים.

יזמנו הקמת רשימה למועצת עיריית ירושלים על בסיס פרוגרמה של שלום: ירושלים, כעיר בה חיים שני עמים, מורכבת מירושלים הערבית — שתהיה בירת המדינה הפלסטינית שתקום, ומירושלים הישראלית — בירת ישראל. רשימה זו צברה כמעט מספר כפול של קולות בהשוואה לקולות שקיבלה חד"ש בירושלים בבחירות לכנסת. הערכנו יוזמה זו בחיוב רב, גם מבחינת הפרוגרמה שלה וגם מבחינת תוצאותיה. ליוזמה זו היה שותף גם פרופ' לייבוויץ', אך לצערנו הוא נרתע ברגע האחרון.

בשנים האחרונות נטלנו חלק פעיל בעבודת הוועד לסולידריות עם אוניברסיטת ביר-זית והוועד נגד המלחמה בלבנון ובפעולות סולידריות עם מאבקו של העם הערבי הפלסטיני נגד הכיבוש ובעד שלום. בפעילותנו בוועדים מנענו היגררות להרפתקאות ודבקנו בתפקידם ובאופיים הציבורי ובמצעיהם.

אחת היוזמות החשובות שלנו היתה — אירגון תערוכת ציירים ישראלים ופלסטיניים בסיסמא "נגד הכיבוש ובעד חופש הביטוי", בה השתתפו כ-44 ציירים ישראלים ו-14 ציירים פלסטיניים. התערוכה הוצגה בערים שונות בארץ, והיה לה גם הד בחו"ל.

יזמנו ועד אד-הוק להצלת ביי"ח "הוספיס" בירושלים הערבית. אנו משתתפים כמור-כן בפעילותו של ועד אזרחים נגד גזענות.

בפעילות מגוונת זו שיתפנו אישים מהאינטליגנציה הירושלמית, שחלקם אף אינם אנשי חד"ש, תוך גילוי אורך-רוח, כושר ספיגה פוליטי ואומץ רב בעמידה נגד לחצים וולונטריסטיים-אנרכיסטיים. החולשה בפעילות זו — היותה מצומצמת לשיתוף פעולה עם חוגי אינטליגנציה בלבד. הפעילות של הוועדים הללו אינה מקיפה פועלים ותושבי שכונות.

ברצוני להעלות לדיון ולהציע לוועידה להחליט בנושא ארגוני-מפלגתי חשוב — נושא הסטודנטים. באוניברסיטה בירושלים פועל תא סטודנטים, המקיף עשרות חברים, הלומדים בה בין 4 ל-7 שנים ויותר. לא ייתכן שחברים החיים, לומדים ופועלים בירושלים תקופה כה ממושכת, לא יהיו שייכים ארגונית לסניף ירושלים. כבר שנים רבות אנו מציעים שינוי במצב, אך הבעיה לא באה על תיקונה. על כן אני מציע לוועידה להחליט בנידון ולהטיל על הוועד המרכזי החדש לבצע את ההחלטה. ההצעה הזאת מבוססת על התפישה, לפיה תפקידנו האסטרטגי הראשון במעלה הוא להפיץ בקרב הציבוריות הישראלית את רעיונותינו ועמדותינו הפוליטיות ואת תוכנית השלום של מפלגתנו. לכן על השאלה: איזה סטודנט אנו רוצים לעצב? אני משיב: אנו רוצים שסטודנט קומוניסט יתגבר על המחסום הלאומי ויוכל להתייחס אל החברה הישראלית בכללותה, על שני עמיה, ולנהל את המאבק

בהתאם. המאבק הסטודנטיאלי נגד העלאת שכר הלימוד ונגד אגרת החינוך, למען תוכנית לימודים דמוקרטית והומנית ולהגנת החופש האקדמי; המאבק לשלום ונגד הכיבוש; להגנת הדמוקרטיה ונגד סכנת הפשיזם; ולהגנת רמת-החיים וזכויות העובדים — כל אלה הם צדדים שונים של המאבק המשותף של יהודים וערבים בכלל, ושל סטודנטים יהודיים וערביים בפרט. על כן סטודנט הבא ללמוד באוניברסיטה בירושלים חייב להשתלב באותו ציבור גדול של סטודנטים יהודיים וערביים, להפיץ בין חבריו את "זו הדרך" ו"ערכים", כדי להיות בדרך זו גורם התורם לשינוי הלכירוח בקרב הסטודנטים ולקירובם לתוכנית-השלום של מפלגתנו. ומאחר וזו המטרה האסטרטגית שלנו, המבנה הארגוני (סניף — תא) צריך להקל עלינו לממשה.

"אל אתיחאד" היומי הוא אנו-אתם

אמיל חביבי (נצרת)

מאז ועידתה הקודמת (1981) השיגה מפלגתנו, בהדרכת הוועד המרכזי היוצא, הישגים מכובדים, אשר הוכיחו את נכונות הקו הפוליטי והארגוני של המפלגה ואת נכונות המוני-העם המדוכאים לעמוד מול ההסתערות הריאקציונית ולצעוד קדימה.

הרשון לי לציין בין הישגים אלו את הופעתו של עתוננו "אל-אתיחאד" כעתון יומי מאז מאי 1983, ולא רק משום שהאימרה העממית גורסת: "אין אדם האומר ששמן הזית שלו עכור". הרי "אל-אתיחאד" אינו רק שמן הזית הנקי ביותר, שניתן למצוא בארץ כמו ישראל, אלא הוא גם עץ הזית העתיק ביותר, הנדיב ביותר והירוק בכל ימות השנה.

לא קל היה להנהגת המפלגה, אשר הצטיינה תמיד בסירובה לקבל החלטות הרפתקניות או פזיזות, להכריע בשאלה כבדת משקל זו, אשר היתה אחד החלומות היפים והישנים ביותר של המוני העם הערבי הפלסטיני מאז שנת 1946, בה הכרונו לראשונה על מגבית ציבורית להפיכת "אל-אתיחאד" לעתון יומי. אני שמח לציין את תרומתו הישירה להכרעה היסטורית זו של המזכיר הכללי שלנו, החבר מאיר וילנר.

הימים היו ימי חשבון-נפש נוקב לאחר רעידת-האדמה אשר פקדה את ארצנו בזמן מלחמת לבנון התוקפנית האחרונה. היתה זו מלחמה שלא התנסינו בכמותה לא רק מבחינת אורכה ואכזריותה, אלא, ובעיקר, מבחינת המטרה הכללית שהתוקפנים הציבו בפניה: להנחית מכה מוחצת על כלל תנועת השיחרור הלאומי באזורנו, על כלל כוחות הקידמה והשלום בארצנו, ולהשליט את סדר ה"רייך" של רייגן ובגין, שרון והייג, ו"הממלוכים" שלהם על עולמנו לאלף שנה.

בעומק ליבותינו חשנו, כי גורלנו-עתידנו, גם שלנו כאן, בישראל, משמש מטרה ישירה למלחמה תוקפנית זו. אנו, יהודים כערבים, הבנו אז, שהמצור על מערב-ביירות הוא גם מצור על כוחות הקידמה והדמוקרטיה בישראל, ושם יעלה בידי שרון ואיתן להרוס את ביירות — הם יעברו להריסת עתידנו.

לא התנסינו במלחמה דוגמת מלחמת לבנון גם מבחינת המלחמה הפסיכולוגית של שקרים, הטעויות ואיומים, שהתלוותה אליה, ושבה נטלו חלק כל אמצעי התקשורת של ה"עולם החופשי" ובכל השפות של עולם זה, ובראשן — השפה הערבית. לא נשאר לציבור שלנו מקור נאמן אחר פרט ל"אל-אתיחאד", שהופיע אז בימים שלישי וששי. אנשים טובים מפשרי העם הודו בפנינו, כי היו מצפים בקוצר רוח שיגיע העתון ביום שלישי, כדי שיעלה את המוראל שלהם. אך כעבור יום-יומיים חזרו להרגיש, כאילו עולמם נחרב על ראשם, ושוב ציפו לעתון יום ששי. "הוציאו את העתון יום-יום" — דרשו מאתנו.

לדרישה צודקת וחיונית זו, כמו לכל ייתר הדרישות הצודקות והחיוניות, נענתה מפלגתנו למרות כל קשייה ומצבה הכספי הידוע, ולא לטובה. הערכנו נכונה, כי ביצוע משימה ציבורית זו הוא עניין מחוייב המציאות, בשל, וכי אפשר לסמוך על המפלגה, חבריה ואוהדיה, כי אפשר לסמוך על עמנו, אשר הצליח להיחלץ מרעידת-האדמה האחרונה כשהוא יציב יותר, מחושל יותר, ונכון יותר למערכות הבאות.

איני סבור, כי חבלי הלידה של "אל-אתיחאד" לפני 42 שנה שונים מחבלי הלידה של כל עתון לוחם, עתון קומוניסטי.

אשר לעתון "אל-אתיחאד", הוא נולד בשנים האחרונות של המנדט הבריטי על ארצנו מלבו של מעמד הפועלים הפלסטיני הצעיר והתוסס. היה עלינו להיכנס, בלי כל הכנה מוקדמת לחזית הקרב — להצלת עמנו מהטרגדיה אשר היתה מנת חלקו בשנת 48'. אחד הצעדים הראשונים בהם נקטו שלטונות המנדט הבריטי, בנסיונם להסיר כל מכשול בדרכם, היה שלילת רשיונו של "אל-אתיחאד" בסוף שנת 47'. אין אני בא לגולל את ההיסטוריה של העתון הקומוניסטי הלגאלי הראשון בשפה הערבית בארצנו, שהעורך הראשי הראשון של "אל-אתיחאד", חברנו ומורנו המנוח אמיל תומא, הגדיר אותה כ"היסטוריה של עם". ברצוני רק להדגיש בפני הדור הצעיר הנוכחי והדורות הבאים עובדה אשר ציינה את ההיסטוריה של "אל-אתיחאד": כל מי שרוקם מזימות נגד העם הזה, במטרה לגרש אותו מארצו, מנסה קודם-כל להסיר מדרך ביצוע מזימותיו את המכשול אשר שמו "אל-אתיחאד".

"אל-אתיחאד" הוא עתון קומוניסטי מבטן ולידה, עתון מהפכני של מעמד הפועלים בארצו; הוא מודרך על ידי הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, המפלגה המהפכנית של מעמד הפועלים בארצו, נערך על ידי הבנים והבנות של מעמד הפועלים, מודפס ומופץ בידי פועלים-בני-פועלים, הגאים במשפחתם האצילה ובמסורת המהפכנית האצילה של משפחתם. הזדמן לי לשאול מכר מתושבי חיפה הוותיקים: "מה אתם מדברים על הבנות שלנו, העובדות בדפוס ובמערכת עם הבנים שלנו עד חצות וגם אחרי חצות?" "הבנות שלנו — ענה לי — מקנאות בהן". הרשו לי, מעל במה נכבדה זו, להודות בשם עמנו כולו, זה אשר בתוך הקו הירוק וזה אשר נשארה רעננה וירוקה תקוותו לשלום הצודק, בשם כל כוחות הקידמה בארצנו, לעובדי "אל-אתיחאד", במערכת ובהנהלה, בדפוס ובהפצה, על הצלחתם, בוקר בוקר, בבצוע המשימה הקשה, הרגישה והמורכבת, אשר הוטלה עליהם מטעם מפלגתם ועמם.

אין אני בא לטייח כשלונות ומחדלים בעבודתנו ב"אל-אתיחאד". האמת היא, כי חשפנו את כשלונותינו מעל דפי העתון, ולא פעם אחת. בכוונתי כעת להדגיש שני דברים:

האחד, שהוצאת עתון יומי היא משימה חדשה לגמרי, שטרם התנסינו בה: לספק את העתון למנויים בוקר-בוקר, בכל הערים והכפרים הערביים, וברוב חלקי הארץ מ"דן ועד באר-שבע", כפי שהיינו אומרים לפני מלחמת '67 והופעת "ארץ ישראל השלמה". לא כל חברי המפלגה, אשר נושאים בעול רכישת המנויים, מבינים כי אי-אפשר לבצע משימה חדשה כזו בלי אירגון קפדני ובלי להקים מנגנון מודרני, העובד בדייקנות של שעות. מי שלא התנסה בהוצאת עתון יומי ובהפצתו בוקר-בוקר במועד איננו מבין עד עומקה את אימרתו המפורסמת של לנין בדבר התפקיד המארגן של עתון קומוניסטי. עבודה מפלגתית חשובה זו לפעמים אינה מוחשית לגבי כלל המפלגה. לעיתים קורה שאירגוני המפלגה אינם מתחשבים בעבודה הממושכת, ולפעמים במשך 12 שעות ויותר ביום, של החבר העובד במערכת "אל-אתיחאד". נסיון שלוש השנים של הוצאת "אל-אתיחאד" כעתון יומי מצביע על הצורך לדון מחדש בצורה היעילה ביותר של ארגון חברי המערכת, ואולי גם של החברים העובדים בדפוס "אל-אתיחאד", בתא מפלגתי.

הדבר השני הוא הצורך בעירנות מתמדת, כדי להדוף את ההתקפה של השלטון הריאקציוני ועושי דבריו על העתונות הקומוניסטית, ובאופן מיוחד על "אל-אתיחאד", אחרי הפיכתו לעתון היומי היחיד בשפה הערבית בישראל, ואחרי שהממשלה נאלצה להפסיק את הופעתו של היומון הממשלתי בשפה הערבית, "אל-אנבא". מי שמעלים עין מהתקפה מתמדת זו, המתבטאת בדרכים שונות, ישירות ובלתי ישירות, הוא מטומטם או שהוא מנסה לטמטם אחרים. מבינים אנו שדברים אלו מופנים, קודם-כל, לכתובתה של המערכת, לכל עובד במערכות העתונות הקומוניסטית, אחד-אחד.

אך דווקא ההתקפה הבלתי-ישירה על העתונות הקומוניסטית היא ההתקפה המסוכנת ביותר. לא בהיסח-דעת הפיץ היומון הממשלתי "אל-אנבא", כל השמצה אישית נגד עורכי "אל-אתיחאד", אשר הופיעה בשבועון "התנועה המתקדמת" בשפה הערבית. הממונה הידוע לשימצה, על מחוז הצפון, ישראל קניג, לא היה הממציא של שיטת ההשמצות הזאת נגד מנהיגי-העם הקומוניסטיים, כפי שהשלטון הריאקציוני והמדיניות הגזענית בישראל אינם המצאה ישראלית. הקומוניסטים בעולם כולו התנסו בשיטת התנכלויות זו, ויכלו לה, אם כי אינני יודע איך התגברו עליה. אשר לתוצאות השימוש בשיטה זו בישראל, נגד עתוננו והנהגת מפלגתנו, יש לנו הזכות לומר, כי כלל חברי המפלגה, כלל חברי החזית — המוני-העם — נוקטים בהמצאה היעילה ביותר: בגבור ההשמצות — גוברת ההערכה העממית לעתון ולהנהגת המפלגה. הלא עם זה למד, מדורי-דורות, את השיר הקלאסי: "כאשר אני מושמן על ידי אדם לא-מושלם, אני רואה בזה הוכחה שאני שלם עם עצמי".

האמת היא שאנו שלמים עם עצמנו כל זמן שאנו שלמים עם מפלגתנו, אשר איננה רק צודקת, אלא גם אמיצה. הלויאליות הקומוניסטית היא סך-הכל של הלויאליות של כל חבר לגבי כל חברי המפלגה.

העתונות הקומוניסטית היא הבימה הגבוהה ביותר אשר ממנה יכולים אנו

להגיע אל כל שכבות העם ולגייסן למערכות הדמוקרטיות העומדות לפנינו. היא, באותו זמן, אחריות כבדה וישירה, הנבחנת יום-יום, של הקומוניסטים לגבי גורל מפלגתם ועמם. אנו גאים במפלגתנו ובעמנו, על יכולתם לספק את העובדים המתאימים להוצאת עתון קומוניסטי, להדפסתו ולהפצתו בימים אלה, בזמן הזה, ובארץ הזאת.

העניין הצודק של שני עמינו, עניין הדמוקרטיה, השוויון והשלום הצודק — מגיע יום-יום באמצעות "אל-אתיחאד" ליותר מתשעת אלפים קוראים וליותר משלושים ארצות.

אנו מודים למפלגה האחות הראשית, המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, על שאיפשרה לסטודנטים שלנו ולכלל קוראי הערכית בברית-המועצות לקבל את "אל-אתיחאד" יום-יום. אנו מודים לכל המפלגות האחרות ולכל הידידים בחוץ-לארץ על ההערכה שהם רוחשים לעתונות הקומוניסטית בישראל. הערכה יקרת-ערך זו עוזרת לנו להתגבר על כל מכשול ולצעוד קדימה בשכלול הנשק המהפכני-ציבורי החד של העתונות הקומוניסטית, ובראשה — "זו-הדרך" ו"אל-אתיחאד".

אנו ב"אל-אתיחאד" כעת בני 42. פירושו של דבר, כי איננו עוד ילדים. יש לנו נסיון עשיר, שאם נשתמש בו ונעביר אותו הלאה, נקיים את חובתנו כלפי המפלגה והעם.

הרשו לי לסיים בהשוואה מעניינת: קראנו לאחרונה ב"זו-הדרך" ידיעה על עיתון יומי של מפלגה אחות בארץ קפיטליסטית במזרח. מספר תושבי ארץ זו הוא מאה מליון. העתון היומי של המפלגה האחות, המופץ בשיטת המנויים שלנו, מופץ בשלושה מיליון עותקים, והמפלגה האחות הציבה בפניה מטרה: להגיע לארבעה מיליון עותקים ליום. אם נעשה השוואה פשוטה נגיע למסקנה, כי כדי להגיע לאותו שיעור קוראים, עלינו לרכוש 18 אלף מנויים בתוך הארץ. אנו כבר הגענו למספרים מכובדים של הפצה, אך נשאלת השאלה: האין אנו מסוגלים להגיע ולו לעשרת אלפים מנויים? האין חברי המפלגה מסוגלים לזה? האין העם הזה מסוגל לזה? מי שעורך ועידה כזו וחובק את התקווה של ועידה זו, מי שיש מאחוריו היסטוריה כזאת ולפניו משימות כאלו — מסוגל ויכול גם להשיג מטרה כזאת. גם המשימה הזו, בדומה להפיכת "אל-אתיחאד" לעתון יומי, היא דבר מחוייב המציאות — המציאות הקיימת והמציאות שתבוא. הלא "אל-אתיחאד" הוא אנו-אתם.

היבטי הסוציאליזם שעלינו להדגיש

גדי אלגזי (תל-אביב)

זו לי הוועידה הראשונה שבה אני משתתף כציר. בוועידה הקודמת הייתי כלוא בכלא הצבאי. מעל בימת הוועידה אני מבקש לשלוח ברכה מיוחדת לחבר אנטול יבלונקו, הנמצא עתה בכלא הצבאי על סירובו לשרת ברמת-הגולן הכבושה.

במפלגה הקומוניסטית מצאתי גוף שמבקר לא רק את המדיניות השלטת,

אלא גם את החברה הקיימת בכללותה; גוף שמציב לא רק אלטרנטיבה פוליטית, אלא גם אלטרנטיבה חברתית; המבקש לעצב חברה אחרת. נוכח החרפת הסיכסוך הלאומי בארצנו והמשכתו, ניטשטש המימד החברתי והמעמדי של פעילות מפלגתנו. דו"ח הוועד המרכזי מדגיש את הצורך להחזיר למפלגה את מלוא המימד החברתי של האידיאל שלה, לחזק את ביסוסה בקרב מעמד הפועלים, להעמיד במרכז פעילותה את האידיאל החברתי הכולל, שאנו קוראים בקיצור — סוציאליזם.

המפלגה הקומוניסטית נאבקה לשלום, לדמוקרטיה ולסוציאליזם, וחבל שהסוציאליזם לא מצא את מקומו ברשימת היעדים המפלגתיים המצויינת בכתובת שעל הבימה.

אבל מהו הסוציאליזם? עלינו להפוך אותו לקונקרטי, למוחשי, כדי לגייס למענו את ההמונים. בדברי אני רוצה לבאר בכמה מלים מספר היבטים של הסוציאליזם שעלינו להדגיש.

• סוציאליזם פירושו אינטרנציונליזם — אין פשרה בין הסוציאליזם לבין הנאציונליזם לכל סוגיו, בין אחוות הפועלים ובין ההסתגרות הלאומנית. העובדה שאנו פועלים זה שנים למען פיתרון השאלה הלאומית, אסור לה שתשכיח מאיתנו את העובדה, שאנו בראש ובראשונה קומוניסטים, השופטים כל שאלה לאור נקודת המוצא המעמדית ומתוך פרספקטיבה סוציאליסטית.

• סוציאליזם פירושו מאבק מעמדי — לא רק מאבק איגוד מקצועי, לא רק מאבק לזכויות העובדים, אלא מאבק לאירגון מעמד הפועלים, כדי שינהיג את שאר השכבות המקופחות במאבק סוציאליסטי.

• סוציאליזם פירושו חיסול כל צורה של אי-שוויון — ובישראל נודעת חשיבות מיוחדת למאבק לשוויון עדתי, נגד אפליית בני עדות המזרח. אנו לא עוסקים בישראל בפרולטריון מופשט; לפרולטריון בארץ מאפיינים קונקרטיים, ואחד מהם הוא, שחלקים ניכרים בו הם בני עדות המזרח וערבים. שאלת עדות המזרח נעוצה הן באופיו הקפיטליסטי של המשטר הקיים בישראל והן באופיו הציוני, ביחסו הגזעני לתרבות המזרחית, למזרח, לערבים ולבני עדות המזרח.

• סוציאליזם פירושו שוויון האשה — וכאן לא מספיק לדבר על מאבק הנשים העובדות ועל שילוב האשה במפלגה. כל עוד לא חורתת המפלגה על דגלה את המאבק נגד השוביניזם הגברי על כל צורותיו: נגד מיכלול הדעות הקדומות המכוונות נגד נשים, נגד דיכוי האשה במשפחה, נגד חלוקת-העבודה הבלתי-שוויונית בין המינים, נגד אלימות גברים המופנית נגד נשים וילדים, נגד רצח "מתוך כבוד המשפחה" שהוא חרפה לחברה, ונגד מיתקפת החוגים הדתיים — יהודים, מוסלמים ונוצרים — על האשה וחירותה. שוביניזם גברי נמצא גם במעמד הפועלים וגם בשורות המפלגה; אין חיסון נגדו, יש מאבק מתמיד. מאבק האשה לחירותה אינו מאבק סקטוריאלי אלא עניינם של כל החברים. הגיע הזמן שיקבל את מקומו הראוי.

• הסוציאליזם מתבסס על המסורת ההומניסטית והדמוקרטית — מאחוריו עומדות שנות המאבק למען זכויות האדם והדמוקרטיה. הסוציאליזם אינו מתכחש למסורת ההומניסטית והדמוקרטית, אלא ממשיך ומפתח אותה. אסור לנו לזלזל בזכויות האדם משום ניצולן על-ידי אויבינו, אסור לזלזל

בדמוקרטיה בגלל הדמוקרטיה הבורגנית. עלינו לטפח בקרבנו תודעה דמוקרטית והומניסטית.

• הסוציאליזם אין לו פשרה עם הדת — עלינו לחזק את החינוך האתאיסטי בקרבנו ולהיאבק נגד השפעת הדת והכפייה הדתית. מולנו עומדים חוגים דתיים ריאקציוניים — רבנים יהודיים, כמרים נוצריים וחכמי-דת מוסלמיים, מולנו עומדת תנועת החזרה בתשובה לדת היהודית והפנאטיזם האיסלאמי של "האחים המוסלמים" ודומיהם.

אך חשוב מכל אלה: אל ננהג אנו, הקומוניסטים, ככנסיה. אסור לנו לשקוע בסכולאסטיקה, בפילפול, בשינון הקיים, במקום בהתחדשות; באפולוגטיקה במקום בביקורת; בשימור הקיים במקום בהפיכת החברה.

רק האפיפיור אינו טועה לעולם. הקומוניסטים טועים — ומתקנים. העיקר, כמאמרו היפה של לנין, אינו לא לטעות לעולם, אלא לטעות נכון — לטעות ולתקן. כלי התיקון העיקריים הם הביקורת והוויכוח. עלינו להיות פתוחים לביקורת, לתת לרוח לנשוב בחוזקה. לא לצייר תמונה ורודה של המציאות, לא לרגוז על מי שאומר את מה שנראה לו כאמת, לא לחשוש מוויכוח מפרה. המטריאליזם הדיאלקטי קם מתוך דיאלקטיקה, מתוך דיאלוג מפרה, ולא מתוך מונולוג סמכותני.

האמת אינה בכיסנו; האמת מתבררת מתוך הוויכוח בין החברים. גם ברגעיה הקשים ביותר המשיכה התנועה הקומוניסטית לשמור על הוויכוח, גם במחתרת המשיכו הבולשביקים להתווכח ובחריפות. עלינו לטפח את הדמוקרטיה המפלגתית ואת הביקורת הפנימית. בחיבורו, "ה-18 בברימיר של לואי בונפארט", כתב מארקס:

"מהפכות פרולטריות מותחות ביקורת על עצמן ללא הרף, הן מתעכבות מידי פעם באמצע מרוצתן, שבות אל מה שכבר הושג למראית-עין, כדי להתחיל מחדש; הן לועגות לעג אכזרי ונוקב לחולשותיהם, ליקוייהם ופחיתות-ערכם של הנסיונות הראשונים..."

חברים, אפשר גם אחרת.

ילד פלסטיני אחד, "עשר דקות מכפר-סבא"

פליציה לנגר (רמת-גן)

ב-10 בדצמבר 1948 אישרה עצרת האו"ם והודיעה ברבים על "ההכרזה לכל באי העולם בדבר זכויות האדם", היא "ההכרזה האוניברסלית". ממשלת ישראל אישרה אותה.

סעיפיה השונים של ההכרזה מדברים על שוויון ערך האדם וזכויותיו; נגד אפלייה בשל גזעו, מוצאו הלאומי, החברתי או הדתי; על זכותו של אדם לחירות, לבטחון אישי; נגד מאסר או הגלייה שרירותיים; נגד השפלה ועינויים. הם קובעים, כי לא יישלל קניינו של אדם בשירות. במבוא להכרזה נאמר, כי הכרח חיוני הוא שזכויות האדם יהיו מוגנות בכוח שלטוני של החוק, שלא יהיה אדם אנוס, כמפלט אחרון, להשליך את יהבו על מרידה

כך נאמר במגילת זכויות האדם של העת החדשה. אך לידינו ממש, "עשר דקות מכפר סבא", ישנה פלנטה שאליה לא הגיעה בשורת ההכרזה מזה 18 שנה; אלה הם השטחים הכבושים, הגדה המערבית שהפכה ליהודה ושומרון, חבל עזה שחדל להיות רצועה, ורמת הגולן הרחוקה, אשר כירושלים הפכה חלק של מדינת ישראל מכוח חוק הסיפוח, המנוגד לצדק של משפחת העמים. אכן, בשטחים הכבושים אנוסים תושביהם להשליך את יהבם על מרידה בעריצות ובדיכוי, השוללים מהם את זכויות האדם הבסיסיות, וביניהן — הזכות לחירות ולהקמת מדינה עצמאית משלהם.

על הפלנטה הזאת נעצרים במעצר מינהלי שכולו שרירות, ומגורשים מהמולדת דרך המדבר. על הפלנטה הזאת נהרסים אלפי בתים. על הפלנטה הזאת מענים בחקירה כשיטה, וחיייו של אדם זולים כשהאדם הוא ערבי. על הפלנטה הזאת נוטלים מאדם, כשהוא ערבי, את הזכות לקרוא ולצייר כאוות נפשו וכרוחו. על הפלנטה הזאת כולאים משוררים הכותבים שירי אהבה למולדת.

על הפלנטה הזאת שוללים במחי צו צבאי אחד את קניינו של הפרט, את אדמתו מדורי דורות, ומיישבים אותה במי שלאחר-מכן הופכים לטרוריסטים הפורעים בתושבים חפים מפשע.

על הפלנטה הזאת שוללים את זכות המחאה וזעקת-הכאב, ואת ההורגים שהממשל הרגם מצווים לקבור באישון לילה.

מיליוני מלים נכתבו על הדיכוי בפלנטה זו, והן יילמדו פעם כפרק בתולדות הסבל האנושי וגבורתם של הקורבנות. הם יילמדו כטרגדיה של העם המדוכא, אך גם זו של העם המדכא, שמידותיו הושחתו ללא היכר, ורק בזכות הטובים שבבני עם זה, המוחים נגד העוול, נשמר צלם האנוש שלו.

מעבר למיליוני המלים וים הסבל אבקשכם להביט יחד עמי בילד פלסטיני אחד, כפי שהביטו מיליונים על הילדה הקולומביאנית האחת שטבעה בבוץ לנגד עינינו, וקיפלה בגורלה את האסון שפקד אלפים.

הילד הפלסטיני הזה הוא דור שני של האנוסים למרוד, ודור שלישי החי במחנה פליטים מוקף חומה, בינות למי ביוב וגדרי תיל של עמדות הצבא. הוא בן 14 שנה, אך מראהו כבן 9, כי ילדותו עוברת בכוח במחנה. ידיו הקטנות כבולות באזיקים משום שנעצר בחשד כי זרק אבן; על האזיקים כתוב: "תוצרת ארצות-הברית", אך עם כל התייחסות האמריקאי, הם לא נוצרו ליד כה קטנה. האיש המבוגר הכובל את הידיים הקטנות איננו מסמיק. על פניו של הילד (שלא נקרא ילד בפי כולאיו, כי פלסטיני נפרד מילדותו הרבה שנים לפני כן) ניכרים סימני הכלא. על רגלו חבורה טריה, ועל ידו — סימן כחול. באצבעותיו הקטנות הוא אווז סגריה להפגין את בגרותו — ורק עיניו הגדולות זועקות על ילדותו העשווקה, העוברת בין תאי הכלא וכוכי המחנה.

משפחת העמים הכריזה, באמצעות אירגונה הבינלאומי, על זכויותיו של הילד, במגילה מיוחדת. נאמר במגילה זו, שהילד צריך ליהנות מהגנה מיוחדת של החברה, וכי יוענקו לו הזדמנויות והקלות, כדי שיוכל להתפתח באווירה בריאה, בתנאי חירות וכבוד.

הילד הפלסטיני איננו יודע, מה לדעת המבוגרים והחכמים יבטיח את

רווחתו. הוא עסוק מעל לראשו במאבקו לשמירת צלם אנוש בכלא; בדאגה להבטיח לעצמו את יציאתו לשירותים, שמניעתם ממנו הפכה לתחביב של כולאיו; בדאגה כיצד לספוג את מנת ההשפלה היומית בכבוד ובאומץ הראויים ל-14 שנותיו וכיצד לשאת את מהלומותיו של חוקרו ולא להתמוטט. ולאחר שיצא מהכלא עליו להשכיל לנהוג כך, שהירות של חיילי צה"ל הנורות "באוור" לא יהרגוהו...

כדי להישרד, קשיות עורף היא בשורתו; קשיחות שהיא כה זרה לילדות היא המסר שלו.

אני מעזה ללחוץ את ידו הקטנה ולהביט ישר בעיניו רק מפני שאני נמנית על שורות הלוחמים נגד הרשעים, הצבועים והאדישים, הגוזלים את ילדותו.

ההתמודדות הרעיונית בקרב הנוער

אחמד סעד (אבו-סנאן)

בטאון בנק"י בערבית, "אל-ראד", המופץ בקביעות ב-8 — 9 אלפי עותקים, הפך הירחון הנפוץ ביותר בקרב הנוער הערבי ובאוכלוסיה הערבית בכללותה. מערכת "אל-ראד", כמו ייתר המערכות של עתונות המפלגה, מתמודדת עם המשימה שהציג בפניה הדו"ח של הוועד המרכזי — לחרוש יותר לעומק במישור הרעיוני ולנהל ויכוח גם עם אויבינו הרעיוניים והפוליטיים וגם עם ידידים בחזית הדמוקרטית ומחוצה לה. הנושאים העיקריים של ההתמודדות הרעיונית הם:

- הייאוש שמנסים לזרוע בקרב הנוער הערבי סוכני מפלגות השלטון וכן אנשי "המתקדמת" התבוסתנית. אלה כאלה מנסים לתאר את ההתפתחות הפוליטית והחברתית בארצנו ובאזורנו כך, שהנוער יסתלק מדרך המאבק בהנהגת המפלגה, בנק"י וחד"ש. תפקידנו הוא, איפוא, להוכיח בצורה משכנעת, כי דרך המאבק המשותף היהודי-ערבי על בסיס ליכוד השורות, היא דרך המאבק הנכונה והיעילה נגד מדיניות הדיכוי הלאומי והגזענות ולמען שוויון זכויות והגנת זכויות הנוער העובד והלומד.

- העמקת ההסברה המעמדית בהקשר של המאבק לשלום באיזור ובעולם.
- ההסתה האנטי-סובייטית הלובשת פעם צורה של דאגה ל"גורל יהודי ברה"מ" ופעם צורה של סילוף עמדת ברה"מ לגבי השלום באזורנו. לאחרונה לובשת ההסתה האנטי-סובייטית, ובעיקר בקרב הציבור הערבי, דמות חדשה: הנסיון למתוח קו של שוויון בין עמדות ברה"מ לבין עמדות ארה"ב, בו נוקטים השלטונות ו"המתקדמת". בשאלה זו אנו מנהלים מיתקפת הסברה מעמיקה, המלמדת כי תמיכת ברה"מ בשלום צודק ובשחרור לאומי אינה לגביה טקטיקה, אלא זוהי מדיניותה העקרונית, המבוססת על יסודות הסוציאליזם המדעי.

ביודענו, שאנטי-סובייטיזם הוא אנטי-קומוניזם וזריעת איבה כלפי מפלגתנו, אנו מבהירים, מדוע אויבי השלום משתמשים בנשק זה, שהוכח שוב ושוב גם כאנטי-פטריוטיזם. אנו מספרים לנוער על הישגי ברה"מ וארצות סוציאליסטיות

אחרות בהבטחת השכלה ועבודה, תרבות וספורט, ומשווים אותם לתוצאות הנוראות של אבטלה ובערות, שיש למשבר המחרף בארצנו.

• חיזוק הנוער ברוח אנטי-גזענית, אינטרנציונליסטית. אנו מפרסמים ב"אל-ראד" כתבות על מאבק הכוחות הדמוקרטיים היהודיים נגד הגזענות ועל המאבק המשותף של הסטודנטים היהודיים והערביים ועל גילויים אחרים של אחווה יהודית-ערבית.

מקום חשוב בפעילות ההסברתית והחינוכית של בנק"י תופסת פעילותה בקרב תלמידי התיכון הערביים. בין הוועידות ה-19 וה-20 התחזק והתרחב הוועד הארצי של תלמידי התיכון הערביים, והוא מקיף כעת 46 מתוך 54 התיכונים הערביים. רוב חברי מועצות התלמידים בתיכונים הם חברי בנק"י או אוהדיה. עבודת הוועד הארצי של התיכונים הערביים תרמה לליכוד שורותיהם במאבק להגנת זכויותיהם בתחום הלימודים ובמאבק הכולל לשלום, לדמוקרטיה ולשוויון.

הדרך לחיזוק השפעתנו בציבור היהודי

בן-ציון בייר (חולון)

ועידתנו מחייבת אותנו לחשבון נפש בשאלת היחס בין המאמצים העצומים שהמפלגה משקיעה בפעילותה הרב-צדדית לבין התקדמות השפעתה והרחבת שורותיה.

המפלגה השיגה הישגים נפלאים בקרב האוכלוסיה הערבית וגם הנחילה לא-מעט יסודות פוליטיים משלה לרבים בקרב האוכלוסיה היהודית: הסיסמה "כסף לשכונות ולא להתנחלויות" או רעיון המדינה הפלסטינית. גולת הכותרת בפעילותנו היתה התפקיד היוזם והמרכזי שהמפלגה מילאה בהתנגדות הרחבה למלחמת לבנון. המפלגה משפיעה גם במאבקה העקבי נגד שחיקת השכר, נגד האבטלה ונגד רמיסת השירותים הסוציאליים. קריאתנו "לחם, עבודה!" נשמעת בכל פינות המדינה, ואנו מתקדמים מכאן להבנת הדרישה: "לחם, עבודה ושלום!"

מאבקינו הפוליטיים למען השלום, להגנת הדמוקרטיה ולמען הצדק החברתי עוזרים לחיזוק המפלגה. אך הנסיון מלמד, שלמרות שרבים מאד העובדים היהודיים הנפגעים קשות ממדיניות הממשלה ומהמשטר, מאבקינו הפוליטיים והאיגוד-מקצועיים בקרב האוכלוסיה היהודית, אינם תורמים ביחס סביר לחיזוק המפלגה.

קיימים קשיים אובייקטיביים רבים בדרך להגברת השפעתנו בקרב האוכלוסיה היהודית, אך גישה מדעית תגלה, שגם בתקופה הנוכחית אפשר להגיע להישגים נכבדים, גם אם לא בן-לילה.

לטווח ארוך, היסטורי, האינטרסים החומריים של השכבות המקופחות הם שיכריעו. אך בטווח הקצר, כאשר לא קיימת גיאומטריה מהפכנית, האינטרסים החומריים של המקופחים כפופים ומשועבדים לשליטת הריאקציה על התודעה. אנו זועקים ואומרים לעם את האמת, אך אוזני ההמונים, ברובם

המכריע, אטומות להסברתנו. עלינו להכיר בעובדה, שהאמת לבדה אינה מספקת; צריך גם להגיע אל תודעת האנשים. עלינו לפעול תוך התחשבות בכוחות הפועלים בינתיים על תודעת הרבים. היו, כידוע, לפני הפילוג במפלגה, כאלה שטענו, כי לשם הרחבת השפעתנו עלינו לקפל את דגלנו, להתכחש לאמת, ולו רק חלקית. דעות כאלה התגלמו במערב בזרם שכונה "אירוקמוניזם". דרך זו, שהיתה מוטעית מלכתחילה, גם נחלה כשלון חרוץ.

מה כן ניתן וצריך לעשות? חקר היווצרותה של התודעה הפוליטית מלמד דבר חשוב: בתקופות שאינן מהפכניות אפשר להשפיע מבחינה אידיאולוגית כמעט רק בקרב אלה שטרם גיבשו לעצמם השקפת-עולם חברתית. המפתח לחיזוק כוחה של מפלגתנו, בתנאים הקיימים, בקרב האוכלוסיה היהודית, הוא, איפוא, בריכוז מאמצים ראויים לשמם בקרב אלה שטרם גיבשו את השקפת-עולםם וטרם שייכו עצמם בבירור למפלגות אחרות. אל ניטעה לחשוב, שאנשים שאינם מעורים בפוליטיקה או שלא שמעו מעודם את המלה "אידיאולוגיה", הם חסרי השקפת-עולם. כן, בבית ההורים, בבית-הספר וברחוב, כל אחד סופג את רעיונות המשטר הקיים ואת תעמולתו. ובכל זאת, בנינוער בגיל ההתבגרות עשויים יותר מהאחרים לגלות פתיחות לרעיונות הקידמה, לפילוסופיה מהפכנית ולניפוץ מוסכמות ריאקציוניות. לכן עלינו למצוא דרכים להגיע לנוער היהודי ולפתח בקרבם את ההסברה הפוליטית והרעיונית שלנו.

עלינו לראות כתפקיד ראשוני במעלה של המפלגה את חיזוק כוחנו והשפעתנו בקרב האוכלוסיה היהודית.

ליזום פעולות נגד הגזענות

יעקב יעקב (באר-שבע)

מזה 37 שנים מנהלת הממשלה באמצעות מינהל מקרקעי ישראל ו"הסיירת הירוקה" מערכה נגד הערבים-הבדואים בנגב. מטרת המערכה — נישולם מאדמתם וריכוזם בעיירות, שיספקו כוח-עבודה זול.

במסגרת המערכה הזאת מנצלת הממשלה אמצעים משפטיים ומפעילה גם שיטות אלימות גלויות. כאשר ערבים מהנגב מובאים לדין, מעמידים מולם עורכי-דין ממולחים, ואילו להם עצמם אין אפשרות לשכור את שירותיו של עורך-דין, או שעורך-הדין מתגלה כרודף בצע. לכן אני פונה בבקשה לוועד המרכזי שייבחר בוועידה, שיחפש דרך להבטיח לנו בבאר-שבע את שירותיו של עורך-דין אחד, לפחות.

אשר לאלימות הגלוייה, גילויה רבים מספור. הנה דוגמא טריה: ב-28 באוקטובר '85, בשעה 7 בערב, הגיעו ג'יפים של הסיירת השחורה (כך מכונה הסיירת הירוקה בפי ערביי הנגב) לוואדי גשר אבו-רקייק. אנשי הסיירת, מלווים בכלבים, חתכו את החבלים של 15 אוהלים והפילו אותם על הנשים והילדים שבתוכם. בשעות הצהריים של אותו יום הסתבר, כי פעולה פראית זו היתה גם הפרה של צו בית-משפט. אלון גלילי, מפקד הסיירת השחורה, ירה

צורר כדורים באחמד אבו-גלילדאט משבט אל-עזומה וגרם לו נכות. אנשי הסיירת רודפים אחרי עדרי הבדואים, כולאים אותם במכלאות הסגר (קרנטינות), ואחר-כך גובים הון תועפות תמורת שיחרורם מההסגר. מעל במת ועידה זו אנו שבים ותובעים: תפורק הסיירת השחורה! יועמדו לדין אנשי הסיירת שהתעללו בערבים הבדואים! בבאר-שבע פועל מזה זמן משרד של חד"ש, שבו מקבלים ערביי הנגב ייעוץ בנושאים שונים: ביטוח לאומי, בתי-ספר, מים, וכמובן — במערכה נגד הנישול. המשרד רכש את אימונם של רבים מהערבים-הבדואים. לקראת ועידת המפלגה הוכפלה הפצת "אל אתיחאד" בבאר-שבע וסביבתה, והחלו לפעול שני חוגים רבי-משתתפים, הנפגשים כל שבוע. במערכה נגד הגזענות נחלנו בבאר-שבע הישגים. כאשר גזענים תקפו את ביתה של משפחה ערבית בבאר-שבע, פירסמנו כרוזים וגייסנו את השכנים נגד הבריונים. עוררנו את דעת-הקהל בבאר-שבע נגד ההתקפות הגזעניות כלפי פועלים ערביים וזאת באמצעות כרוז שהגיע כמעט לכל בית. שיאה של פעילות זו היה, כאשר הצלחנו למנוע מהגזען כהנא וחסידיו לקיים אסיפה בעירנו.

לחשוף בעוד מועד את החולשות

עבד אל-קאדר דאהר (טייבה)

הדין-וחשבון שהגיש הוועד המרכזי לוועידה זו הוא מיסמך חשוב ומחנך, המביא סיכום של עשייה מפלגתית מוצלחת בתחומים שונים, ובצדו — בקורת נוקבת על חולשותינו, הפקת לקחים והגדרת יעדי הפעילות בעתיד. אנו, הקומוניסטים, מציגים בפני הפועלים היהודיים והערביים בארץ את אתגר השלום, הדמוקרטיה והשוויון ואת הפרספקטיבה הסוציאליסטית. תפקידנו — להעלות את הכרתם של הפועלים הנאבקים להגנת זכויותיהם להכרה מעמדית-פרולטרית. מילוי משימה זו מחייב מאבק פוליטי-רעיוני יומיומי מוגבר נגד הרפורמיזם השולט בתודעת הפועלים. בכל פעולה מפעולותינו עלינו להדגיש את הקשר שבין המאבק למען לחם ועבודה לבין המאבק לשלום צודק. מִסָּר זה עלינו להחדיר תוך התמודדות עם השפעתה המזיקה רבת-השנים של מדיניות הנהגת ההסתדרות.

כדי שנוכל להצליח במשימות שאנו נוטלים על עצמנו, עלינו ולחזק את מפלגתנו הקומוניסטית. לשם כך עלינו להתמודד עם השיגרה, עם טשטוש סדר העדיפויות, עם דחיית פתרון של בעיות, ועם הפרות חוזרות ונישנות של המשמעת המפלגתית. הנסיון שנצבר במחוז המשולש מלמד, שכאשר אין חושפים בעוד מועד את החולשות והמגרעות, נחסמות בפנינו הדרכים לפיתוח עבודתנו. משום כך עלינו להקפיד על יישום עקרונות הביקורת והביקורת העצמית, להדגיש את חשיבות החינוך הפוליטי-רעיוני, ולהיאבק נגד גישות מזיקות כמו סיעתיות ובוסיזם. בנאומי המסכם בוועידה ה-7 של הקומאינטרן הדגיש דימיטרוב, כי התורה המהפכנית נחוצה לפעילינו כמו לחם, אוויר

ומים. דברים אלה תקפים גם לגבינו היום. אחדות מפלגתנו לא תובטח רק בהחלטות חגיגיות ובנאומים. כדי להגן על אחדותנו, עלינו להשקיע כל השנה מאמצים פוליטיים-חינוכיים, ולתרגם את ההחלטות הנכונות לשפת המעשים.

עם העובדים במערכה בעד "הנגד"

בנימין גונן (חיפה)

כל יום שעובר מעיד מחדש, כי ממשלת "האחדות הלאומית" שקמה בסיסמא של "הצלת הכלכלה הישראלית", כביכול, מבצעת למעשה התקפה אכזרית נגד השכירים וכלל העובדים בישראל. הממשלה הזאת נוקטת במדיניות הקפיטליסטית הריאקציונית ביותר מבית מדרשם של הכלכלן מילטון פרידמן, נשיא ארה"ב, רייגן, וראש ממשלת בריטניה, תאצ'ר, שעיקריה: הורדת רמת-החיים של העובדים על ידי שחיקה חריפה בשכר; פגיעה בשירותי הרווחה; שלילת זכויות סוציאליות וצימצום הביטוח לאומי; ובתירוץ של בלימת האינפלציה — פיטורים ואבטלה.

כך הגענו למצב, כאשר מאוקטובר 1984 עד אוקטובר 1985, ירד ערכו הדולרי של השכר הממוצע ב-52 אחוז. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הוצאות הקיום של משפחה ממוצעת בת 4 נפשות הן כיום מיליון ומאה אלף שקל, בעוד שהשכר הממוצע (נטו) באוקטובר השנה היה כשש מאות אלף שקל בלבד. אז איך מסתדרים עם פער כזה השכירים, ובפרט אלו המשתכרים 250 אלף שקל בלבד?

הפער החברתי בארץ כה גדול, עד ש-70 אחוז מהמשפחות נאלצות להסתפק ב-30 אחוז מההכנסות מעבודה, בשעה ש-30 אחוז מהמשפחות שולטות על 70 אחוז מההכנסות מעבודה. דוגמא חותכת לקיטוב המחריף היא העובדה, שהכנסתה של משפחה אחת במאון העליון של המשפחות, שווה להכנסותיהן של אלף משפחות מהעשירון התחתון.

העמקת הקיטוב החברתי היא מטרת המדיניות הכלכלית הרשמית, שמצמצמת את יכולתם של העובדים לקבל שירות רפואי בבתי-החולים ואת אפשרות בניהם ללמוד בבתי-הספר התיכוניים ובאוניברסיטאות, ולעומת זאת מגדילה את תקציבי המשטרה ובתי-הסוהר.

בקוטב העוני והמצוקה רב במיוחד מספרן של המשפחות הערביות, שהכנסתן (נטו) לנפש מעבודה שכירה מגיעה רק למחצית ההכנסה המקבילה במשפחה יהודית, והסובלות במיוחד מפיטורים ומאפלייה בכל שטחי החיים. מעל לכל מרחפת מעל ראשי העובדים היהודיים והערביים בארצנו מפלצת האבטלה, הנוגסת בתעשייה, בחקלאות ובשירותים. לפי נתונים רשמיים, היום מצויים כבר 125 אלף מובטלים, שמהווים 8 אחוזים מכוח העבודה.

בעולם המערבי, במצב דומה, מתלכדים העובדים סביב האיגודים המקצועיים, שמנהלים מערכה להדיפת המיתקפה של המעבידים והממשלה. בארצנו, 85 אחוזים מהשכירים מאוגדים בהסתדרות הכללית. זהו כוח אדיר,

שלו היה מופעל — לא היינו מגיעים לשפל כלכלי כזה. אבל לדאבונו, הנהגת ההסתדרות מונחת מאז הקמתה, על-ידי קו לאומני של קונסנזוס בין עובד למעביד. עוד ב-1926 אמר חיים ארלוזורוב, כי "מלחמת המעמדות היא אימפורט של רעיונות לא-לנו", ואילו "הסוציאליסט-הציוני", ברל כצנלסון, הכריז באותן שנים, כי שינוי המשטר החברתי אינו השליחות המוטלת על הפועל היהודי בארץ. לאחר הקמת המדינה טבע ראש הממשלה דאז, דוד בן-גוריון, את מטבע הלשון המפורסם: "ממעמד לעם". למרות שהמערך ישב באופוזיציה לממשלה 7 שנים, הוא לא למד דבר וממשיך לדבוק בקונסנזוס הלאומני. המערך משחק כיום משחק כפול: מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, מכריז הכרזות אופוזיציוניות, מצד אחד, אך נותן יד מסייעת למדיניות הכלכלית, מצד שני. הנהלת ההסתדרות מעלה בתפקידה בתמיכתה "בעסקות-חבילה" בעבר ובהסכמתה ל"תוכנית הכלכלית" ולחקיקת חוקים שהורסים את האיגוד המקצועי.

העובדים אינם משלימים עם המצב ויוצאים לשביתות גם כאשר רובן מוכרזות על ידי ההסתדרות כ"שביתות פראיות". המאבק המעמדי נמשך, ואפילו בייתר-שאת, בזמן מלחמת לבנון, דבר המעיד על התפכחות מסויימת מתפישות הקונסנזוס הלאומני: בשנת 1984, לעומת 1983, חלה עלייה של 18 אחוז במספר השוכתים ושל 60 אחוז במספר השביתות המלאות.

חיוני להרחיב ולהעמיק את ערעור הקונסנזוס ולהסביר לפועלים, כי אין ולא יהיה אינטרס משותף למנצל ולמנוצל, וכי יש "אנחנו" ו"הם", כפי שראינו זאת בצורה משכנעת בהצגה על "אתא", שהוצגה בערב החגיגי לרגל יובל העשרים ל"זו הדרך":

הם — המנצלים, המיליונרים, אנשי הבורסה המרוויחים מן האינפלציה והתוכניות הכלכליות;

אנחנו — ציבור השכירים המנוצלים, ששכרנו נשחק והאבטלה מכה בנו מכל עבר.

הם — ספסרי המלחמה, סוכני הנשק והמתעשרים ממתחות וקרבות;

אנחנו — הסובלים ממלחמות ומשלמים אותן בחיינו.

הם — הבונים להם וילות בשכונות יוקרה;

אנחנו — הסופרים את קורבנותינו שורות-שורות.

עובדים המתייאשים ממדיניות הנהגת ההסתדרות מדברים על עזיבתה. אנחנו צריכים לשכנע, כי הפיכת ההסתדרות לאירגון שיגן על ענייניהם תמומש בדרך שינוי יחסי הכוחות בתוך ההסתדרות וארגון לחץ מלמטה — ממקומות העבודה וועדי העובדים. חיזוק כוחה של חד"ש — שהיא הכוח העקבי והמסור לענייני העובדים — הוא הדרך לשינוי פני ההסתדרות. לעובדים נחוץ לא הסתדרות אחרת, אלא הנהגה אחרת להסתדרות הקיימת.

חברינו במקומות העבודה ובהסתדרות מסבירים את הקשר בין הרעת מצבם של העובדים לבין השיטה הקפיטליסטית ולבין מדיניות המלחמה והכיבושים של הממשלה. אנו מצביעים על הפרספקטיבה של שינוי ושל מהפיכה חברתית, שתבטל את הניצול והאבטלה ותקים משטר סוציאליסטי. חשוב במיוחד לחשוף את הדרך, שבה ההון האמריקאי מכתוב לנו את

הרחבת האבטלה והורדת רמת-החיים; להראות כיצד הסכמי הסחר עם ארה"ב והשוק האירופי המשותף שוברים את מטה לחמו של העובד בישראל; וכיצד בעקבות מדיניות זו שוקעת ישראל בבוץ כלכלי ופוליטי.

הודות לעמדתנו העקבית ולפעילותנו היומיומית אימצו העובדים סיסמאות שהעלינו עוד לפני שנים, כמו "לחם עבודה" ו"כסף לשכונות ולא להתנחלויות". כשהחל משבר אתא, עוד לפני שנתיים, קראנו לפועלי חיפה לגלות סולידריות ואמרנו: "היום אתא — מחר אתה!" עד כמה צדקנו — נוכחים פועלי חיפה כיום, כאשר בעיר שוררת אבטלה עמוקה וכאשר עובדי צים, מספנות ישראל ומפעלים אחרים צפויים לפיטורים.

המשבר באתא משקף את מדיניות הממשלה בצורה ברורה: הזרמת כספים לכיסו של אייזנברג, המולטי-מיליונר, שסחט את המדינה ורוקן את קופת המפעל, והפקרת 1,800 משפחות בחוסר כל. הבטחות כזב השמיעו כל נציגי המימסד, החל בראש הממשלה והשרים, וכלה במזכ"ל ההסתדרות. הפועלים שמעו את שר-האוצר מכריז שאין לו כסף לממן את הפעלת אתא מחדש, ובאותה עת הוא הודיע על הקצבת מיליוני דולרים נוספים להתנחלויות.

אנו, הקומוניסטים, שליוונו את מאבקם של עובדי אתא מראשיתו, שולחים להם מוועידתנו ברכת מאבק. אנו תובעים מההסתדרות מעשים, על מנת שהמפעל לא ייסגר.

מעל בימת וועידת ההסתדרות ה-15 קראנו לעצור את גל הפיטורים במשק ולמנוע השלכת אלפי עובדי ייצור ושירותים אל מלתעות האבטלה.

הנסיון מלמד כי היענותם של הפועלים לקבל עזרה והדרכה, ולשמוע את דברינו גדלה והולכת. ציוני-דרך בקשרינו עם העובדים הם: אל על, רוגוזין, ישאזבסט, מודול בטון, הארגז, מספנות ישראל, אתא, ואחרים.

למרות הרחבת קשרינו, טרם חל המפנה המיוחל בעבודתנו בקרב מעמד הפועלים, עליו החלטנו. בוועידה ה-19 סיכמנו, כי פעילות זו צריכה להיות נחלת המפלגה כולה, ולא עניינם של מספר פעילים איגוד-מקצועיים.

השינוי הדרוש לא יוגשם אם רק מספר חברים יראו שליחות בהפצת "זו הדרך לפועל" ו"אל-איתיחאד לפועל", או בחלוקת כרוזים בנושאים אל מאבק מעמדי. כדי להיות פעיל ולשכנע ציבור פועלים, טוב להיות אחד מהעובדים במפעל. אך אפשר להיות חלק מציבור העובדים גם כאשר שומעים את בעיותיו, נמצאים בקשר מתמיד איתו ומדריכים אותו. את זאת חייבים לעשות פעילים רבים מכל המוסדות המרכזיים והמחוזיים ובסניפים.

מפלגה מהפכנית המושרשת בקרב מעמד הפועלים ושואבת את כוחה ממנו, יכולה לתת תשובות לשאלות המסובכות, המעמדיות והלאומיות, בכל תהפוכות הימים.

בידינו המפתח לאפשרות של חיים משותפים — האחדות היהודית-ערבית. סיסמתנו: "מה שטוב לפועל — טוב לישראל", פירושה, שהעתיד שייך לאלו הבונים ויוצרים בסדנה ובשדה, לפועלי הייצור והשירותים, לרופאים, למורים, לאנשי המדע, ליהודים ולערבים, לבני השכונות ועיירות הפיתוח, לבני הכפר והעיר, לנוער ולנשים. באחדותם מסוגלים העובדים לשנות את הכיוון ולהוכיח, כי בהחלט יכול להיות אחרת. ובבוא היום לפעול, כפי שכתב בצורה

משכנעת המשורר-המהפכן, אלכסנדר פן:

ואם
באחד הימים
יכפו על כולנו,
מלחמת לא-לנו —
תדבקו אח באח
ופונו התותח
בדממה
אל מול פני המלחמה!
ובאין מוצא עוד
הכניפו הצעד
והכו בגרדום
בתותח אדום!
קצצו את היד
אשר לגרונכם חונקת
והלחמו
בעד
הנגד!

לפעול לפתיחת בית-ספר מפלגתי

זאהי כרכבי (חיפה)

בדין-וחשבון הוועד המרכזי, שאותו אני מקבל, מובעת ביקורת על הכוחות המעטים שהמפלגה מקדישה לחינוך הפוליטי-רעיוני. והנה, עם כוחות מעטים נעשה הרבה, אם כי לא מספיק. במחוזות אחדים, בהם נטלה הנהגת המחוז על עצמה את האחריות, נוהלה פעילות חינוכית רחבה. עלינו להבטיח פעילות חינוכית מתמדת בכל המחוזות, לארגן קורס ארצי מדי שנה ולפעול לפתיחת בית-ספר.

בחזית הרעיונית אנו מתמודדים בהצלחה עם המימסד הציוני, על כל מפלגותיו, המנהלים הסתה אנטי-סובייטית ואנטי-קומוניסטית המסלפים את המציאות בארצות הסוציאליסטיות, והטוענים שמדיניות ברה"מ ומדיניות מפלגתנו הן נגד היהודים ובעד הערבים. אנו מדגישים בהסברתנו, את תרומתה העצומה של ברה"מ לשמירת השלום בעולם, בכלל, ולשלום במזרח-התיכון, בפרט.

גם בקרב האוכלוסיה הערבית חלה בשנים האחרונות הסלמה במערכה הרעיונית נגדנו. מערכה זו, המנצלת באורח מכווער את הדת המוסלמית ואת רגשותיהם של המוסלמים, משרתת את הריאקציה בארץ ובארצות השונות, וכן את האימפריאליזם האמריקאי ואת שליטי ישראל. בהסתה האנטי-סובייטית והאנטי-קומוניסטית נוטלים חלק חוגים שונים, החל באנשי "המתקדמת" ועד לאחים המוסלמים.

עלינו להדוף את ההסתה הזאת ולהוכיח, שהיא פוגעת בראש וראשונה בהמונים הערביים בישראל, באחדותם ובמאבקם נגד מדינות הדיכוי והאפלייה ולמען שלום צודק וכולל.

עלינו להיות החלוצים במאבק נגד תופעות שליליות בחברה הערבית. קשרים משפחתיים חמים הם תופעה חיובית, אולם עלינו להתנגד לניצול קשרים במסגרת המשפחה או החמולה למען מטרות אנוכיות, המשרתות בסופו של דבר את השלטון הקיים ואת מדיניותו.

עלינו מוטלת החובה לשפר את מעמד האשה בחברה הערבית. עלינו להיאבק נגד תופעות שליליות המונעות ממנה למלא תפקיד רב יותר בחברה ולהגנת זכויותיה היומיומיות והלאומיות.

מילוי המשימות הניצבות בפני מפלגתנו מותנה ברמת האירגון שלנו, בהתגייסות כל החברים למערכה, בהרחבת הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית, בביקורת ובביקורת עצמית הלכה למעשה ובמאבק נגד גישות "ליברליות". חיזוק האירגון והתגייסות חברי המפלגה ובנק"י ובעלי בריתנו בחזית תלויים גם בלימוד הפוליטי-רעיוני, שאנו ניזונים ונארגן.

בביצור האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו, באירגון טוב יותר ובשיפור מערך החינוך — נוכל לאתגרים העומדים בפנינו וניאבק נגד הגזענות וסכנת הפאשיזם, לשוויון זכויות האוכלוסיה הערבית, להגנת הדמוקרטיה וזכויות העובדים ולמען שלום כולל וצודק.

כאשר מכתתים רגליים ממפעל למפעל — יש תוצאות

שמואל שלום (פתח-תקוה)

לעתים נדמה, כי מאמצינו המרובים מניבים פרי דל. אך אם נבחן את תוצאות עבודתנו באווירה הלאומנית והריאקציונית השלטת בציבור היהודי, נראה, כי הן מוחשיות וחשובות.

בקרב ציבור הפועלים בגוש דן פעלה בשנים האחרונות הוועדה ביוזמתם של ועדי עובדים. בפעילותנו במסגרת ועדה זו קשרנו קשרים עם כ-80 מפעלים וחברות בגוש דן. לא קל היה להיכנס למפעלים ולרכוש את אמונם של ועדי העובדים. לא פעם נטרקה בפנינו דלת הכניסה. אך אנו התמדנו, ועקשנותנו השתלמה. כיום כבר פונים אלינו ועדי עובדים ומבקשים עצה בשאלות שכר, פיטורים וזכויות, במקרה של סגירת המפעל.

הודות להדרכתנו, קיבלו עובדים שפוטרו מהמפעלים: עסיס, חוטי לוויט וקשת — פיצויים הולמים יותר. הודות להדרכתנו נאבקים פועלי עץ לבוד ועץ הזית בהצלחה נגד פיטורים, ואילו פועלי הארגז ומרכבים נלחמים נגד סגירת המפעלים עקב יבוא אוטובוסים מחו"ל.

הוועדה היוזמת פירסמה חומר הסברה מגוון, ערכה כנסים והחתימה עשרות ועדים על תביעות מוחשיות מהמעבידים ומהסדרות. חברינו בוועדה היוזמת הופיעו בכנסים שערכה ההסתדרות וכן נטלו חלק בהכנת ההפגנה נגד הגזירות

הכלכליות, שנערכה בפתח-תקוה ביולי '85, ובהפגנת פועלי אתא מול משרדי אייזנברג בבית אסיה בת"א.

הקמת ממשלת "האחדות הלאומית" הכבידה תחילה על הסברתנו, אך כחלוף חודשים מספר למדו העובדים להכיר את מדיניות הממשלה, המשרתת את הבורגנות והפוגעת בעובדים באמצעות עיסקות-חבילה, חוקי חירום ושחיקת השכר הריאלי. שמעון פרס, הניצב כעת בראש ממשלה זו, מבצע מדיניות שהכרנו בעבר כמדיניות הליכוד, מדיניות שקורבנותיה הם השכירים בכלל, ומעוטי ההכנסה והפנסיונרים בפרט.

ישנה אפשרות לדבר עם פועלים ולהיכנס למפעלים. נכון שמימוש האפשרות הזאת תובע כיתות רגליים ממפעל למפעל, יידע איגוד-מקצועי והרבה סבלנות, אך אני סבור שכל אחד מאיתנו חייב ליטול חלק בכך. הקמת אקטיבים איגוד-מקצועיים באזורי תעשייה, בסניפים, עידוד להקמת ועדות פעולה של ועדי עובדים — צעדים אלה ואחרים יסייעו בידינו בהעלאת הכרתם המעמדית של העובדים, ויעלו את יוקרת מפלגתנו. רק בקשרים הדוקים עם העובדים נוכל לשכנעם, כי מפלגתנו היא נציגתם הנאמנה, שמראה את דרך המאבק נגד האבטלה, נגד שחיקת השכר והרס השירותים הציבוריים, נגד המלחמה והגזענות.

הנסיון שצברנו במחוז השפלה הראה, שבפעילות עקשנית אפשר להרחיב את הקשרים ולחזק את האירגון המפלגתי. הודות לעבודה אירגונית נכונה של ועד המחוז ומזכירות המחוז ולאווירה החברית השוררת בהם, עלה בידינו להקים סניף מפלגה חדש ברמת-השרון ולארגן תא מפלגתי בקריית-אונן. הודות לפעילות בוועד המורים בבית-הספר שבו אני מלמד, עלה בידינו לדחות פיטורי מורים.

צירוף חברים חדשים למפלגה, העמקת הקשרים עם העובדים ותושבי השכונות — אלה הן משימות קשות, אך אפשריות, גם בתנאים הנוכחיים.

לחיזוק הקשרים עם הסטודנטים בחו"ל

אנואר ג'מאל (סטודנטים ישראלים בברית-המועצות)

הדין-וחשבון של הוועד המרכזי נידון באירגוני הסטודנטים שלנו בברית-המועצות, ואני שמח להודיע, כי בדיונים הובעה הסכמה פה-אחד למדיניות מפלגתנו ולמסקנות הדו"ח. מדיניות זו זוכה להערכה רבה בקרב מסגרות של סטודנטים מארצות שונות. תפקיד חשוב בהסברת מדיניותנו ממלאים בטאוני המפלגה — "אל אתיחאד", "זו הדרך", "ערכים", "א-דרכ" ו"אל-ג'דיד". לקראת הוועידה יזמנו פעילות ענפה וערכנו מגבית, שבמסגרתה אירגנו ימי עבודה.

אנו מודעים לזכות שנפלה בחלקנו ללמוד בארצות הסוציאליסטיות, ומעל בימת הוועידה אנו מביעים את תודתנו העמוקה לממשלותיהן ולמפלגותיהן הקומוניסטיות.

ועידתנו ה-20 נערכת בשנה בה מציינים העם הסובייטי וכל עמי העולם

מלאות 40 שנה לנצחון על גרמניה הנאצית. ברה"מ שאיבדה 20 מיליון מבניה במלחמה אכזרית זו ניצבת היום בראש הנאבקים נגד האיום של מלחמת-עולם שלישית. ההצעות הסובייטיות להגבלת מירוץ החימוש הגרעיני זוכות לאהדתם ולתמיכתם של כל כוחות השלום בעולם.

אנו מביעים את תודתנו למפלגה, שדאגה לשמור על קשר קבוע איתנו ולעדכן אותנו לגבי ההתפתחות הפוליטית. אנו גם מציינים, שחל שיפור איכותי בבחירת החברים הנשלחים ללמוד בארצות הסוציאליסטיות. מנסיוננו אנו מציעים לוועד המרכזי שייבחר בוועידה זו: להמשיך ולשפר את דרך הבחירה של המועמדים ללימודים, כדי שתהיה אחראית ואובייקטיבית; לחזק את הקשרים הפוליטיים והאירגוניים עם המסגרות המפלגתיות בארצות הסוציאליסטיות; להקל על ביקורינו בארץ ועל ביקורי הורינו אצלנו; לדון מחדש בנושא ההתמחות.

מעל בימה נכבד זו אנו משגרים את ברכתנו החמה לכם, אחינו הסטודנטים, הלומדים באוניברסיטאות בארץ, ומביעים את הזדהותנו עם מאבקכם למען הזכות ללמוד, נגד העלאת שכר הלימוד, למען חופש הביטוי ונגד גילויי הגזענות. אנו משגרים ברכת סולידריות לחברנו אנטול יבלונקו, בוגר אוניברסיטת מוסקבה, הכלוא כעת בכלא צבאי עקב סירובו לשרת ברמת-הגולן הכבושה, ולכל חברינו שסירבו מטעמי מצפון לשרת את הכיבוש.

אחדות ושיתוף פעולה יהודי-ערבי

סלים אל-קאסם * (נצרת)

אנו, בני העם הערבי הפלסטיני בישראל, סובלים מאז קום המדינה ממדיניות הדיכוי הלאומי והאפליה שניהלו נגדנו הממשלות השונות בכל תחומי החיים: בעבודה, בחינוך, בשירותים הציבוריים. ההיבט המסוכן ביותר של מדיניות זו הוא — הפקעת הקרקעות, שמטרתה חיסול קיומנו במולדתנו. אנו עומדים באומץ מול התקפות השלטון ומונעים את נישולנו מיתרת אדמותינו, כפי שאירע לאחרונה בעת ש-200 אלף דונם מאדמותיהם של 23 כפרים ערביים בגליל צורפו לתחום שיפוטה של המועצה האזורית משגב, ובעת ש-9 אלפי דונם מאדמות הכפרים השכנים לנצרת צורפו לנצרת עילית.

השלטונות חזרו בהם מההבטחה שניתנה לתושבי סכנין, עראבה ודיר-חנא, לפיה יאפשרו להם לעבד את אדמותיהם הכלולות ב"שטח 9". משרד-הבטחון החליט לסגור שטח נרחב מאדמות אלה ולהפקיע 200 דונם שהם רכוש פרטי. תושבי הכפרים הללו, בהנהגת מועצותיהם המקומיות, מחו על החלטת הסגירה וההפקעה.

לאחרונה שוב מנסים להפקיע מהכפר עילוט את יתרת אדמותיו, וזאת באמצעות ייעור של 500 דונם במערב הכפר, כאשר כל השטח שבבעלות

---

* סלים אל-קאסם נפטר ב-7.9.87.

התושבים הוא רק 2,000 דונם (בעבר הופקעו בעילוט 2,500 דונם). בתירוץ דומה של ייעור ושל שמירה על עתיקות גוזלים גם את אדמות הכפר עין מאהל.

השלטונות ממשיכים בגזילת אדמותיהם של ערביי הנגב ובגירושם ממקומות מושבם. לאחרונה הוגבר הלחץ על שבט אלעזאזמה, שהסיירת הירוקה גידרה בתייל 2,900 דונם שהיו ברשותו.

כיוון נוסף במיתקפת השלטון הוא — האיום בהריסת בתים שניבנו ללא רשיונות בניה. הבנייה ללא רשיון היא תוצאה בלתי-נמנעת של אי-מתן רשיונות בניה למבקשים להבטיח קורת-גג למשפחתם. השלטונות מדברים על 7,000 בתים, ש-1,400 מהם המצויים בכפר טמרה שייכים לפליטים מהכפרים דאמון, אלרויס, אלחדתיה ואחרים. אנו תובעים את ביטול צווי ההריסה ואת הפסקת האיומים בהריסת בתים. אנו תובעים הוצאת רשיונות בניה, אישור תוכניות מיתאר לכל הכפרים הערביים והרחבת שטחי השיפוט של המועצות המקומיות הערביות.

נוכח המיתקפה הגזענית, שהביטוי החוליגני שלה הוא כהנא, עלינו להעמיק את עירנותנו ואת אחדותנו ולהרחיב את שיתוף הפעולה עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים. הכהניזם ויתר התופעות הגזעניות מסכנים את החירויות הדמוקרטיות לא של האוכלוסיה הערבית בלבד, אלא של החברה כולה.

האוכלוסיה הערבית רכשה בשנות מאבקה הרבות נסיון רב והפכה כוח דמוקרטי מאורגן ובעל משקל רב במערכה נגד המדיניות הלאומנית והגזענית. במהלך השנים קמו אירגונים ציבוריים רחבים, שבהם מפלגתנו הקומוניסטית היא שותף פעיל. הצלחת הוועד להגנת האדמות, המגייס למערכה שכבות רחבות מבני עמנו, נובעת מהקו הנכון שאימץ לעצמו ומבוססת על המאבק הלוחם נגד הדיכוי הלאומי בשיתוף פעולה עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים. אֵל לנו להרשות להעסיק ועד ציבורי חשוב זה בעניינים שאינם משרתים את מטרת הקמתו ולהפוך אותו לבמה של ויכוחים קולניים על מי מנהיג אותו. כיוון שלילי זה משרת רק את אלה שבחרו ללחום נגד מפלגתנו הקומוניסטית ולנסות לדחוק אותה מהמעמד המנהיג בקרב האוכלוסיה הערבית.

המוני עמנו, בהנהגת ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות ומוסדותיו הדמוקרטיים, נאבק בשורות מלוכדות נגד התנכרות השלטונות לזהותנו הלאומית ונגד רמיסת זכויותינו האזרחיות. אנו רואים במאבקנו למען זכויותינו הלאומיות והיומיומיות את תרומתנו לעניין השלום הצודק — המבוסס על כיבוד זכותו של העם הפלסטיני להקים את מדינתו בצד מדינת ישראל, בשטחים שנכבשו ב-1967, כמו גם את תרומתנו להגנת החירויות הדמוקרטיות בתוך ישראל. לכן, אנו קוראים לכל הכוחות הדמוקרטיים היהודיים לפעול במשותף נגד המיתקפה המחודשת על אדמות הערבים ולמען השוויון, הדמוקרטיה והשלום הצודק.

לתוכנית פעולה יעילה נחוץ ניתוח חברתי מעמיק

דב חנין (תל-אביב)

התרומה שלנו — של הקומוניסטים — לצדדים החיוביים של ההתפתחות בארץ בשנים האחרונות היתה משמעותית. יחד-עם-זאת קיימת תחושה, שהמפלגה עצמה — ובמיוחד בקרב הציבור היהודי — אינה נבנית מספיק מהפעילות המגוונת והרבה שעשתה. ההרחבה המסויימת הקיימת גם ברחוב היהודי איננה משקפת את פעילותנו ואיננה ממצה את האפשרויות הקיימות.

בסניף תל-אביב הצטרפו אלינו בשנתיים האחרונות חברים צעירים גם מהשכונות וגם מהאוניברסיטה. מאחורי כל אחת מההצטרפויות הללו עומד קשר אישי ממושך עם האדם והתמודדות, לאורך זמן, עם שאלות שהוא מעלה. במציאות הקיימת, הטיפול האישי הוא חוליה הכרחית לצירופו של חבר חדש למפלגה. בין החולשות שהיו בהיבט המפלגתי של העבודה החשובה שעשינו בחזיתות השונות היתה אי-הקפדה מספקת לסמן לעצמנו, מי המועמדים הפוטנציאליים לקירוב למפלגה ולטפל בהם בצורה מתוכננת.

ההצטרפות למפלגה איננה סוף הטיפול האישי. דווקא לאחר ההצטרפות חיוני להמשיכו, כדי להקל על התהליך המורכב של קליטת החבר במפלגה. יש לסייע לו לבסס עמדה פוליטית ורעיונית נכונה. הוא צריך להכיר את אופן תפקודה של המפלגה ואת צורת ארגונה. חיוני להסביר לחברים החדשים, מהו ההגיון העומד מאחורי תקנון המפלגה. הרי העקרונות הארגוניים שלנו הם חלק בלתי-נפרד מהשקפת-עולמנו ומעניקים אפקטיביות מקסימלית לפעולה הפוליטית שלנו.

התמודדות המפלגה עם בעיות הארץ הזו היא מניע מרכזי בהתקרבות למפלגה ובהצטרפות אליה. מניע זה מוליד — אצל המתקרבים למפלגה — את הנכונות לעשות את המאמץ ולהתגבר, בעזרתנו, על המחיצות הגבוהות של האנטי-קומוניזם שיוצר סביבנו המימסד.

דו"ח הוועד המרכזי, עוסק בהקשר זה בצורך לחזק את ההתמודדות שלנו בשאלות שבויכוח ביננו לבין אלה שבסביבתנו: הסוציאליזם הקיים, האימפריאליזם, הציונות. ואכן חיזוק ההתמודדות הרעיונית שלנו בשלושה מישורים אלה הוא צורך חיוני למפלגה. אך ההתמודדות רעיונית פירושה גם שימוש רב יותר בכלים הרעיוניים שלנו לניתוח המציאות בישראל, ובאופן זה גם חיזוק אותו מניע שהזכרתי להתקרבות למפלגה. ניתוח המציאות חייב להוביל למסקנות בפעילות.

על רקע תופעות יאוש נוכח צמיחת הגזענות וסכנת הפאשיזם, אנחנו, הקומוניסטים לא יכולים להסתפק בדיבורים כלליים נכונים; עלינו להציב גם תוכנית מוחשית של מאבק בסכנת הפאשיזם. עלינו לבחון, על מי מהכוחות החברתיים אפשר להישען במאבק הזה, על איזו מהסתירות הקיימות יש למקד את עבודתנו, ואיך עושים בפועל לגיוס הכוחות. דבר זה מחייב ניתוח מקיף של המציאות החברתית בארץ, ומיוחד של התהליכים הפוליטיים המתרחשים בשכבות השונות ושל דמותו המוחשית של מעמד הפועלים הישראלי. בלי ניתוח כזה עלולה הקריאה הנכונה המצויה בדו"ח — להפנות מאמץ מפלגתי

לפעילות בקרב מעמד הפועלים — להישאר בגדר אמת מופשטת. המפלגה הקומוניסטית בעלת הגישה המעמדית היא כוח השלום היכול לפנות לבני השכונות ועיירות הפיתוח, שרובם בני עדות המזרח. לעמדתם של אלה תהיה השפעה גדולה על התפתחות ישראל בעתיד. את השאלה ניתן להציג כאן בחדות: האם נצליח למנוע מהכוחות הפאשיסטיים להפוך את השכונות לרזרבה פוליטית שלהם? התשובה לכך תלויה גם בנו, בעבודתנו ובסדרי העדיפויות שנקבע.

הסברה אפקטיבית היא חוליה הכרחית בעבודת המפלגה. בלעדיה לא יכול הקו הפוליטי הנכון להגיע לציבור. במאמץ להרחבת השורות ברחוב היהודי, אין ההסברה יכולה לבוא במקום הטיפול האישי, אך היא יכולה לתת לו השלמה חשובה. תחום ההסברה טרם זכה למקום הראוי לו בעבודת המפלגה, ואנחנו חייבים לשנות זאת, ולהדגיש את חשיבות השילוב של דיוק פוליטי, צורה מתאימה ושפה קולעת ליצירתה של הסברה מוצלחת.

פעילות מגוונת תמשוך אלינו צעירים

אליאס טובי (חיפה)

בדו"ח הוועד המרכזי, המקיף והמלמד, מדובר בהרחבה על הצורך בקליטת צעירים בשורות המפלגה, והודגשה החשיבות שבהפעלתם. לדעתי, הדרך לכך היא בקיום פעילויות מושכות ומעניינות. חוגי תרבות וחוגי צעירים הם מסגרות שיכולות לשרת מטרה זו.

במחוז חיפה אנו מייחסים חשיבות רבה לחוג התרבות, שפעל כהלכה בתקופות מסוימות. קיימנו מפגשים מעניינים בהשתתפות אמנים ואנשי תיאטרון, שמשכו פנים חדשות. באמצעות חוג זה הגיעו אלינו סטודנטים יהודיים וערביים, שקודם לכן לא נקלטו במסגרת פוליטית, לצערי. חוגים אלה לא התמידו בעבודתם, והדבר גרם לניתוק הקשר עם אנשים אחדים.

העדר ההתמדה בהפעלת החוג נובע, ראשית, מחוסר התמדה של החברים האחראיים ומגישתם השיגרית, ושנית — מהעדר ועדת תרבות מרכזית. ועדת תרבות מרכזית שתרכז את עבודת חוגי התרבות בסניפים השונים, תסייע לפעילים בהחלפת נסיון ובבחירת נושאים. הוועדה תוכל להציע לסניפים להזמין מרצים מתחומים שונים, לרבות בנושאים פחות מוכרים. הפרייה הדדית בין ועדת התרבות המרכזית לבין הוועדות הסניפיות עשויה לשפר את רמת העבודה התרבותית ותבטיח התמדה בפעילות.

בחיפה פועל חוג צעירים יהודיים וערביים המקיים פעילויות שונות לא-שגרתיות כמו ערבי תרבות משותפים, הליכה מאורגנת לתיאטרון, דיון מעניין בהשתתפות מרצים שונים. פעילות זו מושכת צעירים נוספים ומעוררת עניין גם בקרב החברים הוותיקים. אנו מקווים שבדרך זו נוכל לקלוט בחיפה חברים יהודיים חדשים, שכן אנו מודעים לכך, שזוהי אחת הבעיות הקשות שלנו. המחסור בפעילים יהודים צעירים בחיפה מנע את פיתוח פעילותן של תנועות חשובות כמו יש גבול.

להערכת טמון פוטנציאל גדול בחברים בוגרי המוסדות להשכלה גבוהה בארץ ובחו"ל. בכוחם לתרום רבות במסגרות שונות, וחשוב לעודדם לפעול בתחומים בהם הם עשויים להועיל במיוחד. ושוב, דרכי-פעולה מגוונות ונושאים מעניינים בכוחם למשוך את האקדמאים הצעירים אלינו.

לשמש דוגמא במערכה לשוויון זכויות האשה

סמירה כורי (נצרת)

פעילותה של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית בקרב ציבור הנשים היא עניין קשה ומסובך קודם-כל עקב מצבה האובייקטיבי הקשה של האשה בחברה.

מפלגתנו היא הכוח הפוליטי היחיד שמצביע על הקשר בין המאבק לשוויון זכויות האשה בחברה, בעבודה ובמשפחה לבין המאבק לשלום צודק, נגד הכיבוש, להגנת החירויות הדמוקרטיות, להבראת המשק ולחיים טובים יותר לשני עמינו. מפלגתנו נאבקה לביטול האפלייה של האשה בכל המישורים ולמען חקיקתם של חוק יסוד שוויון זכויות האשה ושל חוק נישואין וגירושין אזרחי.

אנו דוחים את המחשבה הפשטנית, התולה את אפליית האשה לרעה בניגוד הקיים כביכול בין הגברים והנשים. לנשים ולגברים יש אויב משותף — המשטר החברתי השורר בישראל, מדיניות המלחמה, הכפיה הדתית. אך בהדגישנו את שותפות המאבק של הנשים והגברים, עלינו להמשיך ולהסביר, מדוע בתנאים הקיימים חיוני לטפח אירגון נשים, שלא ינתק את הנשים מהמאבק הכללי, אלא להיפך — ימשוך המוני נשים למערכה למען השלום, השוויון והקידמה החברתית. על המפלגה להמשיך ולסייע לנשים הדמוקרטיות, הפועלות בקרב ציבור הנשים תוך התחשבות מירבית במצבן ובתנאי חייהן. אנו, חברות המפלגה הפעילות בתנועת הנשים הדמוקרטיות שואפות שתנועה זו תהיה רחבה יותר בקרב הנשים היהודיות והמוניות יותר בקרב הנשים הערביות. אנו מודעות לכך, שהאשה הערבית מנוצלת ניצול משולש — כעובדת שכירה, כאשה וכערבית.

לצערנו, גם אנשים בעלי השקפות מתקדמות מושפעים עדיין מהדעות הקדומות ביחס לאשה, ובכך מזיקים להתקדמות פעילותנו בתחום שוויון האשה. אנו, הקומוניסטים, חייבים לשמש דוגמא לאחרים בהערכת תפקידה החשוב של האשה במערכה לשלום ולהגנת זכויות העובדים. מחובתנו של כל חבר לעודד את הנשים ליטול חלק פעיל במאבק ולהצטרף לאירגונים דמוקרטיים ולמפלגה. אך העובדה היא, שנשותיהם של חברים רבים אינן חברות מפלגה וגם אינן פעילות בתנד"י. מה מעכב נשים אלה מהצטרפות לפעילות חברתית?

חשוב לשמור על עצמאות פעילותה של תנד"י ולא לנסות ולהנהיג בה את סגנון העבודה במפלגה. רק בדרך זו תוכל תנד"י להיות אירגון דמוקרטי לוחם, הפתוח לקלוט נשים משכבות שונות, יהודיות וערביות.

רות לוי (תל-אביב)

מלחמת לבנון הולידה תנועת התנגדות רחבה יחסית, וזו הולידה יצירות הומאניות אנטי-גזעניות, בעיקר בתיאטרון, אך גם בקולנוע ובשירה, וזהו דבר מבורך. אך התהליך העיקרי והמסוכן בחברה הישראלית הוא תהליך הדה-תרבותיזציה והאמריקניזציה, הפוגע בעיקר בהמוני האנשים העובדים ובהמוני הנוער, לרבות הנוער הלומד, ששיטת הלימודים מכוונת אותו לעבר התמחות צרה במקצוע כלשהו, תוך הזנחת השכלתו הכללית, ובוודאי זו ההומניסטית.

אחד המרכיבים הבסיסיים של דה-תרבותיזציה זו הוא השתקה כמעט מוחלטת של הנעשה בתחום הרוח, התרבות, המחשבה והאמנויות בברית-המועצות ובארצות הסוציאליסטיות האחרות, כלומר של אותו חלק בתרבות האנושית, הספוג הומניזם ותקווה מוחשית בדבר כינונה של חברה צודקת. השתקה זו מלווה בשלילה פסקנית א-פריורי, המרבה בערות אלימה. תהליכים אלה גורמים לפאסיביות פוליטית-חברתית, בעוד ששתי האוכלוסיות הללו — העובדים והצעירים — הן החייבות לשאת בעול התמורה ואליהן חייבת להגיע המחשבה המהפכנית המרקסיסטית, ומהן חייבת לבוא הרחבת שורות המפלגה.

קיים קשר בין המאמצים לחיזוק הרעיוני והארגוני של המפלגה לבין התרבות, כיוון שתרבות פירושה — הבנת הקשרים בין האומות והזמנים, בין הפרט והכלל, וחיזוק ההומניזם והאתיקה, ואילו חוסר תרבות פירושו — חוסר ראיית הקשרים הללו, ונכונות לספוג השפעות שליליות, כמו בויזם, פרגמטיזם, "פולחן הצעירים", הסתגלות לרמות מחשבה נמוכות ועוד. חוסר תרבות פירושו צימצום האפשרות להתמודד בהצלחה עם נחשולי האידיאו-לוגיה הבורגנית המתוחכמת, השוטפים את החברה הישראלית בכלל, ואת שותפינו השמאליים ושוחרי-השלום בפרט.

מוזרה בעיני העובדה, שבפרק החשוב על המצע הרעיוני של המפלגה אין אפילו שורה אחת שתצביע על הקשר בין אידיאולוגיה לתרבות, ועל הצורך בהרחבת היידע התרבות-היסטורי-אמנותי של חברי המפלגה, כחלק הכרחי של חיזוק מטענם הרעיוני. בלי היכרות עם אוצרות הרוח האנושית, הלאומית והעולמית, אין, לדעתי, הבנה נכונה של ההווה. ובלי הבנה כזאת — אין פעולה ההולמת את הצרכים ואת האפשרויות, ובייחוד בתנאים הקשים שלנו. בלי עשייה רעיונית-תרבותית מתמדת, המשולבת בחיי המפלגה, קשה מאד לסייע לאותם אנשים ישרים, המחפשים מוצא, ברכישת הבנה עמוקה של המתרחש סביבם בארץ ובעולם. אנו מגנים את האנטי-סובייטיזם יום-יום, במשפטים פחות או יותר כלליים. אך כלום די בגינויים אלה מול חומת-החרם על הספרות הסובייטית, על תולדות מהפיכת אוקטובר ועל מהפיכת התרבות האדירה שהיא הביאה על כנפיה?

רק המרקסיסטים מסוגלים להחזיר לתודעה הציבורית את הקשרים הקיימים בין הכיבוש והבעיה הפלסטינית לבין הקפיטליזם הישראלי; בין

פתרון בעית-הבעיות באיזור זה לבין המאבק הגלובלי; בין ההומאניזם, העושה להצלת האנושות ותרבותה מהשמדה חלקית או טוטאלית, לבין הריאקציה הקפיטליסטית האנוכית האנטי-הומאנית. היידע התרבותי, האסתטי והאתי הוא נדבך הכרחי להבנת הקשרים הללו, ומכאן – להנחלתם לזולת. לשם עשייה חדשה בתחום זה, אני מציעה להקים, מעבר למחלקות הקיימות, מועצה שתעסוק בעבודה הרעיונית והתרבותית, בעתונות, בהסברה ובפרסום. מועצה זו תדון בבעיות, תכין חומר הסברה והדרכה, תוציא לאור ותפרסם בעתונות המפלגה ובהוצאת ספרים משולבת, שחייבת לקום.

המוצא מן המצב בו "יש אנשים, ואין אנשים"

סמיח גנאדרי (נצרת)

ככל שמתרבות המשימות המוטלות עלינו, כן גובר הצורך בשיכלול שיטות עבודתנו ובהעלאת רמתם של הפעילים. כל החלטותינו יישארו אות מתה, אם לא יימצא הקאדר המדריך, שיהיה מסוגל לגייס את ההמונים לביצוען. הנסיון המפלגתי לימד אותנו, כי רמת מזכיר הסניף קובעת את דמות הסניף ואת יעילות עבודתו.

אנו נתקלים שוב ושוב במצב שלנין איפיון אותו במלים: "יש אנשים, ואין אנשים". שורות מפלגתנו מתרחבות בהתמדה, ולמרות זאת אנו מדברים על מחסור בכוחות. לדעתי, שורש הבעיה הוא בהעדר מדיניות ברורה ופעילות שיטתית בתחום טיפוח הקאדר. חיוני לדאוג להעלאתם של פועלים שהתחשלו באש המאבק ההמוני, ולגלות אומץ בבחירת החבר המתאים לתפקיד. הנצחתו של חבר בתפקיד מסויים, למרות שהפסיק למלא את תפקידו כראוי, הופך מיכשול בדרך לפיתוח העבודה. לנו, לקומוניסטים, אופייני הומניזם עמוק; אך אין זה הומניזם קומוניסטי וגם לא ביטוי לחברות מפלגתית, כאשר דוחים הכרעה חיונית לגבי חבר, יהא מעמדו אשר יהא.

למדנו מהנסיון, כי מנהיג טוב אינו זה הנבחר במוסד בלבד, אלא זה שזוכה נוסף לכך באימון הציבור, שאותו הוא אמור להנהיג. מנהיג טוב מטפח סביבו מנהיגים טובים, ואילו מנהיג גרוע זורע סביבו אווירה של פסיביות. מנהיג מוצלח הוא זה המבחין בכוחות החדשים והכשרוניים ומטפח אותם. ואכן, לא חסרים למפלגתנו מנהיגים כאלה.

בתחום טיפוח הפעילים נודעת חשיבות רבה להקמתו של בית-ספר מפלגתי מרכזי, שיארגן סמינרים של שבועות אחדים, חודשים אחדים ואפילו יותר. אם נדאג לכך, שהקאדר המפלגתי כולו ילמד בשלב זה או אחר בבית-הספר הזה, נחזק את רמתו הרעיונית-פוליטית ונתרום לשיפור פעולתו. סביב בית-הספר הזה עשוי לצמוח גרעין של חוקרים, שיפרסם מחקרים בתחומים שונים.

נוסף להעלאת הרמה הרעיונית, חשוב ביותר לטפח את תכונות האופי של הפעילים: אומץ-לב, צניעות, יוזמה, יציבות מול תנודות של גיאות ושפל, עמידה במבחן של כשלון, יכולת לעודד בעזרת מלים חמות, ביקורת עצמית

ואי-התנשאות. המבחן המכריע של כל פעיל במפלגתנו הוא מבחן האינטרנציונליזם הפרולטרי. עלינו להדגיש, כי הקוסמופוליטיות, כמוה כשופיניות, זרות למפלגתנו הקומוניסטית.

חיוני להקים ועדת קאדרים, שתכלול גם נציגים מהמחוזות, ואשר תפעל בשלושה תחומים: התוויית מדיניות ארוכת-טווח של טיפוח פעילים; הענקת תשומת-לב מיוחדת לפעילים הצעירים במפלגה ובבנק"י; משיכת כוחות צעירים, לרבות מקרב האינטליגנציה המהפכנית, אל שורות עובדי המפלגה. מנהיגי המפלגה, בהם אנו גאים, הם מופת של מסירות ויוזמה מהפכנית. הם פיתחו והנחילו לנו מסורת מפלגתית מפוארת. גאוותנו גם על כך, שבין ועידה לוועידה צומחים מנהיגים חדשים, המרחיבים את יכולת פעילותה של מפלגתנו.

להלהיב למפעל המנויים ל"אל אתיחאד"

נסים אבו-ח'יט (טירה)

העתונות הקומוניסטית משמשת אמצעי יעיל להפצת התודעה המעמדית והמהפכנית בקרב המוני העם, לחיזוק המאבק למען השלום הצודק ואחוות-העמים בארצנו. העתונות הקומוניסטית ניצבת בשורה הראשונה של הדיפת הפירסומים הרשמיים בזכות המלחמה, התוקפנות, הכיבוש, ההשתלכות בתוכניות האימפריאליסטיות והתעמולה האנטי-סובייטית.

הפיכת עתוננו "אל אתיחאד" לעתון יומי, שחלה בין הוועידה ה-19 לזו ה-20, היתה ההישג החשוב ביותר בתחום פיתוח העתונות המפלגתית. ההחלטה בדבר פירסום יומון לזוהה במפעל מנויים ותרומות, שהוא התנאי להוצאתו הסדירה. בשנה השנייה להופעת היומון החליטה הנהלתו על פתיחת משרדים, שיטפלו במישרין במנויים, בהשגת מודעות, ובהידוק הקשר עם הסניפים והציבור הרחב.

בעבודתנו במשרד "אל-אתיחאד" במשולש נוכחנו לדעת, שהחולשה המונעת את הגדלתו הניכרת של מספר המנויים היא — שחברים מעטים נרתמו ברצינות לפעילות זו, ובמיוחד בסניפים הגדולים. לעומת זאת, באותם סניפים כמו כפר קרע, שבהם הצליחו להלהיב למפעל המנויים גם אוהדים, הפעילות הניבה פרי. ראוייה לביקורת גם ההזנחה במספר סניפים של ההפצה ברחוב, ובעיקר בימי ששי.

עדיין לא הצלחנו להביא לכך, שהחברים בסניפים ידאגו להעביר באופן שוטף ידיעות מקומיות לעתון. ישנם סניפים המוסרים כ-20 ידיעות בחודש, ואילו סניפים אחרים מסתפקים רק ב-2 — 3 ידיעות בלבד. הייתכן שבכפר מסויים לא קרה במשך שנה תמימה דבר, זולת מותו של אחד הנכבדים?

הנהגת המחוז והסניפים במשולש חייבים למצוא את הדרכים ואמצעי השיכנוע שילהיבו להשגת המטרה שקבענו לעצמנו — 1,250 מנויים ל"אל אתיחאד".

לא להניח לציבור להתרגל לתופעות גזעניות

אמיר מחול (חיפה)

מעמדה והשפעתה של המפלגה באוניברסיטאות, מבחינות רבות, גדולים יותר מהשפעתנו וממעמדנו בחברה בכלל. העימות עם הזרם הלאומני הרברני בדמות התנועה הלאומית המתקדמת (בני הכפר) הוכרע לטובתנו. תוך כדי ויכוח מתמשך, גם בתנאים של שיתוף-פעולה, תרמנו לשינוי אופייה של תנועה זאת ומשכנו לשורותינו רבים מהם. הבריתות שנכרתו בשנתיים האחרונות בין חזיתות הסטודנטים הערביים לבין התנועה הלאומית המתקדמת, והנצחון שהשגנו בבחירות לוועדי הסטודנטים הערביים, חיזקו את מעמדנו. "המתקדמת" ספגה בקמפוסים את תבוסתה הכואבת הראשונה.

פעילותנו והשפעתנו בקרב הסטודנטים הערביים, תרמו תרומה מכרעת להפלת הימין הקיצוני באגודות הסטודנטים. זה לא מקרה, שחיצי המימסד מופנים נגד הקומוניסטים ומעמדם ההנהגתי בקרב הסטודנטים הערביים. פקידים בכירים בהנהלת אוניברסיטת חיפה מכריזים בפומבי: "מטרתנו למגר את רק"ח" (כפי שהם מבטאים זאת). הם משתפים פעולה עם "המתקדמת" נגדנו, ומממנים הקמת גופים חדשים, תוך נסיון למצוא תחליף לוועד הסטודנטים הערביים. הנהלת האוניברסיטה מוציאה נגד חברינו צווי הרחקה ואיסור כניסה לקמפוס, שהם צווים מינהליים אנטי-דמוקרטיים חסרי-תקדים.

החינוך הרעיוני והעמידה בעימות הרעיוני הם חוליה חלשה בחיי המפלגה. על המפלגה מוטל לנהל את המאבק המעמדי גם בתחום המדעים ומקצועות הלימוד השונים, ובעיקר מדעי החברה ומדעי הרוח. בתחום חשוב וקשה זה אין לנו בעלי-ברית, ותפקידנו לעמוד בעימות רעיוני נגד כל הזרמים האחרים, אך דווקא בו חסרה הכוונה מפלגתית.

בדו"ח הוועד המרכזי דובר על החשיבות של בחירת מועמדים מתאימים ללימודים במדינות סוציאליסטיות, אך לא דובר כלל על חשיבות הדבר, שהסטודנטים יבחרו ללמוד מקצועות חיוניים להמשכיות המפלגה. חברים רבים בוחרים מקצועות לימוד מטעם זעיר-בורגני אופורטוניסטי, בעוד שלא-מעטים מחברינו שלמדו כלכלה מדינית, למשל, עשו זאת מחוסר-ברירה. בתקופה האחרונה מתפשט הלוך-רוח של יאוש ודמורליזציה, המדביק גם חלק מחברינו. ניכרת רתיעה מיציאה לרחוב, כדי להיאבק בפאשיזם על עצם השליטה בציבור.

תפקידנו — לא לתת לרחוב להתרגל לגזענות ולפאשיזם, ולפוגרומים כמו זה שהיה בעפולה.

חשוב מאד שהפעולה הדמוקרטית תבוצע בעיתוי הנכון ובצורה המתאימה, שכן אחרת לא תקלע למטרה. אסור ששיטת קבלת ההחלטות תפגע בעיקרון זה. נחוצה לנו תעמולה מתאימה שתוכל להתחרות בתעמולה הבורגנית. תעמולת המפלגה בקרב הציבור היהודי מפגרת ביחס לאתגרים שבפנינו. צריך שהתעמולה וההסברה שלנו ינוהלו ע"י אנשי מקצוע בהשגחת המפלגה.

עלינו להתמודד עם האנטי-קומוניזם שיש לו מהלכים גם בקרב חוגים אנטי-גזעניים. חוגים אלה לא היססו לפלג את הוועד נגד גזענות, תוך ניצול שגיאות טקטיות של המפלגה, על מנת שלא לשתף פעולה איתנו. העדר חומר מסכם של תולדות מפלגתנו מקשה עלינו בעבודתנו. המפלגה נדרשת לסכם בהקדם את תולדותיה ועמדותיה בפרקים מכריעים בתולדות הארץ, המדינה ומעמד הפועלים.

יותר תשומת-לב לחינוך

מליח נסרה (כפר יאסיף)

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, שפועלת בהדרכת המפלגה ולצדה למען השלום, השוויון, הדמוקרטיה וזכויות הנוער היהודי והערבי, נוטלת חלק פעיל בהפגנות, באסיפות, במחנות העבודה ההתנדבותיים.

במחוז עכו תומך רוב הנוער הערבי במדיניות המפלגה והחזית הדמוקרטית. לקראת הוועידה ה-20 הצטרפו למפלגה משורות בנק"י עשרות חברים חדשים. סניפי בנק"י הרחיבו את שורותיהם, ובמיוחד ראויים לציון הסניפים כפר יאסיף, אבו-סנאן ודיר אל-אסד, בהם הוכפל מספר חברי בנק"י. ראוי לציון הגידול המרשים בהפצת "אל ראד" במחוז.

בפעילותנו בבנק"י אנו נתקלים בקשיים הנובעים מהתנאים שבהם אנו פועלים. כדי להתגבר על קשיים אלה, חשוב להרחיב את התיאום בין בנק"י לבין המסגרות של צעירי החזית, הפועלות עד כה ללא התמדה. אנו מפיצים את "אל ראד" בכפרים שבהם אין סניפי מפלגה ובנק"י, וזאת למרות קשיי התחבורה. אנו מעריכים, שלהפצת העתונות והפירסומים האחרים של בנק"י והמפלגה בכפרים אלה נודעת חשיבות רבה, ולכן יש להתמיד בה.

החינוך הרעיוני-פוליטי בבנק"י נועד לחשל את החברים מבחינה רעיונית בהתמודדותם עם זרמים פוליטיים עוינים — עם הציונות והלאומנות הערבית. במישור זה אנו עורכים סמינרים רעיוניים, שבהם משתתפים גם עשרות אוהדים.

כדי לקדם את עבודתנו בתחום החינוך, חשוב לדאוג לפירסום חוברות הדרכה בנושאים שונים, שיהיו מותאמות לגילים שונים ולדרגות קליטה שונות. אנו מבקשים מהמפלגה לעזור לנו גם בהשגת סרטים עלילתיים מהארצות הסוציאליסטיות.

אנו סובלים עדיין מחולשה בפעילותנו בקרב הנוער העובד, וחסרים חברים שיקדישו את פעילותם לתחום זה. והרי המצב הוא, שאלפי בני-נוער עובדים בתנאים קשים ביותר ותמורת שכר זעום.

כדי להתגבר על הקשיים ולקדם את פעילותנו בתחומים חשובים כמו בני-עמל, תלמידי התיכון והבנות, חיוני להגביר את התיאום בין הנהגות בנק"י והמפלגה.

היחס לאנשי האינטליגנציה והחזית עמם

זורית שיקיירסקי (תל-אביב)

במשך תקופה ארוכה הייתה המפלגה במצור, שנועד לשבור את מעמדה כאלטרנטיבה היחידה בשאלות החברתיות והפוליטיות. המצור היום חריף פחות, שכן המציאות עצמה מוכיחה את חוסר היכולת של המימסד השליט לספק תשובה הולמת לבעיות עמן מתמודדים המנוצלים בחברה הישראלית. הפריצה הראשונה של החומות שהקיפו את המפלגה הייתה בעבודה עם חלקים מסויימים של האינטליגנציה. אך הרגלי המחשבה והעבודה שסיגלו לעצמם חברי המפלגה בעבר גורמים לסגירות וחשדנות כלפי האינטליגנציה.

האינטליגנציה בחברה המערבית המודרנית היא קבוצת חברתית ש"חותכת" מעמדות. מוצאם המעמדי של אנשי האינטליגנציה אינו זה הקובע את דרכם המדעית, הפוליטית והאידיאולוגית. האינטליגנציה של מעמד הפועלים, שבאה הן משורותיו והן ממעמדות אחרים, מחזקת את המפלגה הקומוניסטית ומציידת אותה בתיאוריה מהפכנית, הראוייה לאוונגרד של מעמד הפועלים. אינטליגנציה זו זקוקה ליחס הולם מצידנו. עלינו ללמוד לעבוד על בסיס של שיתוף-פעולה פוליטי עם שכבות מסויימות של האינטליגנציה של מעמדות אחרים.

דוגמא קונקרטית לעבודה מסוג זה קיימת בפעילות הסטודנטים הקומוניסטיים באוניברסיטת ת"א. במסגרת "אלטרנטיבה" — קואליציה של סטודנטים חברי מפלגת העבודה, מפ"ם וקמפוס — קיים שיתוף פעולה רחב ביותר וחשוב על בסיס מצע פוליטי מוסכם. יכולת ההשפעה של הסטודנטים הקומוניסטים ושותפיהם הדמוקרטיים בקמפוס איפשרה להשיג הישגים פוליטיים וסטודנטיאליים חשובים.

שיתוף-הפעולה הקיים בקמפוס עצמו מבוסס יותר, אך גם בעייתי יותר. מקמפוס עשויים לבוא מצטרפים חדשים למפלגה, כפי שאירע אמנם בעבר, אך קמפוס אינו בית-חרושת לקומוניסטים. לא כל איש חזית רוצה להצטרף למפלגה, והמפלגה גם אינה צריכה לרצות בהצטרפותו של כל איש חזית. אנשי החזית צריכים לזכות ביחס של כבוד והערכה, ויש לעבוד איתם מתוך התייחסות עניינית לדעותיהם, לכבד את הכרתם הפוליטית השונה ולשתף אותם במידה המקסימלית האפשרית בקבלת החלטות ובעבודה היומיומית. היחס לאנשי האינטליגנציה בחזית קובע גם את דמותה של המפלגה בעיניהם, את המידה בה יעבדו ויאבקו עימה, ואת מידת רצונם להצטרף אליה. יחס ענייני לכל בעייה פוליטית שעולה בעבודה בחוגים אלו והימנעות מביטול דעה מנוגדת ומחוסר סובלנות — כזה צריך להיות הבסיס לעבודתנו בארגונים דמוקרטיים וכזה צריך להיות היחס כלפי חברים שהצטרפו למפלגה.

מצבם הארגוני של תאי הסטודנטים ברוב האוניברסיטאות אינו משביע רצון, וגם במחלקה לסטודנטים שליד הוועד המרכזי אין התמודדות ראוייה עם בעיות אקוטיות. בשיבה שהתקיימה ימים ספורים לפני תחילת המאבק על שכר הלימוד באוניברסיטאות לא נערך דיון ממצה בהערכות הסטודנטים הקומוניסטים למאבק חשוב זה. התביעה לשכר-לימוד מדורג, שנוסחה כבר

לפני שלוש שנים ושהקאדר הפעיל מעלה יום-יום, לא באה לידי ביטוי בדו"ח הוועד המרכזי.

הנסיון מלמד, כי חיוני לארגן סטודנט קומוניסט בסניף שבתחומי אחריותו שוכנת האוניברסיטה. לא ייתכן שבמפלגה לנינית יתקיים מצב אבסורדי של השתייכות לתא בבאר-שבע, למשל, ולסניף בנצרת. על המפלגה לפעול לשינוי המצב הקיים ולחיזוק הארגון הלניני בפעילות היום-יומית של הסטודנטים הקומוניסטים.

לאחדות פעולה של הרשויות המקומיות

רמזי חורי (עכו)

כל הרשויות המקומיות בארץ נמצאות במשבר כספי חמור. בשנה האחרונה הן שוב אולצו לפטר עובדים ולקצץ בתקציבים לשירותים. איחור מתוכנן בהעברת תשלומים ממשרדי הממשלה מאלצן ליטול הלוואות גדולות מהבנקים ולשלם הצמדה וריבית כבדה, בעוד שהסכומים שהממשלה חייבת להן אינם צמודים ואינם נושאים ריבית. היינו עדים לשביתות רבות וממושכות ברשויות עירוניות גדולות כמו תל-אביב.

על רקע המצב הגרוע בכלל של הרשויות המקומיות, מצבן של הרשויות המקומיות הערביות גרוע פי כמה, והוא חושף באופן ברור את מדיניות האפליה הלאומית המנוהלת נגד הציבור הערבי בארץ. עד היום ישנם עשרות כפרים ערביים, מהם נמנעת הזכות האלמנטרית להקים רשות מקומית, ועקב כך אינם מקבלים שירותים מקומיים אלמנטריים. ישנם עדיין כפרים ערביים ללא חשמל, שירותי טלפון ואפילו רשתות מים. רשתות ביוב אינן קיימות ברוב הכפרים הערביים.

למרות הלחץ והטרור, התכנסו ראשי 15 רשויות מקומיות ערביות מהגליל בעכו ביוני 1970 וניסחו תביעה לשוויון בתקציבים ובזכויות. מפלגתנו הקומוניסטית פעלה כל הזמן לאחדות פעולה של הרשויות המקומיות הערביות נגד מדיניות האפליה הלאומית ולמען שוויון. הכנס הראשון של כל ראשי הרשויות המקומיות הערביות, שהתקיים בשפרעם בפברואר 1975, ואשר הקים את הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, היה סימן דרך חשוב במאבקה של האוכלוסיה הערבית בארץ. נסיונות השלטון לחסל את הוועד נכשלו, אך עלה בידיו לבודד רשויות מקומיות דרוזיות אחדות. עליית רמת ההכרה הפוליטית של האוכלוסיה הערבית, וגידול מספרם של הקומוניסטים ואנשי חד"ש בקרב ראשי הרשויות המקומיות הערביות ובקרב הנציגות הנבחרת ברשויות, תרמו להגדלת השפעתו של הוועד הארצי ולשמירה על אחדותו בהנהגת המאבק.

הוועד הארצי הכריז, כי הוא לא ישלים עם מצב, שבו התקציב הכולל של הרשויות המקומיות הערביות מהווה 2.5 אחוזים בלבד מכלל תקציבי הרשויות המקומיות, בעוד שהן חייבות לתת שירותים מקומיים ליותר מ-16 אחוז של האוכלוסיה; בו ממוצע התקציב לנפש בקרב האוכלוסיה הערבית אינו מגיע אפילו ל-20 עד 30 אחוז מהתקציב הממוצע לנפש ברשויות המקומיות

היהודיות. הגרעונות של הרשויות המקומיות הערביות הצטברו כבר ליותר מ-10 מיליון דולר.

הרשויות המקומיות הערביות נאבקות נגד גזילת האדמה מידי האוכלוסיה הערבית; למען תקציבים שווים ושירותים שווים; למתן רשיונות בניה, שהם התנאי לחיבורי חשמל ומים, לכ-7,000 בתים שנבנו ללא רשיון בכפרים; להקמת רשויות מקומיות נבחרות בעשרות הכפרים שעדיין אין בהם רשויות; להקמת ועדות תכנון ובניה בכל כפר המונה יותר מ-10 אלפים תושבים, וכן ועדות משותפות לכפרים קטנים שכנים; להקמת ועדים חקלאיים ולקבלת הקצבות מים להשקיה; להרחבת שטחי השיפוט ולאישור תוכניות המיתאר, המבטיחות התפתחות אנושית של הכפרים ב-15 השנים הבאות, תוך הבטחת שטחים לתעשייה, לבניית דיור לזוגות צעירים, למתקני ספורט וכו'; להקצבות לפעולות תרבות, אמנות וספורט ולפתיחת ספריות עממיות בכל ישוב; להתגברות על המחסור בכיתות לימוד ובנייני בתי-ספר; להעלאת רמת החינוך, והכנסת החינוך המקצועי המפותח, לרבות לימוד המחשבים; להגדלת ההקצבות לשירותי דת באוכלוסיה הערבית, ולשחרור כל נכסי הוואקף המוסלמי.

נמשיך לפעול לשיתוף פעולה בכל רשות מקומית על בסיס תוכנית התואמת את הדרישות הצודקות של הציבור הרחב, והמשרתת את עניין הדו-קיום והאחוה היהודית-ערבית ואת המערכה נגד הגזענות, למען שלום צודק ויציב, נגד הכיבוש ולכיבוד הזכויות הלגיטימיות של העם הערבי הפלסטיני, כפי שמציין הדו"ח של הוועד המרכזי לוועידה זו.

לא טשטש הבדלים ולבקר בגלוי

יוסף אלגזי (רמת-גן)

השבוע לפני שלושים שנה הייתי לחבר המפלגה הקומוניסטית הישראלית. אחרי שנים של חיפושי דרך הגעתי למסקנה, שהקומוניזם מאפשר לי להיאבק יחד עם אחרים למען האידיאלים של צדק ושוויון, חירות והומניזם. דרך החיים שבה בחרתי בנעורי היתה קשה, אך העניקה לי חיים תוססים, מעניינים ומלאים. חיים אלה הביאו אותי לכאן מפוכח יותר, חזק יותר ומאמין יותר בצידקתו של הקומוניזם.

במסגרת "בימת הדיון" לקראת הוועידה פירסמתי מאמר ב"זו הדרך" בנושא השאלה הפלסטינית. התשובה הסכולסטית שניתנה למאמרי סילפה במתכוון את דברי ונוסחה בסגנון פרוע. במאמרי ציינתי, כי במהלך המשבר באש"ף בוטאו שתי עמדות בלתי-נכונות: העמדה התבוסתנית הפרו-אימפריאליסטית של הרוב בפת"ח; והעמדה ההרפתקנית של אבו-מוסא ודומיו. ציינתי, שקיימת גם דרך שלישית – הדרך הריאליסטית של המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית. במאמרי ביקשתי להביע סולידריות עם הקומוניסטים הפלסטיניים והלבנוניים, שהיו קורבן לרדיפות מצד פת"ח. ב-18 שנות מעורבות פעילה בבעיות העם הפלסטיני תחת הכיבוש למדתי להעריצו. מתוך שותפות בכאבו, אני מרשה לעצמי לבקר את מי שמבקשים לייצגו ולהנהיגו.

"זו הדרך" ו"אל-אתיחאד" חיפו, לדעתי, במשך תקופה ארוכה על מגעיו של ערפאת עם המלך חוסיין, שהובילו להסכם הכניעה בעמאן. אני סבור, כי הוועידה היא המקום הראוי לבקר את ההחלטה, שמזכ"ל מק"י ייפגש ערב הבחירות האחרונות לכנסת עם ערפאת. פגישה זו נסתיימה ללא הודעה משותפת, ובעקבותיה המשיכה הנהגת פת"ח את תמיכתה ב"רשימה המתקדמת" הלאומנית, שייעודה – לפגוע במק"י. אין לטשטש הבדלים בין מפלגה קומוניסטית, שהקריטריונים שלה הם מעמדיים, לבין תנועה לשיחרור לאומי, שגישתה לאומית ובקלות היא גולשת ללאומנות. ציון חולשות אש"ף אינו פוסל אותו כפרטנר למו"מ לשלום. אחדות אש"ף תיכון על בסיס אנטי-אימפריאליסטי. נוכח הסיכסוך המתמשך, חייבת המפלגה בחינוך ובמאבק תמידיים נגד הלאומנות.

הקומוניזם אינו דוגמה; הוא דבר חי שמטפל בבעיות קונקרטיות ומחפש פתרונות ריאליים. עברו על המחנה הקומוניסטי שנים אחדות של אי-מוביליות ובינוניות. ממיתקפה אידיאולוגית עברנו למיגננה אידיאולוגית, ועקב כך הצטרף אלינו פחות נוער. בשל כך גם נחשף המחנה הגדול שלנו לחוליים אופורטוניסטיים ואנטי-סובייטיים (האירו-קומוניזם) ונציגונוליסטיים (המפלגה הקומוניסטית הסינית).

טיוח וטאטוא מתחת לשטיח אינם מרפאים את המחלות. החדשות המגיעות אלינו מברית-המועצות מעידות על שינויים, רענון, חיות ופתיחות. נאומו של הח' גורבצ'וב ביוני '85, בו דיבר על נקיטת שיטות מהפכניות, כדי להתגבר על הקשיים, מעורר אופטימיות ומחזק את האמונה בתפקידה האוונגרדי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, ששינתה את פני תבל ללא הכר. את הקומוניזם מחוללים בעלי העזה המוכנים לשחות נגד הזרם ולשלם את מלוא המחיר. קומוניסט באמונתו יחיה.

להקמת תנועה נגד הכיבוש

ג'מאל זחלקה (ירושלים)

הדו"ח של הוועד המרכזי לוועידה מצביע על הכיבוש הנמשך כמקור העיקרי לגזענות. נכון, מלחמת יוני '67 והכיבוש העלו לשלב איכותי מסוכן יותר את התעמולה והפרקטיקה הגזעניות, אך הן אינן המקור הראשי להן. הגזענות היא תכונה אינהרנטית של הציונות כאידיאולוגיה וכפרקטיקה. הגדרה זו אינה מונעת שיתוף-פעולה עם ציונים שעמדותיהם דמוקרטיות בחזית אנטי-פאשיסטית, ולכן עלינו לדבוק בניתוחים העקרוניים שלנו.

על בסיס נסיון פעילותו של הוועד לסולידריות עם אוניברסיטת ביר-זית, יש, לדעתי, מקום ליזום הקמתו של גוף מחאה חדש שיושתת על התנגדות לכיבוש וחתירה לשלום ישראלי-פלסטיני וסיסמתו תהיה: שתי מדינות לשני עמים. אסור שהופעת "המתקדמת" תרתיע אותנו מיוזמה כזאת. גוף כזה צריך לקום מלמטה ובהדרכה מרכזית. בדרך זו נוכל לשתף פעולה עם אנשים לא-מפלגתיים ועם חברי מפלגות אחרות שאינם נגועים באנטי-קומוניזם. מפלגתנו חייבת להתייחס לתהליכים שהתרחשו בשנים האחרונות באש"ף.

אני מסכים במלואה לעמדת המפלגה, הרואה במדיניות המימסד הישראלי ובאימפריאליזם האמריקאי את המכשול העיקרי בפני השלום ואת המקור למלחמות הנמשכות. אך עמדה זו והעובדה שאנו מצויים בישראל אין פירושו שעלינו להימנע מביקורת על דרכיה של הנהגת אש"ף. בדו"ח הוועה"מ יש ביקורת על הסכם עמאן וניתוח הסיבות לסטיה החמורה הזאת של הנהגת אש"ף. אני מסכים לביקורת זו, אך לדעתי היא איחרה. גם כאשר הסטיה ימינה כבר היתה ברורה, והמפלגות הקומוניסטיות באיזור, לרבות המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית, יצאו חוצץ נגדה, "אל-אתיחאד" המשיך לשבח את הנהגת אש"ף, ובמיוחד את יאסר ערפאת.

העליתי נקודה זו, המחייבת ביקורת עצמית, דווקא עקב הערכתי העמוקה לעתוננו "אל-אתיחאד", אשר שיכנע אותי, יותר מכל גורם אחר, להצטרף לשורות המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

הדרך לביצור חד"ש ולהרחבת שורותיה

סאלם ג'ובראן (נצרת)

תמיכתי המלאה נתונה לדו"ח הוועה"מ, הכולל סיכומים פוליטיים חשובים ביותר. המאמץ לחזק ולבצר עוד יותר את הארגון ולהעמיק את הדמות הפרולטרית המהפכנית של מפלגתנו מבטאת את מצפונה של מפלגתנו, ואת רצון כל חבריה.

בימים האלה חוגגת נצרת, ויחד איתה כל האוכלוסיה הערבית וכוחות השלום היהודיים מלאות עשר שנים לנצחון חזית נצרת ולהקמת הנהלה דמוקרטית בעיריה בראשותו של הח' תופיק זיאד. נצחון זה הביא בעקבותיו תנופה מהפכנית בכל המיגזר הערבי.

בשנים שחלפו קמו חזיתות מקומיות במרבית היישובים הערביים, ועשרים רשויות מנוהלות ע"י החזית.

אחדות המאבק נגד הדיכוי והאפליה, למען שוויון וקידמה לא נולדה לראשונה בעת הקמת חד"ש ב-1977, אלא שנים רבות קודם-לכן. המאבקים נגד הממשל הצבאי, להגנת הקרקעות, לשחרור נכסי הווקף המוסלמי, להענשת האשמים בטבח בכפר-קאסם, לקידום החינוך הערבי ולפיתוח תרבות לאומית דמוקרטית — כל המאבקים האלה ורבים אחרים נוהלו תמיד ברוח השיתוף הרחב ביותר ביוזמתה ובהנהגתה של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית.

לכן רק טבעי, שכל פטריוט ודמוקרט ערבי, גם אם אינו קומוניסט, מציין בכבוד ובהוקרה את התפקיד היוזם והמדריך של מפלגתנו בחיי המיעוט הלאומי הערבי הפלסטיני במדינת ישראל. הפטריוטיזם שלנו, הקומוניסטים, עמד בכל המבחנים מול ונגד גישות הייאוש וההשלמה עם הדיכוי הלאומי, מול ונגד הלאומנות הריאקציונית וההרפתקנית.

לאור ההישגים הגדולים של עבודתנו בחזית, אנו מצויים לעקור מן השורש כל גישה לא-נכונה ולהיאבק בהתמדה נגד הסקטנטיות, המזלזלת בחזית ובבעלי-הברית, ובזמנית — נגד אופורטוניזם, המזלזל בתפקיד מפלגתנו

והמבקש להנמיך את קומתה, לשם השגת שיתוף-פעולה, כביכול. גישה נכונה מבוססת על ההכרה בחשיבות ההיסטורית של החזית ובתפקיד המנהיג ההיסטורי של מפלגתנו בתוך החזית.

בדו"ח הוועה"מ ישנן הערכות עקרוניות ונכונות בנידון, במקומות שונים ישנו מימוש לקוי של הקו, ולפעמים הקו כלל אינו ממומש. לא אחת אנו נתקלים בחברים, ולפעמים גם באירגונים מפלגתיים, המזלזלים בעלי-הברית, ואינם משקיעים מאמץ למיצוי האפשרויות המקסימליות להרחבת החזית. לא אחת, אינטרס צר ואגואיסטי או השפעות של חמולתיות ומשפחתיות מונעים גישה נכונה. במלים פוליטיות יותר: הגישה הזעיר-בורגנית בתוך המפלגה, על כל גילוייה, היא אויב של עבודת החזית, כפי שהיא אויב ומכשול לפיתוח כלל עבודת המפלגה.

הסניף המפלגתי אינו בוס של החזית ובוודאי שאין חבר, יהיה אשר יהיה, רשאי להתנהג בהתנשאות לגבי בעלי-הברית. הכבוד והשכנוע אינם רק טובים יותר מכפייה ומייחס גם; הם האמצעי הנכון היחיד להעמקת השותפות בין מפלגתנו לבין כל בעלי-הברית.

אנחנו יכולים להיות גאים בבעלי-הברית שלנו, שעמדו בעקרוניות ובכבוד בכל מבחן של החזית מאז יסודה ועד היום. עמדנו יחד ונלחמנו יחד תוך אמון וכבוד הדדי. בכל מהלך העבודה המשותפת בלטה הערכת בעלי-בריתנו למפלגתנו הקומוניסטית, לתפקידה, לדרכה ולהנהגתה. יחד עם זאת, עלינו להיות עירניים נוכח גישות של המעטת תפקיד המפלגה, הן ע"י קומוניסטים הלוקים באופורטוניזם ימני, והן ע"י אלמנטים זעיר-בורגניים בלתי-מפלגתיים, המבקשים, כביכול, לצמצם את תפקיד המפלגה בתוך החזית ולמעשה לחסלו. מאבק החזית בנצרת, קומוניסטים ולא-קומוניסטים ביחד, נגד הקבוצה הבוגדנית של ריאח אבו אל-עסל וכאמל דאהר, היה מאבק עקרוני מוצלח, וכל המפלגה וכל החזית חייבים ללמוד את הנסיון החשוב הזה. כל המאפיינים האנטי-קומוניסטיים הריאקציוניים, האנטי-סובייטיים של "הרשימה המת-קדמת" הארצית אובחנו תחילה בקבוצה זו שפרשה מהחזית בנצרת.

ועידת חד"ש, שהתקיימה בנצרת בדצמבר '84, בעקבות ארגון-מחדש של החזית וסניפיה, אישרה פה-אחד את תקנון התנועה ומצעה. אני רואה חובה אישית ומצפונית לציין כאן, כי בראש המפעל האירגוני-פוליטי של אירגון החזית עמד חברנו ומורנו הבלתי-נשכח, אמיל תומא. את זכרו נכבד וננציח באלפי צורות, שאחת מהן היא — טיפוח החזית, ביצורה והרחבת שורותיה.

שילוב של עבודה פוליטית וענייני יום-יום

באסל גטאס (ראמה)

רוח הביקורת והביקורת העצמית, בה חדור הפרק על המפלגה בדו"ח הוועד המרכזי לוועידה, מחזק את אמונתנו, שמפלגתנו תוכל להכות בכל סימן של אופורטוניזם, ובמיוחד על רקע לאומי ושל ליברליזם זעיר-בורגני. זו גם הדרך להרחבת שורות המפלגה ולעידוד צמיחתם של פעילים חדשים. בפעילותנו ברשויות המקומיות הערביות אנו משלבים עבודה פוליטית

ומאבק ציבורי למען שוויון זכויות עם ניהול יומיומי של הרשות. מאבקנו למען האינטרסים של התושבים בא לידי ביטוי גם בהפגנות נגד מלחמת לבנון וגם במחנות העבודה ההתנדבותיים.

הרשויות המקומיות בארץ הפכו בשנים האחרונות שער לעזאזל של המדיניות הממשלתית. הממשלה מקצצת בתקציבי הרשויות המקומיות ותובעת מהן לגבות יותר מהתושבים. אך בהתייחסה לרשויות המקומיות הערביות, הממשלה מוסיפה למדיניות זו גם מנה גדושה של אפליה לאומית מחרידה בהיקפה ובתייחסה. האוכלוסיה הערבית לא תשלים לעולם עם גזילת זכויותיה ואדמותיה. המאבק הציבורי של האוכלוסיה הערבית, יחד עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים, חייב להימשך על בסיס של אחדות שורות רחבה. בדרך זו יעלה בידינו להתגבר על החולשות שנתגלו במערכת הבחירות האחרונה לרשויות המקומיות.

חיוני לשפר את תפקודו של ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות, תוך שמירה אדוקה על אחדותו. פעילותם המסורה של חברינו בוועד זה ודאגה לגיבוי ציבורי רחב לעבודתו, בכוחם להבטיח יותר דינמיות ולכלום עמדות אופורטוניסטיות של ראשי מועצות אחדים.

פעילות המחלקה המוניציפלית שליד הוועה"מ היתה לקוייה מאוד בשנים האחרונות. עלינו להפוך אותה למחלקה פעילה, עם משרד ועובדים, שתכוון את עבודת חברינו ברשויות המקומיות תוך שיתופם המלא.

לנהל הסברה לגבי תפיסות-היסוד

מיכה וילנר (תל-אביב)

הדין-וחשבון של הוועד המרכזי לוועידה ה-20 מציג תמונה רחבה וניתוח ממצה על ההתפתחויות שחלו בארץ בתקופה שבין שתי הוועידות. הדו"ח גם מציג את החולשות בעבודתנו, ובפרק "המפלגה" מושמעת לראשונה ביקורת כה נוקבת. הצגת הדברים בצורה זו היא צעד חיובי, אך אין בה די. על מוסדות המפלגה להבטיח, כי העמדת הדברים בצורה כה גלויה וחרפה תתממש בצעדים לשינוי המצב.

בהסברה ובוויכוח הפוליטי שלנו עלינו להקפיד, שבפנותנו אל הציבור היהודי, הצגת הדברים שלנו תיעשה בצורה המתאימה לציבור זה, שרבים בתוכו אינם שותפים לעמדותינו. הצגת הדברים חייבת לכלול לא רק את הצגת העוול שגורם המשך הכיבוש לאוכלוסיה המדוכאת בשטחים הכבושים ולעם הפלסטיני, אלא גם, ובמידה לא-פחותה, את העוולות שגורם הכיבוש לציבור שאליו אנו פונים. אמנם, אנו עושים זאת פעמים לא-מועטות, אך יחד עם זאת נראה, כי בפרסומים רבים אנו נוטים לכתובה בסגנון שמדבר יותר למשוכנעים. קביעה זו תואמת את האמירה המפורסמת של מארקס ואנגלס, לפיה עם המדכא עם אחר אינו יכול להיות עם חופשי. עלינו להדגיש בהסברתנו המופנית לאוכלוסיה היהודית, מהו האינטרס שלה בחיסול הכיבוש ובהשגת שלום על בסיס פתרון צודק לבעיה הפלסטינית.

רבים מאלה שהתקרבו לעמדותינו הפוליטיות עדיין רחוקים מאוד מעמדותינו הרעיוניות. בדו"ח נאמר, כי החולשה בתחום הרעיוני "אינה בעמדות ובעקרונות האידיאולוגיים של המפלגה, אלא באי-הנחלתם הראויה לחברי המפלגה ובעימות הרעיוני המועט הלכה-למעשה עם יריבינו ואויבינו". בנוגע לחלק הראשון של קביעה זו ברצוני לציין, כי ביסודה היא נכונה כאשר מדובר על הקו המרכזי של המפלגה. אך מנסיון עבודתי נראה לי, כי קיימת חולשה אצל חלק, אמנם קטן, מהקאדר גם ביחס לחלק מהעמדות העקרוניות.

באי-הסכמה כשלעצמה עם עמדה זו או אחרת של המפלגה אין כל פגם. תופעה זו היא טבעית בהחלט, ויש לאפשר תמיד למי שמעוניין להשמיע הסתייגות בנושא זה או אחר ולהתייחס להערותיו בכל כובד-הראש. אך כאשר אי-הסכמה זו, במיוחד מצד חברים מרכזיים, הופכת להיות סיבה למניעת ויכוח בנושאים בוערים ביותר, זוהי תופעה מדאיגה שאין להשלים עימה.

הליקוי במערכה הרעיונית היא בהעדר עיקביות מספקת ודיון בשאלות שהן במרכז הוויכוח. אנו מרבים לדבר על הזכות לעבודה, בריאות, חינוך ועוד המובטחות ע"י המשטר הסוציאליסטי. אך עלינו להתווכח גם על שאלות כמו זכויות-האדם והפלורליזם, שבמערכ מוצגות כקנה-מדה לדמוקרטיה. לשם כך עלינו לקיים הסברה מעמיקה לגבי תפיסות-היסוד שלנו בנושאים כמו דמוקרטיה, זכויות-אדם, חירות, שוויון וכו'.

שיפור העבודה הרעיונית מחייב בדיקה יסודית של הכלים העומדים לרשותנו במערכה זו, לרבות הוועדות לחינוך רעיוני, הביטאונים התיאורטיים והעתונות המפלגתית. שיפור המצב בתחום זה יביא לחיזוק כוחה של המפלגה ויכולת פעולתה, ויצור תנאים טובים יותר להגדלת השפעתה ולהרחבת שורותיה.

שגיאות אישיות ואחריות הקולקטיב

סליבה כמיס (חיפה)

מפלגתנו היתה והיא כעת מופת של אינטרנציונליזם פרולטרי — בהרכבה ובמדיניותה. עלינו להיות גאים במפלגתנו ובהישגיה הגדולים. הישגים אלה לא היו אפשריים ללא נאמנות חברי המפלגה. לכן על ועידה זו להיות מנוף להעמקת שורשי המפלגה, להרחבת שורותיה ולהעלאת רמת מאבקה.

בדו"ח שהגיש הח' מאיר וילנר דובר על טעויות ונקודות חולשה בעבודת מוסדות המפלגה וחבריה. השאלה היא, האם השגיאות האישיות הן לבדן מסכנות את הישגי המפלגה ואת מאבק ההמונים? לעתים, האחריות לטעויות של חבר או של חברים מוטלת על הקולקטיב. לכן אין להסיק מסקנות לפי אבחנות לא-מלאות או לפי שמועות.

אנו עדים לפער בין העקרונות לבין הפרקטיקה ולהתפשטות הגישה המשפחתית, הבוסיזם והבירוקרטיה — כלומר, לפגיעות בשיטת הצנטרליזם הדמוקרטי. כאשר אין שותפות-אמת, אובדת הדמוקרטיה ונותר רק הצנטרליזם. הביקורת המושמעת מחוץ למוסדות המפלגתיים היא פרי המצב הקיים. מצב

זה צריך לשנות, אך לא בחיפוש אחר קורבן, אלא בטיפול בשורשי העניין. בדו"ח ועדת הביקורת המרכזית נאמר לגבי, שהעניין הוא בגילוי סודות פנימיים. אמירה זו לא לוותה בהסבר. ועדת הביקורת דנה במשך ארבע השנים שחלפו במקרה אחד של גילוי סודות ודיווחה על תוצאות הבירור לוועד המרכזי.

הכוחות הדמוקרטיים והאוכלוסיה הערבית בכללה תולים תקוות רבות בוועידה זו. חיזוק השפעת המפלגה בקרב האוכלוסיה היהודית הוא משימה קשה, אך אפשרית, כשם שאפשר להפוך את מפלגתנו למפלגה המונית בקרב האוכלוסיה הערבית.

בהתמודדות עם קבוצות לאומניות ידינו היתה על העליונה, וכעת ישנן ביניהן קבוצות שהן בעלות בריתנו. מפלגתנו הצליחה להנחיל תבוסה ל"תנועה המתקדמת", שהיא זרם אופורטוניסטי ופלגני. ישנם אוהדים שביקרו הגזמות בהערכת חשיבותה של תנועה זו.

הוועד להגנת אדמות הערבים הפך כתובת לאוכלוסיה הערבית ומארגן של מאבק המוני. בפנינו ניצבות בעיות גדולות, ובכללן המשך הנישול מהקרקע, האבטלה, הגזענות. ההמונים תולים בנו תקוות, ואנו נממש אותן אם כל חבר יטול חלק פעיל במערכה.

לקומוניסט לא חשוב מעמדו במפלגה. יהיו הקשיים אשר יהיו, הוא יישאר נאמן למפלגתו ולעקרונותיה ויאבק בעקשנות למען עניינו של מעמד הפועלים.

התפתחויות מסוכנות במערכת החינוך

צפורה טובי-שרוני (חיפה)

הכיבוש והדיכוי הנמשכים בגדה המערבית וברצועת עזה ומדיניות האגרופ הישראלי העטוף בפלדה אמריקאית היו קרקע פוריה לצמיחת פרי הבאושים של הלאומנות והגזענות. במיוחד ניכרת התפתחות מסוכנת זו במערכת החינוך, המבוססת על האידאולוגיה הציונית. באמצעות תוכניות וספרי לימוד וכלי התיקשורת מחנכים את הילדים והנוער, שהערבים הפלסטיניים אינם לאום. התוצאות של חינוך כזה נחשפו בסקרים שונים, שהצביעו על שיעור גבוה של בני-נוער הכופרים בזכות הערבים בישראל לשוויון והמצדדים בגירוש הערבים מהשטחים הכבושים.

הלכי-הרוח הלאומניים הם צדו האחד של משבר מערכת החינוך, שצדו השני הם הקיצוצים בתקציבי החינוך. בסוף שנת הלימודים שעברה ניסו לפטר למעלה משלושת אלפים מורים, קיצצו בשכר המורים ובשעות הלימוד בבתי-הספר, צומצמו שירות הבריאות, מספר היועצים והפסיכולוגים, הארוחות וכו'. אך הממשלה אינה מסתפקת בכך, ועל הפרק עומדים קיצוצים נוספים וההצעה לבטל את החינוך כשירות הניתן חינם.

המצב בחינוך הערבי חמור במיוחד. בגני חובה מבקרים כל הילדים היהודיים בגילים 4—5 ורק 70 אחוז מהילדים הערביים. בחינוך הערבי

חסרים 3,500 חדרי לימוד, ו-600 כיתות לומדות בחדרים שאינם ראויים כלל לייעודם. שיעור הנשירה מהלימודים בסוף כיתה ח' הגיע בקרב התלמידים הערביים ל-20 אחוז, בעוד שבקרב התלמידים היהודיים היא 3 אחוזים בלבד. בבתי-הספר התיכוניים הערביים חסרים מסלולים טכנולוגיים, מעבדות וספריות.

סיעת חד"ש היהודית-ערבית בהסתדרות המורים הפכה כתובת לאלפי מורים, שבבעיותיהם היא מטפלת. בבחירות האחרונות הגדילה הסיעה את ייצוגה בכל מוסדות הסתדרות המורים. הסיעה ניהלה מאבקים להחזרת מורים מפוטרם לעבודתם, לשיפור תנאי העבודה בבתי-הספר. סיעת חדש, ניצבת בראש המאבק נגד הכיבוש ותופעות הגזענות בחינוך, להגנת החירויות הדמוקרטיות ולמען שלום ישראלי-פלסטיני צודק. רק שלום המבוסס על הקמת מדינה פלסטינית בצד ישראל יאפשר להגדיל באופן מהותי את תקציבי החינוך והתרבות, ויבטיח את עתידם המאושר של הצעירים בני שני העמים.

לבנק"י נחוצות דרכי-פעולה לא שיגרתיות

עודה בשאראת (נצרת)

במערכה המנוהלת בקרב הציבור היהודי והציבור הערבי להחלשת השפעתה של מפלגתנו, מוכן האויב הרעיוני-פוליטי ללבוש מחלצות מגוונות — לאומנות בלתי-מתפשרת, קנאות דתית, חנפנות ותבוסתנות. מפלגתנו מנהלת מאבק אמיץ נגד "הרשימה המתקדמת", שראשיה ניסו לערער את האמון במנהיגי מפלגתנו ובדרכה.

צעירי המפלגה וחברי בנק"י נוטלים חלק פעיל בהדיפת המיתקפה נגדנו, ועלינו מוטלת החובה לדאוג לחינוכם הפוליטי-רעיוני ההולם. אין להסתפק בהשתתפות חברי בנק"י בהרצאות המיועדות לחברי המפלגה. לחברי בנק"י נחוצות הרצאות מיוחדות שיבהירו את יסודות השקפת-עולמנו, את מושגי היסוד, וסגנון יהא חדשני ומעניין. חיוני לעודד דיון פעיל של החברים ולהמחיש את הנחות היסוד בתופעות מהחיים היומיומיים.

בנק"י היא המנהיג של הנוער העובד והלומד הערבי במאבקו למען שוויון, כבוד לאומי ועתיד מאושר. לצערנו, בנק"י אינה משקפת את מלוא ההתפתחות הסוערת בקרב הנוער הערבי, ובמיוחד בקרב הנערות. עלינו להגדיל בצורה משמעותית את מספרן של חברות בנק"י, ולשם כך עלינו ליצור אווירה מתאימה וכלים הולמים.

כדי למשוך את הנוער לשורות בנק"י נחוצות לנו דרכי פעולה חדשניות ולא-שיגרתיות, המשלבות תוכן רעיוני-פוליטי עם סמלים ויסודות של רגש. את ה-1 במאי אפשר לציין באלף דרכים, ולכן נחוץ לחדש בכל פעם. כדוגמאות לחדשנות כזאת אפשר להביא את חלוקת הצפורנים האדומים לפועלים ב-1 במאי; את ערבי התרבות המכונים "לילות נצרת", "לילות סחנין" וכו'; ואת תהלוכות הלפידים לרגל אירוע זה או אחר.

חברי בנק"י, הגאים במפלגתנו ובגיבורים שצמחו בשורותיה, תמשיך לפעול בהדרכת המפלגה ותמשיך במסורתה המהפכנית המפוארת.

הסטודנטים בחו"ל — שגרירי המפלגה

נזיה עאסלה (אירגון מק"י ברומניה)

בראשית דברי הריני מעביר לוועידתנו ה-20 את ברכת חברינו הסטודנטים, הלומדים בבולגריה, ברומניה, בצ'כוסלובקיה, בהונגריה, בגרמניה הדמוקרטית, בפולין וביוון, ואת ברכותיהם של עשרות אירגונים של סטודנטים מחו"ל הלומדים באותן ארצות.

במהלך לימודינו בחו"ל אנו רואים עצמנו כשגרירי המפלגה, המסבירים את מדיניותה, וכבעלי מחויבות לסיים את לימודינו בהצלחה. ואכן, הסטודנטים ברובם משלימים את לימודיהם ושבים לארץ עם נכונות להשתלב בעבודת המפלגה. בהזדמנות זו אנו מודים לארצות הסוציאליסטיות, שמאפשרות להכשיר בעלי-מקצוע אקדמאיים במקצועות שונים.

הקמת סניפי חד"ש ביוון וברומניה היא הישג חשוב, שיש לפתחו. יש לדאוג שלכל אירגוני המפלגה וחד"ש יגיעו פירסומים מהארץ, שייאורגנו במקומות קורסים רעיוניים, ובעיקר — שעתוני המפלגה יגיעו בהקדם.

כדי לשמור על הצלחותינו ועל מעמדנו בחו"ל, יש לטפל באופן מהיר ותכליתי בבעיות אירגוניות, בתופעות של אי-אמון, של ליברליות וזילזול במשמעת המפלגתית. חשוב ביותר להקפיד על בחירת המועמדים ללימודים בחו"ל. חשוב גם, שמכל חבר שסולק מאירגונו המפלגתי תישלל גם המילגה. אנו מציעים להקים ועד של הסטודנטים בחו"ל, שיהיה מורכב מראשי סניפי המפלגה בחו"ל, במטרה להחליף נסיון ולשפר את האירגון.

מעל בימת הוועידה אנו שולחים ברכת סולידריות לחברינו הסטודנטים הלומדים בארץ, הנאבקים להגנת חופש הביטוי ולמען שוויון. אנו מגנים את החקירה המשטרתית המנוהלת נגד עלי שואהנה, מזכיר סניף חד"ש ביוון.

המפלגה ודרכה — מקור השראה לסופרים

מוחמד עלי טאהא (כאבול)

הספרות הערבית בארץ היא ספרות לוחמת, מתקדמת והומנית, אשר משרתת את מעמד הפועלים והפלאחים.

מפלגתנו הקומוניסטית ועיתוניה מילאו תפקיד חשוב מאוד בצמיחת הספרות הערבית בארץ אחרי שנת 48'. אנו רשאים לציין, שללא העיתון "אל-אתיחאד" והירחונים "אל-ג'דיד" ו"אל-ראד", לא היתה צומחת ומתפתחת הספרות הערבית על כל ענפיה: השירה, הרומן, הסיפור הקצר, הביקורת הספרותית והמחקרים בתחום הספרות.

המפלגה ועיתוניה מאירים את הדרך הנכונה לסופרים הערביים — המפלגתיים והבלתי-מפלגתיים — ומעשירים אותם בפניני הספרות העולמית ובמעיינות הספרות הערבית המהפכנית.

מאבקי המפלגה, דרכה ומצעה היו לנו מקור השראה, חינכו אותנו ופקחו את עינינו. אנו גאים שהספרות שלנו נשארה הומנית למרות הדיכוי, האפליה

והרצח היום-יומי של בני-עמנו.

הספרות שלנו ממלאת תפקיד מהפכני חשוב בקרב האוכלוסיה הערבית, והיא מצליחה להגיע להמוני-העם בערים ובכפרים, במפעלים ובבתי-ספר, על אף שהשלטונות ותוכניות הלימודים מתעלמים ממנה.

הסופרים והמשוררים הערביים, שהשלטונות פעלו בשיטתיות כדי לחנוק את קולם ולשבור את עטיהם ברדיפות, מאסרים וחקירות, צווי ריתוק ופיטורים מעבודתם — עמדו בכל כוחם נגד מדיניות גזענית זו. הסופרים הערביים הקומוניסטים פעילים בענייני החברה, וממלאים תפקיד חשוב בכל מערכות האוכלוסיה הערבית — מימי הממשל הצבאי ועד היום.

הספרות שלנו, הודות לערכה האמנותי והרעיוני, הפכה מקור השראה לכוחות המתקדמים בעולם הערבי, ובמיוחד לבני עמנו הערבי הפלסטיני.

"אל-אתיחאד" הקים בית-הוצאה קטן, אשר הוציא לאור ארבעה ספרים, אלא שההפצה לא הצליחה, כי חברי המפלגה וסניפיה לא עזרו לנו. אנו דורשים מהמפלגה לדאוג להקמת בית-הוצאה לאור מסודר ומאורגן להפצת ספרות זו, ולפעול לתרגומה לעברית ולשפות אחרות.

בשנים האחרונות הוקמו מסגרות ציבוריות ערביות רבות כמו ועד הסטודנטים הערביים; ועד האקדמאים הערביים; ועד ראשי המועצות הערביות. אני מציע שהמפלגה תיזום את הקמתה של התאחדות הסופרים הערביים-פלסטיניים במדינת ישראל.

עליונות הסוציאליזם כבר הוכחה

יהושע אירגה (פתח-תקוה)

העמקת המשבר הכללי של השיטה הקפיטליסטית מוטטה את מדינת הרווחה ועירערה את הנסיון לתאר בצבעים ורודים את חיי העובדים בארצות ההון. כיום מצויים בארצות הקפיטליסטיות המפותחות עשרות מיליוני מובטלים, חסרי-בית וכאלה החיים מתחת לקו העוני. במדינה הקפיטליסטית העשירה ביותר, ארצות-הברית, למעלה מעשרים מיליון איש סובלים מחרפת-רעב ימים אחדים בכל חודש — גילה מחקר שנערך באוניברסיטת הרווארד.

תופעות הפיטורים, האבטלה, המחסור והמצוקה מתפשטות גם בארצנו: פיטורי הפועלים ממפעלי אתא, מנועי בית-שמש, מספנות ישראל ועוד, הם ראשיתו של תהליך זה. במקביל לפיטורים ולשחיקת השכר, פועלים המעבידים והממשלה לחיסול תוספת-היוקר ולהגבלתו הנוספת של חופש המאבק האיגודי-מקצועי.

בארה"ב ובארצות קפיטליסטיות אחרות מגיע משקל המסים הישירים ל-30 עד 50 אחוז מהשכר. בארה"ב עלולה משפחת עובדים להגיע עד לפת-לחם רק משום שאחד מבניה נזקק לטיפול רפואי יקר. בכל אותן ארצות, וגם אצלנו, פועלים ההון והממשלה בשיטתיות לחיסול הישגים בתחום הבטחון הסוציאלי כמו תשלום דמי אבטלה והבטחת הכנסה, ובתחום החינוך והבריאות. מדיניות

זו מעמיקה את הקיטוב בין העושר לעוני ומחמירה את בעיית העדר הבטחון בעתיד.

לעומת המשבר המחרף בארצות הקפיטליסטיות, העובדים בברה"מ ובארצות סוציאליסטיות אחרות יודעים על אבטלה רק מקריאה בספרים. בפני הצעירים פתוחות אפשרויות מגוונות להשכלה ולימוד מקצועי, ובסיום לימודיהם מובטחת להם עבודה. הכלכלן האמריקאי הנודע, פרופ' ג'ון גאלברית ביטא את התרשמותו מהמשטר הסובייטי בציינו, כי אין בברה"מ בעייה של אבטלה, שהיא המקור המכאיב לאי-יעילות חברתית במערב, ואין בה מעמד חברתי החי בעושר כלכלי מבלי שיצטרך לעבוד.

בציינו את הישגיה הכלכליים, החברתיים והתרבותיים של ברה"מ, איננו מתעלמים מהקשיים שצצים במהלך בנייתה של החברה החדשה, מהשגיאות שנעשו ומהליקויים הקיימים בתחומים שונים. אך אין בקשיים הללו כדי להסתיר את העובדה הסופית, שההתפתחות המהירה של הארצות הסוציאליסטיות לעומת המשבר בארצות הקפיטליסטיות היא הוכחה לעליונות הסוציאליזם על הקפיטליזם. התחזקות הסוציאליזם המבטיחה את עתידם המאושר של העובדים ובני-הנוער בארצות הסוציאליסטיות, היא גם הערובה שידם של שוחרי-השלום בעולם תהיה על העליונה בהתמודדותם עם אבירי מרוץ החימוש המטורף מבית-מדרשו של רייגן.

שיתוף ברית-המועצות בתהליך השלום – אינטרס לאומי

יורם גוז'נסקי (בת-ים)

הרשו לי בראשית דברי להביע את גאוותי על היותי חבר במפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, באותה המפלגה אשר באה לוועידתה ה-20 עם מטען כזה של פעילות, עמדות ועקרונות שהשתקפות באה לביטוי בדו"ח הוועד המרכזי לוועידה על שני חלקיו – זה שבכתב וזה שהובא בפנינו על-ידי הח' מאיר וילנר.

אנו חיים במציאות ישראלית סבוכה ביותר. דביקות המימסד בארץ בהשקפת-העולם הציונית והתעמולה הציונית העניפה מנוונת את חיינו הפוליטיים, עד כי למעשה בארץ, פרט למפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, אין מפלגת שמאל בעלת עמדות אנטי-אימפריאליסטיות. גם המסגרות היוניות הציוניות תומכות בכל התוכניות של "פאקס אמריקאנה", אשר במהותן שוללות את זכות הפלסטינים למדינה עצמאית והמונעות כינון שלום צודק ויציב.

לצערנו כל המפלגות הציוניות המכנות עצמן "סוציאליסטיות" שמו את המונח סוציאליזם במרכאות כפולות, ואין הוכחה טובה יותר לכך מאשר הפרקטיקה שלהן.

יחסן לסוציאליזם הריאלי, ובמיוחד לברית-המועצות, רחוק מלהיות שמאלי ואפילו אינו נייטרלי. הן מצטיינות ביחס שלילי, המבוסס על הקונסנזוס

הציוני, כפי שהדבר בא לידי ביטוי במסעות ההסתה בנושא "יהודי ברית-המועצות". ראינו את האחדות הציונית הזאת גם באותו מחול שדים אנטי-סובייטי שאורגן לרגל ועידת הפיסגה בין גורבצ'וב לרייגן. שעה שהעולם כולו, לרבות ממשלות מערביות, חרד מהסכנה האיומה של מלחמה גרעינית וקורא להיענות ליוזמות הסובייטיות — אצלנו עסקה הממשלה, ביחד עם האופוזיציה הציונית, בפארסה הקרויה "הצלת יהודי ברה"מ".

האחדות הציונית הזאת סותרת את האינטרס האמיתי של ישראל ומשרתת, קודם-כל, את הימין הלאומני והפאשיסטי.

חברים מסויימים מהנהגת מפלגת העבודה ומפ"ם, המשתפים איתנו פעולה במערכה לשיפור היחסים עם ברה"מ, הם לדאבוננו יוצאים מהכלל ואינם זוכים לגיבוי מצד מפלגותיהם בפעילותם החשובה הזאת. כך הוא המצב בוועד היוזם לשיפור היחסים בין ישראל לברה"מ; כזה היה המצב גם בוועד הציבורי הישראלי לציון 40 שנה לנצחון על גרמניה הנאצית.

ההסתה האנטי-סובייטית בארצנו, שבאה לחפות על המדיניות הריאקציונית של המימסד הציוני, נתקלת לאחרונה באדישות ציבורית מסויימת. אין היא מצליחה להוציא את ההמונים לרחוב. אך היא מצליחה לעוות את השקפותיהם לגבי מציאות החיים בברה"מ ובארצות סוציאליסטיות אחרות ולגבי מדיניותן שוחרת השלום.

כיצד עלינו להתמודד עם שאלת היחס לברית-המועצות:

עלינו להדגיש במיוחד את מקומה של ברה"מ בשתי שאלות מפתח. בשאלת השלום: הנסיון הוכיח, כי אין שום סיכוי לשלום צודק ויציב ללא שיתופה של ברה"מ וללא הענות ליוזמותיה בכל הקשור לסכסוך באזורנו. מכאן ששיתוף ברית-המועצות בתהליך השלום המזרח-תיכוני הוא אינטרס לאומי שלנו, של העם הערבי הפלסטיני ושל כל עמי האיזור. בשאלת הסוציאליזם: מאבקנו למען תמורות חברתיות ולמען כינון משטר סוציאליסטי בישראל, מחייב אותנו ללמוד מהנסיון ההיסטורי של ברה"מ וארצות סוציאליסטיות אחרות ולהנחיל נסיון זה להמונים. הכרת המציאות הסובייטית והדיפת תעמולת הכזב לגביה, גם בנושא זכויות האדם, חיוניים במאמצינו לקרב אנשים נוספים להשקפת עולמנו הקומוניסטית.

לדעתי, הטקטיקה של התמודדות בשתי שאלות יסוד אלה צריכה להיות בעלת אופי של מיתקפה ולא של מיגננה. ולהתרכז בשני כיווני הסברה: כיוון אחד הוא — ההסברה לרוחב, המתמקדת באינטרס של ישראל בטיפוח יחסי ידידות עם ברית-המועצות, ומירב התמיכה למסגרות הציבוריות הקשורות לנושא זה.

כיוון שני הוא — ההסברה לעומק, המבהירה את הצד האידיאולוגי, את עקרונות הסוציאליזם המדעי ומימושם בארצות הסוציאליסטיות. בתחום זה חיוני לחזק את פעילות המפלגה בקרב אנשי שמאל, באוניברסיטאות ובקרב תלמידי התיכון. הצלחה בפעילות זו תסייע רבות להרחבת שורותינו.

עלינו לפעול להגברת המפגשים של אישי ציבור, אנשי תרבות, פועלים, נוער ותיירים עם המציאות הסובייטית. הנסיון שלנו בשטח זה חיובי ביותר.

תנועת הידידות ישראל — ברה"מ היא המסגרת הציבורית העיקרית בארץ, העוסקת בהסברה שיטתית של האינטרס הישראלי בידידות עם ארץ

הסובייטים. אנו, כקומוניסטים, מעוניינים שתנועה זו תפעל ברוחב המירבי האפשרי.

תנועת הידידות ישראל – ברה"מ זוכה לתמיכתה של מפלגתנו הקומוניסטית, אך המפלגה חייבת לזכור, כי אין היא אפוטרופסית עליה. מובן מאליו שכל קומוניסט הוא שוחר ידידות עם ברה"מ. אבל הנסיון הראה, שלא כל ידיד או שוחר ידידות עם ברה"מ – אפילו בארץ – חייב להיות קומוניסט. ישנם כאלה המבינים את הצורך הפוליטי בידידות זו גם מבלי שיאמצו את השקפת העולם המארקסיסטית-לנינית. שוחר שלום וידידות עם ברה"מ, שאינו קומוניסט, יכול למצוא את מקומו בתנועת הידידות ישראל – ברה"מ, ואנו, הקומוניסטים, חייבים לעשות הכל על-מנת שאכן ימצא שם את מקומו. מפלגתנו, במחויבותה הפוליטית והרעיונית לנושא הידידות עם ברה"מ, חייבת להשקיע מאמץ על-מנת שבכל מקום בו פועל סניף של המפלגה – יפעל גם סניף של תנועת הידידות; שבכל מקום בו פועל סניף של תנועת הידידות – הוא יזכה למלוא העזרה בפעילותו; שבמקומות בהם קיימים בתי ידידות ומועדונים של התנועה – יוקמו מסגרות מיוחדות של צעירים, ידידי ברית-המועצות. עם זאת עלינו, כקומוניסטים להגן על עצמאותה האירגונית של תנועת הידידות ישראל – ברה"מ, כפי שאנו עושים בחזיתות אחרות.

במאבק נגד זרמים רעיוניים ופוליטיים עוינים

מוחמד עלי מחמיד (אום אל-פחם)

במחוזנו, מחוז המשולש, אנו מתמודדים עם זרמים רעיוניים ופוליטיים עוינים. הריאקציה הערבית מדריכה זרמים אלה בעזרת התנועה הציונית. אנו מודעים לאחריות הגדולה המוטלת עלינו בתחום העמידה מול הרעיונות הריאקציוניים של האחים המוסלמים, הקבוצות האולטרה-מהפכניות והגישות התבוסתניות. לכן אנו מקדישים מאמצים להעלאת רמתם הרעיונית והפוליטית של חברינו.

אנו, באום אל-פחם, היינו הראשונים בחשיפת הכוזב של "המתקדמת", כניעתה לשלטונות והסכמתה לתוכניות השוללות את זכותו של העם הפלסטיני לעצמאות. תודות לפעילותנו זכתה "המתקדמת" בבחירות להסתדרות ב-60 קולות בלבד, בעוד שבבחירות לכנסת היא קיבלה 1,380 קולות. חשיבות מיוחדת נודעה למה שנאמר בהצעת ההחלטות לוועידה ובדין-וחשבון שהביא הח' מאיר וילנר לגבי התחום האירגוני. בסניף אום אל-פחם למדנו מנסיוננו, כי יישום קפדני של הוראות התקנון ועקרונות האירגון המפלגתי שומר על מפלגתנו מפני סכנות רציניות. לליברליזם אירגוני, לאנרכיה ולאופורטוניזם יש גם מחיר פוליטי.

היו מי שהימרו על פילוג בסניף מק"י ובסניף חד"ש באום אל-פחם. אך הודות לחברינו ולתודעתם המהפכנית, והודות לעזרת הוועד המרכזי של מק"י, ערכנו ניתוח מכאיב, אך שמרנו על אחדות הסניפים באבידות מועטות בלבד. אנו באים לוועידה ה-20 מלוכדים ובנכונות למאבקים ולהתמודדות עם

תכסיסי השלטונות. בין שתי הוועידות הצטרפו לסניף המפלגה ולסניף בנק"י עשרות חברים חדשים ומספר מנויי "אל אתיחאד" גדל מ-130 ל-230. ההכרזה על אום אל-פחם כעיר אף היא פרי מאבקנו, במסגרת חד"ש. ראש העיר, האשם מחמיד, דחה בעקשנות נסיונות סחטנות, ובעזרת חברי החזית הכשיל את תוכניות הממשלה לפזר את מועצת העיר. אום אל-פחם היתה ונשארה סמל המאבק בגזענות ובסכנת הפאשיזם ולאחווה יהודית-ערבית.

ללמוד מהלקחים ולהתמודד עם המשימות

דוד (סשה) חנין (תל-אביב)

בשנים הסוערות מאז הוועידה ה-19, רשמה מפלגתנו דפים חשובים בתולדותיה. היינו במרכזם של מאבקים לשלום, לדמוקרטיה, להגנת זכויות העובדים, לשוויון זכויות לאומי ועדתי, ולשוויון זכויות האשה. עמדתנו הברורה נגד מלחמת לבנון מראשיתה, יציאתנו, עם בעלי-בריתנו הקרובים, לפעילויות מחאה כבר בימיה הראשונים הקשים — מעורבות חברינו במסגרות ובתנועות השלום והמחאות השונות, הדחיפה המתמדת שלנו לפעילות, לחיזוק ההתנגדות למלחמה — בלעדי אלה קשה לתאר התפתחות כמו זו שהתרחשה.

שני לקחים יסודיים יש להסיק כאן:

ראשית, בחברה הישראלית — עם כל הקשיים והבעיות — יכולות להתפתח תנועות דמוקרטיות המוניות, וגם בישראל יש לכוחות המתקדמים דורבות גדולות.

שנית, כאשר לעמדה נכונה שלנו מצטרפת מעורבות נכונה במאבק, אנחנו — הקומוניסטים הישראליים — יכולים להיות קטליזטור להתפתחותן של תנועות המוניות כאלה.

נכון שלא כל אירגוני המפלגה הגיעו לרמה מספקת של מעורבות מתמדת במאבקים ציבוריים מתקדמים. הנסיון מלמד, שהקפדה על רמת פעילות ומעורבות גבוהה תורמת גם לאווירה טובה יותר ולחיזוק פוליטי של החברים ושל המסגרת המפלגתית עצמה.

מפלגתנו הקומוניסטית היא הכוח היחיד המציב בפני ישראל דרך מוצא ברורה מהמשבר המדיני, הכלכלי, החברתי והמוסרי הגובר, תשובה כוללת לבעיות המרובות. מפלגתנו פועלת לשיתוף פעולה, לאחדות במאבק של יהודים וערבים, של כל בעלי התבונה והריאליזם הפוליטי, ללא הבדל של השתייכות מפלגתית והשקפת עולם, של כל החרדים מהידרדרותה של החברה הישראלית, מהגברת הסכנות של גזענות ופאשיזם, מהפגיעה החמורה ברמת החיים של מרבית העם, ובמיוחד של העובדים.

מעורבותנו במאבקים הציבוריים גם קירבה אנשים למפלגה ותרמה — במיוחד ברחוב הערבי ובמקומות מסויימים גם ברחוב היהודי — להצטרפות אנשים למפלגה.

יחד עם זאת יש לומר, כי בעניין זה של הרחבת המפלגה — עדיין איננו ממצים את האפשרויות הקיימות בפנינו. המשימה של חיזוקה הנוסף של המפלגה והרחבת שורותיה — בכלל, ובמיוחד ברחוב היהודי — חייבת להיות במרכז תשומת-הלב שלנו.

היכן נמצאת החולשה בתחום זה?

אנשים מתקרבים למפלגה, קודם-כל, כאשר הם חשים שבנושאים הקרובים אליהם אנחנו נאבקים למען דברים נכונים באופן נכון. לכן, תנאי ראשון להצלחה בתחום ההרחבה הוא מתן תשובות נכונות וגילוי יוזמה במאבקים שמנהלים עובדים למען זכויותיהם; במאבקים נגד הגזענות וסכנת הפאשיזם, לשלום צודק ונגד הכיבוש והדיכוי; במאבקי האוכלוסיה הערבית, תושבי השכונות והזוגות הצעירים; בפעילויות הסטודנטים.

העובדים בכלל, ותושבי השכונות ועיירות הפיתוח בפרט, המנוצלים והמקופחים — אלה הם ציבורי יעד טבעיים ויש לכוון אליהם בכל תחומי העבודה של המפלגה. עלינו לחזק יותר את הפעילות האיגוד-מקצועית ולהגביר את מעורבות ארגוני המפלגה המקומיים במאבקי העובדים והשכונות. חשוב לא פחות לנהל את הפעילות וההסברה הפוליטית והרעיונית כך, שיופנו יותר לציבורים אלה.

מעורבות וקשר עם הציבור הם התנאי הראשון להרחבת המפלגה, אך כשלעצמו אין בו די. התנאי השני הוא — לעזור למתקרבים אלינו לעבור מכשולים רעיוניים גדולים ולהתגבר על המטען השלילי שבו צייד אותם המימסד.

בתחום ההתמודדות הרעיונית גם עם האוייב המעמדי וגם עם יריבים שונים לא עשינו מספיק. הסיבה היסודית לחולשה בתחום זה היא, המרץ והמשאבים הרבים שדורשות ההתמודדות והתגובות היומיומיות על המתרחש בארץ. אחת הבעיות בה נתקלנו היא, הירתעות מהתמודדות רעיונית עם אלה שניתן לשתף עימם פעולה בנושאים שונים. והרי דווקא התמודדות כזו, עניינית, בהירה ואף תקיפה, חיונית לנו במיוחד.

נושאים מספר נמצאים במוקד המאבק הרעיוני שלנו:

1. הסוציאליזם הקיים, על ההישגים העצומים של הארצות הסוציאליסטיות ועל הבעיות שהן מתמודדות עימן; חשיבות עמדתן העקרונית בשאלה המרכזית של תקופתנו — שאלת שמירתה של הציביליזציה האנושית מפני שואה גרעינית; עמדתן העקרונית בשאלת המזרח-התיכון; הדיפת ההסתה האנטי-סובייטית. במאבקנו בנושאים אלה ביכולתנו להסתייע יותר בניתוחים הנעשים בברה"מ ובאתגרים החדשים הניצבים עתה בפני החברה הסובייטית, כפי שהם מוצאים ביטוי בנוסח החדש של הפרוגרמה של מקב"מ ובהופעותיו של הח' מיכאיל גורבצ'וב.
2. ההשתחררות מהאימפריאליזם האמריקאי; ניהול מדיניות ישראלית עצמאית באמת, מדיניות של אי-תלות ונייטרליות החותרת לשלום ישראלי-פלסטיני וישראלי-ערבי צודק.
3. התמודדות עם הציונות, עם הפרקטיקה שלה, וגם עם השלכותיה השליליות על התפתחות תודעה מעמדית ומתקדמת בציבור היהודי בארץ.

ההנהגה הציונית מציבה את ישראל מול ונגד תנועת השחרור הלאומי של העמים הערביים, מול ונגד המחנה הסוציאליסטי. האידיאולוגיה הציונית ויישומה ע"י ממשלת ישראל מסכים נזק לעם ישראל עצמו.

אנחנו, הקומוניסטים, הנאבקים למען שלום ובטחון, למען הוצאת ישראל ממעגל המלחמות והמשבר הנמשך, לחיים נורמליים של שיתוף פעולה עם העמים הערביים השכנים ועם העם הערבי הפלסטיני — הננו אלה הדואגים באמת לעניינם המשותף של היהודים והערבים כאחד בארצנו. זהו הפטריוטיזם הישראלי האמיתי.

באופן טבעי התמודדותנו הרעיונית עם הציונות היא במרכז מאבקנו בלאומנות בארץ זו. יחד עם זאת, כפי שמציין הדו"ח, עלינו להיאבק נגד כל גילוי של נציונליזם יהודי או ערבי.

מפלגתנו תוכל להמשיך ולהיאבק בתנאים הקשים ונוכח הסכנות הגוברות, רק אם תיצמד לעקרונות האירגוניים הלניניים. יש להקפיד יותר על עקרונות הצנטרליזם הדמוקרטי, הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית והמשמעת המפלגתית. תשומת-לב מיוחדת יש להקדיש לעבודה הקולקטיבית של מוסדות המפלגה, לחלוקת העבודה ולאחריות האישית.

אם איננו מעוניינים שהחלטותינו יישארו על הנייר, עלינו למצוא דרכים לאפשר הפניית פעילים ומשאבים נוספים לתחומים שהחלטנו לתת להם עדיפות. כל מסגרת מפלגתית צריכה לחשוב, איך היא יכולה לכוון את עבודתה יותר למעמד הפועלים ולכלל העובדים. עלינו להרחיב את המקום שניתן בעתונות שלנו בעברית ובערבית להמודדות רעיונית בנושאים השונים, ולהעלות את הרמה של ההתמודדות הזו. יש גם מקום להוציא יותר חומר הסברה מתאים בנושאים רעיוניים.

עלינו להעלות עוד יותר את רמת יכולת ההתמודדות הרעיונית של חברי המפלגה, להביא לידיעתם אינפורמציה רבה יותר, לקיים מסגרות רבות יותר לליבון בעיות רעיוניות.

תאי המפלגה צריכים לדון יותר בנושאים רעיוניים ולקשור דיונים אלה — ככל האפשר — בשאלות עמן נדרשים החברים להתמודד באותה עת בחוץ. הנסיון החיובי של עבודת המחלקה האיגוד-מקצועית שליד הוועד המרכזי מלמד, שכאשר ניתנת תשומת-לב מתאימה וננקטות יוזמות, תוך מימוש הסמכויות של המחלקה, העבודה מתבצעת טוב יותר והמפלגה כולה יוצאת נשכרת. הוועד המרכזי צריך לנקוט בכל הצעדים על מנת להבטיח את עבודתן הסדירה של המחלקות, תוך הגדרה ברורה של סמכויותיהן, הקצאת חברים מתאימים לעבודה בהן מקרב הוועד המרכזי ומחוצה לו, עידוד היוזמה שלהן ופיקוח על עבודתן הסדירה.

למפלגתנו קאדר מדריך פעיל, המסור בלב ונפש למפלגה ולמאבקה. יחד עם זאת קיימים גם מקרים, שחברים אינם פעילים ואינם ממלאים שום תפקיד בתוקף חברותם במוסד מדריך. עלינו לחשוב יותר על התאמת התפקידים המפלגתיים לכישוריהם של החברים האלה. אך במידה שגם שינוי בתפקיד אינו פותר את הבעיה, עלינו לשחרר את החבר מהמוסד. חברות פיקטיבית במוסד מדריך אינה יכולה לשמש דוגמא לחברי המפלגה, ובוודאי שאיננה

יכולה לתרום לפעולתה.

קיימות רזרבות במפלגה ובקרב אוהדיה. במידה שנדע להפעיל כל חבר מפלגה בהתאם לאפשרויותיו וכישוריו, במידה שנפעיל יותר את אוהדי המפלגה (דבר שמחייב תשומת-לב רבה יותר לעבודה פוליטית, רעיונית וגם אירגונית איתם) — כך גם תתחזק המפלגה, יתרחבו שורותיה ותגדל השפעתה.

לפעול לפי תוכנית מגובשת

סמי גטאס (נצרת)

הלכי-הרוח הגזעניים והפאשיסטיים המתפשטים בארץ מכוונים ישירות נגד הערבים, אך פוגעים גם בדמוקרטיה הקיימת, ובסופו-של-דבר גם ביהודים. השלטונות מתירים את קיומם של אירגונים פאשיסטיים ומאפשרים את פעילותם ואת הטפותיהם לגירוש ערבים ולהריגתם, ואילו כלי התקשורת משדרים הצהרות גזעניות שמשמיעים שרים וקציני צבא.

התעמולה הגזענית והפאשיסטית וההתירה נגד מוסדות הדמוקרטיה — הכנסת, הבחירות היחסיות וכו' — מזכירות את התעמולה והפעילות של הפאשיסטים באירופה בשנות השלושים.

הניוון החברתי, המוליד את הגזענות וסכנת הפאשיזם, מקורו במלחמות ובמשבר הכלכלי והמוסרי. היום כמו בעבר מנסה הפאשיזם לנצל לתועלתו מצבים של ייאוש ועוני, של אבטלה ומחסור.

הקואליציה של המערך והליכוד מחמירה את המצב, שכן היא מייאשת חוגים נוספים, אשר אינם מאמינים עוד בסיכוי לשלום ולשגשוג. כתנאים אלה עלינו לפעול במישור המפלגתי לפי תוכנית מגובשת, שעיקריה: העמקת החינוך וההסברה בקרב המפלגה; שימת דגש בחינוך הרעיוני בשאלות הלאומיות, החברתיות והמעמדיות; תגובות ישירות ומהירות על אירועים; הרחבת השורות; הדרכת חברינו להסביר במקומות עבודתם ולימודיהם את האינטרס המשותף של העובדים הערבים והיהודים במערכה נגד סכנת הפאשיזם; ליזום מסגרות של מאבק בגזענות.

בקשר לשאלות האירגוניות, קלע הוועד המרכזי היוצא למטרה בעודדו את החברים לביקורת ולביקורת עצמית. אולם ברצוני להעיר, שישנם חברים אחראים המנצלים את מעמדם כדי לכפות את דעותיהם. כאשר האירגון המפלגתי אינו מקבל את עמדתם, הם מאיימים: אם לא תקבלו את עמדתי, אשוב עם החלטה כזאת ממוסד גבוה יותר. בין החברים הללו ישנם גם כאלה, שכדי להשפיע שיקבלו את דעתם מתארים את עצמם כדואגים לטהר את המפלגה מגידולים זרים. עלינו להילחם בתופעות כאלה, גם אם זה דורש מאיתנו זמן, כדי שנשמור על העקרונות המארכסיסטיים-לניניים של האירגון המפלגתי.

ברצוני להדגיש, שדרישות הדו"ח להקמת חזית אנטי-אימפריאליסטית היא קריאה בעיתה, המחזקת את מאבקנו במישור המקומי ובמישור הבינלאומי.

המפלגה לימדה אותי לעמוד על זכותי כאדם

כרמלה תמיר (תל-אביב)

מעל במת הוועידה היום, אעביר את ניסיון פעילותי בשכונת נווה אליעזר — שכונה של זוגות צעירים מפוני שכונות עוני באיזור ת"א.

בשנה שעברה ייצגתי בוועד השכונה את הגן של בני. ועד השכונה, הוא ועד ממונה מטעם המימסד. בשכונה לא נערכות בחירות לוועד, אלא נבחרים אנשים ממוסדות קיימים כמו הורי ילדים בגנים, בבתי-הספר וכדומה, אנשים שהם בדרך כלל אומרי-הן ואסירי תודה למימסד על שבחר בהם להשתתף בוועד השכונה.

תוך כדי עבודתי בוועד, החליטה עיריית ת"א לסגור את המועדונים בהם יכולים ילדי השכונה לשהות עד לחזרת האמהות ממקום עבודתן. סגירת המועדונים פירושה המשך קיפוח תושבי השכונה וגם מניעת האמהות מיציאה לעבודה והרעת מצבם הכלכלי וגם החברתי. טענת העיריה היתה, שאין לה תקציבים להחזיק את המועדונים הללו משום שהממשלה קיצצה בתקציב פרויקט שיקום השכונות.

הצעתי להורי הילדים בגנים להתארגן ולפעול יחד נגד תוכניות העיריה. העבודה היתה קשה לא רק פיסית, אלא גם בהתמודדות עם חוסר האמון של האנשים בכוחם לעשות ולהשפיע.

ניסחנו עצומה, בה ביקשנו מעיריית ת"א לפתוח מחדש את המועדונים. עם העצומה בידינו עברנו, מספר אמהות, מבית לבית והחתמנו את הורים. האנשים שהשתכנעו מהסברנו היו כה זועמים, עד כי היו מוכנים אפילו לצאת להפגנה. מאבקנו נשא פרי והמועדונים נפתחו מחדש. ההורים למדו מהנסיון הזה, והשנה התארגנו בעצמם לדרוש את פתיחתם של המועדונים.

מאבק נוסף ניהלנו נגד החלטת עיריית תל-אביב למשוך את ידיה משכונות עוני, ולא להפנות אליהן תקציבים עירוניים, כמו אלה המועברים לשאר השכונות המפותחות בעיר, בתירוף שהממשלה אחראית לכך. משמעות קיצוץ תקציבי העירייה לשכונות היא — סגירת מתנ"סים, סגירת מועדונים לקשישים ועוד ועוד. כדי להסיח את זעם התושבים, יזמה העירייה עצמה הפגנה מול הכנסת. תושבי שכונות זועמים רבים החליטו לצאת להפגנה.

הודות למעמדי בוועד, הצעתי את עצמי לוועדה המכינה את ההפגנה. הודות לכך גם בפלקטים וגם בקרב האנשים הועלתה הסיסמא: "כסף לשכונות ולא להתנחלויות". ההפגנה הצליחה מעל ומעבר והדיה הגיעו לכלי התקשורת, ובעיקר השפיעה הסיסמא החשובה, שהפכה להיות הסיסמא העיקרית של ההפגנה.

כאן חשוב לומר, שהבחירה בדרך העבודה הנכונה והצלחתה הושגו הודות לעבודת האקטיב המפלגתי של חברים הפעילים בשכונות במחוז תל-אביב, שבמסגרתו גיבשנו יחד קו נכון ודרך פעילות אחידה בשכונות עצמן, בהפגנה הושטנו אצבע מאשימה לא רק נגד ממשלת ישראל, כפי שרצה ראש העיר, להט, אלא גם נגד עיריית תל-אביב ומדיניותה המפלה לרעה את תושבי שכונות העוני.

יש להודות שהמסגרת המפלגתית שלי, תא השכונות בסניף ת"א, הוא מקום בו מתייעצים חברים ומגבשים קו נכון לעבודה בשטח. לדעתי, בעתיד אנחנו צריכים בעצמנו ליזום יותר פעולות ומאבקים בשכונות, ולא להמתין שיתעוררו מאבקים.

מעצם היותי חברת מפלגה אני שואבת עידוד וכוח בהתמודדותי עם הבעיות החברתיות והכלכליות וכן עומדת על זכותי כאדם עצמאי בחברה ובמשפחה.

האינטרנציונליזם הוא הביטוי העליון של הפטריוטיזם

ג'ורג' טובי (חיפה)

מארקס, בחיבורו הדן ביחסים בין אנגליה ואירלנד, כתב: "שורשיה של הריאקציה האנגלית באנגליה נעוצים בשעבודה של אירלנד". המציאות הישראלית של היום מאמתת במלואן את המסקנות הללו של מארקס. אפשר לומר בוודאות שהשורשים של תופעת הגזענות המתפשטת, של סכנת הפאשיזם המתחזק, של המצוקה החברתית והמשבר הכלכלי נעוצים בשטחים הכבושים ובהימשכות מדיניות הכיבוש וההתנכרות לזכויות העם הערבי הפלסטיני.

מעמד הפועלים בישראל לא יוכל לשפר את מצבו כל עוד לא נפטר מהשטחים הכבושים. לכן מאבקה של מפלגתנו נגד הכיבוש ולנסיגה מכל השטחים הכבושים, אינו רק לטובת העם הערבי הפלסטיני, אלא, ולא פחות מכך, לטובתו של העם בישראל. זוהי כל התורה על רגל אחת. האינטרנציונליזם הוא הביטוי העליון של הפטריוטיזם. במשך כל השנים הופעלו ומופעלים על מפלגתנו, מכיוונים שונים, לחצים כבדים על מנת לוותר על עקרון יסודי זה. כל הנסיונות האלה התנפצו ויתנפצו על סלע אחדותה היהודית-ערבית של מפלגתנו.

אלה המשמיעים כלפינו את הטענה של "גרורי מוסקווה" יונקים את השראתם ממסכת יחסיהם-שלהם עם אדוניהם, האימפריאליסטים האמריקאיים. יחסינו-שלנו עם ברה"מ ומפלגתה הקומוניסטית, הם יחסי ידידות, אחווה וסולידריות עמוקה המושתתים על השקפת עולם משותפת, על ערכים אנושיים זהים ועל עקרונות המאקסיזם-לניניזם.

האסטרטגיה התוקפנית של האימפריאליזם האמריקאי וחוגי נאט"ו מכונת בראש-וראשונה נגד ברה"מ, משום שהיא הכוח האיתן והעיקבי ביותר במאבק למען שלום העולם והקידמה החברתית, ומשום שהיא מגישה עזרה אינטרנציונליסטית משמעותית לעמים הנאבקים לשחרור לאומי וחברתי. אולם דווקא בגלל כך עמוקה הסולידריות שלנו עם ברה"מ, מולדת מהפכת אוקטובר. אנו מאמינים שאי-אפשר לנהל מאבק יעיל נגד האימפריאליזם ולמען שלום העולם ללא מאבק שיטתי ועקבי נגד האנטי-סובייטיזם.

מפלגתנו מייחסת חשיבות גדולה לביצור אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית. אנו בעד קיום מפגשים אזוריים ודו-צדדיים בין מפלגות

קומוניסטיות, על מנת לדון בבעיות האידיאולוגיות והפוליטיות המשותפות. אך מפגשים כאלה אינם יכולים להיות תחליף לכנס התייעצות עולמי של התנועה הקומוניסטית.

מפלגתנו מעריכה מאוד את תפקידו וחשיבותו של כתב-העת "בעיות השלום והסוציאליזם" – הבטאון המשותף של המפלגות הקומוניסטיות והפועליות, המשמש במה לחילופי נסיון, לניתוח בעיות ולהתמודדות בזירה האידיאולוגית עם אויבי הקומוניזם. מפלגתנו תורמת את תרומתה הצנועה, מנסיונה העצמי לעבודתו של כתב-העת הזה.

בתקופה שבין הוועידות ה-19 וה-20 התרחבו קשרי מפלגתנו עם מפלגות קומוניסטיות ופועליות אחרות. מפלגתנו השתתפה באופן פעיל במספר מפגשים אזוריים ודו-צדדיים, ובמיוחד חשוב לציין את מפגש המפלגות הקומוניסטיות באגן הים התיכון.

התפתחות חיובית מיוחדת חלה ביחסינו עם המפלגות הקומוניסטיות בארצות הערביות, ובמיוחד עם המפלגה האחות, המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית, המנהלת מאבק גבורה נגד הכיבוש ובעד שחרור ועצמאות. יחסינו עם המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית, המושתתים על עבר משותף ועל ניתוח משותף של בעיות ודרכי פתרון, משמשים דוגמא ומופת לשני העמים, העם הישראלי והעם הפלסטיני, שאפשר לחיות אחרת, שניתן לשים קץ למעגל הדמים ולחיות בשלום בשתי מדינות – מדינת ישראל והמדינה הפלסטינית שתקום בצדה.

"אל-אתיחאד" מתמודד עם משימות מורכבות

נזיר מג'לי (נצרת)

לפני מעט מארבע שנים, בוועידה ה-19 של מפלגתנו, חלקו הצירים על הפיכתו של "אל אתיחאד" ליומון. כעת, בוועידתנו ה-20, אנו גאים בכך שחלומנו זה התגשם. אנו חולמים כעת, שהתנאים יאפשרו גם את הפיכתו של "זו הדרך", העתון-האח, משבועון ליומון.

חיוני להמשיך ולהשקיע ב"אל אתיחאד", כדי שיוכל להתמודד עם משימותיו המורכבות, ולשם כך נחוץ לרכז את המאמצים בתוך המערכת, במפלגה ובקרב ציבור הקוראים. עלינו להביא בחשבון, שהאוכלוסיה הערבית בארץ נתונה להשפעותיהם של כלי התקשורת המימסדיים וגם של אלה המשדרים מירדן, ממצרים ומלבנון.

למערכה המתמדת שמנהלים נגד מפלגתנו בטאוני המימסד נוספו בשנים האחרונות עתוננים שכל קיומם הוא במלחמה נגדנו. כוונתי לעתוננים של "המתקדמת" ("אל וטן", "א-תדאמון") ולמקומונים כמו "א-סונארה", הקשורים לכל מיני מוסדות המוכרים לנו ואשר הושקעו בהם מיליוני דולרים. אחד היעדים העיקריים להתקפותיהם הפראיות של אותם עתוננים הוא "אל אתיחאד" וצוות עובדיו. עורכי העתוננים הללו למדו היטב את משנתו של הגזען קניג, שקראה, כזכור, לרצח אופי של מנהיגים וחברים בולטים במפלגה. בתנאים אלה קשה במיוחד לסבול את התקפותיהם המשמיצות של מספר

חברי מפלגה על "אל אתיחאד". ביקורת היא דבר חיוני בעבודת המפלגה, ובכלל זה בעבודת מערכות העתונים שלה. אך תהום פעורה בין ביקורת עניינית לבין השמצות על בסיס אישי והתקפות על קו המפלגה באמצעות התקפה על "אתיחאד". יש חברים שאפילו מעבירים חומר משמיץ לעתונים שמוציאים לאור אויבינו. על הנהגת המפלגה לעשות מאמץ מיוחד כדי להפסיק לאלתר פרקטיקה מזיקה זו.

חיוני לשפר את תנאי עבודתם של חברי מערכת "אל אתיחאד" ועובדיה, כדי שהחברים יוכלו למלא כראוי את המשימות המוטלות עליהם וכדי שניתן יהיה לקלוט עובדים נוספים.

ארגון נכון משיג את מטרותו

סלים שייח' סלימאן (נצרת)

דו"ח הוועד המרכזי מדגיש, ובצדק, את הצורך בחיזוק הארגון המפלגתי והלימוד האידיאולוגי. ברצוני למסור מנסיון סניף נצרת במציאת כלים ארגוניים חדשים המתאימים לסניף גדול.

בשנה האחרונה יזמנו חידושים במבנה הארגוני: חילקנו את העיר ל-8 אזורים והטלנו על חברי מזכירות הסניף להנהיגם. בכל אזור מצויים מספר תאים מפלגתיים, ואילו מזכירות האיזור מורכבת ממזכירי תאים וחברי ועד הסניף באיזור. מזכירות האיזור מתכנסת בצורה סדירה, אחת לשבועיים, ודנה בכל הנושאים המדיניים והארגוניים. מזכיר האיזור מפקח על ביצוע ההחלטות ע"י מזכירי התאים. צורת ארגון זו היפנתה תשומת-לב לעבודת כל קבוצת תאים ומאפשרת פיקוח ישיר ומקומי ע"י מזכירות הסניף, במקום הביקורת הכללית ע"י האחראי הארגוני של הסניף, שהיתה נהוגה קודם-לכן.

בתחום הלימוד הרעיוני הקמנו חוגים — האחד, של הנהגת הסניף (הוועד המקומי ומזכירי התאים), והשני — לחברים החדשים (עד חברות של חמש שנים במפלגה). כמו-כן קיימנו פעילויות תרבותיות כלליות.

הצבנו בפנינו משימה של הרחבת שורות המפלגה מאוגוסט '85 ועד לוועידה ב-7 אחוזים. בסיכום התברר לנו, שההרחבה הגיעה ל-20.5 אחוז. חשוב לציין ש-70% מהמצטרפים באו כתוצאה מפעילויות התא, ורק 30 מבנק"י, וזה שינוי בהשוואה לעבר. תאי המפלגה דנים בדרכים הטובות ביותר לקליטת החברים החדשים, מסייעים להם בהצטרפותם לחיי המפלגה, ומכוונים אותם בתחומי הפעילות השונים.

בחינת בקשות ההצטרפות הראתה, שמספר הפועלים הוא קטן, יחסית. בעקבות כך נתקבלו החלטות לגבי הרחבת הפעילות בקרב הפועלים, למען צירופם, לשורות המפלגה.

משימות התוכנית הושגו באופן כללי, ואפילו עברו עליהן. ורק ארבעה תאים לא יכלו להשיג את מטרותיהם. המסקנה שאנו מסיקים מכך היא, שהחולשה היא סובייקטיבית וארגונית. הנסיון מוכיח שאם האיזור והתא מתארגנים כראוי, ואם בראשם ניצבת מנהיגות מנוסה ושקולה, הם יכולים

בסניף נצרת התחלפו עשרה מזכירי תאים. הנסיון מוכיח, שלא מספר שנות החברות במפלגה הוא שקובע את הצלחת החבר, אלא מידת תרומתו. נסיון סניף נצרת בהטלת משימות מפלגתיות רציניות, כמו מזכיר תא או חבר ועד מקומי, על חברים צעירים וחדשים, הוכיח את יעילותו.

הנסיון הוכיח שהמנהיג המפלגתי המצליח הוא זה שמגייס מספר רב של חברי תאו לעבודה מפלגתית בשכונות.

צריך לפתח צורות פעילות חדשות ללא פחד וללא היסוס, וליצור מסגרות ארגוניות חדשות, על מנת לתת תנופה לעבודת המפלגה. גם מנהיגות סניף המפלגה צריכה לשכלל את מחשבתה ועבודתה כך שתקיף את מירב המוסדות הציבוריים בעיר, על מנת שאוייבי המפלגה לא יוכלו להסיט את הארגונים הללו ממטרותיהם ולנצלם לרעת האינטרס הכללי.

הנסיון הוכיח שהצלחת עבודתם של אירגוני המפלגה מותנית באחדות המפלגה, בהקפדה על ביצוע החלטות ובבחירת הנהגה בעלת רמה בכל סניף.

להגביר את הפעילות בקרב הפועלים והשכונות

אפרים קצב (רמת-גן)

הפעילות האיגוד-מקצועית בקרב מעמד הפועלים אינה רק אינטרס מפלגתי בלבד, אלא גם אחד מיסודות השקפותיה של מפלגתנו. לא לחינם אנו נקראים מפלגת הפרולטריון, שכן ללא הפרולטריון אין לנו זכות קיום. העובדים בארץ תולים בנו תקוות רבות ועלינו לפעול בהתאם לכך. המפלגה פועלת בכל כוחותיה במאבקים השונים למען השלום ולמניעת המלחמות. פעילות זו היא חיונית, אלא שכתוצאה מהמאמץ הרב שנדרש לה סבלה עבודת המפלגה בקרב מעמד הפועלים ובשכונות.

בשנה האחרונה התנהלה מתקפה חסרת-רסן וללא-תקדים על ציבור השכירים. מתקפה זו באה לידי ביטוי ב"עיסקות החבילה" השונות, אשר נכפו על העובדים ע"י הממשלה, המעסיקים והנהגת ההסתדרות. עיסקות חבילה אלו שחקו מאוד את השכר, הכבידו את עומס המיסים וגרמו להתייקרות המצרכים החיוניים. בתקופה קצרה הפכו שכבות של עובדים לעניים ומבקשי עזרה סוציאלית.

מצב זה אינו יכול להימשך. אנו חייבים לעשות יותר על מנת להגיע למעמד הפועלים. עלינו לארגן את עצמנו על מנת לארגן את העובדים למאבק. וכאן מתחילה הבעיה: אנו לא יכולים להתעלם מהמציאות הפוליטית שאנו חיים בתוכה. רק בסיסמאות איננו יכולים להיות מקובלים על הפועלים ותושבי השכונות. מוטלת עלינו משימה קשה והיא לחפש ולמצוא צורות שכנוע הולמות. היום אפשר להיכנס למפעלים ולדבר עם הוועדים והעובדים, ועלינו לנצל מצב זה.

חייבים אנו לשכנע את כל חברינו השכירים לפעול יותר במקומות העבודה שלהם. לאחרונה הרחיבו חברינו בתל-אביב את קשריהם עם מפעלים: הם מופיעים בפני העובדים, ומחלקים בסדירות כרוזים ואת "זו הדרך לפועל".

בשיתוף פעולה בין מחוזות השפלה ות"א – יפו נוצר קשר עם יותר מ-150 מפעלים, וזהו הישג לא מבוטל. חברינו השתתפו באופן פעיל בארגון הפגנות המחאה נגד "עיסקות החבילה". אלא שכל זה עדיין רחוק מהרצוי. המצב אינו שונה בשכונות. פיתחנו פעילות בשכונות אחדות בתל-אביב וברמת-גן, והיו לנו הצלחות יפות. עלינו לזכור כי שכונות אלו, כמו גם עיירות הפיתוח, בשל מצבן הכלכלי הקשה, הן יעד לדמגוגיית הימין בכל צורותיה, לרבות אלה הפאשיסטיות. מחובתנו לארגן את פעילותנו כך, שנוכל גם להתפנות ולפעול בשכונות. כדוגמא לאפשרויות הפתוחות בפנינו אני יכול לספר על שכונה ברמת-גן, בה הצלחנו למכור תוך 45 דקות בלבד 24 גליונות של "זו הדרך", בעוברנו מדירה לדירה. מסקנתי היא, שישנן אפשרויות, ומה שנחוץ הוא – להחליט על סדר העדיפויות.

להתמודד עם החולשות האירגוניות

סמיח סבאג (חיפה)

הדינים-יחשבונו העשירים והנועזים של הוועד המרכזי ושל ועדת הביקורת המרכזית מבטאים את נאמנות המפלגה לעקרונות המאקסיזם-לניניזם. הם מייצגים גישה נכונה לכלל הבעיות העומדות בפני המפלגה במישור הפוליטי ובמישור הפנים-מפלגתי. אולם, אם כפי שנאמר בדו"ח ועדת הביקורת המרכזית, "שאלות יסודיות שהועמדו בוועידה ה-19 טרם מצאו את פתרונן", ואם כפי שמציין דו"ח הוועה"מ, החולשות האירגוניות אפילו גדלו, נשאלת השאלה, מהו מקור הפער בין הציפיות לבין המציאות. נכון ציין הוועה"מ היוצא, שהדרך הבסיסית להתגברות על החולשות היא – חיזוק החינוך הרעיוני והפוליטי של פעילי המפלגה. אך מהו מקור החולשות האירגוניות? ההסבר המובא בדו"ח, ולפיו ריבוי המשימות, העומס והמתח הרב הם שמביאים לפעמים לשיבושים אירגוניים, אינו מספיק, ויש בו מעין חיפוי על המחלה.

עלינו לבדוק, האם מקור החולשות הללו איננו בהנהגות של האירגונים המפלגתיים. במפלגה שורת מרירות נוכח תופעות שונות בהנהגת האירגונים המפלגתיים, אשר כתוצאה מהן עזבו חברים, ודווקא טובים, את המפלגה. השאלה היא, האם הוועה"מ דן בתופעות אלה?

קיימת באירגונינו תופעה של כיתתיות, המתאפיינת במתן הטבות למקורבים. דו"ח הוועה"מ מגנה את תופעת הבוסזים, אך אינו שם לה גבולות ואינו מטיל סנקציות על מי שנגוע בה. לא במקרה מצרף הדו"ח, בנשימה אחת, גינוי לבוסזים ולפגיעות בדמוקרטיה הפנים-מפלגתית. הבוסזים מוביל לשלטון יחיד אשר מעניש את מי שמבקר את התנהגותו. לכן אין מקום, לדעתי, להצעה המופיעה בדו"ח בדבר מתן אוטונומיה רחבה לכל מוסד מפלגתי.

הבה נפעל למען מפלגה בריאה בתיאוריה ובפרקטיקה. משימה זו חיונית ואפשרית.

סבלנות והתמדה — המפתח להשפעה בשכונות

לילי רסולי (ירושלים)

ברצוני להציג את סוגיית פעילותה של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית בשכונות ובעיירות העוני.

בשכונות ובעיירות העוני חיים בעיקר בני עדות המזרח, שנותקו בכוח משורשיהם התרבותיים והרוחניים, ואשר בקרבם טופחה השנאה לעם האח, העם הערבי הפלסטיני. לאחרונה גברו בהן התמיכה בגזענות והשאיפה ל"איש חזק".

בשנים האחרונות החמיר המצב בעיירות ובשכונות. תושביהן מוצאים בניגוד לרצונם ממעגל העבודה ונקלעים למעגל האבטלה והניוון. המשכורות הנמוכות המשולמות באזורים אלה נשחקו.

פעילותנו בקרב תושבי העיירות והשכונות קשה ותוצאותיה צנועות. אך מניין תשאב מפלגתנו את כוחה, אם לא מאנשים עובדים ומובטלים אלה? במסגרת חד"ש ניתן לפתח פעילות ולשכנע את תושבי העיירות והשכונות, למרות הקשיים האובייקטיביים. להערכתי, אנו לא עשינו די בתחום חשוב זה. ההצלחות הצנועות של הפנתרים השחורים בירוחם ובבית-שמש מוכיחות, שבסבלנות ובהתמדה, בעבודה מתוכננת ושיטתית, ניתן להשיג התפתחויות חיוביות. בהזדמנות זו אני מציינת את עבודתם של חברי אירגון הפנתרים השחורים.

גם הנסיונות שעשתה מפלגתנו לפרוץ את חומות השנאה לקומוניזם, לברית-המועצות ולעם הערבי הפלסטיני, הניבו תוצאות, שאותן ניתן לראות גם בערב זה, באולם זה, בוועידה זו של מק"י.

זולשתנו העיקרית בפעילות בשכונות היא — חוסר סבלנות וחוסר התמדה. במפלגה הצטבר נסיון רב של פעילות שכונתית, ונסיון זה אינו מנוצל כראוי. היתה הפעילות החשובה במסגרת האירגון "ישראל זה אני"; היה נסיון של פעילות בשכונות בירושלים בשיתוף פעולה עם אירגונים שכונתיים; ישנו הנסיון של תא שכונות בסניף תל-אביב. לכן חיוני להקים פורום ארצי מתאים שידון בפעילותנו בשכונות ובעיירות העוני.

כחברה שהגיעה למפלגה הקומוניסטית כתוצאה מפעילותם של קומוניסטים בשכונות אני מעידה, שהדרך למפלגה קשה, אך אפשרית.

לסייע לרופאים השבים מלימודיהם בחו"ל

יוסף מטאנס (אבו-סנאן)

מאות מחברינו שסיימו את לימודיהם האקדמיים בארצות הסוציאליסטיות, וביניהם כ-300 רופאים, משרתים נאמנה את שני עמינו.

בחוזרם לארץ לאחר תום לימודיהם נתקלים הרופאים בבעיות רבות ובמחסומים שמציב השלטון בפני התקדמותם המקצועית, ובמיוחד — אי-מתן

אפשרות להתמחות בבית-חולים. בתי-החולים טוענים, שהסיבה לכך היא מחסור בתקנים. אבל אנו, הנמצאים שם (ומספרנו קטן ביותר) יודעים, שהאמת היא שאין תקנים לרופאים ערביים. עובדה היא, שכל הרופאים היהודים השבים מלימודיהם בחו"ל כן מתקבלים להתמחות. בעייה נוספת היא הימנעות קופת-חולים של ההסתדרות הכללית מקבלת רופאים ערביים לעבודה במרפאותיה.

כדי להתגבר על הקשיים הללו צריך להפעיל לחץ מתמיד על משרד הבריאות ועל ההסתדרות. במקביל על המפלגה לבצע ריאורגניזציה בעניין המילגות ללימודים והמקצועות שעומדים לבחירה ולהפעיל סמכות מפלגתית על חברינו המגזימים במשך הלימודים והנכשלים מבחינה רעיונית. אנו מבקשים לאפשר לחברינו שסיימו את הסטאז' בארץ אך לא נתקבלו להתמחות — לעבור התמחות בארצות הסוציאליסטיות.

להרחבת תחומי העימות הרעיוני

ירון בקר (בני-ברק)

אנו מרבים לדבר על הליקויים בחינוך הרעיוני ומחליטים שוב ושוב לעסוק בלימוד רעיוני, לרעננו, לשפרו ולהרחיבו. אך במציאות איננו מחוללים שינוי. הגורם האובייקטיבי לחולשתנו בעימות הרעיוני הוא בחולשתנו בפעילות המעמדית, בפעילות האיגוד-מקצועית והשכונתית ובהתרכזותנו בפעילות למען שלום צודק המושתת על כינון מדינה פלסטינית בצד ישראל. אביא דוגמא ממחוז תל-אביב — יפו: מתי אנו מגיעים לביקורים במפעלים? בהפסקות הקצרות שבין מערכות הבחירות, הכנות לוועידה או לכינוס, ואין-ספור פעולות פוליטיות. הביקורים במפעלים מעניקים הרגשה טובה והמגע עם הפועלים מחזק אותנו. הבעיה היא ההתמדה והסדירות.

שאלת הלחם והעבודה היא צדו השני של המטבע, שבצדו האחר — שאלת השלום. הקשר בין השאלות הללו הוא הדוק ביותר, ומחובתנו לחשוף אותו. כאשר עוסקים בבעיית השלום במנותק מהבעיות המעמדיות — לא מגיעים לעימות רעיוני ואין מוטיבציה מספקת לניהול הסברה רעיונית, ולכך יש השלכות גם בתחומים כמו המאבק באנטי-סובייטיזם.

חברים לא-מעטים שיננו בשנים האחרונות את החלטות 242 ו-338 של מועצת-הבטחון ואת תוכנית השלום של מפלגתנו. דברים אלה חיוניים למאבקנו, אך אין לראות בהם את "תורת המפלגה על רגל אחת". בלי מניפסט המפלגה הקומוניסטית, בלי חידוד הגישה המעמדית, לא נוכל לפתח עימות רעיוני.

חולשתנו הרעיונית גורמת להאטת קצב התרחבות המפלגה. לכן חיוני לפתח את עבודתנו הרעיונית הן על-ידי לימוד רעיוני והן על-ידי פיתוח תפיסותינו הרעיוניות. לדוגמא: אנו נקלעים לעתים קרובות לעימות עם שוחרי שלום אחרים, לא-עקביים, בסוגיית הטרור. שוחרי שלום אלה רואים בטרור את הסיבה לסיכסוך, ואינם מבינים שהוא התוצאה של הסיכסוך ושל הכיבוש

המתמשך. מפלגתנו מתבססת בניתוח נושא זה על שלילת טרור נגד אזרחים, מצד אחד, ועל הכרה בזכותו של כל עם להיאבק בכל הצורות נגד הכיבוש והדיכוי. עמדה נכונה זו יש ליישם בתנאים המקומיים בהבחנה בין מלחמת גרילה בשטחים הכבושים לבין מעשי טרור מזיקים כמו הנחת מטענים בחוף נתניה, למשל. מציאת איזון נכון בין ההדגשים אינה דבר פשוט. זה התחום שבו פוליטיקה הופכת אמנות. אך זהו דבר הכרחי בהתחשב בצורך שלנו לנהל דו-שיח רעיוני עם אלה הנוטלים חלק בתנועות המחאה נגד הכיבוש והמלחמה.

נסיון פעולה במועדוני נשים

אודט נימר (נצרת)

באסיפה מפלגתית אחת, שנערכה לקראת הוועידה, סיפרה חברה חדשה, פועלת, מדוע החליטה להצטרף למפלגה: "הצטרפתי למפלגה", אמרה, "כי אני רואה בה את חלוץ המאבק למען זכויותינו. כפועלת אני מכירה את הניצול ואת אפליית האשה. מפלגתנו היא היחידה שמרימה את דגל ההגנה על זכויות האשה".

דבריה של החברה החדשה מצביעים על חשיבות עבודתנו בקרב הפועלות, המהוות פלוגה חשובה של ציבור הפועלים. בשנים האחרונות גדל מספר הפועלות העובדות בתנאי ניצול מחפיר במפעלים בכפרים הערביים, ומחובתנו לטפל בבעיותיהן ולהציגן במוסדות ההסתדרות ולסייע להן במאבקהן. הקפיטליזם מנסה להסתיר את אופיו המנצל ולמנוע את התארגנותן של הנשים. חובתנו היא לחשוף את הקשר ההדוק הקיים בין המערכה לשיחרור מעמד הפועלים מהניצול המעמדי לבין המערכה לשיחרור האשה מכל צורות האפליה לרעה, ולפעול לליכוד מאבקם של הנשים והגברים, קורבנות המשטר הקפיטליסטי.

אין ספק שחל שיפור במעמד האשה הערבית: גדל מספר התלמידות והנשים המשכילות והעובדות, אך עדיין קיימת בעיית הפיגור החברתי והפוליטי. במחוז נצרת אנו מתמודדים עם בעיה זו באמצעות פתיחת מועדונים לנשים. עד כה פתחה תנד"י שמונה פעוטונים לשירות ילדיהן של אמהות עובדות. פעוטונים אלה הופכים בשעות אחה"צ מועדוני נשים וצעירות, בהם נערכות הרצאות על נושאים רפואיים, חינוכיים, פוליטיים ותרבותיים. צורת פעילות זו נוחה גם לנשים הדתיות המושפעות מהתעמולה נגד הסוציאליזם המושמעת בשם הדת האיסלמית. ביקורי הנשים הללו במועדונינו ובתחנות הייעוץ שלנו מאפשרים להן לרענן את מחשבותיהן ולהתגבר על הדעות הקדומות העדתיות, שחברתנו סובלת מהן.

פעילותנו בקרב ציבור הנשים ראוייה לתשומת-לב רבה יותר מצד מוסדות המפלגה, שכן פעילות זו תורמת רבות להתפתחותן הפוליטית והרעיונית ומגייסת אותן למאבקים החברתיים והפוליטיים.

מפלגתנו הקומוניסטית — המנהיג המוכר של האוכלוסיה הערבית בישראל

תופיק זיאד (נצרת)

בהעיפנו מבט לאחור, לתקופה שבין הוועידה ה-19 לוועידה ה-20, אנו נעשים בטוחים יותר בצדקת דרכנו, בנכונות האסטרטגיה והטקטיקה של מפלגתנו בשאלות העומדות על סדר-היום הציבורי. בטחון זה משמש לנו מקור כוח לבאות.

המיתקפה האמריקאית המרוכזת, לה היינו עדים בחודשים האחרונים, היתה מסוכנת, אך כוחות השלום, ואנו בתוכם, הצליחו לבלום אותה לעת עתה. אין פירוש הדבר שמולנו לא ניצבת יותר סכנת ה"פאקס אמריקנה" והמשך הכיבוש הישראלי, ושאיננו צריכים להמשיך ולגלות עירנות. אולם יש בכך כדי לחזק את האופטימיות שלנו, שהנצחון יהיה נחלתם של העמים השוכנים באזור זה.

אנו מייחסים חשיבות רבה לפגישת גורבצ'וב-רייגן. אנו מלאי תקווה, שזו תהיה פריצת דרך בתחום שיפור האווירה הבינלאומית ויצירת תנאים נוחים יותר למאבקם של כוחות החופש והמהפכה בעולם. אנו ערים למורכבות הבעיה המזרח-תיכונית ולשאיפות ההגמוניה של ארה"ב וישראל. אולם מורכבות זו אינה מבטלת את השפעת המצב הבינלאומי. כל התקדמות בדטאנט בעולם פירושה — סיכוי לשיפור במצב גם באזורנו. לכן אנו רואים במאמצי ברה"מ להגיע להסכמים על פירוק נשק עזרה אינטרנציונליסטית לנו, לעמים בישראל ובאזור כולו.

כתנועה בעלת משימה היסטורית, מפלגתנו זקוקה לנשימה ארוכה, לאחדות רעיונית ופוליטית ולדמוקרטיה פנים-מפלגתית מפותחת. אי-אפשר להגן על עצמאותה של מפלגתנו ועל דמותה הפוליטית בלי אותה אחדות. לכן איננו יכולים לסלוח לחבר, ובמיוחד כאשר הוא חבר מוסד מפלגתי, אשר איננו מגן עד הסוף על הקו הפוליטי והרעיוני של המפלגה שסוכם בעקבות דיון דמוקרטי ביותר.

אנו, הקומוניסטים, הננו הנאמנים ביותר לעמינו. האינטרנציונליזם הפרולטרי שלנו הוא הצורה בה אנו מבטאים את הפטריוטיזם שלנו. ישנם כאלה הטוענים, שאין מקום לקומוניסטים במערכה בעלת אופי לאומי, במערכה למען זכויותיו של העם הערבי הפלסטיני ולמען שוויון זכויות של האוכלוסיה הערבית בישראל, ובוודאי לא בהנהגת המערכה. טענות אלה הן חסרות שחר. מפלגתנו הקומוניסטית הפכה זה מכבר המנהיג המוכר של האוכלוסיה הערבית בישראל. את מעמדנו זה השגנו הודות לתוכניתנו הנכונה והודות להקרבה העצמית של חברינו בכל המערכות הציבוריות.

האוכלוסיה הערבית בישראל עברה, בהנהגת מפלגתנו, דרך ארוכה של מאבקים פוליטיים ועימותים רעיוניים שחוללו בה תמורות עמוקות. די אם נראה את התפתחותה של האינטליגנציה המהפכנית הערבית, כדי שנחוש בעומק התמורות.

הביטוי החשוב ביותר לאחדות שיזמה וטיפחה מפלגתנו הוא — החזית

הדמוקרטיה לשלום ולשוויון והחזיתות הדמוקרטיות המקומיות. הנסיון רב-השנים הראה, כי בתנאים שלנו אחדות פטריוטית חייבת להיות אחדות לוחמת על בסיס מצע החזית ובהנהגת מפלגתנו הקומוניסטית. היו כאלה, כמו אנשי "המתקדמת" שחשבו שאחדות פירושה — לרכב על כתפיה של המפלגה הקומוניסטית. אך הזיה זו לעולם לא תתגשם. אנו איננו מתכוונים לרכב על כתפיו של מישהו, וגם לא ניתן למישהו לרכב עלינו. האנטי-קומוניסטים מבית מדרשה של "המתקדמת" מערערים על הקו הפוליטי ועל האסטרטגיה והטקטיקה שלנו. "המתקדמת" קמה כמסגרת פוליטית בחסות המיתקפה האמריקאית באזורנו. ולכן כאשר נבלמת מיתקפה זו — הם נוחלים כשלון. מוועידתנו זו עלינו לצאת מחוזקים, כדי להיערך כראוי למערכות הבאות, שיהיו קשות ללא-ספק, למען כינון השלום הצודק, נגד הגזענות וסכנת הפאשיזם ולהגנת הדמוקרטיה וזכויות העובדים. המאבק שלנו הוא מאבק יהודי-ערבי משותף, ואחרת אינו יכול להיות. עלינו לחזק את ייחודנו זה ולטפח את מפלגתנו, שהיא כבודנו ועתידנו.

מגמתנו היסודית היתה ונשארה — העבודה בקרב מעמד הפועלים

אילנה בקאל (תל-אביב)

לפני 4 שנים, בוועידה ה-19, עמדנו על בימה זו מספר חברים וסיפרנו על המצב בשכונות העוני ובעיירות הפיתוח. היינו פעילים אז באירגונים שכונתיים וארציים ששמו בפניהם כמטרה את שיפור המצב בשכונות ובעיירות ואת מימוש הזכות לעבודה, ויצאו נגד הפער החברתי-עדתי והדימוי השלילי של בני עדות המזרח.

היום המצב שונה. ארגון אל"ה בשכונת התקווה והארגון הארצי "ישראל זה אני", שאיגד בתוכו פעילים משכונות שונות ומעיירות פיתוח — אינם קיימים עוד.

בעבודתנו באירגונים אלו פעלנו כקומוניסטים, והתמודדנו עם דעות קדומות ועם הפחד הידוע מפני "השתלטות". היו כאלה שניסו לדחוק את רגלינו משום שאנו חשפנו את הקשר הישיר בין המשבר הכלכלי והפער העדתי והחברתי לבין מדיניותה הכושלת והמפלה של הממשלה. דוחקי רגלינו ניצלו את קשריהם עם הפעילים באירגונים הללו, ונאמנים לגישות פטרנליסטיות ביקשו למשוך פעילים מרכזיים באירגונים אלו לתמ"י, אליה הצטרפו הם עצמם משיקולים של תועלת עצמית.

האירגונים התפרקו לאחר שנה של פעילות עניפה, כתוצאה מוויכוחים פנימיים בשאלת ההצטרפות למפלגה החדשה (תמ"י), וכתוצאה של חוסר פעילות קונקרטית בשכונות. אולם למרות זאת, הקשרים שקשרנו עם פעילי שכונות הם שסייעו בידינו להמשיך ולהיות בשכונות. בשנים האחרונות הפעילות בשכונות התמעטה מאוד, ויש לציין שלתמ"י היה חלק גדול בזריעת

יֵאוּשׁ בְּקֶרֶב אוֹתָם פְּעִילִים, אֲשֶׁר כְּמוֹ הוֹרִינוּ בִּשְׁנוֹת ה־50 — אִיבְדּוּ אֶת הָאֲמוֹן בַּמִּפְלָגָה שְׂרִימְתָהּ אוֹתָם.

אֲבָל עִם כָּל הָאֲשֵׁמָה הַמוֹטֶלֶת עַל גּוֹרְמִים אוֹבִיִּיקְטִיבִּיִּים, גַּם אֲנוּ אֲשֵׁמִים בַּחוֹסֵר יוֹזְמָה אִישִׁית בַּתְּחוּם חָשׁוֹב בְּיוֹתֵר זֶה. לְדוֹגְמָא: "הַעֲתוֹן אֲצִלְנוּ בִּשְׁכוֹנָה". הוֹצֵאנוּ 3 גְּלִיוֹנוֹת בְּכוּחוֹת מְקוֹמִיִּים מוֹעֲטִים וְנִגְמָר הַכּוֹחַ. הַכֹּחַ הַחוֹמֵר וְעִרִיכְתּוֹ גָּזְלוּ אֶת כּוֹחַם שֶׁל הַפְּעִילִים, עַד שֶׁלֹּא נֹתֵר כּוֹחַ גַּם לַהֲפָצָה. עֲתוֹן הַשְּׁכוֹנוֹת שִׁימַשׁ עֲבוּרָנוּ כְּלִי חָשׁוֹב, שְׂבִאֲמַצְעוֹתוֹ נִכְנַסְנוּ לַשְּׁכוֹנוֹת וְהִתְקַשְׂרָנוּ עִם דִּירִיָּהֶן. לְאוֹר נִסְיוֹן זֶה, חָשׁוֹב לְמַסָּד אֶת הַעֲתוֹן וּלְקַבֵּל עֲזָרָה מְרֻכְזִית בַּהוֹצָאָתוֹ.

פּוֹרוּמִים אֶרְצִיִּים וּמְקוֹמִיִּים שֶׁל חֲבָרֵי מִפְּלָגָה שֶׁהֵם פְּעִילֵי שְׁכוֹנוֹת, צְרִיכִים לְקוֹם, לְהִתְכַּנֵּס וּלְהַחֲלִיט עַל יוֹזְמוֹת, לְנִקּוּט עֲמָדוֹת וּלְפַעוּל לְפִיָּהֶן. עֲלֵינוּ לְאֶזֶן אֶת הַשְּׁתַּתְּפוּתָנוּ בַּפְּעִילוֹת הַפּוֹלִיטִית הַיּוֹמִיּוֹמִית עִם חֲרִישׁ לְעוֹמֵק. בַּתְּקוּפָה הָאַחֲרוֹנָה הַתְּמַקְדָּה פְּעִילוֹתָנוּ בַּעִיקָרָה בְּאַרְגוֹנִים דְּמוֹקְרַטִיִּים וּבְקֶרֶב הָאִינְטֶ-לִיגְנָצִיָּה, אֲךָ מִגְמַתָּנוּ הַיְסוּדִית הִיְתָה וְנִשְׁאַרָה עֲבוּדָה בְּקֶרֶב מַעֲמַד הַפּוֹעֲלִים, שְׂרוּבּוֹ הַמְּכַרֵּעַ הֵם בְּנֵי שְׁכוֹנוֹת וְעִירֹת פִּיתוּחַ.

אֲשֶׁר לְבִיקוּרַת בַּמִּפְלָגָה. בְּרוּר לְכוּלְנוּ, כִּי מִטְרַתָּנוּ לְחִזָּק אֶת הַמִּפְלָגָה וּלְהַרְחִיב אוֹתָהּ. דְּבַר זֶה לֹא מִתְנַהֵל תְּמִיד עַל מִי מְנוּחוֹת, לַעֲתִים יֵשׁ חִיכּוּכִים וּדְבָרִים כּוֹאֲבִים. הֵקוּ שְׂצָרִיךְ לְהִנְחוֹת אוֹתָנוּ בְּמִקְרִים כְּאִלֵּה הוּא שְׂמִפְלָגָתָנוּ הִיא מִפְּלָגָה מֵהַפְּכָנִית וְלֹא אִירְגוֹן חֲבָרְתִּי לַשְּׁעוֹת הַפְּנְאִי. אִם צָרִיךְ לְבַקֵּר — מְבַקְרִים. אֵין זֶה אוֹמֵר "כֶּסֶח" וְהִרְחָקָה מִיִּדֵּת שֶׁל חֲבָרִים מֵהַמִּפְלָגָה, אֲלֹא שִׁימוּשׁ נֶכּוֹן בְּכָלִים וּבִנְסִיוֹן הָרֵב שֶׁל הַמִּפְלָגָה. הַנּוֹזֵק שֶׁנִּגְרַם כְּאֲשֶׁר בִּיקוּרָתוֹ שֶׁל חֲבֵר בְּפָנֵי מוֹסָד נּוֹפֶלֶת עַל אוֹזוֹנִיִּים אֲטוּמוֹת רַב יוֹתֵר מֵאִי-הַנְּעִימוֹת שֶׁבְּבִירוֹ. חֲבֵר מֵהַשּׁוּרָה צָרִיךְ לְהַרְגִּישׁ שֶׁהוּא חֵלֶק בְּלֹתִי נִפְרָד מֵהָאִירְגוֹן הַמִּפְלָגָתִי, וְשִׁקִּיִּים הַיִּזוֹן חוֹזֵר בֵּין הַמוֹסָד לְחֲבָרִים. אַחֲרֵת מֵהַתּוֹעֵלֶת בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל אִירְגוֹן מִפְּלָגָתִי מֵהַפְּכָנִי? נִסְיוֹן הָעֵבֶר מוֹכִיחַ, שִׁישׁ לְהַרְחִיב וּלְעוֹדֵד אֶת הַבִּיקוּרָה וְהַבִּיקוּרָה הָעֲצִמִית, שֶׁכֵּן בְּדֶרֶךְ זֶה נִתְחַזָּק מִבְּפָנִים וְנִירְתָם לְעֲבוּדָה מְאוּמָצָה עוֹד יוֹתֵר בְּקֶרֶב תּוֹשְׁבֵי הַשְּׁכוֹנוֹת וְעִירֹת הָעוֹנִי.

דוֹגְמָא לִיחֻסִּים שֶׁל שְׁכוֹנוֹת טוֹבָה

פְּח'רֵי בִּשְׁתֵּאוּוִי (עֶכּו)

עֶכּו, כְּמוֹ יִתֵּר הָעָרִים הַמְּעוֹרְבוֹת, סוֹבֵלֶת מִבְּעִיּוֹת מִיּוֹחָדוֹת, הַמְּחַרִּיפּוֹת בִּשְׁנֵים הָאַחֲרוֹנוֹת. הַתּוֹשְׁבִים הָעֶרְבִיִּים, הַמֵּהוּוִים 30 אַחוֹז מְאוּכְלוּסִיית עֶכּו, סוֹבֵלִים מִבְּעִיּוֹת רַבּוֹת, שֶׁהַחֲרִיפָה בִּינִיָּהֶן הִיא בַּעִיַּת הַדִּיּוֹר. בַּעֲכּוּ יֵשֶׁן מְאוֹת דִּירוֹת בְּבִנְיָנִים מְטִים לִיפּוֹל, שְׂאִינָן רְאוּיּוֹת לְמִגּוּרִים. הָעִירִיָּה וְחֲבָרַת עֲמִידֵר מוֹנְעוֹת מֵהַתּוֹשְׁבִים הָעֶרְבִיִּים לְבָנוֹת בָּתִּים חֲדָשִׁים אוֹ לְשַׁפֵּץ אֶת בָּתֵּיהֶם הַיְשָׁנִים, וּלְפַעֲמִים אוֹסְרוֹת אֶפִּילוֹ עַל פְּתִיחַת חֲלוֹן קֶטָן בְּקִיר. הַתְּנַהּגוֹת זֶה שֶׁל הָעִירִיָּה הִיא חֵלֶק מִתּוֹכָנִית הַפִּינּוּי הַגּוֹזְעָנִית, לְפִיָּה רּוֹצִים לְהַעֲבִיר אֶת הַתּוֹשְׁבִים הָעֶרְבִיִּים מֵעֶכּו לְכַפֵּר מִכֹּר.

תּוֹכְנִית הַפִּינּוּי מִתְּבַטָּאֵת גַּם בַּהֲצָרַת זְכוּיּוֹתֵיהֶם שֶׁל דִּיִּיגֵי עֶכּו. הַשְּׁלֹטוֹנוֹת מִפְּקִיעִים חֵלֶק מִנְּמֵל הַדִּיִּיגִים לְמִטְרָה שֶׁל מַעְגָן עֲבוּר תִּירִים, וְהֵם אִינָם

מתחשבים בכך, ש-250 משפחות של דייגים ערביים מתפרנסות מדייג בים. השלטונות השתלטו על נכסי הוואקף המוסלמי, המהווים 75 אחוז משטח העיר העתיקה של עכו. נכסים אלה הושכרו לתקופה של 99 שנה לחברה המכונה "החברה לפיתוח עכו העתיקה", ואשר שמה האמיתי צריך להיות — החברה לגירוש הערבים מעכו. כתוצאה ממאבקים רבים הסכימה הממשלה לשחרר 10 אחוזים מנכסי הוואקף, אך אלה הם בעיקר בתי קברות ומסגדים. בתי-הספר בהם לומדים הילדים הערביים בעכו משוכנים במבנים חשוכים מימי השלטון התורכי. כבר למעלה מעשר שנים אנו מצפים למילוי ההבטחה לבניית בית-ספר חדש.

המצב המביש וההזנחה המכוונת מצד העיריה הובילו לפעולה משותפת של כל הוועדים בשכונות הערביות בעכו העתיקה. מאז הקמתה בשנת 1980 ערכה מועצת ועדי השכונות פעולות ציבוריות רבות כמו פעולות התנדבות לצביעת בתים ולנקיון הרחובות, ונפגשה עם האחראים בעיריה ובמשרדי הממשלה. סיסמת המאבק של האוכלוסיה הערבית בעכו היא "בית תמורת בית".

התושבים הערביים בעכו, בהנהגת מועצת ועדי השכונות ובסיוע סניף מק"י ונציגי חד"ש במועצת העיריה, מנהלים את המערכה לשוויון זכויות בעוצמה ובתנופה. התושבים הערביים מסרבים להתפנות מעכו ועומדים על זכותם לחיות בה.

מאחר שעכו עיר מעורבת, חשוב במיוחד לטפח בה את הדו-קיום היהודי-ערבי.

מפלגתנו הקומוניסטית ממלאת תפקיד חשוב בפיתוח יחסים של שכנות טובה לטובת כל תושבי העיר. פעילות זו באה לידי ביטוי בהפגנה ההמונית של תושבים יהודיים וערביים נגד כהנא, שניסה להסית נגד הערבים ולהרעיל את האווירה בעכו. כאשר נשמעו הקריאות הרמות: "הפאשיזם לא יעבור!", "אחוה יהודית-ערבית", שררה בעיר תחושה, שעכו תישאר דוגמא של הבנה יהודית-ערבית.

הפעילות בקרב המשכילים

מופיד סידאווי (ערערה)

שכבת המשכילים אינה מעמד חברתי עצמאי, אם כי אופייניות לה תכונות הנובעות מאופי עבודתה. המשכילים עשויים להשתייך מבחינה חברתית ורעיונית למעמדות שונים.

המשכילים המהפכניים, הקושרים את גורלם עם גורל מעמד הפועלים, תרמו ותורמים רבות לחיי מפלגתנו הקומוניסטית, כפי שמעידות תולדותיה. מפלגתנו מפתחת כלים ההולמים את פעילותה בקרב המשכילים במטרה לטפח השקפות מהפכניות.

אנו יכולים לקבוע, ששכבת המשכילים הערביים מתייצבת ברובה לצד המפלגה הקומוניסטית וחד"ש ולצד מעמד הפועלים. לכן נודעת חשיבות רבה לפעילות בקרב שכבה זו בכל יישוב ערבי. גישה נכונה למשכילים תאפשר

לשלבם בפעילות החינוכית והתרבותית ותקל על קליטתם בסניפי המפלגה. מורים ואקדמאים ממלאים תפקיד חשוב בחזיתות הדמוקרטיות המקומיות. חשיבות מיוחדת נודעת לפעילותו של אירגון האקדמאים הערביים בנצרת. בכפרים אחדים קמו עמותות רופאים, העוסקות בפעילות ציבורית.

ישנם מקרים, שמשכילים ואקדמאים פורשים מהמפלגה. עלינו לפעול לכך, שמספרם של מקרים אלה יהיה מצומצם, ולשם כך חיוני טיפול הולם בבעיות המשכילים ועבודה מתאימה של התא המפלגתי. צריך לבדוק אפשרויות לבניית מסגרות מיוחדות למשכילים. במחוז המשולש נעשו התחלות בתחום זה, אך הדרך עדיין ארוכה.

כתבי-העת "ערכים", "א-דרכ", ו"אל ג'דיד" ממלאים תפקיד חשוב בהסברת עמדותינו הרעיוניות והפוליטיות ובהרחבת השפעתנו בקרב המשכילים. מצערת העובדה, שהזכרה בדו"ח הוועד המרכזי, שמחלקת התרבות לא פעלה בין שתי הוועידות. חיוני שמחלקה כזאת תקום ותנהל פעילות רחבה.

החינוך הרעיוני והלימוד העצמי

גסאן חביב (נצרת)

התבוסה הצבאית והפוליטית של התוקפנות הישראלית בלבנון, שאילצה אפילו את כוחות האוויר והים האמריקאיים להתרחק מחופי לבנון, וביטול הסכם הכניעה מ-17 במאי חושפים את חוסר התועלת במדיניות הכוח. מפלגתנו הקומוניסטית, שהיתה הראשונה שחשפה את פרצופה האמיתי של התוקפנות נגד העמים הפלסטיני והלבנוני, שואבת מכשלון זה עידוד במאבקה נגד מדיניות הכיבוש והסיפוח ולמען שינוי במפה הפוליטית.

השלום עליו מדברים שליטי ישראל וארצות-הברית אינו אלא קנוניה מסוכנת נגד העמים הערביים באיזור, ובמיוחד נגד העם הפלסטיני, וגם נגד העם הישראלי. מטרתו של "שלום" זה אינה אלא השלטת הגמוניה אמריקאית באיזור במסגרת מדיניות הסחיטה הגרעינית שמנהל מימשל רייגן.

המימשל האמריקאי מרבה לנפנף בנושא זכויות האדם, אך איזו זכות מוסרית יש למימשל זה לדבר על זכויות האדם לאחר שכוחותיו כבשו את האי גרנדה, כדי למגר את המשטר הדמוקרטי ששלט בו, לאחר שכוחות המארינס נחתו בלבנון, ושעה שהוא מארגן ומחמש כנופיות הפועלות נגד המשטר הדמוקרטי באפגניסטן והמשטר המהפכני בניקרגואה?

שליטי ישראל, לפי דוגמת ארצות-הברית, מקימים קול זעקה נגד הטרור, ובו בזמן מקיימים משטר כיבוש אכזרי ומנהלים פעולות של טרור ממלכתי.

במאבקנו לשינוי המדיניות הישראלית עלינו לפתח גם את הכלים הרעיוניים. החינוך הרעיוני צריך להיות סדיר ולשלב הרצאות עם לימוד עצמי של התא ושל כל חבר. במיוחד חשוב לדאוג לחינוך הרעיוני של החברים החדשים. במישור החינוך ממלאים "ערכים" ו"א-דרכ" תפקיד חשוב בספקם ניתוחים מדעיים ופוליטיים בשאלות החשובות ביותר.

אנו גאים על כך, שהארצות הסוציאליסטיות מעמידות לרשותנו מילגות ללימודים אקדמאיים. בשנים האחרונות חל שיפור בבחירת המועמדים

ללימודים בארצות הסוציאליסטיות, אך יש עדיין לדאוג לבחירה קפדנית יותר על בסיס פעילות החבר, רמתו הרעיונית-פוליטית ומידת יכולתו ללמוד. מחשבה מיוחדת עלינו להקדיש לקליטת החברים ששבו בתום לימודיהם.

טוב לשוב הביתה

משה גבזה (פתח-תקוה)

זו לי הוועידה הראשונה של המפלגה בה אני משתתף כציר, וזאת לאחר שחלפו חמש ועידות בהן לא השתתפתי משום שלא הייתי חבר מפלגה, והרשו לי להתחלק עמכם ברגשותי.

יש לי הרגשה שחזרתי הביתה. אולם כדי שאוכל לשוב, צריך היה מישהו לשמור על הבית מפני אלה שהתקיפו אותו במטרה לחסלו. לכן אני חש חובה מוסרית לומר לכם, חברים, תודה על ששמרתם על הבית ועמדתם בכבוד במבחן. אתם שיפרתם את הבית, ואני שב לבית חם ויפה יותר. אני מודה על האמון שאתם נותנים בי, למרות שנות הפירוד, ומבטיח ללמוד מהשגיאות ולהשתדל שלא יהיו שגיאות בעתיד.

אני מקבל את הדו"ח של הוועד המרכזי כמות שהוא כניתוח של המציאות וכהנחייה למאבק לו אנו מקדישים את חיינו. הדו"ח אוחד בבעיות כמו שתופסים שור בקרניו ומבקר דברים שיש לתקן.

נכון שאנו לומדים מן השגיאות, אך אין פירוש הדבר שעלינו "לספק" שגיאות כמו שמספקים ספרי לימוד לבית-ספר. לפני 20 שנה שגינו שגיאה גדולה כאשר האמנו, שאפשר לעמעם את אורות דרכנו ובדרך זו לשכנע יותר אנשים.

אני הגעתי למק"י מהשומר הצעיר, ושם עסקנו כל העת באלכימיה של חיבור הלאומנות והסוציאליזם המהפכני. כאשר אתה מתווכח עם אנשים השבויים בדואליזם זה, עליך להצביע על החיוב שבתפיסתם המתקדמת, אך בו-בזמן לבקר באופן עקבי את גישתם הלאומית. רק בדרך זו תשיג את השותפות איתם.

בקשר לדבריו של הח' יוסי אלגזי ברצוני להעיר, שתנועות לאומיות אכן אינן טאבו ואפשר לבקורן. אבל אסור שביקורת על פרטים תוביל לשלילת התנועה כולה ולפסילת הנהגתה. גישה כזאת אינה משרתת את מטרותינו.

לא להתערב, אך גם לא לעצום עין

אחמד נזאל (ירושלים)

בדין-וחשבון של הוועד המרכזי כלול ניתוח של התנאים שהובילו לסטיית של הנהגת אש"ף מהקו הפטריוט והאנטי-אימפריאליסטי ומובעת עמדה שלילית חד-משמעית לגבי הסכם עמאן.

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית ממלאת תפקיד חשוב במערכה לשלום

צודק ויציב באיזור, ולעמדותיה יש השפעה אף בקרב התנועה הפלסטינית. איני ממעיט מערכה של הגישה, לפיה אנו, היושבים בישראל, צריכים להימנע מהתערבות בעניינים הפנימיים של התנועה הפלסטינית באופן העלול לפגוע במעמד אש"ף ולסייע למימסד הישראלי, המנסה בכל דרך להכפיש את שמו של אש"ף. אולם שיקול זה אינו יכול להכריע בכל מצב ולגרום לנו שנעצום עינינו ולא נראה את המהלכים המסוכנים המתגבשים באיזור.

בשעתו התייצבה מפלגתנו באופן ברור לצד הקומוניסטים הערביים שהגיעו לכלל עימות עם גמאל נאצר, ואיש אינו טוען שהיתה זו התערבות בעניינים הפנימיים. לא מקובלת עלי עמדתו של יוסי אלגזי, אך העמדה שהתפרסמה על דפי "אל אתיחאד" לא היתה חד-משמעית. המצער הוא, שגם היום, לאחר שעמדתה של המפלגה ברורה, ממשיך "אל אתיחאד" לדבר בשתי שפות. לא אחת מתפרסמות בו הודעות של ערפאת ללא שום הערה, למרות שבצד התחייבות לא להיכנע, ערפאת נוקט בצעדים של השתלבות ב"פתרון אמריקאי". "אל אתיחאד" אינו בימה חופשית, אלא בטאונה של מפלגתנו הקומוניסטית, והצגת דברים ברוח שצוינה לעיל אינה עוזרת לעתון למלא בהצלחה את תפקידו בחינוך ההמונים ובהכוונתם למאבק לשלום צודק.

במישור עבודתנו בחזיתות המקומיות קרה לא אחת, שסניף מקומי של המפלגה כרת ברית עם ראשי חמולות, כדי להשיג מספר קולות מירבי בבחירות. שיטה כזאת מנוגדת לחלוטין לעמדתה של המפלגה, הלוחמת בתופעות השליליות בחברה הערבית, ובכלל זאת במבנה החמולתי. שיטת עבודה כזאת מסבה נזק חמור למפלגה ולחזית ומחבלת בתיפקודן הבריא לטווח ארוך.

דברי חברים שנמסרו בכתב

(לפי סדר הא"ב)

חשיבות הבריתות

מוחמד אבו-אצבע (טייבה)

החוק האוסר מיפגשים עם אנשי אש"ף מעיד על הפחד של השלטון נוכח ההתפתחויות הפוליטיות החדשות, שבהן מילאה מפלגתנו תפקיד מנהיג. צעדים שרירותיים מעין אלה לא יעצרו את מאבקנו, אך מחייבים אותנו לערנות רבה.

התעמולה הממשלתית בנושא יהודי ברית-המועצות היא הצד השני של מטבע ההפחדה: הממשלה רוצה ליצור מחסומים מלאכותיים בינינו, בין מק"י וחד"ש לבין הציבור היהודי.

דו"ח הוועד המרכזי מצביע על סכנת הפאשיזם וקורא למאבק משותף של הכוחות הדמוקרטיים היהודיים והערביים. ישנם חברים שאינם מבינים, כי אין ניגוד בין קריאה זו לאחדות לבין ניהול המאבק הרעיוני. בריתות דמוקרטיות נעשות למען מטרות מוגדרות. מפלגתנו, שנטלה על עצמה משימה היסטורית של הדרכת מעמד הפועלים, רואה בבריתות הללו תנאי להצלחה במערכות. אי-הבנת חשיבות הפעולה במסגרת החזיתות המקומיות והארציות גורמת שהחברים נקלעים לוויכוחים בלתי-פוסקים, וזאת למרות הסיכומים הברורים.

בתחום הדרכת המאבקים המעמדיים חלה התקדמות בפעילותנו המרכזית, אך עדיין קיימות חולשות בפעילות המחוזות והסניפים בשטח זה. נחוצות יוזמות כמו הפגנות פועלים נגד האבטלה והעוני, וכן פעילות סדירה ונמרצת במועצות הפועלים.

להגברת פעילותנו במועצות הפועלים

ג'מיל אבו-ראס (טייבה)

בדו"ח הוועד המרכזי נאמר: "בפני המפלגה ניצב תפקיד של בדק-בית ארגוני, במיוחד בכמה מסניפי המפלגה".

בתנאים הקשים והמסובכים בהם אנו מנהלים את מאבקנו היינו עדים לגילויים אופורטוניסטיים, שהחלישו ועיכבו את עבודת המפלגה בחלק מסניפי מחוז המשולש.

גילויים אלה, הרחוקים מאוד מהאירגון המפלגתי הלניני, השתקפו באי-כיבוד החלטות של מוסדות, בהדלפות של דיונים ובהקמת סיעות בקרב חברי המפלגה והאוהדים. מצב זה גרם להחלשת אחדות המפלגה ולהסתגרות. יש לעקור תופעות אלה מהשורש. כולנו הרי הצטרפנו למפלגה מתוך בחירה ובמטרה להגשים את מטרות המפלגה — המעמדיות, הלאומיות והאנושיות. הנסיון הוכיח, כי כאשר מטפלים בתופעות הללו על בסיס עקרוני

ובלתי-מתפשר, הרגשתם של חברי המפלגה משתפרת. היו תופעות של הפרת עקרון הצנטרליזם הדמוקרטי, המהווה שילוב אורגני של הנהגה מרכזית ושל דמוקרטיה רחבה בחיי המפלגה, ואשר תמציתו היא העקרון שהמיעוט מקבל את החלטות הרוב והכפיפות של המוסדות הנמוכים לעליונים. לעתים קרובות אנו שומעים חברים האומרים שאין להם ויכוח עם הקו הפוליטי והאידיאולוגי הכללי. אך חברים אלה עצמם מפרים את העקרונות האירגוניים ואינם ממלאים אחר החלטות המוסד המפלגתי שהם חברים בו. האחדות הרעיונית והאירגונית הן שלמות דיאלקטית ואי-אפשר להפריד ביניהן. הפרות אירגוניות מביאות בסופו-של-דבר לשגיאות מדיניות ורעיוניות. לכן עלינו לעקור תופעות כאלו משורות מפלגתנו.

המשבר הכלכלי, התפשטות האבטלה ושחיקת השכר פגעו בהמוני העובדים והביאו רבים אל מתחת לקו העוני. סיעתנו בהסתדרות נאבקה בכל תוקף נגד מדיניות זו ומגייסת את המוני הפועלים למאבק נגד מדיניות הנהגת ההסתדרות, הנותנת יד לביצוע מדיניות הממשלה בסיסמה של "מאבק מבוקר". הפועלים הערביים, המהווים 11 אחוז מכלל ציבור העובדים, סובלים ממדיניות הדיכוי הלאומי והאפלייה הגזענית גם במציאת מקומות עבודה, בשכר ובתנאי העבודה. גם בתוך ההסתדרות נחשפים הפועלים הערביים למדיניות מפלה בתעסוקה, בשירותי בריאות וספורט, ובאי-כינון מועצות פועלים נבחרות בכפרים הערביים.

עלינו לדרכן את המאבק נגד מדיניות הממשלה ולהדריך את הפועלים למאבק משותף, יהודי-ערבי, במסגרת המפעלים, כיוון שהאינטרסים שלהם משותפים והאויב המעמדי שלהם הוא אחד.

עלינו לנצל את ייצוגנו במועצות הפועלים ובוועדי העובדים ולהעלות את הבעיות הנוגעות לכלל הפועלים. הנהגת המערך מנסה לרוקן את מועצות הפועלים מתוכנן. על נציגינו מוטל לדעת את המתרחש ועלינו לתת להם את האפשרות והזמן לביצוע חובתם החשובה להפיכת בימות מועצות הפועלים לבימות מאבק למען האינטרסים של העובדים.

אני מציע הקמת אקטיב ארצי שנתי של חברי מועצות הפועלים למען לימוד פעולתנו והפקת תועלת מן הנסיון הרבגוני ברחבי הארץ.

לא בכפפות משי

הישאם בסול (רינה)

חברינו שסיימו את לימודיהם בארץ ובחו"ל הם אינטליגנציה מהפכנית בעצם בחירתם להשתלב בהגנה על זכויות העובדים ובמערכה לתמורות פוליטיות וחברתיות מתקדמות. אולם מנסיוני יכול אני להעיד, שישנם רופאים, מהנדסים ומשכילים אחרים שאינם מגלים עניין בנעשה בסניפים ומפגינים התנשאות חברתית. חשוב, לכן, לשפר את בחירת המועמדים ללימודים בחו"ל, ולדאוג לחינוכם הרעיוני במשך תקופת לימודיהם, ולאחר שובם – להטיל עליהם תפקידים מוגדרים, ולא להתייחס אליהם בכפפות משי.

פיתוח פעילות חד"ש

תאופיק זוהיר (כפר קרע)

בראשי הפרקים לקראת הוועידה הובא ניתוח של עבודת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון. הנסיון של 8 השנים האחרונות הוכיח, שהחזית היא הכרח אובייקטיבי לטווח רחוק. מצע חד"ש עשוי לאחד את בני שני העמים והוא האלטרנטיבה היחידה למעגל הדמים.

ההתפתחות האיטית אך החשובה בעצם כניסתנו למספר עיירות עוני דוגמת בית-שמש וירוחם, מלמדת שעלינו להשקיע עוד מאמצים רבים כדי לחולל שינוי של ממש בהשפעת החזית בקרב הציבור היהודי. על מפלגתנו מוטלת האחריות לקדם את פעילות החזית בעיירות ובשכונות העוני.

גידול מספר האקדמאים, הסטודנטים ובעלי מקצועות אחרים בקרב האוכלוסיה הערבית השפיע באופן חיובי על הרחבת פעילות החזית. בכפר קרע, למשל, שמספר תושביו 8 אלפים, ישנם 200 אקדמים ו-150 סטודנטים, לרבות 40 סטודנטיות. אולם למרות שמרבית הסטודנטים תומכים בחזית, הם אינם משתייכים אליה באופן פעיל. חשוב שנקים מסגרות מיוחדות עבור האקדמאים.

פעילות החזית שופרה בעקבות הצעדים האירגוניים שנעשו בשנה האחרונה. עלינו לדאוג להבחנה ברורה בין מסגרות החזית לבין מסגרות המפלגה, ולדאוג ששיתוף הפעולה בחזית יעשה תוך כיבוד השותפים וצורות אירגון דמוקרטיות.

השלמה לנאמר על הפעילות בקרב הנשים

נאילה זיאד (נצרת)

ברצוני להעיר לנאמר בדו"ח הוועד המרכזי לוועידה על פעילותנו בקרב ציבור הנשים. הדו"ח מציין ובצדק, שהפעילות בקרב הנשים התרחבה וכי נרקמו קשרים עם נשים ואירגוני נשים במאבק נגד המלחמה בלבנון ונגד הכיבוש, במאבק נגד היוקר ולמען שוויון זכויות האשה. אולם חסר בפרק זה ניתוח של פעילות החברות במיגזר הערבי.

החברות בערים ובכפרים הערביים ממלאות תפקיד חשוב בתחומים רבים: באירגון מחנות העבודה ההתנדבותיים, בשביתות המחאה נגד הכיבוש והמלחמה. הנשים בנצרת, למשל, הן שהדליקו את הניצוץ הראשון של המחאה מייד כשהגיעו הידיעות על מעשי הטבח האיומים במחנות הפליטים סברה ושתילה, והתמידו בפעילותן עד להפגנת הנשים לבושות השחורים ועד ליום השביתה הארצית בנושא זה.

על המפלגה לתמוך בחברות בכל מישורי פעילותן, לדאוג לפתיחת מועדוני נשים, שבאמצעותן נוכל להגיע למספר רב יותר של נשים ונערות.

ערכה של דוגמא אישית

ערסאן חביב אללה (עין מהל)

מה שמבדיל קומוניסט מאחרים, שאינם קומוניסטים, הוא נאמנותו לערכים האנושיים ומסירותו למאבק המפלגה. מסירות זו היא הערובה להצלחה, כפי שמוכיח הנסיון של סניף עין מהל.

בתקופה שבין הוועידה ה-19 לוועידה ה-20 גדל מספר חברי סניף מק"י בעין מהל ב-600%; הפצת "אל אתיחאד" גדלה ב-200%; מספר המנויים של "אל ג'דיד" גדל ב-180%; ומספר חברי סניף בנק"י גדל ב-100%. הודות להישגינו אלה זכינו לכינוי "הפלא של עין מהל".

מנסיוננו למדנו, כי כאשר המפלגה חזקה יותר ביישוב כלשהו, גם החזית הדמוקרטית באותו ישוב רחבה יותר ומאורגנת יותר. הדוגמא האישית של הקומוניסטים מלהיבה את הציבור כולו.

חשיבות הבהירות ומהירות התגובה

בדיע איברהים חוסרי (אום אל-פחם)

במאבקנו למען השכנת שלום צודק ולמען תמורות חברתיות מתקדמות עלינו לעקוב בתשומת-לב אחר מה שקורה בתנועה האנטי-אימפריאליסטית ובזירות הערבית והפלסטינית. בהקשר זה נראה לי, שלא תמיד ישנה בהירות מלאה ותגובה מהירה על מה שקורה. עובדה היא, שהמצור על ביירות וטריפולי והסכם עמאן עוררו ויכוחים בסניפים.

בסניף אום אל-פחם סבלנו במשך שנים מחולשות אירגוניות רבות. כעת אנו פועלים במרץ להתגברות על החולשות הללו ועל גישות אינדיבידואליסטיות. יחד עם זאת ישנן גם תופעות של יחס לא-נכון מצד הנהגת המחוז לסניף זה והטלת תפקידים וקביעת עובדות בלי להתייעץ עם מזכירות הסניף.

אולם כל הבעיות אין בכוחן לפגוע כהוא-זה בגאוותנו על מפלגתנו ועל החזית שלנו, שהוכיחו בעמדותיהן ובמעשיהן שהן הנציג האמיתי של האוכלוסיה הערבית ושל כלל שוחרי השלום בישראל.

יותר מנויים ל"אל אתיחאד"

תופיק חוסרי (אום אל-פחם)

העתונות הקומוניסטית ממלאת תפקיד חשוב במאבקים להגנת השלום, הדמוקרטיה וזכויות העובדים ובהבאת האמת על עמדות ברית-המועצות. כתנאים בהם התקשורת הרשמית משתיקה את קול מפלגתנו, בטאוני המפלגה הם האמצעי להבאת דברה לציבור הרחב. לכן היה מקום להקדיש לעתונות

המפלגה יותר מעמוד אחד בדין-וחשבון הוועד המרכזי לוועידה ה-20.

הפיכת "אל אתיחאד" לעתון יומי היתה אכן מהפכה שקטה בחיי מפלגתנו ובחיי האוכלוסייה הערבית בארץ. עלינו להשקיע מאמצים ברכישת מנויים נוספים ל"אל אתיחאד" ולהתגבר על החולשות הקיימות בהפצה ובניהול החשבונות. לשם כך חיוני שהנהלת העתון תקיים התייעצויות סדירות עם החברים הפעילים בסניפים בהפצה ובקשר עם המנויים, ולא תסתפק בקשרים עם העובדים במשרדי "אל אתיחאד".

קומוניסט חייב להיות אדם איכפתי

שולה חנין (תל-אביב)

העבודה בקרב האוכלוסייה היהודית היא לא פעם כמו טיפטוף על סלע של דעות קדומות אנטי-קומוניסטיות, פרי שטיפת מוח של שנים, על סלע של התנשאות לאומנית ושל כיבוש. קורה שרק לאחר שנים באים אלינו האנשים שהתווכחו איתם ואומרים לנו: "אתם, הקומוניסטים, צדקתם".

לטקטיקה שלנו יש חשיבות גדולה: עלינו לדעת מתי להתקיף ומתי להרפות ולהקשיב. אם נשגה בטקטיקה שלנו — הפסדנו.

קומוניסט חייב להיות אדם איכפתי. גישה הומנית ואנושית לסביבה בה אנו חיים ועובדים — מקשה מאוד על אויבי המפלגה לבודד או להשניא אותנו, ומאפשרת לבוא לאנשים גם עם המסר הפוליטי, שכה רחוק מהם. אי-התנשאות ופתיחות הן מעלות חשובות לקומוניסט, כמו גם הכשרון להעביר את המסר כך שייצא מהלב ויחדור אל הלב. אולם בזאת לא תמה המלאכה. כאשר אנו פוגשים אדם שנפתח לקראתנו — אין לעזבו. יש להמשיך בהתמדה את הקשר האישי ולהמציא לאוהד את הכלים להתמודדות עם ההסתה האנטי-קומוניסטית והאנטי-סוציאליסטית.

לתכנן שיגור סטודנטים למדעי-החברה

פח'רי חסן (סטודנט בבולגריה)

האפשרות הקיימת להכשיר חברים כמדענים במקצועות הפילוסופיה, הכלכלה, ההיסטוריה והסוציאליות המדעי אינה מנוצלת על ידינו במידה הראויה.

כדי להבטיח שהחברים הנשלחים ללימודים אקדמאיים, ובעיקר במדעי-החברה, יענו על הדרישות, חיוני לבחור מועמדים בעלי נסיון בפעילות, בעלי יכולת ותודעה, אחראים ומוכנים לעסוק במקצוע בעתיד. חשוב ששליחת חברים ללימודים אלה תיעשה לפי תכנון מראש, כך שכאשר החבר יסיים את לימודיו, הוא ימצא עבודה מתאימה במפלגה.

לדאוג שחברי הכנסת שלנו ירבו בביקורים

עאדל עלי טאהא (כאבול)

ועידתנו ה-20 מתכנסת בתקופה שמתגברת מיתקפת השלטון על האוכלוסיה הערבית. הכיבוש הישראלי מגביר את יחסו הפראי והבלתי אנושי כלפי עמנו הפלסטיני הגיבור, במטרה לייאשו ולסלקו ממולדתו. אני מסכים למה שנאמר בדו"ח הוועד המרכזי במה שקשור לכיבוש ולבעייה הפלסטינית. אבל הדו"ח לא ביקר, למשל, את מפלגת הבעת' הסורית ואת עמדתו העויינת של אסד כלפי אש"ף. אני מעריך את שעושים חברינו בכנסת. אני מציע שחברי הכנסת יהיו פנויים לעבודתם הפרלמנטרית ולביקורים במקומות שונים, כך שביקוריהם לא יהיו לעתים רחוקות. יש לשים כמטרה מתמדת את חיזוק המפלגה, הרחבת שורותיה. יש לבוא חשבון עם כל מי שטועה או מתעצל לעשות את המוטל עליו.

שילוב הנשים – אחריות כולנו

גסאן טאטור (רינה)

שילוב הנשים בסניפי המפלגה עדיין מהווה בעיה. למרות שעמדותינו העקרוניות מכירות בשוויון האשה והגבר, באופן מעשי פעילות הנשים מוגבלת לא־אחת להזדמנויות מיוחדות כמו יום האשה הבינלאומי. לדעתי באחריות למצב זה נושאים כל חברי המפלגה, שעליהם מוטל התפקיד ליצור תנאים לשילוב הנשים והנערות בשורות המפלגה ובנק"י. הערה נוספת באשר לחוסר האחריות שמגלים חברים שאינם מופיעים לאסיפה פומבית, אליה הוזמנו לנאום. תופעות כאלה, החוזרות ונישנות, יוצרות מרירות.

שום פועל אינו אבוד בשבילנו

אנטול יבלונקו (תל־אביב)

ברצוני לברך מכאן, מהכלא*, את כל משתתפי הוועידה. לדעתי, העתון שלנו בעברית, "זו הדרך", איננו מסביר כהלכה את הקשר בין הכיבוש והמלחמות לבין הרעת תנאי־חיינו של הפועל. לדעתי בכל עתון בעברית צריך להסביר את העניין הזה. מתוך תנאי החיים אנו יכולים להבהיר

---

* בימי הוועידה ה-20 היה אנטול יבלונקו בכלא צבאי עקב סירובו לשרת כחייל מילואים בשטחים הכבושים.

לפועל את הקשר בין כיבוש ומלחמות לבין הרעת מצבו.
עלינו להקדיש הרבה יותר מאמץ לעבודה בקרב הפועלים והשכירים.
מנסיוני האישי למדתי, שאם מצליחים לפתוח בשיחה עם פועל על פוליטיקה,
הרי להסביר לו את העניין שלנו זה לא כל כך מסובך. אינני מבטיח לכם,
שמייד תהפכו אותו לאוהד שלנו, אבל תשיגו הקשבה והסכמה פה ושם, וזאת
התחלת הדרך הנכונה. אנחנו צריכים לצאת אל הפועלים בכל האמצעים
המגוונים העומדים לרשותנו. דבר זה דורש מאיתנו, קודם-כל, ידע ביסודות
המארקסיזם-לניניזם, אבל לא רק ביסודות. נחוצה גם סבלנות כלפי הפועל
שאותו רוצים לשכנע. אני בטוח שגם פועל שכרגע אוהד של כהנא אינו אבוד
בשבילנו, אם הוא מוכן לשמוע אותנו.

קשרים מיוחדים

שהיר כבהא (עין א-סהלה)

מפלגתנו בפעילותה העקבית למען השלום ובחינוך האינטרנציונליסטי של
ההמונים תורמת את תרומתה גם לחינוך התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.
בהקשר זה ברצוני לציין את פעילות הוועה"מ במסגרת הידוק הקשרים
המיוחדים עם המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית והמפלגות הקומוניסטיות
בארצות הערביות. אחדות הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים תהיה חזקה יותר
ככל שהמפלגות הקומוניסטיות יהיו מעורבות יותר.

לאחרונה קיבלה התופעה של האחים המוסלמיים ממדים מדאיגים. תומכי
זרם זה מופיעים נגדנו, ומנצלים במסע זה את האמצעים הכספיים הרבים
העומדים לרשותם. טיפוח האיבה לקומוניזם ולברית-המועצות משרת את
השלטון ואת מדיניותו.
אני פונה בבקשה לסייע יותר לסניף המפלגה בכפר עין א-סהלה בפעילותו
ובמאמציו להקים חזית דמוקרטית מקומית.

לשלב יותר חברים בפעילות

ג'אבר כורי (נצרת)

העמדות הטקטיות של המפלגה חייבות להיות מוסברות באופן ברור
ומפורט, גם בשאלות לא-קלות. כך, למשל, איחרנו בפירסום עמדתנו לגבי
המחלוקת שהיתה באש"ף ואיננו מסבירים כראוי את האופי הריאקציוני של
האחים המוסלמים.

בפעילות התאים ישנן חולשות. קיימת תופעה של העמסת תפקידים רבים
על חבר אחד, משום שזה נוח יותר מאשר לגייס ולדרכן חברים אחרים. גם
בקרב החברים האקדמאים ישנם פעילים מעטים. כדי להתגבר על כך עלינו
להעמיק את הקשרים של החבר עם התא, להכיר את בעיותיו ולהטיל עליו

משימות קונקרטיות, תוך מעקב אחר ביצוען.
עלינו להרחיב את החינוך הרעיוני המהפכני, ולשם כך עלינו לחייב את כל
התאים להקדיש זמן ללימוד חומר רעיוני.

מול המתקפה על קופת-חולים

מנשה כליפה (בת-ים)

בדין-וחשבון של הוועד המרכזי צויין שממשלת הליכוד החלה במתקפה
על קופת-חולים הכללית, בהעריכה שזוהי "הבטן הרכה" של ההסתדרות,
ואילו ממשלת פרס — שמיר המשיכה בה. והתוצאה: השתתפות הממשלה
בתקציב קופת-חולים ירדה מ-30% בשנים '78 — '79 ל-5% ב-'85.

סיעתנו במועצת קופת-חולים, למרות שהיא סיעה קטנה, יחסית, מעלה
במועצה את הבעיות הבוערות של ציבור חברי ההסתדרות, יהודים וערבים
כאחד. בעזרת מחוזות נצרת, עכו והמשולש ערכה סיעתנו סקר על מצב
המרפאות במיגזר הערבי וחשפה את הליקויים החמורים במתן שירותים
רפואיים, את המחסור ברופאים מקצועיים, במעבדות ואת האפליה המתבטאת
באי-העסקתם של רופאים ערביים, ואף בפיטורי רופאים ואחיות על רקע
לאומי והשתייכות מפלגתית.

מפלגתנו צריכה למצוא את הדרך להפצת דברה בקרב ההמונים, הן
באמצעות העתונות שלנו והן באמצעות פירסומים, אפילו בתשלום, בעתונות
היומית.

הנהגת ההסתדרות: הבטחות ללא כיסוי

עדנאן מחמיד (אום אל-פחם)

הצלחת מאבקנו למען לחם ועבודה תלוייה במידה רבה בהעמקת התודעה
המעמדית של חברינו. עלינו להתגבר על החולשה המתבטאת בתשומת-לב
בלתי-מספקת של הוועדים המקומיים והחברים לבעיות האיגוד-מקצועיות.

הפועלים הערביים סובלים מאפלייתם לרעה ומהמשברים בתעסוקה. רבים
מהפועלים הערביים מועסקים בענף הבנייה, וענף זה סובל משיתוק. דרשנו לא
אחת, שמפעל הצמיגים אליאנס בחדרה יקלוט גם פועלים ערביים, ופנינו
בנושא זה לחברת העובדים ההסתדרותית, אך ללא הועיל. הנהגת ההסתדרות
מצהירה שהיא רוצה לסייע בתיעוש הכפר הערבי, אך כמעט שאינה עושה
דבר.

הפועלים וכלל תושבי אום אל-פחם הפגינו באלפיהם נגד בריוני כהנא
ומנעו את כניסתם לעיר. אנו מעריכים מאוד את התגייסותם של חוגים יהודיים
דמוקרטיים, שעמדו איתנו במערכה זו.

עלינו להגביר את מאבקנו למען הקמת מועצת פועלים נבחרת באום
אל-פחם וביישובים ערביים נוספים.

קנה-המידה להערכת חבר

יחיא מתאנה (קלנסואה)

החולשות העיקריות בעבודת מחוז המשולש של המפלגה נובעות מאי-קיום עקרונות הצנטרליזם הדמוקרטי, מעבודתם הלא-סדירה של הסניפים והתאים, מהיעדר קולקטיביות בעבודה ומהשלמה עם רכילות. מזכירות המחוז אינה פועלת כראוי, ומציאות עגומה זו באה לידי ביטוי בוועידת המחוז האחרונה. לדעתי קנה-המידה היחיד להערכת חבר צריך להיות פעילותו, איכותה והיקפה.

למען תחיקה סוציאלית שוויונית

ג'יהאד סעד (שפרעם)

מדיניות ממשלות ישראל אחראית להיווצרותן של אוכלוסיות נחשלות ועניות. לפי סקר של הביטוח הלאומי, למעלה מחצי מליון ישראלים חיים מתחת לקו העוני. אנו עדים להתפשטות תופעות של התמכרות לסמים, אלכוהוליזם, משברים נפשיים, התאבדויות, ושיעור גבוה של עבריינות בקרב הנוער. האוכלוסיה הערבית, הסובלת ממצוקת שיכון ומתקציבי רווחה מצומצמים ביותר, היא הראשונה הנפגעת ממדיניות חברתית שלילית זו. כעובד סוציאלי אני סבור שעלינו ליצור מסגרות שיסייעו לאנשי מקצוע בתחומים חברתיים לעמוד לצד אוכלוסיות נזקקות, ובמיוחד לצד הנוער המקופח. עלינו גם לארגן מערכה למען תחיקה סוציאלית שוויונית לכל בני החברה.

להתמודד עם תופעות של התברגנות

ח'אלד עטייה (נצרת)

חיזוקה האירגוני של מפלגתנו הקומוניסטית מחייב תשומת-לב מתמדת. מימוש מטרה זו מחייב פעילות מתמדת של ועדות הביקורת המחוזיות וכן האזנה לכל הערה, ביקורת או הצעה של כל חבר. פתרון מהיר של בעיות קטנות וגדולות חוסך זמן ומונע הסתבכויות. עלינו לשפר את קליטת חברינו האקדמאים השבים בתום לימודיהם בארצות הסוציאליסטיות. על הסניפים להתמודד עם תופעות של התברגנות ולעודד את חברינו הרופאים לעבודה התנדבותית. סבורני שיש להקים אקטיב מיוחד של חברים אקדמאים ולהטיל עליהם תפקידים מוגדרים.

תרומת הצעירות ראוייה לציון

סוהייל קבלן (בית ג'ן)

הטרגדיה של הישראלי, המשלם את מחיר הדמים והחי בפחד וחרדה לפת לחמו ולגורל ילדיו, אינה ניתנת לפתרון אלא בפתרון הטרגדיה של הפלסטיני הנרדף והמאויים תחת שלטון הכיבוש.

נוכח טרגדיה כפולה זו, אני חש כבוד גדול בהיותי חבר במפלגת האחוזה היהודית-ערבית האמיתית, שמציגה את האלטרנטיבה האחת והיחידה למדיניות מפלגות השלטון.

אני פועל במפעל הסריגה דלתא טקסטיל בכרמיאל. לפי שכרי ניתן להציב אותי מתחת לקו העוני. למרות שבדלתא טקסטיל נמשך חודש העבודה 29 יום (לרבות עבודה בימי שבת וחג ושעות נוספות), שכר הפועל אינו מגיע אפילו ל-450 שקל. מצב גרוע אפילו יותר קיים במתפרות הפועלות בכפרים הערביים, פועלת במתפרה מקבלת עבור חודש עבודה 150 שקל, במקרה הטוב.

במפעל קיים ועד עובדים, אך פעילותו מועטה, שכן המנהל אוסר לכנס אסיפות פועלים במפעל ומאיים בפיטורים על כל מי שמביע התמרמרות. רבים מהפועלים אינם יודעים את זכויותיהם, לרבות את זכותם לדמי הבראה, להשלמת הכנסה וכו'.

כתוצאה מהעדר מפעלים בכפרים, נאלצים מאות פועלים מכפרי לנסוע במשך שעות למפעלים בבית שאן, בחיפה ובעכו. בבית ג'ן, שאוכלוסייתה מונה 7 אלפים נפש, אין עד היום מועצת פועלים ואין לשכת תעסוקה.

אני רוצה לציין את תרומתן של הצעירות למאבקים הפוליטיים והחברתיים. הצעירות עמדו יחד איתנו במערכה נגד הברבריות של רשות הגנים הלאומיים והן נוטלות חלק במערכה נגד חובת הגיוס של הצעירים הערבים-הדרוזים לצה"ל.

ברכות מהארץ

ברכות מעל הבמה

(לפי סדר הגשתן)

ברכת נשיא המדינה, מר חיים הרצוג

ועידה נכבדה זו מתכנסת בעת של תקוות חדשות להפשרה ולפיוס בין הגושים הגדולים ובאיזור המזרח-התיכון. פסגת ז'נבה עוררה בלבבות רבים, במערב ובמזרח, ציפיה לפתיחת עידן חדש אשר ירחיק את סכנת המלחמה ויחזק את הידידות והשלום בין עמי העולם. אנחנו מייחלים כי הפיוס וההפשרה לא יפסחו גם על אזורנו, וכי יפתח פרק חדש של דו-שיח, משא-ומתן ורצון טוב אשר יפיגו את המתיחות ויובילו להשכנת שלום צודק ובר-קיימא בין מדינת ישראל ושכנותיה.

ישראל מעוניינת בידידות ובשלום עם כל העמים. אנחנו משוכנעים, כי אפשר לחדש את האמון ואת היחסים הטובים בינינו ובין ברית-המועצות וידידותיה בעולם. צר לנו על ניתוק היחסים, אשר לא הביא שום תועלת לצדדים, ואנו מקווים כי תימצא בקרוב הדרך להסיר את אבני הנגף ולשקם את קשרי הידידות של מדינת ישראל עם העולם הקומוניסטי בכלל, וברית-המועצות בפרט.

אמרתי כבר בהזדמנויות רבות כי חרף חילוקי הדעות העמוקים בשאלת הסכסוך במזרח-התיכון ובעניין יהודי ברה"מ — אין מדינת ישראל עויינת את ברה"מ. אדרבא ראשוניה וחלוציה של התנועה הציונית שאבו השראה תרבותית ורעיונית מברה"מ. מאבק הגבורה של העם הרוסי וחלקו המכריע של הצבא האדום בהדברתה ובמיגורה של גרמניה הנאצית לפני 40 שנה נחקקו בדפי זהב בדברי ימי האנושות ובתולדות עמנו. אנו נוצרים בהוקרה את תמיכתה הגדולה של ברה"מ בשעה גורלית בתקומתה של מדינת ישראל, ונאומו המזהיר של אנדריי גרומיקו, כיום נשיא ברה"מ, ב־כ"ט בנובמבר 1947 בלייק סקסס, היה לתעודה היסטורית ומוסרית בלתי-נשכחת בפרקי לידתה של ישראל. הרשו נא לי לצטט כמה משפטים מאותו נאום:

"במלחמה האחרונה התנסה העם היהודי בסבל ויסורים יוצאים מגדר הרגיל. לא נגזים אם נאמר שסבל ויסורים אלו הם בלתי ניתנים לתיאור. קשה להביעם בסטטיסטיקה יבשה על מספר הקורבנות היהודיים של ההתקפות הפאשיסטיות. היהודים באזורים שתחת שלטון היטלר היו מועמדים להשמדה פיסית מלאה. מספרם הכולל של הנספים מקרב האוכלוסיה היהודית בידי התליינים הנאצים מוערך ב־6 מיליון... ארגון האומות המאוחדות אינו יכול, ואסור לו, להתייחס למצב זה באדישות, כיוון שיחס זה אינו מתיישב עם העקרונות הנעלים המוצהרים במגילת האו"ם, מגילה המבטיחה הגנה על

זכויות האדם ללא הבדל גזע, דת ומין. הגיעה העת לסייע לאנשים אלו, לא במילים כי אם במעשים. חיוני להראות דאגה לצרכים הדחופים של עם, שהתנסה בסבל כה רב כתוצאה ממלחמה שהביאה גרמניה ההיטלרסטית. זו חובתן של האומות המאוחדות. העובדה שלא היה ביכולתה של שום מדינה מערב-אירופית להבטיח הגנה על זכויותיו האלמנטריות של העם היהודי ולהגן עליו מפני האלימות של הרוצחים הפאשיסטים מסבירה את שאיפת היהודים להקים מדינה משלהם. יהיה זה בלתי צודק לא להתחשב בכך ולשלול את זכותו של העם היהודי להגשים שאיפה זו". עד כאן דברי גרומיקו.

אוסף ואזכיר, כי במלחמת העצמאות הנואשת של מדינת ישראל, שבה עמד גורלנו על חוט השערה, נוכח אמברגו מערבי כמעט מוחלט — היה זה הסיוע שקיבלנו ממזרח שאיפשר לנו לעמוד על נפשנו. אנו לא נשכח זאת לעולם.

אכן, אנו שואפים לשיפור היחסים עם כל המדינות הקומוניסטיות, אך אנו מקווים כי שיפור זה יהיה כרוך במפנה לטובה במדיניותן בסוגיות השנויות במחלוקת בינינו ובנקיטת עמדה מאוזנת כלפי הסכסוך באזורנו.

באי הוועידה, אורחים נכבדים,
 אזרחי ישראל — יהודים וערבים — ניצבים כיום בשעת מבחן קשה. בעיית הטרור, הקנאות והגזענות מציבה אתגר לפני כל שוחרי השלום והידידות משני העמים. הציבור היהודי והערבי החפץ בדו-קיום מכובד, באחוה ובשיתוף פעולה — חייב לצאת חוצץ נגד כל תופעות השוליים המחפירות המבקשות להרוס את רקמת היחסים בין העמים. עלינו להאבק יחדיו על שמירתם והגשמתם של כל עקרונות מגילת העצמאות של מדינת ישראל, ללא יוצא מן הכלל, עקרונות המבטיחים בין היתר שוויון מלא לכל אזרחי המדינה ללא הבדל דת, גזע ומין. עלינו להוקיע ולגנות כל חתירה נגד אושיותיה וקיומה של המדינה וכל פגיעה באופיה הדמוקרטי, בבטחונה ובשלום אזרחיה. עלינו להאבק יחדיו בכל הרוחות הרעות של הקצנה ואלימות ולחתור לכוון בארץ מציאות טובה יותר, המבוססת על אחווה וידידות, שוויון וצדק, שכנות טובה ושאירת שלום.

ברוח זו הנני מתכבד להביא את ברכתי לוועידתכם, ולאחל לה הצלחה ודיונים פוריים.

ברכת הנהלת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון

הביא האשם מחאמיד, ראש עיריית אום אל-פחם

חברים, צירי הוועידה, אורחים נכבדים
 בשם החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון — חד"ש, אני גאה לברך אתכם ולאחל לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית הצלחה וקידום, לחיזוקה של האחדות המפוארת היהודית-ערבית.

לשני עמינו מטרות משותפות — עצירת הגלים השחורים העוברים על

מדינת ישראל, אשר כוונתם להביא את בני שני עמינו למצב של כניעה, התרפסות ואף הכחדה.

המציאות הפוליטית-חברתית-כלכלית מכבידה את עולה וגוזלת את לחמן של השכבות העניות.

מכונת המלחמה הישראלית מכוונת את חרבותיה להכות בעמי האזור, אשר ממאנים בגבורה למות, ועומדים על דעתם לחיות בעד ארצותיהם ולא למות בעדן.

הפאשיזם והגזענות חוגגים בישראל בימים אלה, תוקעים שורשים עמוקים בחברה הישראלית ומאיימים על עתידם של שני העמים בארץ הזאת ובאיזור כולו. הכיבוש מהדק את אחיזתו בגדה המערבית וברצועת עזה, ואף הגיע לשלב של מינוי ראשי ערים, בניגוד לרצונם של תושבי הערים הכבושות. זהו עוד שלב בגיהינום הדיכוי והעינוי של העם הערבי הפלסטיני.

מצב כה חמור מטיל של שכמכם אחריות-ייתר. אתם הגוף האחראי לגורלם של שני העמים, כי אין עוד גוף שאפשר לצפות ממנו לשמירה על האינטרסים של שני עמינו.

חברים,

החזית הדמוקרטית מברכת את עמוד השדרה שלה, את המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שבלעדיה אין אף גוף יכול לטעון שהוא פטריוטי. פטריוטיזם — עם הקומוניסטים! ריאקציה והתרפסות — בלי הקומוניסטים. ההיסטוריה לימדה אותנו, שאין פטריוטיזם בלי קומוניסטים.

אנו, חברים, מוקירים את הקבוצות והגופים הפטריוטיים, היהודיים והערביים, המהווים את חד"ש. המפלגה הקומוניסטית וחד"ש הם הגוף היחיד בארץ בו יהודים וערבים שותפים בעמדותיהם, על בסיס של כבוד הדדי ואינטרס הדדי, ללא משוא-פנים, התנשאות ועליונות. אנו היחידים, ואנו אומרים זאת בגאווה, אנו היחידים שאין לנו מחלקה ערבית בארץ.

חברים,

אין ספק, שבנוסף לכיבוש, האפליה הלאומית גם היא מזינה ומפרה את הגזענות והפאשיזם ויוצרת שיכבה לאומית ומעמד של עבדים ומשרתים לאדונים בישראל. כפרינו וערינו סובלים מחוסר-כל. אין תקציבים רגילים נאותים ואין תקציבי פיתוח. הרשו לי, חברים, לתת לכם רק דוגמא אחת: תקציב הפיתוח של אום אל-פחם, למשל, העיר החדשה בישראל, לשנה שלמה אינו עולה על מאה אלף דולר במצב הטוב ביותר; לעומת זאת, תקציב הפיתוח של ההתנחלויות הקולוניאליסטיות בגדה המערבית, שמספר תושביהן אינו עולה בהרבה על מספר תושבי אום אל-פחם, אינו פחות ממאתיים מליון דולר לשנת '84 בלבד!

הרשויות המקומיות הערביות הגיעו למצב של פשיטת רגל ויד בתנאים אלה של אפליה. אנו בחזית לא נשלים עם מצב זה ונילחם בו בכל כוחנו, עד אשר נקבל את מלוא זכותנו בשוויון מלא בארץ מולדתנו.

אנו כולנו נמשיך לפעול למען שלום, שלום כולל וצודק באזור, על בסיס של כיבוד הזכויות של כל העמים ובתוכם — ואף בראשם — זכויותיו של העם הערבי הפלסטיני להגדרה עצמית ולהקמת מדינה משלו לצידה של מדינת

ישראל, וליישום עקרונותיהן והחלטותיהן של האומות המאוחדות הנוגעות בדבר.

שלום באיזור ישרת את האינטרסים של שני העמים וכתוצאה יביא למיגור כוחות השנאה והרשע, האימפריאליזם והקולוניאליזם המרקדים על דמם של עמי העולם. אין ספק, ששלום באיזור אינו אפשרי בלי שמירת האחדות היהודית-ערבית, ובוודאי שאינו אפשרי ללא כוחה ועוצמתה של הקהילה הסוציאליסטית ובראשה ברית-המועצות, המגינה על עמי העולם מפני המפלצת והעריצות הקולוניאליסטיים.

יחי המאבק היהודי-הערבי המשותף!

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

תחי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון, מבצרם של הפטריוטים היהודיים

והערביים!

יחי המאבק המשותף הצודק של כל עמי העולם!

ברכת ארגון הפנתרים השחורים

הביא ח"כ צ'רלי ביטון

נשיאות נכבדה, צירי הוועידה היקרים, אורחים נכבדים, זו הפעם השלישית שאני עומד כאן, על כימה נכבדה זו, כדי להביא אליכם את ברכת ארגון הפנתרים השחורים לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

בוועידה ה-18 היינו הראשונים שנענינו לקריאה שלכם ושל מנהיגיכם להקמת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון. בכך ניתן האור הירוק להצטרפות גופים נוספים, אשר בישרו את הרחבת שורותיה של החזית הזו, שאנו גאים לפעול במסגרתה.

הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית מתקיימת באחת התקופות הקשות למדינת ישראל. במישור הפנימי גוברת האבטלה והיא הגיעה אף לממדים מסוכנים ביותר — כ-150,000 מובטלים, ועוד היד נטויה; נגע זה פוגע בעיקר בערי הפיתוח ובכפרים הערביים; שכרם של השכירים נשחק בצורה דרסטית ורמת-חייהם ירדה פלאים.

מאז שהוקמה ממשלת הבלבול הלאומי, שבה שותפים שני הגושים הגדולים, אנו יכולים להצביע בִּיתר קלות על האשמים ביצירת האבטלה, שהגיעה, כאמור, לממדים מבהילים.

צירים יקרים,

מאז אוקטובר השנה נשחק שכר המינימום של העובדים בשיעור של 25%, כך שהוא מגיע ל-29% של השכר הממוצע במשק, לעומת 39% של השכר הממוצע באפריל השנה. כמו-כן אנו עדים להצטרפותם של 4,000 עובדים לרשימת מקבלי השלמת הכנסה מן הביטוח הלאומי; ואני מדבר על עובדים, להבדיל מנזקקים אחרים, כמו: קשישים, חסרי הכנסה נוספת, נכים, אלמנות וכו'.

באי הוועידה הנכבדים,

תופעות הגזענות והפאשיזם הולכות ומתפשטות והן עלולות לסכן את מעט החירויות הדמוקרטיות שישנן. תופעות אלו נזונות ומקבלות עידוד ממדיניות האפליה הלאומית כלפי האוכלוסיה הערבית בישראל, מדיניות הכיבושים, הסיפוח וההתנכרות לזכותו של העם הערבי הפלסטיני להגדרה עצמית ולמדינתו העצמאית לצד מדינת ישראל.

כלי התקשורת הישראליים נוהגים להאשים את בני עדות המזרח בגזענות כלפי האוכלוסיה הערבית.

ברצוני להזים את הטענות הללו. ואלו הן, בקצרה, עובדות יסוד של הבעיה:

בני עדות המזרח, מהווים מחציתו של העם הזה, אך מספרם בהתנחלויות קרוב לאפס, למרות עידוד השלטון באמצעות משרד השיכון שבונה מאז שנת 77 רק בשטחים הכבושים. בשמונה השנים האחרונות לא מומשו פתרונות דיור שהוצעו לזוגות צעירים ולמשפחות מרובות ילדים בשטחים הכבושים, למרות שהיו אלה הצעות מפתות לדירות רווחה ולמענקים כספיים גדולים לאלה שיהיו מוכנים לעבור לשם.

מספרם של בני עדות המזרח בגוש אמונים הפאשיסטי מגיע לאפס, ואני אפילו לא צריך לפרט.

חברי וצירי הוועידה,

המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא עמוד התווך של החזית שלנו ולכם תפקיד חשוב בהתוויית הדרך הנכונה למאבק המתמיד בכל אחת מהחזיתות שמניתי. אני משוכנע ובטוח, שמסקנותיה והחלטותיה של ועידה זו יהיו סימן דרך לכל מי שנפשו חפצה בשלום צודק באיזור זה של העולם ובצדק חברתי. בשם חברי אני מברך אתכם, צירי הוועידה, ומאחל לכם דיונים פוריים, וכמובן אי-אפשר בלי סיסמתכם-סיסמתנו:

תחי המפלגה הקומוניסטית!

תחי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון!

ברכת ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי

הביא החבר מוחמד נפאע, מזכ"ל התנועה

חברים וידידים יקרים

יש לי הכבוד לברך את הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית בשם ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי בת'ה-61, בשם 74 סניפים במחוזות ת"א-יפו, נצרת, חיפה, עכו והמשולש, בשם החברות והחברים היהודים והערבים. כולם גאים בדרך ובקו הפוליטי וכן בהיסטוריה עשירת המאבק של מפלגתנו.

כולנו נשבענו בקשיות-עורף מהפכנית להיות ממשיכי הדרך והמשמרת הצעירה של המפלגה, לשמור עליה ולחזק את האחווה היהודית-ערבית, אחוות המאבק המשותף למען עתיד משותף, עתיד של שלום צודק, של

שוויון-זכויות, עתיד של סוציאליזם אשר יעלה ויזרח.
חברי בנק"י תורמים את תרומתם הצנועה והחשובה כדי שעולמנו כאן לא יהיה כפי שהוא היום, מזוהם במדיניות של כיבוש והתנחלויות, אפליה וגזענות, אבטלה ופשע, ייאוש ופחד מהעתיד.

העתיד צריך ויכול להיות מושך יותר, מלא תקווה, מאיר פנים, מגונן על הנוער בכנפיים של שלום, של אושר וידידות, ללא שפיכות דמים ואסונות מלחמה; הוא יכול להיות עתיד של שירי אחווה ואהבה ולא של שריקות כדורים.

העתיד יכול להעניק לדור הצעיר בתי-ספר ואוניברסיטאות, מקומות עבודה, מועדונים ומגורים אנושיים — ולא מצבות בבתי-קברות דוממים.

כן, אנו מודעים לחומרת המצב. ברקי המוות ורעמי האיומים והתוקפנות הם סימנים של סכנת מלחמה המרחפת על אזורנו, הם סיט הרובץ על המוני העם. אין דרך אחרת מלבד הגברת המאבק, לפי מדיניותה הצודקת של מפלגתנו, שאל שורותיה ולשיתוף פעולה עימה אנו קוראים לנוער.

כל הנסיונות של השלטונות לשבור חברי תנועה בחקירות, במכות, במעצרים ובעינויים, כדי שישנו את דרכם, וכדי להשפילם, נכשלו. הנוער שלנו כרת ברית נצח עם העניבה האדומה על הצוואר, עם הדגל האדום והוא צועד בדרך המארקסיזם-לניניזם בקומה זקופה ובראש מורם, משקיף בבטחון ובאופטימיות אל העתיד, למרות הכל. אין חזרה לאחור. הדגל האדום, דגל הפועלים, דגל החירות והקומוניזם, מוביל תמיד קדימה.

אנו חלק מעולם גדול של נוער קומוניסטי ודמוקרטי המאוגד בפדרציה העולמית של הנוער הדמוקרטי. ברוחתינו לפדרציה ולכל תנועות הנוער החברות בה, לרגל ציון 40 שנה לקיומה. אנו אחים לקומסומול הלניני ולכל הנוער הקומוניסטי בעולם הסוציאליסטי ובעולם כולו.

תחת הסיסמא: "לסולידריות אנטי-אימפריאליסטית, לשלום ולידידות" — סיסמת הפסטיבל העולמי ה-12 של נוער וסטודנטים שהתקיים השנה — הפגינו בארצנו אלפים רבים של בני נוער וצעירים. תחת שמי מוסקבה, באיצטדיון לנין הענק, שהפך ים אדיר של נוער מכל העולם, דיברו בשפות שונות, אך היתה זו שפה משותפת של אחווה וידידות במאבק למען השלום; שם נערכה גם הפגישה בין המשלחת הישראלית והמשלחת הפלסטינית, של אחים הנאבקים לשלום צודק, נגד הכיבוש, להגדרה עצמית לעם הערבי הפלסטיני, להקמת מדינה ערבית פלסטינית בצידה של מדינת ישראל; לא היה ולא יהיה תוקף לכל חוק האוסר מיפגשים כאלה, שהם תרומה לשלום.

חברים,

בנק"י ניצלה הזדמנות חשובה זו בחיי המפלגה כדי לקיים פעילות עניפה לרגל הוועידה ה-20. המיפגשים עם ותיקי המפלגה, ערבי הסניפים, תהלוכת הלפידים, תחרויות הספורט — היו חלק חשוב בתוכנית זו.

רק בחודשים האחרונים הצטרפו לשורות בנק"י מאות חברים חדשים. בכך הורחבו שורות התנועה בין ועידה לוועידה ב-34%.

"אל-ראד", ביטאון התנועה בשפה הערבית, הגיע לעוד אלפים נוספים של קוראים. הגידול בתפוצה מסתכם ב-65%, וכיום מפיצים חברי בנק"י 14 אלף

עותקים בקרב הנוער העובד והלומד.
מתנתנו למפלגתנו בוועידתה ה-20 היא העלאתם של 328 חברי בנק"י
לשורות המפלגה.
בנק"י תמשיך לשמש בית-ספר לקומוניסטים צעירים עם חינוך לערכי
שלום, אחווה ודמוקרטיה;
בנק"י תמשיך להיות כור היתוך של קומוניסטים יהודים וערבים ואין כוח
שביכולתו לשבור זאת.
תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!
תחי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי!
תחי האחווה היהודית-ערבית!

ברכת תנועת בני עמל

**הובאה ע"י דניאל לוינהוף מתל-אביב
ועובד טהא מנצרת**

אלפי ברכות לכם מתנועת בני-עמל לוועידה ה-20 של המפלגה
הקומוניסטית הישראלית ולאורחים היקרים.
בשם אלפי ילדים, יהודים וערבים, מאחלים אנחנו לכם הצלחות רבות
בעבודתכם ובפעילותכם למען השלום, האחווה והאושר לכל ילדי הארץ.
מבטיחים אנו לכם לעשות כל שביכולתנו, יחד אתכם, למען בניית עתיד
ללא רעש של מטוסי מלחמה, ללא יריות, ללא מלחמות, שהביאו אסונות
לילדי ארצנו ולילדי האיזור כולו.
אנו, הילדים, רוצים בחיים שיבטיחו לימודים לכולנו ומישחקים לכולם,
ללא פחד ממלחמות. אנו רוצים חיים שבהם ההורים יוכלו להבטיח לילדים
את עתידם, למען לא יהיו עוד ילדים עניים בארצנו, כדי שכל הילדים בארצנו
ובעולם יחיו בשלווה, בשלום ובאושר.
אנו מאחלים לשכנינו, הילדים הפלסטיניים, חיים ללא דמעות, ללא אלות,
ללא מעצרים ובתי-סוהר, חיים ללא כיבוש ומלחמות.
אנו, הילדים מישראל, חברי בני-עמל, רוצים שגם הילדים בארצות כמו
דרום-אפריקה, אל-סלבדור, צ'ילה, ואחרות, יזכו לחיי שלום ואושר.
אנו רוצים שכל הילדים בארצנו יחיו יחד, יהודים וערבים, ללא הפלייה,
ללא גזענות, בחיי שוויון ואחוה.
אנו, תנועת בני-עמל והמפלגה הקומוניסטית הישראלית, מהווים דוגמא
חיה לכך שאפשר לחיות אחרת. אנו מוכיחים שאפשר לחיות בשלום, בשוויון
ובאחוה.
אנו, הילדים, רוצים בשלום.
שתמיד תזרח השמש בארצנו ובאזורנו ובעולם כולו!
יחי השלום!

ברכות שנמסרו בכתב

ברכת מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר

חברים יקרים

קיבלתי בתודה ובהערכה את הזמנתכם להשתתף בפתיחת הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, אך לצערי עקב התחייבות קודמת נבצר ממני להיענות להזמנתכם ואיתכם הסליחה.

הנני מאחל בשמי ובשם ההסתדרות לצירי הוועידה ואורחיה מהארץ ומחו"ל דיונים פוריים והחלטות מעשיות בנושאים הקשורים בחיזוק מדינת ישראל ובטחונה וכן מעמד של העובדים בישראל ושמירת הישגיהם בתחום המקצועי והחברתי.

הנני סבור שבתקופה קשה זו למדינה, על כל הסיעות בהסתדרות להתייציב שכם אחד עם הנהגת ההסתדרות במאבקה ואתגריה, תוך גיבוש מירב הכוחות האירגוניים והפוליטיים לקידום מעמדו של העובד, צימצום הפערים החברתיים, הבטחת תעסוקה לכל וחידוש הצמיחה והתנופה המשקית.

ברכת מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי

קבלו נא את ברכותי לפתיחת הוועידה ה-20 של מפלגתכם. מעבר לחילוקי הדעות בינינו בנושאים המדיניים, אני מוצאת לנכון לשבח את פעילות חברותיכן בנעמת בראשותה של יפה גביש ואת תפיסתן המתקדמת בנושא מעמד האשה.

ברכות מתנועות ומארגונים ארציים

התנועה לזכויות האזרח ולשלום — ר"צ;
שמאל סוציאליסטי ישראלי — שס"י;
התנועה הלאומית המתקדמת — בני הכפר — בארץ;
ועד היוזמה הדרוזי — בחתימת שייח' ג'מאל מועדי;
ועד היוזמה האיסלאמית — חיפה — בחתימת המזכיר, פתחי פוראני;
איגוד ישראלי של לוחמים אנטי-פאשיסטיים וקורבנות הנאציזם — בחתימת היו"ר, הנס לברכט;
תנועת נשים דמוקרטיות בישראל — בחתימת נשיאת התנועה, סוניה אידלברג;
תנועת הידידות ישראל — ברית-המועצות — בחתימת נשיא התנועה, מרדכי אבי-שאול;

ועד לקשרי ידידות ישראל — בולגריה — בחתימת המזכיר, אברהם מלמד;
 ועד לידידות ישראל — קובה — בחתימת המזכיר, משה ברזילי;
 הקהילה הפלסטינית בארצות-הברית — בחתימת סאלח פוואז;
 מערכות העתונים "אל-מית'אק" ו"אל-עהד", ירושלים;
 מערכת עתון "דרך הניצוץ";
 מערכת עתון "אל-כאתב", ירושלים — בחתימת היו"ר, אסעד אל-אסעד;
 מערכת עתון "אל-ר'ד" — בחתימת העורך, אחמד סעד.

ברכות ממועצות מקומיות, מועצות פועלים ושבטים

ראמה — ראש המועצה, אליאס קסיס; נחף — ראש המועצה, אחמד
 עבאס, ו-6 חברי מועצה; מג'ד אל-כרום — ראש המועצה, מוחמד מנאע;
 מכר — ראש המועצה, סאלח ח'ליל, וסגנו, אחמד ח'טיב; טייבה — ראש
 המועצה, עבד אל-לטיף חביב וסגנו; מועצת עיריית אום אל-פחם — ראש
 העירייה, האשם מחאמיד, ו-11 חברי מועצה; כפר קרע — ראש המועצה,
 מוחמד ח'אלד מסארווה, ו-5 חברי מועצה; טירה — ראש המועצה, טארק
 עבד אל-חי; ערערה — ראש המועצה, מוחמד יונס; באקה אל-גרבייה —
 ראש המועצה, סמיר דרוויש; כפר כנא — ראש המועצה, סאלח עבד
 אל-קאדר טהה; רנה — ראש המועצה, חסן מחמוד; משהד ראש המועצה,
 יוסוף מרעי; טמרה — ראש המועצה, עבאס חיג'אזי; קלנסואה — ראש
 המועצה, נבהאן קשקוש; עראבה — ראש המועצה, מוחמד עברי נצאר; שעב
 — 5 חברי מועצה; ג'דידה — ראש המועצה, עפיף קייאל, וחברי המועצה;
 מעיליה — 4 חברי מועצה; שפרעם — ראש המועצה, אברהם נימר חוסיין;
 עילוט — מוכתר הכפר, קאיד אבו-ראס; ג'לג'וליה — 4 חברי מועצה;
 מועצת פועלי טייבה — מזכיר המועצה — לוטפי ג'בארה; שבט אבו-עמאר
 — הנגב — בחתימת אחמד אבו-עמאר; שבט טראבין אל-צאנע, — הנגב
 — בחתימת שייח' חמאד חסן אל-צאנע; שבט אל-עזאזמה — הנגב —
 בחתימת עלי מרג'אן אל-עזאזמה.

ברכות מסניפי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון — חד"ש

חזית נצרת הדמוקרטית; סניפי חד"ש: ברמת-אביב; בנחף; ראמה; כפר
 יאסיף; אבו-סנאן; ערערה; טירה; כפר קאסם; אום אל-פחם; מוסמוס; ג'ת;
 כפר כנא; קלנסואה; שעב; כפר מנדא; בועינה; חיפה; יפיע; טורעאן;
 עראבה; דיר חנא; כפר קרע; טמרה; כאבול; עין מאהל; רנה; סכנין; מעיליה;
 מג'ד אל-כרום; וכן סניף חד"ש באתונה.

ברכות מפועלים, ממפעלים ומוועדי עובדים

ועד פועלי התכוף — חיפה — בחתימת נתן שינדלר; 21 פועלים — פקיעין;
עובדי בית-חרושת קדמאני — ירקא (34 עובדים); 11 פועלות ביי"ח גיבור —
מעלות; 40 עובדים — עין א-סאהלה; 11 פועלות מביי"ח תפרון — דנון; 6
עובדים במסגריית מיקו — מפרץ חיפה; 8 פועלות בעין דרור — ירקא; 55
פועלים — זלפה; 20 פועלים — מוסמוס; 21 עובדים — עארה; 30 פועלים
— מועאווייה; יו"ר קואופרטיב הייצור, מוחמד מנסור — טייבה; חבר ועד
החקלאים, מוחמד אבו סארי — טייבה; 30 פועלות ביי"ח לטקסטיל —
טייבה; יו"ר קואופרטיב אל-ריאד — כפר קרע; 51 עובדות ביי"ח דלתא —
נצרת; 7 עובדים — ערערה; ועד עובדי המועצה המקומית — כאבול —
בחתימת אחמד שחאדה; 41 עובדות טקסטיל — טמרה; ועד העובדים
בבית-הספר התיכון העירוני — נצרת; ועד עובדי המועצה — טמרה; ועד
הפקידים — כפר מנדא; ועד עובדי עיריית נצרת; 18 פועלים מאזור התעשייה
— סכנין; 36 פועלות טקסטיל — סכנין; 14 פועלים וחקלאים — כפר
קאסם; 22 פועלים — טייבה; 18 פועלות מביי"ח תפרון — טייבה; בעלי
ועובדי ביח"ר לשיש אלבאטוף — עראבה.

ברכות מאישי ציבור, מורים, אקדמאים, סוחרים ובעלי מקצועות חופשיים

לטיף דורי (חבר מרכז מפ"ם); פרופ' בנימין כהן; צבי ברייטשטיין; דן
וישניצר (מזכיר ועד השלום בישראל); ברקאת אבו-עפאש — באר-שבע; 17
מורים — כפר יאסיף; 8 מורים ואקדמאים — נחף; 25 סוחרים ובעלי מקצוע
— נחף; 15 רופאים — מכר; 17 בעלי מקצועות חופשיים — אום אל-פחם;
23 מורים — אום אל-פחם; 11 אקדמאים — מוסמוס; 13 רופאים ומהנדסים
— טייבה; 8 קבלנים ומורים — ערערה; 21 בעלי מקצוע שונים — אום אל
פחם; 21 אקדמאים — כפר קרע; 74 פקידות ופקידים — נצרת; 32 אחיות
בתי-חולים — נצרת; 37 בעלי מקצוע שונים — ג'לג'וליה; מהנדסי ופקידי
משרד טבעוני להנדסה — נצרת; סוכנות רשף למרצפות — עראבה; 14
מורים מבית-הספר התיכון האורתודוקסי — חיפה; 15 אקדמאים — כפר
קאסם.

ברכות מסטודנטים, תלמידים ומועצות תלמידים

ועד הסטודנטים הערביים בטכניון — חיפה; ועד הסטודנטים באוניברסיטה
העברית — ירושלים; קמפוס — ירושלים; הוועד הפועל של אגודת
הסטודנטים — שפרעם; 5 חברי אגודת הסטודנטים — עכו; הוועד הארצי
הכללי של תלמידי תיכון ערביים; מועצת תלמידי בית-ספר תיכון —
קלנסואה; 25 מביי"ס תיכון יאני — דנון; 23 תלמידים בביי"ס תיכון — אום
אל-פחם; מועצת תלמידי ביי"ס ע"ש חנא מויס — ראמה; 27 תלמידים מביי"ס

תיכון — טירה; 35 תלמידים — דיר אל-אסד ובענה; מועצת תלמידי ביי"ס יאני — כפר יאסיף; מועצת תלמידי ביי"ס תיכון — נצרת; 23 תלמידי ביי"ס יסודי — מועאווייה; מועצת תלמידי ביי"ס אורט — נצרת; מועצת תלמידי ביי"ס תיכון — טייבה; מועצת תלמידי ביי"ס — כפר כנא; מועצת תלמידי ביה"ס התיכון — טמרה; מועצת תלמידי ביה"ס — תרשיחא; תלמידי ביי"ס — עראבה (423 חתימות); מועצת התלמידים — בועיינה; תלמידי ביי"ס — כפר מנדא; מועצת תלמידי ביי"ס — טורעאן; מועצת התלמידים של ביי"ס רנה — משהד; מועצת התלמידים — עין מאהל; מועצת תלמידי ביי"ס — סכנין; תלמידי התיכון ברהט ובתל-שבע — הנגב.

ברכות מוועדי הורים

ועד ההורים הכללי — טייבה; ועד ההורים הכללי — נצרת; ועדי הורים בבתי-הספר — בועיינה; ועד הורי בתי-הספר — רומאנה ואל-עזיר; ועד ההורים בבי"ס התיכון המקיף — סכנין; 11 חברי ועדי הורים בבתי-הספר — מכר; ועד ההורים בבי"ס א' — כפר קרע; ועד ההורים בבי"ס אל-כיאם — אום אל-פחם; ועד ההורים בבי"ס ב' — שעב; ועד ההורים בבי"ס א' — כאבול; ועד ההורים בבי"ס א' — שעב.

ברכות ממועדוני ספורט ותרבות ומקבוצות שונות

הנהלת קבוצת הכדורסל — קלנסואה; הנהלת קבוצת הפועל — טירה; קבוצת מכבי — שפרעם; מרכזי התאחדות הספורט — עילבון; הנהלת ושחקני הפועל — קלנסואה; קבוצת מכבי — כפר מנדא; קבוצת כדורסל — מעיליה; קבוצת הפועל — מג'ד אל-כרום; קבוצת כדורסל לבנות — מג'ד אל-כרום; קבוצת הפועל — מועאווייה; מכבי — כאבול; הפועל — כפר מנדא; הפועל — סכנין; מועדון קבוצת בני סכנין.

אגודת התיאטרון הערבי בארץ; להקת "אל-ג'יל" — דיר אל-אסד; הנהלת תיאטרון "אל-רסאלה" — מג'ד אל-כרום; חברי התיאטרון העירוני — בענה; להקת הדבקה של מועדון הנוער — כפר יאסיף; להקת יועאד — ראמה; ועדת התרבות הדרוזית — דליית אל-כרמל; תיאטרון "אל-גורבאל" — שפרעם; להקת הפולקלור — נצרת.

הנהלת מועדון שיכון הפועלים הערביים העירוני — נצרת; קבוצת יוצאי עירק; בשם קבוצת עולים מברית-המועצות — ליב כץ; 12 סרבני גיוס — אבו-סנאן.

קבוצת מחקר של המזרח-התיכון בן זמננו, מילאנו (איטליה), בחתימתו של גואידו ואלאבריה.

ברכות מחוץ לארץ

ברכות המשלחות של מפלגות

קומוניסטיות ופועליות

(לפי סדר הגשתן)

ברכת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הפלסטינית

אל צירי הוועידה העשרים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית,
חברים יקרים,

לרגל כינוס ועידתכם אנו שולחים אליכם את ברכותינו הלבביות ואיחולינו להצלחה בדיוניכם. בטוחים אנו, שסיכומי ועידתכם יהיו מנוף למאבק העקשני והאמיץ של מפלגתכם למען השלום, הדמוקרטיה והשוויון. ועידתכם זו נערכת, כאשר מסתמנת אפשרות לשיפור באווירה הבינלאומית וכאשר מוכחת צידקת עמדותיכם לגבי הדרך לפתרון שלום צודק של הסיכסוך במזרח-התיכון ולגבי מדיניות החוץ והפנים של החוגים השליטים בישראל. חוגים אלה דוחים את השלום ומתנגדים לזכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית ופוגעים באינטרסים של העובדים בישראל.

עקבנו בהערכה גדולה אחר מאבקכם נגד התוקפנות הישראלית כלפי לבנון והעם הפלסטיני, נגד פעולות הדיכוי בשטחים הכבושים, להגנת הדמוקרטיה וזכויות העובדים ונגד המדיניות התוקפנית והשוביניסטית שמנהלים החוגים השליטים בישראל, ללא הבדל השתייכותם המפלגתית.

מפלגתכם מייצגת את הקוטב האחר בנושאה ברמה את לפיד האינטרנציונליזם הזוהר. אנו חשים בתרומה הרבה שנודעת לסולידריות שלכם עם מאבק עמנו למען כיבוד זכויותיו הלאומיות, וקודם-כל זכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית בקווי ה-4 ביוני 1967, לאחר שישראל תיסוג מהשטחים הכבושים, לרבות ירושלים הערבית, ויוגשמו החלטות האו"ם בדבר זכות הפליטים לשוב או לקבל פיצויים. אנו ואתם נמצאים בחזית אחת של המאבק ליישום הזכויות הללו ולכינון השלום הצודק, שיערוב לבטחונם ולשלומם של כל עמי האיזור, במסגרת ועידה בינלאומית בהשתתפות ברית-המועצות ואש"ף מאוחד כשותף עצמאי ושווה לשאר הצדדים המעורבים.

מפלגתנו נאבקת נגד הכיבוש הישראלי, פעולות הדיכוי וההתנחלויות. מדיניות הגירוש, המעצרים המינהליים, העונשים הקולקטיביים והטרור הרשמי מנוהלת בגלוי ובראש חוצות נגד כל שכבות האוכלוסייה בשטחים הכבושים. מפלגתנו נאבקת למען זכות בני עמנו החיים כפליטים בלבנון לחיות בבטחון ובכבוד, לזכותם להגנה עצמית נגד כל מעשי תוקפנות כלפי מחנות הפלסטינים. מפלגתנו מגינה על זכויות הפלסטינים במקומות גלותם, על

זכותם לשהות במקום, לעבוד ולהשתתף במאבק למען זכויות הפליטים ולמען ההגדרה העצמית.

מפלגתנו נאבקה למען אחדות אש"ף וביטול הסכם עמאן ונגד מדיניות ההתרפסות לפני פתרונות הכניעה של האימפריאליסטים האמריקאיים ונגד יחסי הקירבה עם הריאקציה הערבית, נגד הוויתור על מדינה עצמאית. מפלגתנו משוכנעת שניתן לממש משימה זו על-יסוד החלטות המועצה הלאומית ה-16, שנערכה באלג'יר והסכמי עדן-אלג'יר, שהדגישו את הדביקות בהחלטות פיסגת פאס ובתוכנית הסובייטית לפתרון הסכסוך במזרח-התיכון ואת ההתנגדות לתוכנית רייגן ולהסכמי הכניעה שסוכמו בקמפ-דייוויד.

חברים,

גאים אנו ביחסי הידידות השוררים בין מפלגותינו. יחסים אלה מבוססים על העקרונות המשותפים לנו, עקרונות המארקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי, ועל שורשינו ההיסטוריים המשותפים. מאוחדים אנו במאבק לנצחון השלום הצודק.

אנו שבים ומברכים אתכם בשם כל הקומוניסטים וכל האנשים המתקדמים הפלסטיניים ומאחלים לכם הצלחה בוועידתכם ובמאבק הבלתי נלאה של מפלגתכם להגשמת מטרותיה.

ברכת מפלגת העם העובד המתקדמת של קפריסין (אק"ל)

הביא אגממנון סטברה, חבר הוועד המרכזי

בשם הוועד המרכזי של אק"ל, אנו שולחים לכם צירים ואורחים של הוועידה העשרים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ברכות לבביות ואיחולים כנים להצלחת מיפגש זה!

שמענו בדריכות את הדין וחשבון של הוועד המרכזי שהגיש, מזכ"ל המפלגה, המנהיג האינטרנציונליסטי הבולט, החבר מאיר וילנר, וברצוננו לברך את המפלגה-האחות ואת חבריה, על שהגשימו הרבה ממטרותיהם בתקופה זו ובתנאים קשים, במאבק למען שלום צודק ולמען חיים טובים יותר לעמי הארץ הזאת.

ועידתכם מתכנסת במצב קשה, כשהאימפריאליזם מגביר את תוקפנותו ומוביל את העולם לשלב חדש של סכנות בנסיונו להגשים את שאיפותיו למיליטריזציה בחלל החיצון ו"למלחמת כוכבים"; ביצוע תוכניות אלה יוביל להגברת מירון החימוש הגרעיני ושואה גרעינית תהיה בלתי-נמנעת. החלטה בלתי-אחראית זו, פעילות אומללה זו, מבטלות, למעשה, את הסכמי סאל"ט ומגבירות את המתיחות בכל העולם.

אנו מברכים על מיפגש פיסגת ז'נבה, בין גורבצ'וב לרייגן. מיפגש זה מהווה התחלה טובה להפגת המתיחות הבינלאומית, דבר המשפיע ישירות על היחסים הבינלאומיים. חשוב מאוד לעניין השלום להצביע על הכוחות הדוחפים למלחמה. כדי לצמצם את הסכנה ליציבות בעולם, ולמען יתר הבנה

בין העמים, יש להכשיל את הכוחות האנטי-קומוניסטיים, אויבי ברית-המועצות! כוחות אלה מרעילים את האווירה הבינלאומית ומהווים מקור למלחמה קרה. זה מחייב את הפעלת כל הכוחות המתקדמים, ללא הבדל אידיאולוגיה, להיאבק יחד להכשלת ההרפתקנות והשוכניזם בעולם וכדי לשים קץ לחלום האמריקאי האימפריאליסטי לשליטה על העולם. אין ספק שהאימפריאליזם האמריקאי, בנסיונו להגיע לעליונות צבאית על ברית-המועצות, הוא שאחראי לחוסר היציבות בעולם.

האימפריאליזם האמריקאי מכריז על שטחים נרחבים בעולם כעל "שטחים נחוצים", ובכך מהווה איום על עמים המרוחקים אלפי קילומטרים מארצות-הברית.

ארצי, קפריסין, היא ארץ קטנה ושוחרת שלום. היא נאבקה במדיניות אמריקאית זו. מאז עצמאותה היא נוקטת מדיניות נייטרלית של שכנות טובה עם כל המדינות, לרבות מדינתכם.

בגלל המצב האסטרטגי הרגיש באזור מזרח הים התיכון והמזרח-התיכון, הפכה מדינתנו קורבן למזימות האימפריאליזם, שרוצה להפוך את ארצנו "לנושא מוטסים יציבה" לשירות המטרות הנפשעות שלו נגד העמים הערביים והמדינות הסוציאליסטיות.

הנסיונות האמריקאיים הללו החלו מיד עם זכיית קפריסין בעצמאותה בשנת 1960 והגיעו לשיאם בהפיכה הצבאית ובפלישה התורכית וכיבוש החלק הצפוני של קפריסין ע"י הצבא התורכי. התוצאה היא ש-37% מאדמות קפריסין כבושות, ובשטח זה חיים 200 אלף פליטים, שהם פליטים בארצם. כמו כן נפלו קרבנות רבים כתוצאה מהפלישה.

לאחרונה העמיק המשבר בקפריסין בגלל הפעילות הבלתי-חוקית של ההנהגה התורכית, שדורשת מדינה עצמאית בחלק הצפוני של קפריסין. ברור, שמאחורי מדיניות הרפתקנית זו עומד האימפריאליזם, שמתכנן בסיס אווירי גדול לשימוש כוחות הפריסה המהירה האמריקאיים.

פעולות בלתי-חוקיות אלה של ההנהגה התורכית גורמות להחמרת המצב, ולאמיתו של דבר מהוות התגרות בהחלטות האו"ם ביחס לקפריסין. כמו כן נופל חלק גדול מהאחריות על הרוץ התורכי המעודד ע"י האימפריאליזם.

מדיניות הרפתקנית זו בחלקה הצפוני של קפריסין משפיעה גם על האירועים באזורכם. מדיניות נאט"ו חופפת את תוכניות האימפריאליזם האמריקאי להסכם קמפ-דייוויד חדש, המנוגד לאינטרסים של כל עמי האזור ובמיוחד של המדינות הערביות. הבעיה הקפריסאית היא בעייה שהוליד האימפריאליזם. מפלגתנו נאבקה ליישום החלטות האו"ם, כדי לשים קץ לכיבוש התורכי בחלק הצפוני של המדינה; למדיניות בלתי-מזדהה למען קפריסין אחת; למען זכויות הפליטים התורכיים והיווניים הקפריסאיים לשיבה לבתיים ולמען פתרון במסגרת החלטות האו"ם, בלי התערבות מבחוץ.

למען הגשמת כל המטרות הללו ולמען פתרון צודק לבעייה הקפריסאית, מגבירה מפלגתנו את מאבקה ואת פעילותה עם התקרבות הבחירות הפרלמנטריות ב-8 בדצמבר. מפלגתנו שואפת להיות שוב הכוח הפוליטי הגדול והחשוב ביותר באי, כדי שנוכל להציל את עמנו מפני הסכנות האורבות לו.

חברים,

אני מנצל הזדמנות זו כדי להביע את הסולידריות והתמיכה בעמדת מפלגתכם האמיצה לכינוס ועידה בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים המעוניינים, לרבות ישראל ואש"ף, הנציג היחיד של העם הפלסטיני, ובהשתתפות ברה"מ וארה"ב, למען פתרון צודק ויציב לבעייה הפלסטינית. אנו בטוחים שהשלום היציב יתקיים על-ידי נסיגה מלאה מהשטחים הערביים שנכבשו ביוני 1967 והקמת המדינה הפלסטינית העצמאית, לצידה של מדינת ישראל.

בסיום דברי, ברצוני להודות לכם על הזמנתכם ועל האירוח שלכם, שהפכו מסורת בין מפלגותינו ועמינו.

תחי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית!
יחי המארגסיום-לניניזם! יחי האינטרנציונליזם הפרולטרי!

ברכת המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות

הביא מיכאיל ננשייב, חבר הוועד המרכזי

חברים יקרים,

הרשו-נא לי, ראשית-כל, למסור לכם, צירי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, את ברכת האחים החמה של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ, של כל הקומוניסטים הסובייטיים. בעניין רב שמענו את דו"ח הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מפי הח' מאיר וילנר. בתעודה עשירת תוכן זו מצוי ניתוח מארקסיסטי-לניני מעמיק של המצב בעולם ושל המצב בישראל. הדו"ח מוכיח מחדש את נאמנותה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, כחיל-חלוץ של עמלי ישראל, לעניין ההגנה על זכויותיהם החיוניות ועל האינטרסים הבסיסיים שלהם. הדו"ח מתווה לפני המפלגה משימות ברורות ומוחשיות. אנו מאחלים לכם מכל הלב הצלחה בעבודתכם.

ועידתכם מתכנסת בנסיבות בינלאומיות מורכבות: כתוצאה ממירון-חימוש נמשך, עולה אי-הוודאות לגבי אירועים שאין לצפותם מראש והאנושות ניצבת בפני הבחירה בין הישרדות לבין סכנת השמדה. נסיבות אלו נוצרו בעקבות המיפנה השלילי שחל בשנים האחרונות במדיניותן של המדינות הקפיטליסטיות הגדולות ביותר ושל ארה"ב בראש-וראשונה. מטרתה של מדיניות זו היא נקמנות על-ידי השגת עליונות צבאית על העולם הסוציאליסטי, דיכוי התנועות המתקדמות והתנועות לשיחרור לאומי, ליבוי המתרחות הבינלאומית לרמה שיש בכוחה להצדיק ייצור מתמיד של סוגי נשק חדשים להשמדה המונית ומיליטריזציה של החלל החיצון.

ברם, לא יהיה נכון להניח, שאנו נרשה לארה"ב לשבור את המאזן הצבאי-האסטרטגי המקשה על הסכנה של פרוץ מלחמה גרעינית. בתנאים אלה אין ולא תוכל להיות משימה חיונית וחשובה יותר מנקיטת האמצעים הדרושים, כדי להחלץ ממעגל הקסמים של מירון-החימוש וכדי לא להחמיץ

שום סיכוי על-מנת לכוון האירועים הבינלאומיים לכיוון חיובי יותר. אתם ודאי יודעים, שארצנו הציעה שורה ארוכה של יוזמות-שלום נרחבות. נזכיר כאן, שהצענו לצמצם לחצי את הנשק הגרעיני לטווח ארוך של ברית-המועצות ושל ארצות-הברית. באוגוסט שנה זו הפסקנו את כל הניסויים בנשק גרעיני, צימצמנו באורח חד-צדדי את הטילים לטווח בינוני באירופה. אנו מוכנים לחתום על הסכם לאי-התקפה, ליצור אזורים מפורזים מנשק גרעיני וכימי. ועוד: אנו מתנגדים לחימוש של החלל החיצון, כיוון שפירושו הוא שינוי איכותי חדש במירוץ-החימוש, שינוי שיגרום באורח בלתי-נמנע להיעלמותו של עצם המושג יציבות אסטרטגית, שהוא התשתית לשמירה על השלום בעידן הגרעין.

מפלגתנו ומדינתנו הסובייטית יוצאות מנקודת-ראות, שלהחלץ ממעגל המתיחות המסוכן אפשר רק במאמצייהן של כל הארצות, קטנות כגדולות. ההנהגה של ברית-המועצות מודעת לעובדה, שבתוקף המציאות של העולם בן-זמננו, מוטלת אחריות מיוחדת לאופי התפחותו על מדינתנו ועל ארצות-הברית. גישה בונה אמיתית לענייני השלום והבטחון הכללי הינחתה את פעולתו של המזכיר הכללי של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, מיכאיל גורבצ'וב, במהלך פגישתו עם נשיא ארה"ב, רונלד רייגן בז'נבה. פגישה זו היתה לאירוע הפוליטי הגדול ביותר בחיים הבינלאומיים. כפי שידוע לכם, לא נמצא בפגישה זו פתרון של השאלות החשובות ביותר, הקשורות עם הפסקת מירוץ-החימוש. עם זאת, תוצאתה העקרונית היתה, שמנהיגי ברית-המועצות וארצות-הברית הכריזו בתעודה משותפת: אסור לתת למלחמה גרעינית שתפרוץ, לא ייתכנו בה מנצחים. הם הטעימו את חשיבותה של מניעת מלחמה כלשהי בין ברה"מ לארה"ב — מלחמה גרעינית או רגילה, והתחייבו שלא לשאוף להשגת עליונות צבאית. מנהיגי שתי המדינות הסכימו ביניהם בדבר איסור כללי ומלא וחיסולו של הנשק הכימי להשמדה המונית. הושגה הידברות אודות המשך המגעים המדיניים, לרבות פגישות פיסגה נוספות. בכך מסוגלים סיכומי השיחות בז'נבה להשפיע השפעה חיובית על שינוי האקלים המדיני והפסיכולוגי ביחסים הבינלאומיים ולהבריאם.

המצב במזרח-התיכון מוסיף לעורר דאגה רצינית. נותר בעינו אחד ממוקדי המתיחות המסוכנים ביותר בעולם שלנו.

לאחרונה נעשו נסיונות מחודשים להמיר הסדר כולל וצודק של הסיכסוך המזרח-תיכוני בעסקות נפרדות ברוח קמפ-דייוויד, שבזמנו הוכרז עליהן כפותחות ב"תהליך השלום" באזור. אך איזה מין תהליך שלום הוא זה, אם הוא מוביל — כפי שהוכיחה, למשל, מלחמת לבנון — אל שפיכויות דמים חדשות, אל מותם של רבבות בני-אדם, אל הרס וחורבן? לשם מה נפלו הנערים הישראליים על אדמת ניכר? מדוע הטרגדיה של העמים הלבנוני והפלסטיני אינה פוסקת?

מטרת העיסקה הנפרדת החדשה הנרקמת כעת, היא לקבור את רעיון הקמתה של מדינה פלסטינית בלתי-תלויה, לחסל את התפקיד של אש"ף כנציגו החוקי היחיד של העם הפלסטיני ו"לסגור" בכך סופית את הבעייה הפלסטינית. אך כלום אפשר לבנות את רווחתו של עם אחד על חשבון עם

אחר? אנו משוכנעים עמוקות ששום עסקות נפרדות אין בכוחן להבטיח פתרון צודק של הסיכסוך המזרח-תיכוני ולהביא לעמי האזור את השלום ואת הבטחון המיוחלים. לבחור בדרך זו פירושו להחריף את הבעיה ולהגביר את המתיחות.

בשל כל אלה, כנגד העסקות הנפרדות, מציגה ברה"מ גישה מאוזנת וריאליסטית, העונה על האינטרסים של כל המדינות והעמים של האזור בלי יוצא מן הכלל ועל דרכי חיזוקו של הבטחון הבינלאומי בכללו. ידועה היטב עמדתנו העקרונית בעניין ההסדר המזרח-תיכוני, ובפרט הצעתנו לכנס ועידה בינלאומית בשאלה זו. הצעה זו תואמת תיאום מלא את הנורמות ואת העקרונות של החוק הבינלאומי, של תקנון האו"ם.

אנו יודעים, שמנסים לעוות את עמדתנו זו ומנסים בעת-ובעונה אחת להציג את העניינים כך, כאילו ברית-המועצות מתנגדת לקיומה של ישראל כמדינה ועוינת אותה. טענות אלו — אין בהן אף שמץ אמת. כאשר דנו ב-1947 בפתרון גורלה של פלשתינה, צידדה ברה"מ באופן פעיל בהקמתה של מדינת ישראל, בצד מדינה פלסטינית. כמובן קיוונו אז, שישראל תנהל מדיניות-שלום. מאז — 40 שנה בקירוב, אין אנו משנים את עמדתנו. לא מכבר חזר ואישר זאת הח' גורבצ'וב אשר הכריז: "אנו השתתפנו בהקמתה של מדינת ישראל, אנו מכירים בריבונותה, בזכותה לחיים ולבטחון של מדינה זו".

היינו רוצים לקוות, שבמדיניותה של ישראל יהיו לדומיננטיות המגמות הבריאות והריאליסטיות שיכוונו להשגת שלום-אמת, צודק ובר-קיימא באזור. דבר זה יהיה בכוחו להשפיע השפעה חיובית ביותר גם על שאלת שיקום היחסים הסובייטיים-ישראליים. ככל שתזורז הנורמליזציה של המצב במזרח-התיכון, כן אפשר יהיה לגשת מהר יותר לדיון בשאלה זו.

חברים!

מפלגתנו ועמנו נכנסו עתה לתקופה שיש בה אחריות רבה. המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות מתקרבת אל ועידתה ה-27. אנו מסכמים את הגשמת תוכנית-החומש ה-11, מעבדים תוכניות לעתיד. אנו יכולים להיות גאים במה שעשינו. במהלך של ביצוע ההחלטות של ועידתנו הקודמת, ה-26, נעשה צעד גדול בדרך להעלאת רווחתם של האנשים הסובייטיים ובפיתוח כל ענפי המשק. ההכנסה הלאומית עלתה מאז 1980 ב-17%. נכנסו לפעולה למעלה מ-1000 מפעלי תעשייה מודרניים חדשים. ההכנסות הריאליות לנפש עלו ב-11%. שכר העבודה הממוצע של הפועלים והשכירים עלה ב-13%. הכנסת הפועלים החקלאים במשק הציבורי עלתה ב-29%. לציבור נמסרו דירות ששטחן הכולל הוא 550 מיליון מ"ר, דבר שאיפשר ל-50 מיליון בני-אדם לשפר את תנאי מגוריהם.

המפלגה, המעריכה את אשר הושג באורח ריאליסטי, מדברת עם זאת בגלוי על הבעיות שעוד לא נפתרו. ישנם כאלה בחו"ל המעריכים ביקורת עצמית טבעית זו כביטוי לחולשה, אך להיפך, ההחלטיות ואומץ הלב בהם מבקרת המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות את הליקויים ואת ההחמצות — הם ביטוי לכוחנו, לבטחוננו, שאפשר להשיג את המטרות שאנו מציבים לעצמנו.

הקומוניסטים הסובייטיים וכל האנשים הסובייטיים קיבלו בהתלהבות את הרוח היוצרת החדשנית המציינת לאחרונה את החלטות המפלגה. הקונקרטיות והענייניות, הריאליזם והערכת ההישגים, הפנייה להמונים והפירסום הגלוי והנרחב — כל המרכיבים הללו של סגנון העבודה הלניני זוכים לפיתוח רחב. כתוצאה של ניתוח מעמיק הגיעה המפלגה למסקנה, שהכרחית האצה רדיקלית של הפיתוח החברתי-הכלכלי על יסוד בנייתו המדעית-טכנית המחודשת של כל המשק העממי.

באירגונים המפלגתיים ובקולקטיבים של העובדים בארצנו דנים עתה בהצעות לעריכתה המחודשת של הפרוגרמה של המפלגה, בשינויים בתקנון, בכיוונים הבסיסיים של ההתפתחות הכלכלית והחברתית של ברה"מ בחומש החדש ובפרספקטיבה רחבה יותר — עד שנת 2000. בתעודות החשובות הללו משתקף הקו האסטרטגי של מפלגתנו בשלב האיכותי החדש שהחל בהתפתחותה של החברה הסובייטית. כמו במוקד מרכזים בהם האינטרסים והרצון המשולבים של עמנו, שאיפתו לחזק את העוצמה הכלכלית וההגנתית של מולדתנו, לשפר עוד יותר את תנאי החיים והעבודה של האדם הסובייטי.

המשימות הניצבות בפנינו הן באמת עצומות. ב-15 השנים הקרובות עלינו ליצור פוטנציאל כלכלי השווה לזה שנאגר בכל שנות השלטון הסובייטי עד כה. האצת הפיתוח הכלכלי-חברתי של הארץ נועדה להבטיח לאנשים הסובייטיים חיים חומריים ורוחניים עשירים, בעלי דינמיות חברתית, כדי שיוכלו לחשוף באופן מלא וכולט עוד יותר את היתרונות של השיטה הסוציאליסטית.

הקומוניסטים הסובייטיים גאים בקשרי הידידות ההדוקים הקיימים בין המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות לבין המפלגה הקומוניסטית הישראלית. אנו מעריכים מאוד את התרומה שתורמת מפלגתכם להגשמת המשימות והמטרות המשותפות של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

בפעילותכם למען השלום, הדמוקרטיה, הקידמה החברתית והידידות בין העמים תוכלו תמיד לסמוך על סולידריות-האחים של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות.

ברכת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות

חברים יקרים,

הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות מברך מקרב-לב את צירי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית האחות ומאחל לוועידה עבודה פורייה.

הקומוניסטים הסובייטיים מודעים היטב לעקביות ואומץ-הלב של מפלגתכם, המאחדת בשורותיה פטריוטים ואינטרנציונליסטים יהודים וערבים, מגינה על האינטרסים החיוניים של העובדים, פועלת למען הדמוקרטיה והקידמה החברתית ועושה לליכוד כל הכוחות האנטי-מלחמתיים בארץ.

מאבקה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית לכינון שלום צודק

ובר-קיימא במזרח-התיכון, נגד הפעולות התוקפניות של החוגים הציוניים השליטים, השואפים לספח את השטחים הערביים הכבושים ולכפות עסקות נפרדות ובלתי-צודקות, זוכה בהוקרה נרחבת.

מפלגותינו תמימות דעים, כי ההסדר באזור חייב להיות כולל וחייב להביא בחשבון את הזכויות ואת האינטרסים הלגיטימיים של כל מדינות האזור ועמיו: הערביים, הישראלי, והעם הפלסטיני.

הסדר כזה ניתן להשיג רק במאמצים קולקטיביים, באמצעות כינוס ועידה בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים המעוניינים, לרבות אש"ף — הנציג החוקי היחיד של העם הפלסטיני.

במאבקם הפעיל נגד רתימתה של ישראל ל"הסכם האסטרטגי" הגלובלי עם האימפריאליזם האמריקאי ונגד התוכניות הקטלניות של "מלחמת כוכבים", תורמים הקומוניסטים הישראליים את תרומתם לבלימת כוחות המיליטריזם, למניעת מלחמה גרעינית ולשמירה על שלום העולם.

אנו מעריכים מאוד את מאבקה ללא-לאות של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, העומדת איתן על יסודות המאקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי ונאבקת נגד מדיניותה האנטי-סובייטית והאנטי-קומוניסטית של הריאקציה.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

נהדק את קשרי האחוה, הידידות והסולידריות, בין הקומוניסטים של ברית-המועצות ושל ישראל!

ברכת המפלגה הקומוניסטית היוונית

הביא קוסטאס גולאקיס, חבר הלשכה הפוליטית

חברים יקרים,

הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית היוונית שולח את ברכותיהם החמות והלוחמות של הקומוניסטים היווניים לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, לכל הקומוניסטים הישראליים.

הקומוניסטים היווניים מעריכים מאוד את העמדות הפטריוטיות, האינטרנציונליסטיות והעקרוניות של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, את מאבקה ההרואיים להגנת האינטרסים האמיתיים של העם הישראלי.

אנו מברכים, בפרט, את מאבקכם נגד המלחמה והמדיניות ההרפתקנית של ממשלת ישראל, למען ביסוס שלום צודק ויציב במזרח-התיכון, למען הכרה בזכויות הלאומיות הבלתי-ניתנות-להכחשה של העם הפלסטיני והבטחתן; כמו-כן אנו מברכים את מאבקכם נגד התלות של ארצכם באימפריאליזם שהפך אותה לשוטר של אזורנו, למען עצמאות לאומית, דמוקרטיה וסוציאליזם.

חברים יקרים,

האנושות הדמוקרטית כולה מכבדת את יום השנה ה-40 לניצחון

האנטי-פאשיסטי הגדול באמצעות הגברת מאבקה למניעת מלחמה גרעינית, להפחתת הסכנות המאיימות על עצם קיומה של האנושות בשל המדיניות ההרפתקנית והתוקפנית של האימפריאליזם, בייחוד האימפריאליזם האמריקאי. סכנות אלו מאיימות במיוחד על אזורנו הניתן להצתה בקלות. זוהי הסיבה לתמיכתנו בכל יוזמה של ממשלות, כוחות פוליטיים ואישים המכוונת למניעת מלחמה.

מפלגתנו מעריכה במיוחד את תרומת ברה"מ והארצות הסוציאליסטיות האחרות, אשר הודות ליוזמותיהן שוחרות השלום הן בקו הראשון של המאבק לדטנט, פירוק חימוש ושלום.

כמו כן, אנו סבורים שפתרון בעיות אזורנו יהווה תרומה ניכרת למטרה של שלום העולם.

לכן, הכרחי להבטיח בדחיפות שלום צודק ויציב במזרח-התיכון באמצעות נסיגת כוחות ישראל מכל לבנון ומכל השטחים הערביים שנכבשו מאז 1967. הכרחי להכיר ולהבטיח את זכותו של העם הפלסטיני למדינתו העצמאית במולדתו ולכבד את זכותן של כל מדינות האיזור לקיום עצמאי ושלוו בגבולות בטוחים ומוכרים הכרה בינלאומית.

חברים יקרים,

מפלגתנו, בהתייצבה מול אויבנו המשותף, האימפריאליזם של ארה"ב ונאט"ו, ניצבת בשורות הראשונות של המאבק הנערך ע"י העם היווני במטרה לשחרר את ארצנו מתלות זרה, ומהכבלים של נאט"ו והשוק האירופי המשותף, למען מדיניות של שינוי אמיתי שתגביל את חסינות המונופולים, ואשר תבטיח ותעלה את רמת-החיים של העם, מדיניות שתבטיח ותרחיב את הישגיו הדמוקרטיים של העם.

חברים יקרים,

אנו בטוחים שקשרי האחוה הקרובים בין שתי מפלגותינו יפותחו בהתמדה. אנו מאחלים הצלחה מוחלטת לוועידתכם ה-20, הצלחה בהגשמת החלטותיה, לטובת מעמד הפועלים הישראלי וכל העם הישראלי.

תחי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחי המארכסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי!

ברכת מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה

הביא הנס רוק, חבר הוועד המרכזי

שמחה גדולה היא לי למסור לכם ולכל חברי המפלגה הקומוניסטית הישראלית ברכת-אחים לוחמת וברכת סולידריות חמה ממפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה, מהוועד המרכזי שלה ומהמזכיר הכללי, הח' אריך הונקר.

הקומוניסטים וכל העם של הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית מכבדים

מאוד את המאבק העקבי שלכם למען שלום וקידמה חברתית, אותו אתם, הקומוניסטים היהודים והערבים, מנהלים באומץ לב. מפלגתכם ושמותיהם של חברים כמאיר וילנר ותופיק טובי מעוררים אצלנו כבוד והערכה.

שתי מפלגותינו קשורות בקשרי אחווה על בסיס המאקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי. הקומוניסטים של הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית מדגישים את הסולידריות שלהם עם מאבקכם העקבי והמסובך למען שלום צודק ויציב במזרח-התיכון ולמען הגנת האינטרסים החיוניים של העובדים בישראל. עמדותיכם ועמדותנו זהות בכל השאלות החשובות לפתרון הבעיות במזרח-התיכון.

מפלגותינו קשורות קשר הדוק גם בעמדותיהן הזהות כלפי השאלות הגורליות ביותר של ימינו — השלום והמלחמה בעולם. מקשר אותנו המאבק המשותף למניעת שואה גרעינית, להפסקת מירוץ החימוש על פני כדור הארץ ולמניעת הרחבתו לחלל החיצון. שכם אל שכם נאבקות שתי מפלגותינו כדי שלא תפרוץ מלחמת עולם גרעינית, כדי שהשמיים לא ייהפכו לגיהנום.

שתי מפלגותינו מתייצבות בכל התוקף לצד ברית-המועצות ולצד המדינות האחרות של הקהילייה הסוציאליסטית ונגד מדיניות העימות של הכוחות האימפריאליסטיים התוקפניים ביותר.

מפלגתנו פועלת ברוח הצעות השלום של ברית-המועצות וברוח המסמך שחתמו עליו בסופיה חברי הוועדה המדינית של ברית ורשה.

לפני כמה ימים סיכם המושב ה-11 של הוועד המרכזי של מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה את תוצאותיה של פיסגת ז'נבה. סיכום זה מדגיש אומנם כי חלק מהתקוות שתלו בפיסגה זו התבדו, אך יחד עם זאת יש לראות בה עידוד ליצירת תנאים נוחים לפתרון השאלה העיקרית — שאלת השלום.

הח' אריך הונקר אמר בעניין זה: "התפקיד החשוב ביותר אחרי פיסגת ז'נבה הוא לעשות את כל המאמצים כדי להתקדם בדרך של הסכמים על מנת להבטיח את השלום בעולם. מצפון העולם חייב להשפיע במידה הולכת וגוברת על ההתפתחות הבינלאומית. חייבים להיאבק בייתר-שאת למען השלום.

הוועידה שלכם, חברים יקרים, מראה שיש לכם ולנו עמדות משותפות בתחומים רבים וחשובים של המאבק היומיומי. הרשו לי לציין במיוחד כאן, בחיפה, כי יש לנו גם מסורת משותפת במאבק האנטי-פאשיסטי. בזמן מלחמת העולם השנייה חי בחיפה הסופר הגרמני האנטי-פאשיסטי המפורסם ארנולד צווייג. בחיפה מצאו מקלט הסופר לויס פורנברג והציירת המפורסמת לאה גרונדיג. שיתוף הפעולה שלהם עם הקומוניסטים בארץ חיזק אותם וקידם אותם. יכולתם הבלתי-רגילה נרתמה אחרי המלחמה לבניית הסוציאליזם בארצנו, בגרמניה הדמוקרטית.

כעץ בריא בעל גזע חזק, שורשים עמוקים וענפים רחבי-ידיים כך גם שיתוף הפעולה בין שתי מפלגותינו שעוד ילך ויתחזק.

חברים יקרים,
שתי המפלגות שלנו קשורות בקשרים הדוקים המושתתים על המסורת
המהפכנית ועל העקרונות והאידיאלים המשותפים שלנו. ברוח זו של קשרים
ושיתוף פעולה אני מעביר לנשיאות שטיח עם תמונתו של אחד המנהיגים
הגדולים שהיו למעמד הפועלים הגרמני — ארנסט טלמן.

ברכת הוועד המרכזי של מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה

חברים יקרים,
הוועד המרכזי וכל חברי מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה
מוסרים לכם ולכל הקומוניסטים הישראליים ברכת אחים לוחמת לרגל
הוועידה ה-20 של מפלגתכם, שנתנסתה במאבקים.

בגאווה מוצדקת יכולה המפלגה הקומוניסטית הישראלית להביט אחורה
על שנות מאבקה הפעיל להשגת השלום הצודק והיציב באיזור ולהגנת
הזכויות הדמוקרטיות והאינטרסים הסוציאליים של מעמד הפועלים וכל
העובדים בארץ.

יש לציין את המשמעות הגדולה שבמאמצי הקומוניסטים למען שיתוף-
הפעולה של כל הכוחות הנאבקים נגד המלחמה ולמען אחדות הכוחות
הדמוקרטיים בישראל נגד פעילותם של כוחות הימין הקיצוני, המסכנות את
עתידה של ישראל.

איי-כולתם של חוגי הקפיטליזם המונופוליסטי-הממלכתי, השולטים
במדינה, להתגבר על המשבר המדיני, הכלכלי והחברתי מוכיחה בייתר תוקף,
שהמפלגה הקומוניסטית היא היחידה שמסוגלת להגן על האינטרסים
הלאומיים האמיתיים של ישראל.

שתי מפלגותינו קשורות בקשרי אחווה הדוקים ומסורתיים של האינטר-
נציונליזם הפרולטרי. יחד עם המפלגה הקומוניסטית של ברי-המועצות ועם כל
הכוחות שוחרי השלום בעולם — מנהלות המפלגות שלנו — כל אחת
בדרכה שלה — מדיניות פעילה להכשלת מירוץ החימוש; יחד אנו מצויים
בעימות עם הכוחות התוקפניים ביותר של האימפריאליזם למען הצלת כדור
הארץ משואה גרעינית.

הוועד המרכזי של מפלגת האחדות הסוציאליסטית של גרמניה מאחל
לוועידה ה-20 הצלחה מלאה.

בברכה סוציאליסטית
אריך הונקר

ברכת מפלגת הפועלים המאוחדת הפולנית

הביא טדיאוש צוביץ', חבר הלשכה הפוליטית

חברים וצירים נכבדים,

ברצוני להעביר לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, לכל חברה ולכל אוהדיה ברכות ואיחולים לבכיים מהוועד המרכזי של מפלגת הפועלים המאוחדת הפולנית.

לברכות ואיחולים שלנו מתלווה גם זכר אותם הבנים של העם היהודי אשר לחמו יחד עם הפולנים בימי האופל של הכיבוש ההיטלראי. במחנות הריכוז ובכבשני המוות, שרפו לעתים קרובות ביותר את גופותיהם של בני האוכלוסייה הפולנית והיהודית. את האמת ההיסטורית הזאת לא תשנה שום תעמולה מגמתית. הפולנים אינם שוכחים כמו־כן את העובדה שלאנשים בעלי מוצא יהודי היתה השפעה על ההתפתחות התרבותית והמשקית של פולין. ולמרות שההערכות על השפעות אלה הן שונות, דבר שהוא טבעי, הייתי רוצה לקבוע, שלכל אלה שתרמו להתפתחות התרבותית שלנו אנו אומרים — כל הכבוד! על שמותיהם נקראים רחובות בערינו וכן מוסדות תרבות.

אני רוצה להזכיר לפחות את העובדה שבלודג', העיר שבה גדל וחי הרבה שנים הפסנתרן בעל השם העולמי — ארתור רובינשטיין — נקראת התזמורת הפילהרמונית בעיר על שמו והיא מלקטת מזכרות הקשורות באמן הגדול.

יש הרבה עניינים הקשורים בעבר ובמצב האקטואלי החברתי המדיני שגורמים למפלגתנו לגלות עניין רב בפעילותה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. מפלגתנו מתייחסת בכבוד רב ובסולידריות אל העמדה המארק־סיסטית־לנינית האינטרנציונליסטית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ותרומתה למאבק באימפריאליזם, המנוהל יחד עם כל כוחות החופש, הקידמה והדמוקרטיה בעולם.

אנו מודעים לכך, חברים, שאתם פועלים בתנאים קשים במיוחד. מפלגתכם השואבת את כל החיובי מתולדותיהן של תנועות הפועלים היהודית והערבית, נמצאה ונמצאת תמיד בשורות הראשונות של הלוחמים למען האינטרסים החיוניים של המוני העובדים, למען קידמה וצדק חברתי.

בהציעם ובהגשימם מצע של צדק חברתי, עומדים הקומוניסטים הישראליים לצד כל השכבות המדוכאות בארץ. דבר זה מצא את ביטויו גם במאבקכם לחיסול כל הצורות של אי־שוויון חברתי שנוצרו גם על בסיס מעמדי וגם על בסיס לאומי.

הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מתכנסת במצב בינלאומי מתוח והרה־סכנות. הוא קשור גם במצב המדיני באזור המזרח־התיכון, הנמצא במבוי סתום וממושך, בכל הנוגע לפתרון בעיות כאובות ודליקות מאוד.

המתח הנמשך במזרח־התיכון מהווה איום לשלום ולבטחון הבינלאומי. סיבתו נעוצה בהמשך מדיניות ההתפשטות של החוגים השליטים בישראל וכמו כן בסירוב החוגים האלה להכיר בזכויות הלאומיות הצודקות של העם הערבי הפלסטיני. מדיניות זו נתמכת ע"י האימפריאליזם האמריקאי. אנו

קובעים עוד פעם, שפתרון המשבר המזרח-תיכוני אפשרי רק על בסיס הנסיגה המלאה של ישראל מכל השטחים הערביים הכבושים משנת 1967 והגשמת הזכויות הצודקות של העם הערבי הפלסטיני, הכרה בזכותו להגדרה עצמית וכינון מדינתו העצמאית, וכמו כן כיבוד הריבונות, השלמות הטריטוריאלית והבטחון של כל מדינות האזור, כולל ישראל. יחד עם זאת אנו מגנים מעשי טרור נגד האוכלוסייה הפלסטינית בשטחים הכבושים והתנחלות ישראלית בלתי חוקית, שנועדה לשנות את האופי האתני הערבי של חבלי ארץ אלה. אנו בעד כינוס הוועידה הבינלאומית בנושא המזרח-תיכוני, בהתאם להצעתה של ברה"מ — הצעה שמביאה בחשבון השתתפות של הצדדים המעוניינים בדבר, כולל ארגון השחרור הפלסטיני — הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלסטיני.

חברים יקרים,

המדיניות התוקפנית המיליטריסטית של ממשל רייגן ושל חוגי המלחמה בקרב נאט"ו הביאו להחמרה ניכרת של המצב הבינלאומי. חוגים אלה העמידו את העולם בפני סכנת עימות גרעיני על-ידי פתיחה במירוץ חימוש מטורף והעברתו לחלל החיצון. העם הפולני, שסבל כה קשות בזמן מלחמת העולם האחרונה, שאיבד שישה מליון אזרחים, חרד חרדה גדולה בשל מצב זה. לכן, אנו חושבים שחובתם של כל הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים בעולם היא להיאבק נגד סכנה זו. המאבק לשלום הוא בלתי נפרד עבורנו ממאבק למען קידמה, חופש ועצמאות העמים. הדרך המובילה לעצירת מירוץ החימוש — שאת תוצאותיו כולנו חשים על בשרנו — ולהפגת המתוחות הבינלאומית, מועלית זה שנים על-ידי המדינות הסוציאליסטיות ובייחוד על-ידי ברית-המועצות, המהווה הכוח העיקרי במאבק למען שלום ובטחון העמים. היוזמות הקונסטרוקטיביות הנועזות של החבר מיכאיל גורבצ'וב, במפגש הפיסגה שנערך לאחרונה בינו לבין נשיא ארה"ב בז'נבה, יוצרות תקווה שמשהו בתחום זה יזוז בכיוון הרצוי.

מפלגת הפועלים המאוחדת הפולנית וממשלת הרפובליקה העממית הפולנית מעניקות תמיכה מלאה לעמדתה של ברה"מ במפגש זה.

חברים נכבדים,

אנחנו עוקבים בחרדה אחר הפעילות ההולכת וגוברת של הכוחות האימפריאליסטיים בכל היבשות; חודם העיקרי מופנה נגד אותן המדינות אשר עלו על דרך ההתפתחות הלא-קפיטליסטית; האימפריאליזם מנסה לעצור תהליך של תמורות חברתיות כלכליות, ולהפוך ארצות רבות לאזור נוסף של עימות עם השיטה הסוציאליסטית. אנו מתנגדים לכך בתוקף. אנו תובעים חיסול מלא של הקולוניאליזם והניאו-קולוניאליזם בכל מקום שם הם מצויים עדיין. אנו מגנים את דיכוי הדמים המופעל על ידי המשטר הדרום-אפריקאי נגד תושביו הצבעוניים ושחורי העור ומגנים את מדיניות האפרטהייד עטוית החרפה.

אותם הכוחות של האימפריאליזם והריאקציה שרוצים לעצור את התחזקות כוחות הקידמה והסוציאליזם בעולם, רצו גם להסיג את פולין לאחר מדרך ההתפתחות הסוציאליסטית. אולם אנו מצאנו די כוחות כדי להדוף את

ההתקפה של מהפכת-הנגד. אנו ממשיכים בעקביות את התוכנית של ההתחדשות הסוציאליסטית, שנתקבלה בוועידה ה-9 מחוץ למניין של מפלגתנו. בארצנו קמה חזית רחבה של הבנה והידברות לאומית; בין הייתר מעידות על כך הבחירות לסיים שהתקיימו באוקטובר שנה זו. הבחירות הללו מעידות על ההתייצבות ההולכת ומתבססת של החיים החברתיים והמדיניים בפולין. אנו התחלנו בהכנות לוועידה העשירית במניין. היא תעריך את הדרך שנעשתה ותקבע את הכיוונים העיקריים של בניין הסוציאליזם בפולין. הנסיונות להוציא את ארצנו מקהיליית הארצות הסוציאליסטיות, לא הצליחו, אם כן. פולין היתה ותשאר חולייה חזקה של קהילייה זה.

בתקופה קשה זו יכולנו להעריך את מלוא משמעות הסולידריות והתמיכה מצד החברים שלנו לשיתוף הפעולה עם ברה"מ, עם המדינות הסוציאליסטיות ועם כוחות מתקדמים אחרים, לסולידריות שלהם ולתמיכתם שקיבלנו ואנו ממשיכים לקבל, חשיבות עצומה לגבי הבעיות העומדות בפנינו.

חברים נכבדים,

עבורנו, הקומוניסטים הפולנים, מפלגתכם היא הכוח החיוני בישראל, אשר ידע לעצב תוכנית של שינויים דמוקרטיים בארצו וידע להצביע על הדרך הצודקת ביותר לכינון השלום במזרח-התיכון. כיום, יכולה מפלגתכם לשמש מופת לשיתוף הפעולה היהודי-ערבי. חברה היהודים והערבים כאחד מלוכדים סביב תוכנית צודקת עבור הכל, והם הצליחו לחתור במשותף להגשמת המטרות שהציבו לעצמם. זוהי הוכחה נפלאה לתקפות האידאולוגיה של הסוציאליזם המדעי ביצירת הבסיס לדו-קיום בשלום, לשיתוף הפעולה בין החברות השונות והעמים. מאבקכם זוכה להד הולך וגובר בתוך החברה הישראלית. חוגים רחבים יותר מודעים לעובדה, שהמצע המדיני והחברתי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית עונה על האינטרסים החיוניים של החברה כולה בארצכם.

מפלגתנו, הוועד המרכזי שלה, וחוגים רחבים של החברה הפולנית, מאחלים לכם הצלחה במאבקכם למען שלום, דמוקרטיה וקידמה חברתית. יחיו העקרונות הבלתי מעורערים של המארקסיזם-לניניזם. יחי המאבק למען השלום!

תחזק האחוה של אנשי העבודה בישראל במאבק למען האידאלים הנשגבים שמעלה הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

ברכת המפלגה הקומוניסטית הרומנית

הביא מיהיי גרה, חבר-מועמד ללשכה הפוליטית

חברים יקרים,

הרשו לי להעביר לכם, צירי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ודרככם לכל הקומוניסטים והעובדים בישראל הצדעה חברית חמה, כמו גם איחולים להצלחות נוספות בפעילות המפלגה בעתיד, בשם המפלגה הקומוניסטית הרומנית, המזכיר הכללי שלה, החבר ניקולאי

צ'אושסקו, והאנשים העובדים ברפובליקה הסוציאליסטית הרומנית. הקומוניסטים הרומנים והעובדים ברפובליקה הסוציאליסטית של רומניה עוקבים בעניין כן וברגשות סולידריות אחר הפעילות המבוצעת ע"י המפלגה הקומוניסטית הישראלית לקידום האינטרסים הבסיסיים של העובדים, שאיפותיהם לקידמה חברתית ורווחה, התפתחות דמוקרטית עצמאית וחופשית, שלום והבנה, ושיתוף פעולה רחב בין העמים. ארשה לעצמי בהזדמנות זו לבטא את סיפוקנו מההתפתחות החיובית של קשרי הידידות, שיתוף הפעולה והסולידריות החברית בין המפלגה הקומוניסטית הרומנית והמפלגה הקומוניסטית הישראלית. חברים יקרים,

הקומוניסטים והעובדים הרומנים בארצנו מבצעים עתה פעילות אינטנסיבית לסיום מוצלח של תוכנית החומש הנוכחית על-מנת להגיע למימוש המטרות הגדולות שהוצבו ע"י הוועידה השלוש-עשרה של המפלגה הקומוניסטית הרומנית לבניית חברה סוציאליסטית המתפתחת באופן רב-צדדי. הוועידה אישרה את תוכנית הפיתוח לתוכנית החומש השמינית 1986 – 1990 ואחריה, עד שנת אלפיים, שמתמקדת על פיתוח אינטנסיבי של הכלכלה הלאומית ככלל, תוך מימוש תוכניות העדיפות לעמה וכמו-כן תורמת תרומה חשובה לחיזוק מעמדו של הסוציאליזם בעולם, לקידום המטרה הכללית של שלום ושיתוף פעולה בינלאומי.

חברים יקרים, בנוסף לדאגה ליצירת כל התנאים להצלחת הבנייה הסוציאליסטית, מקדישה מפלגתנו תשומת-לב מיוחדת להתפתחויות הבינלאומיות. המפלגה הקומוניסטית הרומנית, רומניה הסוציאליסטית, סבורה, שחיסול מירון החימוש, השגת פירוק החימוש – ופירוק חימוש גרעיני במקום הראשון – הבטחת הזכות החיונית של העמים והאומות לקיום, לחופש ולעצמאות – הן בעיות בסיסיות. עמנו מודאג עמוקות מהמצב החמור שנוצר באירופה כתוצאה מצבירת כמויות גדולות של נשק וכוחות צבא והקמת בסיסים נוספים של טילים גרעיניים ואמצעים אחרים של השמדה המונית. דעת הקהל בארצנו, לצד חוגים רחבים של דעת הקהל העולמית, עקבה בתשומת-לב ולמדה בעניין את תוצאות פגישת ז'נבה בין מנהיגי ברה"מ וארה"ב, פגישה שסללה את הדרך למשא-ומתן נוסף. בהווה, יש להגביר את הפעילות להשגת פירוק חימוש, להסדרת כל העניינים בין מדינות באמצעות מו"מ, למען עולם של שלום. רומניה סבורה שכל המדינות – ובפרט ארצות נאט"ו וברית ורשה – צריכות לעמול בעקשנות למניעת הצבת כלי נשק גרעיניים חדשים באירופה, להסרת אלה המוצבים כבר, לחתימת הסכמים מקבילים אודות כלי נשק גרעיניים, להפסקת המיליטריזציה של החלל החיצון.

החבר ניקולאי צ'אושסקו, המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הרומנית, האין לאחרונה בכל הדרגים הפוליטיים של מקבלי החלטות ובכל העמים ברחבי העולם להשקיע מאמצים ועבודה, לפני שיהיה מאוחר מדי לעצור את המהלך המסוכן של האירועים לקראת אסון גרעיני ולהבטיח את זכותם של כל העמים לחיים, להתפתחות, לקיום חופשי ועצמאי.

השגת מדיניות אמיתית של דטאנט דורשת נטישה גמורה של מדיניות כוח, של התערבות בעניינים מקומיים של עמים אחרים, להשגחה על זכותה של כל אומה להתפתחות עצמאית, כרצונה.

ברוח עמדה עקרונית זו על הצורך בהסדר בדרכי שלום ומו"מ על כל הנושאים השנויים במחלוקת בין מדינות, הצהירה רומניה ופעלה בכל כוחותיה לפתרון פוליטי גלובלי של הסכסוך המזרח-תיכוני, לכינון שלום צודק ויציב באזור על בסיס נסיגת כוחות ישראל מהשטחים הערביים שנכבשו בפרוץ מלחמת 1967, הכרה בזכויותיו הלגיטימיות של העם הפלסטיני, בזכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית בכללן, לבטחון ולעצמאות המובטחים לכל הארצות והעמים באזור.

מבחינה זו, אנו סבורים שיש לכנס ועידה בינלאומית בחסות ארגון האומות המאוחדות, בה ישתתפו כל המדינות הנוגעות בדבר, כולל ארגון השחרור הפלסטיני, ברה"מ וארה"ב, כמו גם חברות קבועות אחרות במועצת הבטחון ומדינות אחרות שיכולות לתרום תרומה חיובית להסדרת המצב באזור. רומניה תומכת בעקביות בהסדרת כל הסכסוכים באמצעות מו"מ בדרך מדינית.

אנו מקדישים תשומת-לב מיוחדת לנחשלות ולשאלות הקשורות בה. אנו תומכים במאבק הארצות המתפתחות לסדר כלכלי חדש, צודק ושוויוני יותר. אנו תומכים בפתרון גלובלי לבעיית החוב החיצוני ובעיות אחרות, למען סלילת הדרך לקידמה חברתית וכלכלית בארצות המתפתחות.

אנו מאמינים, שככל שבעיות אלו יפתרו בהקדם כן יוצרו תנאים טובים יותר להרחבת מקורותינו לחומרי גלם ואנרגיה, לקידום נמרץ יותר של קידמה טכנית ומדעית בכל תחומי הפעילות, לגידול מהותי של הפרודוקטיביות והיעילות הכלכלית. כמו-כן, אנו מרכזים את כוחותינו להשגת מהפכה אגררית חדשה. ייתר-על-כן, עלייה ברווחת העם כולו, חומרית ורוחנית, פיתוח מתמשך של הדמוקרטיה הסוציאליסטית ושל המסגרת המאפשרת לכל העובדים השתתפות ישירה ופעילה בניהול החברה, כמו-גם הדגשת איכות חדשה של עבודה וחיים לכלל אומתנו — כל אלו יובטחו.

על בסיס של נתונים ושל המציאות הבלתי-ניתנת להכחשה אנו יכולים להצהיר בגאווה מוצדקת, שיש התקדמות בהתגברות על קשיים רבים בחברתנו הסוציאליסטית בכל שטחי הפעילות.

בהבטחת ההתקדמות המוצלחת של ארצנו בדרך לחברה סוציאליסטית מפותחת באופן רב-צדדי, ממלאת המפלגה הקומוניסטית תפקיד אחראי ביותר להתגברות על המשבר הכלכלי העולמי, להתפתחות מאוזנת של כל הארצות, לעלייה כללית ברמת החיים של האנשים. זהו גם תנאי מוקדם למדיניות של שלום, דטאנט ושיתוף פעולה בינלאומי.

חברים יקרים,

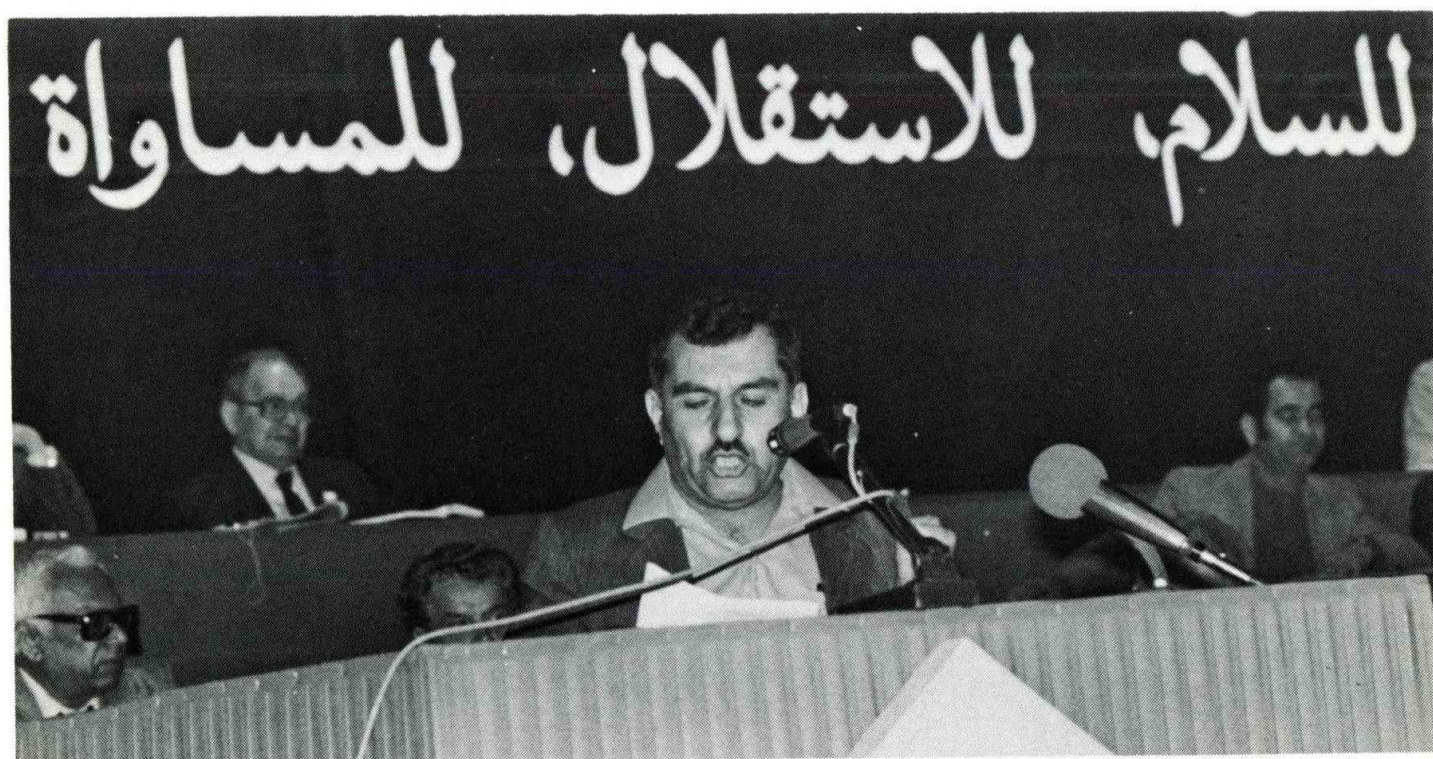
המפלגה הקומוניסטית הרומנית מפתחת אפיקים רחבים של שיתוף פעולה עם מפלגות קומוניסטיות, פועליות, סוציאליסטיות וסוציאל-דמוקרטיות, עם מפלגות השלטון בארצות המתפתחות ועם התנועות לשחרור לאומי, עם כוחות מתקדמים ודמוקרטיים בכל מקום, ופועלת בנחישות למימוש העקרונות של

מעל במת הוועידה נושאים דבריהם: למעלה — אמיל חביבי;
למטה — בנימין גונן

חברים נושאים דבריהם מעל במת הוועידה: למעלה — פליציה לנגר;
למטה — נאיף סלים סוויד

שוויון זכויות מלא, הערכה הדדית ואמון, לזכותה של כל מפלגה לעצב בעצמה את הקו הפוליטי שלה, את האסטרטגיה והטקטיקות המהפכניות שלה, בהתאם לתנאים הייחודיים בהם פועל ונאבק עם מסויים.

חברים יקרים,

תודתנו נתונה לכם על הזמנתכם להשתתף בוועידת מפלגתכם ואנו מאחלים הצלחה מלאה לדיוני הפורום של הקומוניסטים בישראל. הרשו לי להביע את אמונתנו שקשרי הידידות ושיתוף הפעולה החברי בין מפלגותינו יתפתחו הלאה, לטובת אינטרסים של העמים הרומני והישראלי, לטובת האחדות והסולידריות של כל הכוחות המתקדמים והדמוקרטיים במאבק המשותף נגד מלחמה, למען שלום, למען קידמה חברתית.

ברכת המפלגה הקומוניסטית של קובה

הביא ראוול ולדס ויוו, חבר הוועד המרכזי

החבר מאיר וילנר, חברים, הנהגת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, חברים, צירים ואורחים,

עצם קיום הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית הוא מאורע היסטורי חשוב בחיי גוף לוחם זה של התנועה הקומוניסטית, הפועלית והמהפכנית העולמית. לכן, זהו עונג רב למשלחת המפלגה הקומוניסטית של קובה להביא לכם, בשם הוועד המרכזי שלנו, בשם כל הקומוניסטים הקובנים ובשם עמנו המהפכני, ברכת אחים סולידרית למפגש הגדול שלכם ולכל הפעילים של מפלגתכם. בו בזמן אנו מברכים גם את הכוחות המתקדמים, שיחד עם המפלגה הקומוניסטית הישראלית נאבקים במרץ להשגת השלום והקידמה החברתית, נגד הניצול, האפליה, הגזענות וכל אותם תחלואים הנוצרים על ידי הציונות. מאבק קשה ומורכב זה שאתם מנהלים, משתלב עם המאבק שמנהלות המדינות שוחרות השלום, יחד עם עמי העולם, כדי למנוע מלחמה גרעינית, מירון חימוש, וכדי ליצור אווירה של הפגת מתיחות בינלאומית, בה ההתפתחות הכלכלית והחברתית תישמר לא רק אצל אלה שזכו בה, אלא שהיא תגיע אף לאלה שטרם הכירו התפתחות זו.

בעניין זה איפשרה מדיניות השלום הצודקת של ברית-המועצות הופעת קרן אור של תקווה בתוך האפלה האיומה שנוצרה בידי החוגים האימפריאליסטיים התוקפניים ביותר, אלה שבמשך שתי הקדנציות של ממשל רייגן הגבירו את סכנת המלחמה הגרעינית והם שואפים לחולל "מלחמת כוכבים" נגד המין האנושי.

קרן אור זו של תקווה, שנוצרה הודות למדיניות הריאליסטית והעיקבית של המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ, היא תוצאה חיובית של המיפגש בין גורבצ'וב לרייגן, שהתקיים לא מכבר בז'נבה, כפי שידוע לכולם.

בכל זאת, יש עדיין דרך ארוכה להלך בה כדי להגיע לשלום, שכן גלויה לעין כמות הסיכסוכים האזוריים והדו-צדדיים שיש לפתור על מנת שהשלום יהפוך נחלת כל העמים.

העמדה התוקפנית של האימפריאליזם הצפון-אמריקאי כלפי אלה הנאבקים לעצמאותם ולחרותם תמשיך להיות גורם של אי-יציבות, כפי שקורה במרכז אמריקה, אזור בו ארה"ב תוקפת בגלוי ובחוסר כל בושה את ניקרגואה הגיבורה ומשתמשת נגדה בשיטות של טרור ממלכתי. ארה"ב מונעת פתרון מדיני למלחמת האזרחים באל-סלבדור, פתרון שהוצע יותר מפעם אחת על ידי הלוחמים הנפלאים של התנועה המהפכנית של אל-סלבדור.

בדרום-אפריקה נמשכת השיטה של בנטוסטניזציה ושל ייצוא האפרטהייד הרוצח אלפי פטריוטים דרום-אפריקאים והמנסה לכפות ממשלת בובות בנמיביה. באותו הזמן הם תוקפים את המדינות השכנות המסמלות את גבול ההפרדה הגזעית. למרות זאת, הלוחמים ההירואיים של נמיביה, אנגולה והעם הדרום-אמריקאי, המונהג בידי האוונגרד שלו — הקונגרס הלאומי האפריקאי — בלוויית הסולידריות של כל האנשים הישרים, יכשילו את המדיניות התוקפנית של פריטוריה ושותפיה האימפריאליסטים.

מוקד נוסף של סכסוך, המצריך פתרון צודק ובר-קיימא, הוא זה של המזרח-התיכון. כנגד מדיניות האימפריאליזם, הציונות והריאקציה באזור זה, השואפים לכפות "פאקס אמריקנה" באמצעות הסדרים נוסח קמפ-דייויד, יש להעמיד מדיניות של אחדות ושל סולידריות עם העניין הצודק של העם הפלסטיני והעמים הערביים. הוועידה הבינלאומית לשלום המוצעת ע"י ברה"מ ובה יהיו מיוצגים כל הצדדים הנוגעים בדבר, כולל אש"ף — הנציג היחיד והלגיטימי של העם הפלסטיני — היא הדרך היחידה להבטחת הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, לעצם קיומו, לזכות ההגדרה העצמית שלו ולכינון מדינתו העצמאית על אדמתו, ובר-בזמן להיטיב עם העם בישראל, כדי שיזכה לחיי שלום.

אין אנחנו יכולים שלא להזכיר את הסולידריות שלנו עם העם ההירואי של וייטנאם, עם עם אתיופיה המהפכני ועם לוחמי סהרה האמיצים של חזית הפוליסריו.

חברים,

ברצוננו להסב את תשומת לבכם לבעיה הפוגעת בכלל המדינות המתפתחות והנוגעת ללא צל של ספק ביציבות הבינלאומית: בעית החוב החיצוני של המדינות המכונות "העולם השלישי", ובמיוחד של מדינות אמריקה הלטינית.

כיום עובר עלינו אחד הרגעים הקריטיים בהיסטוריה של היבשת הלטינו-אמריקאית, ולא רק בגלל המשבר שאנו עוברים כתוצאה של סדר כלכלי לא צודק, אלא בגלל החוב החיצוני האיום, המכביד על עמנו והפוגע באורח ניכר ברמת החיים שלנו ובאפשרויותנו להתפתחות, והמאיים על עצם הריבונות והעצמאות הלאומית של מדינות אמריקה הלטינית והים הקריבי ועל ההישגים הדמוקרטיים שהושגו זה מכבר.

באזורנו, צברנו חוב חיצוני, שאנו מעריכים אותו כבלתי ניתן מעשית לפרעון — חוב של למעלה משלוש מאות וששים מיליארד דולר על 1984. מעריכים שב-8 חדשים הראשונים של שנה זו גדל החוב בעוד 5 — 6 מיליארד דולר. כל זה הוחמר בגלל תנאי הסחר הבלתי-שוויוניים, הגנות המכס ו"הדימפינג" המופעלות בידי המדינות הקפיטליסטיות הגדולות, בגלל אחוזי

הריבית הגבוהים והערך המופקע של הדולר. לכן, אנחנו סבורים שביטול חוב חיצוני זה כצעד ראשון הוא חיוני, ממש עניין של חיים או מוות. בוזמנית, הפתרון לבעיות הכלכליות הקשות של מדינותינו דורש כינון סדר כלכלי בין-לאומי חדש ואינטגרציה כלכלית של אמריקה הלטינית.

חברים יקרים,

בחודש פברואר הבא תקיים מפלגתנו את ועידתה השלישית, בה יאושרו בין היתר, התוכניות הכלכליות והחברתיות לחמש השנים הבאות. בימים אלה דנים בהן כל העובדים בארצנו וכל הפעילים של המפלגה והנוער הקומוניסטי על-מנת להעשירן. בוועידה אמורה להתקבל התוכנית לפרוגרמה של המפלגה. יתקיים דיון רחב בקרב ההמונים, שיימשך עד סוף 1986. מושב מיוחד של הוועידה השלישית יתקיים בדצמבר 1986.

הדמוקרטיה המירבית בתוך מפלגתנו, אחדותה שעמדה במבחן, הקשרים עם ההמונים, כל אלה הפכו אותה לבלתי מנוצחת. תחת ההדרכה של החבר פידל קסטרו, הצליחו מפלגתנו ועמנו המהפכני להביס את כל מעשי התוקפנות – הכלכליים, הפוליטיים והצבאיים, שהאימפריאליסטים היינקים ומשרתיהם יזמו נגד ארצנו. כיום, יש לנו עם שלם השקוע בתפקידי הייצור וההתפתחות הכלכלית-חברתית. כל קובני מוכן, תוך שהוא מכיר את עמדת הקרב שלו – לא רק להתגונן, אלא להביס את התוקפנים הצפון-אמריקאיים, במקרה שיטעו בחישוביהם ויחליטו להתקיפנו.

יש לצרף לנחישות האיתנה של עמנו למאבק מלוכד את הידידות הבלתי-מנוצחת עם ברה"מ וארצות הקהיליה הסוציאליסטית, את קשרי האחים ההדוקים עם תנועת הפועלים וכוחות המהפכה בעולם. כל זה מחנך אותנו ונותן לנו עידוד רב.

לכן, נוכחותנו כאן בוועידתכם ה-20 אינה רק ביטוי של אהדה וסולידריות עם מפלגתכם ועם הפעילים המהפכניים בארץ זו, הנאבקים בתנאים כל כך קשים ומול אויב כה חזק, כפי שהינם הציונות והאימפריאליזם, אלא באותו זמן, דוגמתכם היא מקור של ניסיון והשראה למאבקנו.

אנו מאחלים שמועידה זו תצא המפלגה הקומוניסטית הישראלית מחוזקת יותר, כדי להגיע להישגים נוספים למען השלום והסוציאליזם.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחי האינטרנציונליזם הפרולטרי!

ברכת המפלגה הקומוניסטית של ארצות-הברית

הביא לואיס מ. מורוז, חבר הוועד המרכזי

כאשר הסתכלתי על מפרץ חיפה היפה, וראיתי את אניית המלחמה הגרעינית, ניו-ג'רסי העוגנת שם, היא הזכירה לי, שהתשלובת הצבאית-תעשייתית של רייגן היא-היא האויב המשותף שהופך את ארצי, זבת חלב ודבש, לבית-קברות כלכלי ומוסרי, שהופך את ארצכם אף-היא לבית-קברות

צבאי, כלכלי ומוסרי, תשלובת העלולה להצית שואה גרעינית בעולם.
אני בא אליכם כנציג המפלגה הקומוניסטית של ארצות-הברית ושל
המיליונים המייצגים את "אמריקה האחרת", אמריקה האחרת שהגישה
לוועידת הפיסגה בז'נבה מיליון ומאתיים אלף חתימות על עצומה למען
השלום, שתרמה רבות ביצירת אווירת שלום בארה"ב. אני בא אליכם בתקופה
שבה "אמריקה האחרת" מתחילה להבין, למרות השקרים והסילופים, שברה"מ
היא מבצר השלום בעולם.

חברים יקרים,
העושר של דו"ח הוועד המרכזי שלכם והדיונים המלאים בוועידה
היסטורית זו מחייבים לומר מלים אחדות, לפני שנגיש את ברכת הנרי
ווינסטון, היו"ר, וגאס הול, המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית של
ארצות-הברית.

אווירת האינטרנציונליזם השוררת כאן והשימוש המתמיד בתיאוריה
ובפרקטיקה של המארקסיזם-לניניזם בכל השאלות הנידונות, יירשמו כתרומה
פוליטית משמעותית בהתוויית דרך למאבקים של עמי נגד מטרות ההשתלטות
של שליטי ארה"ב בעולם, נגד נבטי הפאשיזם המתהווים בבית, למאבק של
העם בישראל, של העם הפלסטיני ושל כל עמי ערב באיזור מסוכסך זה, למען
שחרור לאומי, עצמאות ושלום צודק ובר-קיימא.

הדגש בוועידה זאת על הצורך בשימוש מחושב, סבלני והחלטי בכלים של
המארקסיזם-לניניזם על-מנת להתמודד ולהתגבר על השפעות השוביניזם,
הגזענות והאנטי-סובייטיזם, על-מנת להקים חזית עממית רחבה נגד מטרות
ההשתלטות של התשלובת הצבאית-תעשייתית האמריקאית הנעזרת בממשלת
האחדות הלאומית, ממשלת האסון של ישראל, למען הרחבת שורות המפלגה
הקומוניסטית.

בשתי ארצותינו יש עדות מספקת לכך שעבודה מתמדת וסבלנית עם מעמד
הפועלים ושכבות הביניים תמצא היענות לקריאתנו לפעולות משותפות עם
הקומוניסטים למען שלום, עבודה, ולמען צדק חברתי.

ברכת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ארצות-הברית

חברים יקרים,
בשם הוועד המרכזי והחברים של המפלגה הקומוניסטית של ארה"ב, אני
מברך בחמימות את הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית
ושולח את מיטב האיחולים הלבביים לוועידה פוריה.
ועידתכם מתקיימת בתקופה קריטית מאוד במצב הבינלאומי, כאשר העמים
בכל היבשות מאמצים את כל כוחותיהם וכשרונם למען שלום העולם, נגד
תוכנית רייגן למלחמת כוכבים ודורשים הקפאת הנשק הגרעיני. עמי העולם

שואבים עידוד מהקפאת הנשק הגרעיני החד-צדדי שביצעה ברה"מ וקוראים לארה"ב ללכת בעקבותיה.

ועידתכם, מתקיימת בתקופה, שחומר-הנפץ המלחמתי במזרח-התיכון בכוחו להצית שואה גרעינית עולמית, כשהוא מופעל ע"י שאיפתה של ארה"ב להשיג שליטה בעולם בעזרת בני-בריתה האסטרטגיים במזרח-התיכון, החוגים השליטים בישראל.

ועידתכם מתקיימת בתקופה שבה מדיניות השלום העקבית של ברה"מ, בנוסף לדרישתם של מיליונים בעולם לשלום עולמי, הביאה בפגישת הפיסגה בז'נבה לצעדים הראשונים בתהליך הארוך והקשה של הפגת המתיחות בין ארה"ב וברה"מ למען השלום בעולם.

ועידתכם מתקיימת בתקופה שבה החוגים השליטים בישראל ממשיכים בתוקפנותם בלבנון, מגבירים את מעשי הדיכוי נגד העם הפלסטיני בשטחים הכבושים, שבהם לא ייכון שלום כל עוד לא ייסוגו הכוחות הישראליים מהשטחים שנכבשו.

אנו מברכים את המפלגה הקומוניסטית הישראלית בוועידתה ה-20 בתור המפלגה היחידה בכנסת שהצביעה נגד המלחמה, שלא היתה לה כל עילה, מפלגה אשר מאמציה הביאו לגיוס כוחות חדשים במאבק נגד הגזענות והטרור הרשמי; מפלגה הנאבקת נגד תהליך ההתרוששות של מעמד הפועלים ושכבות-הביניים והקושרת את המאבקים האלה במאבק הכולל למען השלום.

במצב מסוכן זה, אשר בו קיימים בכל זאת סיכויים גדולים להצלחה לעלות, בסופו של דבר, על דרך של שלום במזרח-התיכון, משמשת ההיסטוריה של המאבק העקרוני דוגמה בולטת של התיאוריה והפרקטיקה של המארקסיזם-לניניזם, נותנת לנו בסיס לצפות לוועידה פורייה, שתתווה את הקווים ואת הצעדים המעשיים שיש לנקוט בהם על-מנת לקרב את השלום והצדק במזרח-התיכון ובעולם כולו, להביא לכלכלה יציבה יותר בישראל.

אנו תומכים בכך, ונעשה גם כל מאמץ להביא להגשמת קריאתכם לוועידה בינלאומית בחסות האו"ם (ללא חסותן של עמאן וושינגטון), ועידה שישתתפו בה ארה"ב, ברה"מ, אש"ף וכל הצדדים הנוגעים בדבר במזרח-התיכון. אנו תומכים בקריאתכם שישראל תיסוג לגבולות יוני 1967, כפי שנקבעו בהחלטת האו"ם, ותומכים בזכותו של העם הערבי הפלסטיני להקים מדינה עצמאית לצד מדינת ישראל, בתוך גבולות בטוחים ומוגדרים.

אנו גם תומכים באינטרס של שלום העולם, בקריאה של ברה"מ להכריז על המזרח-התיכון כאזור חופשי מנשק גרעיני.
תחי הידידות בין המפלגה הקומוניסטית של ארה"ב והמפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחי המארקסיזם-לניניזם!

תחי הסולידריות הבינלאומית של מעמד הפועלים!

בברכת חברים חמה
הנרי וינסטון, יו"ר
גאס הול, מזכ"ל

ברכת המפלגה המהפכנית העממית של מונגוליה

הביא ה. בראנזראגח, חבר הוועד המרכזי

חברים יקרים,

ברצוני להביע ראשית כל את תודתנו לוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית על הזמנת משלחת של מפלגתנו לוועידה ה-20 של מפלגתכם ולאחל לוועידה הצלחה ועבודה פורייה.

הרשו נא לי למסור לכל הקומוניסטים ולכל הכוחות המתקדמים והדמוקרטיים בישראל ברכת אחים חמה בשם הקומוניסטים והעמלים של מונגוליה הסוציאליסטית.

שמענו בעניין רב את הרצאתו של המזכיר הכללי של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, הח' מאיר וילנר, וכן את הופעותיהם של צירי הוועידה, בהן משתקפת הפעילות הרב-צדדית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית בנסיבות הנוכחיות של ארצכם ובכלל זה ניתוח מעמיק של המצב הבינלאומי.

מפלגתנו מעריכה מאוד את המאמצים הגדולים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שמטרתם הגנה על האינטרסים השורשיים של מעמד הפועלים, איחוד כל הכוחות המתקדמים והדמוקרטיים של הארץ במאבק להבטחת הזכויות הדמוקרטיות של העמלים היהודיים והערביים, להבטחת שוויון הזכויות לאוכלוסייה הערבית, להבטחת הזכויות הלאומיות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, להסדר כולל וצודק של הסכסוך המזרח-תיכוני.

אנו סולידריים עם העמדה העקרונית של הקומוניסטים הישראליים, המנהלים מאבק פעיל לאחדות ולליכוד התנועה הקומוניסטית והתנועה הפועלית הבינלאומית לחירות ולעצמאות, למניעת סכנתה של שואה גרעינית, לשלום העולם ולבטחון בינלאומי, נגד האימפריאליזם, הגזענות והציונות.

חברים,

העם המונגולי נמנה עם הראשונים שהתנסו בהשפעתו המהפכנית של אוקטובר הגדול. זמן לא רב אחרי נצחון מהפכת אוקטובר התנער עמנו מעול השעבוד ובחר סופית בדרך ההתפתחות הלא-קפיטליסטית.

מאז בונה עמנו חיים חדשים, וזאת בהדרכת המפלגה העממית המהפכנית של מונגוליה, תוך הישענות על עזרת-האחים של ברה"מ ועל שיתוף הפעולה עם ארצות אחרות בקהילייה הסוציאליסטית. מונגוליה של היום היא מדינה סוציאליסטית בעלת משק המתפתח בהתמדה. בארצנו חוסלו מזמן ניצול האדם בידי האדם והבערות, הלכה למעשה. הובטחו זכויות האדם לעבודה, למנוחה, להשכלה, לשירות בריאות חנם, כן הובטח שוויון הזכויות של הנשים.

בימים אלה עוסקים הקומוניסטים והעמלים של ארצנו בהגשמתן הפוריה של משימות תוכנית החומש ה-7, כדי לבוא עם הישגים לוועידה ה-19 של מפלגתנו, שתיערך במאי בשנה הבאה. בשנות החומש ה-7 עלה קצב התפתחותם של ענפי התעשייה שלנו, הבנייה, התחבורה והתקשורת. דבר זה מעיד על העמקת תהליך הפיכתה של ארצנו לארץ תעשייתית-חקלאית.

התעשייה שלנו מפיקה כיום בדקה אחת פי 43 יותר מאשר בשנת 1940. המשק החקלאי שלנו הופך יותר אינטנסיבי ויותר ממוכן. סיכומי תוכנית החומש ה-7 מעידים על הגשמת המשימות שהותוו בתחום הפיתוח הכלכלי והחברתי של ארצנו. את כל הישגינו הישגנו בעזרת שיתוף פעולה רב-צדדי עם ארצות סוציאליסטיות אחרות. בכך, תוך כיבושם של שלבים נוספים בפתוח החברתי-הכלכלי, מגשימה מפלגתנו את המשימה שהותוותה בפרוגרמה החדשה שלה: להשלים את יצירת התשתית החומרית-הטכנית של הסוציאליזם. חברים,

כיום מגלים כל עמי העולם עניין רב בכל השאלות הנוגעות בענייני השלום והבטחון. ידוע לכל, שבעולם קיימים כוחות בעלי השפעה, העויינים את השלום ואת הקידמה החברתית. הם מלבים את המתיחות בכל הדרכים, מנסים לכפות את רצונם על העמים ועושים זאת תחת הדגל של "מסע צלב". החוגים הריאקציוניים ביותר של האימפריאליזם, ובראש וראשונה בארה"ב, העלו בשנים האחרונות את המתיחות הבינלאומית במידה מסוכנת. מעל ראשה של האנושות תלוייה סכנה ריאלית של השמדה עצמית.

בנסיבות אלו, עושות ארצות הקהילייה הסוציאליסטית, וקודם-כל ברית-המועצות, מאמצים בלתי-נלאים, כדי להציע הצעות בונות לשם מניעת סכנה של שואה גרעינית, לשם הפסקת מירוץ-החימוש והורדת הטמפרטורה של המתיחות הבינלאומית. עדות בולטת לכך מצוייה בפגישת-הפיסגה הסובייטית-אמריקאית בז'נבה, שפתחה את הדו-שיח בין ברה"מ לארה"ב.

מפלגתנו ועמנו מברכים על סיכומי פגישת הפיסגה הזאת ומעריכים, שהתודעה המשותפת של מנהיגי ברה"מ וארה"ב בדבר מניעתה של פריצת מלחמה גרעינית וויתור הדדי על עליונות צבאית — יש לה חשיבות עקרונית רבה.

מפלגתנו וממשלתנו המנהלות מדיניות עקבית לשלום וידידות בין העמים, שואפות לתרום את תרומתן למאמצים הקולקטיביים של הארצות הסוציאליסטיות האחרות לחיזוק העמדות של הסוציאליזם העולמי, של התנועה הקומוניסטית העולמית, של התנועה הפועלית והתנועות לשחרור לאומי, לחיזוק השלום ובטחון העמים.

מפלגתנו מסורה מאד לעניין חיזוק אחדותם של כל הכוחות המהפכניים, המתקדמים והאנטי-אימפריאליסטיים בעולם; היא עיקבית בהגנתה על הרעיונות הגדולים של המארקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרני מפני ההתקפות הבאות מצד האלמנטים האנטי-קומוניסטיים, האופורטוניסטיים והאחרים.

הקומוניסטים המונגוליים קיבלו בשמחה ובירכו על הסיכומים של שורת ההתייעצויות האזוריות של מפלגות קומוניסטיות ופועליות שנערכו ב-1985, כיוון שאלה תרמו תרומה גדולה לליכוד הנוסף של התנועה הקומוניסטית ולתיאום העמדות בשורה של בעיות אקטואליות.

אנו מציינים בסיפוק רב, שהידידות, האחוה והסולידריות האינטרנציונליסטית בין המפלגה המהפכנית העממית המונגולית והמפלגה הקומוניסטית הישראלית מתפתחות ומתחזקות לטובת העניין המשותף שלנו — עניין

השלום והסוציאליזם. ואנו משוכנעים שכנוע עמוק, שהעניין הצודק למענו
אנחנו נאבקים — ינצח!

לבסוף, ברצוני לאחל, בשם הקומוניסטים והעמלים של מונגוליה
הסוציאליסטית, לצירי הוועידה ולכל הקומוניסטים בישראל הצלחה רבה
במאבקם האמיץ למען העתיד הטוב של ארצכם, למען הגשמת החלטות
הוועידה ה-20 של מפלגתכם, למען השלום, הדמוקרטיה והקידמה החברתית.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית — חיל-החלוץ הלוחם של מעמד
הפועלים והעמלים בישראל!

תחי ידידות האחים ותחי הסולידריות האינטרנציונליסטית בין המפלגה
העממית המהפכנית המונגולית לבין המפלגה הקומוניסטית הישראלית!
יחי המאבק-לניניזם!

ברכת המפלגה הקומוניסטית האטלקית

הביא אליו קרסיולי, חבר הוועד המרכזי

חברים יקרים,

אני מביא לוועידתכם את ברכות האחוה הלבביות של הקומוניסטים
האטלקיים.

מפלגתכם לוחמת בתנאים קשים ומנהלת קרב, שאנו עוקבים אחריו
בתשומת לב רבה, מפני שאיטליה מעוניינת באופן חיוני בהשגת שלום אמיתי
וכולל במזה"ת ובכל איזור הים התיכון.

המפלגה הקומוניסטית האטלקית נאבקת למען פתרון מאוזן וצודק של
המשבר במזרח-התיכון המבוסס על הנקודות הבאות:

1. הכרה בזכות העם הפלסטיני למולדת ובאש"ף כנציגו הלגיטימי;
2. הכרה בקיומה של מדינת ישראל ובזכותה לבטחון מצד כל המדינות
באיזור;

3. הצורך בכינוס ועידה בינלאומית לתהליך השלום בו תמלא מועצת
הבטחון של האו"ם תפקיד מכריע, וזאת במסגרת של ועידה בינלאומית
בנוכחות ישירה של כל הצדדים המעוניינים;

4. תפקיד אקטיבי של השמאל האירופי, כדי לזרז אפשרויות של פגישות
בין הכוחות המתקדמים של העם הערבי-הפלסטיני ובין כוחות כאלה בישראל.

5. מאבק עיקבי נגד כל צורה של אנטישמיות וגזענות.

בצאתה מעמדות אלה, פיתחה מפלגתנו באיטליה פעילות רחבה של מאבק
ושל סולידריות עם העם הפלסטיני, דבר שהשפיע באופן חיובי על כוחות
פוליטיים אטלקיים אחרים ובממשלה עצמה, אשר קיבלו עמדות עצמאיות
ושקולות שאינן כפופות לעמדות האמריקאיות, כפי שזה נראה לאחרונה בזמן
האירועים הדרמטיים של הפצצת טוניס ושל חטיפת האונייה "אקילה לאורו".

גם במישור של הממשלות האירופיות התפתחה, מאז הצהרת ונציה של
השוק המשותף, עמדה מעניינת ועצמאית, אם-כי עדיין לא מספיק עיקבית,
כדי להגיע אל פתרון צודק של שלום באיזור. המאבק למען שלום באיזור הים

התיכון יעמוד במרכז הדיונים של הוועידה הבאה שלנו, שתוכנה יאושר בימים אלה בישיבה מתאימה של הוועד המרכזי שלנו. מאבק זה הוא חלק ויסוד מהותי של מאבקנו למען השלום, פירוק הנשק ופיתוח נוסף של תוצאות הפגישה בז'נבה בין רייגן וגורבצ'וב, אותה אנחנו מעריכים בצורה חיובית.

פגישה זו פותחת שלב חדש ומהווה תוצאה ראשונה של תרומת התנועות העממיות הגדולות למען השלום בכל העולם ובמיוחד באירופה ובארצנו. בעיותינו באיטליה והמצב הבינלאומי גרמו לשיתוף פעולה בין הכוחות הדמוקרטיים ובעיקר בין הקומוניסטים והסוציאליסטים.

כאשר לבעיות הכלכלה והעבודה, המפלגה הקומוניסטית האיטלקית היתה נאלצת לנהל בשנים האחרונות מאבקים קשים נגד המיתקפה על תנאי החיים, על עצם האחדות של האיגודים המקצועיים המרכזיים. באותו זמן חזר הנוער האיטלקי, אחרי תקופה ארוכה של פסיביות בחיים הפוליטיים, אל פעילות פוליטית, השתתף בהפגנות גדולות מאוחדות והמוניות, ניהל מאבק למען בית-ספר חדש ולמען הזכות לעבודה.

ההכנות לוועידה הארצית של מפלגתנו, אשר תתקיים באפריל בשנה הבאה, נערכות בצילם של תנאים קשים, אך הן גם מציבות סימני דרך לאפשרויות חדשות של התקדמות והצלחה.

חברים יקרים,

אנו רוצים לסיים את ברכתנו באיחולים להתקדמות השלום העיקבי, תהליך כלתי נמנע למען שיפור החיים והעבודה בארצכם כמו בארצנו. משוכנעים בכך, אנו חוזרים ומאחלים לכם הצלחה בעבודת ועידתכם.

ברכת המפלגה הקומוניסטית הקנדית

הביא ז'אק פיליפס, חבר הלשכה הפוליטית

חברים, צירים ואורחים יקרים,

בשם המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית של קנדה, הח' ויליאם קשטן, בשם הוועד המרכזי וחברי המפלגה, אני מביא לוועידתכם ברכת אחים חמה ומיטב האיחולים.

במצב המסוכן והמסובך השורר במזרח-התיכון, פועלת מפלגתכם בעקביות ובאומץ לפי מדיניות עיקבית, למען האינטרס של כלל תושבי ישראל. בהחשיבה באופן שרירותי את המזרח-התיכון כאחד מ"אזורי ההשפעה" שלה, שואפת ארצות-הברית לשלוט באזור זה, לכפות עליו צורות חדשות של קולוניאליזם.

המפלגה הקומוניסטית הקנדית תומכת בתביעה לפיתרון צודק של המשבר במזרח-התיכון באמצעות כינוס ועידה בינלאומית ייצוגית, בה ישתתפו כל הצדדים המעורבים, ובכללם ארצות-הברית, ברית-המועצות, אש"ף וישראל. תוכנית שש-הנקודות שהועלתה על ידי ברית-המועצות יכולה לשמש בסיס להשגת הסדר כולל, אשר במסגרתו יזכה העם הפלסטיני להקים מדינה משלו שתחיה בשלום ובבטחון לצד ישראל.

המפלגה הקומוניסטית הקנדית סולידרית לחלוטין עם מאבק מפלגתכם להשגת שלום צודק ובר-קיימא במזרח-התיכון ומתחייבת להמשיך בתמיכתה המלאה. הקשרים ההדוקים שבין שתי מפלגותינו מבוססים על השקפת עולמנו המשותפת ועל האינטרנציונליזם הפרולטרי.

ועידת מפלגתכם נערכת זמן קצר לאחר הפיסגה ההיסטורית גורבצ'וב – רייגן בז'נבה. תוצאות הפגישה הן חיוביות במידה שהן פותחות אופקים חדשים לצעדים משמעותיים לקראת הסרת האיום של מלחמת עולם גרעינית. אך האימפריאליזם הוא עדיין אותו האימפריאליזם ועוד רבות יש לעשות כדי שהשלום יגבר על המלחמה.

בפיסגת ז'נבה לא יכול היה רייגן להתעלם מן השאיפה הרחבה בארצות-הברית לדיאלוג משמעותי וקונסטרוקטיבי בז'נבה, דיאלוג שיוביל להקלת המתחים בעולם, להקטנת מאגרי הנשק הגרעיני ולהסכמה לא להרחיב את מירון החימוש לחלל החיצון. כן לא יכול היה רייגן להתעלם מן העובדה, שבתוך הארצות החברות בנאט"ו, ישנן תנועות חזקות ורחבות מאוד המתנגדות לקו הקשוח ולמדיניות החוץ האמריקאית ביחס לברית-המועצות ולארצות ברית ורשה. כדי להעריך נכון את פיסגת ז'נבה, עלינו להכיר בכך שהפיסגה איפשרה לעולם כולו לראות ולשמוע את הגישה הקונסטרוקטיבית, העניינית לשלום ולביטחון העולם, אשר מאפיינת כל כך את מדיניות החוץ הסובייטית.

כדי להבטיח את הצלחתה של פיסגת ז'נבה, יש לחזק את אחדותם של כוחות השלום בעולם. בכוחות אלה נכללים הקהילייה הסוציאליסטית העולמית, מעמד הפועלים הבינלאומי, המדינות העצמאיות, שזה עתה נשתחררו והתנועות האנטי-מלחמתיות והדמוקרטיות. בהקשר זה עלי לציין, שאך לפני שבועות ספורים, התכנסו נציגים של יותר מאלף קבוצות שלום קנדיות בטורונטו והקימו את ברית השלום הקנדית, ארגון-גג לרשת רחבה מאוד של ארגונים, ביניהם ארגוני שלום, קבוצות דתיות, איגודים מקצועיים, שוחרי איכות הסביבה ורבים אחרים. במציאות הקנדית הקמת ברית השלום פירושה צעד גדול קדימה, אשר יעניק לפעילות כוחות השלום הקנדיים יתרון השפעה. תהיה זו תרומה מרכזית למאבק הזה אם קנדה תביע בחריפות את דעתה למען שימת קץ למירון החימוש ולמניעת הרחבתו לחלל החיצון.

ושוב, ברכות אחים חמות מהמפלגה הקומוניסטית הקנדית ומיטב הברכות לוועידתכם, שתהא מוצלחת! שלום!

ברכת המפלגה הקומוניסטית הבולגרית

הביא ולאדימיר סנדיב, סגן יושב-ראש ועדת הביקורת המרכזית

יש לי הכבוד, למסור בשם הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הבולגרית ברכות חמות מקרב לב מאת הקומוניסטים הבולגריים לכם, צירי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ולכל הקומוניסטים הישראליים.

שמענו את הדו"ח של החבר מאיר וילנר בעניין רב. זהו ניתוח מקיף ואנליטי של הדרך בה עברה מפלגתכם מאז הוועידה ה-19. הדו"ח מציין את קווי האופי העיקריים של הפעילים העתידיים שלכם, במאבק להגנת האינטרס החיוני של העובדים, לשוויון ולקידמה חברתית, נגד מדיניות הכיבוש והתוקפנות, להשגת שלום יציב במזרח-התיכון, לחיזוק השלום והבטחון בעולם, לאחדותה של התנועה הקומוניסטית והפועלית הבינלאומית.

אנחנו, הקומוניסטים הבולגריים, עוקבים מקרוב ברגשות אהדה וסולידריות אינטרנציונליסטית אחר המאבק של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, בתנאים הקשים במיוחד ובמצב הפוליטי המורכב, למען איחוד המאמץ של הכוחות המתקדמים להקמת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון.

אנחנו לצידכם בקשיים, ולצידכם בהצלחות, כיוון שאנו רואים אתכם כחלק מהמאבק המשותף לשלום, לדמוקרטיה ולסוציאליזם. המצב הבינלאומי בו אנו חיים הינו מתוח ומורכב ביותר. מדיניות העימות ומירון החימוש הנמשכת ע"י האימפריאליזם ושותפיו הביאה את האנושות קרוב לנקודה בה האירועים עלולים לצאת משליטה והשואה הגרעינית עלולה להפוך מציאות. התוכניות למיליטריזציה של החלל החיצון, שהפכו למקור חדש של סכנה לקיומה של האנושות, גורמות דאגה מיוחדת.

המצב הרגיש שקיים עכשיו בעולם מגביר את אמונתנו הבלתי-מתפשרת, שהאלטרנטיבה ההגיונית היחידה לסכנת ההתלקחות הגרעינית היא להביא לתפנית חדה מעימות לדטאנט, להפסיק את מירון החימוש ולצעוד לעבר שיתוף פעולה בנושא. הרפובליקה העממית של בולגריה לקחה חלק פעיל בניסוח ההצהרה של חברות ברית וארשה שאומצה פה אחד בסופיה, ואשר כוללת תוכנית רחבה ומעשית להקטנת הסכנה של סכסוך גרעיני, להבטחת עתיד של שלום לעמים.

אנו מעריכים את החשיבות העצומה של ועידת ז'נבה בין המנהיגים של ברה"מ וארה"ב ותומכים בהצעות שהושמעו על ידי הצד הסובייטי. אנו בטוחים, שפגישה זו סללה דרך להמשך של דיאלוג פוליטי, לאפשרות לפריצת דרך חיובית במצב הבינלאומי, למרות ההבדלים החדים בגישות של שתי המדינות לבעיות המלחמה והשלום.

זה הופך לדחופה את המשימה של פעולות ממשיות מצד כל הכוחות הדמוקרטיים ואחרים, שוחרי השלום, למאבק משותף לשלום, לבטחון ולשיתוף פעולה. אנחנו שמחים לציין, שהקומוניסטים הישראלים נמצאים לצידנו בחזית הראשונה של מאבק זה.

חיסול מוקדי המתחות האזוריים הינו דבר בעל חשיבות רבה להשגת הדטאנט הכולל בזירה הבינלאומית, לחיזוק השלום העולמי. על כן מפלגתנו ומדינתנו חייבות תמיד לעשות את המאמצים הרבים ביותר שיתמקדו בהשגת השלום הצודק והיציב במזרח-התיכון.

עמדתנו העקרונית היא, שחיוני לפתור את כל הבעיות הקשורות בסכסוך המזרח-תיכוני: נסיגת הכוחות הישראליים מכל האדמות הכבושות שנכבשו ב-1967; הבטחת הזכויות הבלתי מעורערות של העם הערבי הפלסטיני, כולל זכותו להקמת מדינתו העצמאית תחת הנהגת נציגותו הלגיטימית היחידה, אש"ף; הבטחת זכות קיומן העצמאי ובטחונן של כל המדינות באזור, כולל

ישראל.

אנחנו מתנגדים באופן עקבי לכל המגמות להחליף את הפתרון הכולל והצודק של הבעיה בפתרונות נפרדים דוגמת קמפ-דייוויד ולכפות את גירסתם על העמים הערביים. כל המגמות הללו מביאות להמשך המתח הבינלאומי, ללגיטימציה של מדיניות התוקפנות והסיפוח ולשלילת הזכויות החוקיות של כל העמים.

חברים יקרים,

הקומוניסטים הבולגריים וכל העובדים של הרפובליקה העממית של בולגריה משקיעים מאמץ רב במשימה בעלת החשיבות הפוליטית הרבה בארצנו והיא הוועידה ה-13 של המפלגה הקומוניסטית הבולגרית. אנחנו צריכים לערוך ניתוח מעמיק ולדווח על הישגי העבר שלנו, לציין את המשימות העיקריות העומדות בפני מפלגתנו וכלל בני עמנו בתהליך של בניית וקידום החברה הסוציאליסטית. בהסתכלנו אחורנית לעבר 40 השנים — התקופה שחלפה מאז המהפכה הסוציאליסטית בבולגריה — אנו חשים גאווה, ובצדק, בהישגים שהישגנו בתקופה היסטורית כה קצרה. היום בולגריה הסוציאליסטית היא מדינה עם תעשייה מפותחת וחקלאות מודרנית, עם כלכלה איתנה ופוטנציאל כלכלי גדול ועם תרבות פורחת. כל זה נוטע בנו אופטימיות ובטחון. העובדים הבולגריים, מאוחדים סביב המדיניות הלנינית של אפריל של המפלגה הקומוניסטית הבולגרית, סביב הוועד המרכזי המודרך ע"י המזכיר הכללי, הח' טודור ז'יבקוב, ימשיכו בהגשמת המטרות הקשות והמסובכות שיעמדו בפניהם בהתפתחות העתידה, בדרך של הסוציאליזם הקיים.

המפלגה הקומוניסטית הבולגרית תמשיך להיאבק בנאמנות לחיזוק ולאיחוד המפלגות הקומוניסטיות הבינלאומיות ומעמד הפועלים, על הבסיס הבלתי ניתן לערעור של המארקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי. באופן כזה אנו נשארים נאמנים למסורת האינטרנציונליסטית של מפלגתנו ולדרכו של גיאורגי דימיטרוב, הבן הדגול של העם הבולגרי.

חברים יקרים,

הקשרים של שיתוף פעולה בין המפלגה הקומוניסטית הבולגרית למפלגה הקומוניסטית הישראלית הינם בעלי מסורת ארוכת ימים. מבמה זו אני רוצה להבטיח לכם פעם נוספת, שאנחנו נמשיך לעמוד לצידכם במאבקכם הקשה; שאנחנו לא נחסוך שום מאמץ לחזק ולהרחיב את תחום היחסים בין שתי מפלגותינו. כתף-אל-כתף אנו עוד ננצח בקרבות נוספים למען האושר, למען עתיד יותר בהיר, למען שמירת וחיזוק השלום העולמי ולמען נצחון הרעיונות הקומוניסטיים האמיתיים.

בכל ליבנו אנו מאחלים לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית עבודה מוצלחת ותורמת.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחיו הידידות ושיתוף הפעולה בין המפלגה הקומוניסטית הבולגרית והמפלגה הקומוניסטית הישראלית!

תחי תנועת הפועלים הקומוניסטית הבינלאומית!

ברכת המפלגה הקומוניסטית הגרמנית

הביא היינץ הומבך, חבר ההנהגה הראשית

חברים וחברות יקרים,

ברגשי שמחה וכבוד הנני מתכבד להביא לכם, בשם הנהלת המפלגה הקומוניסטית הגרמנית ובשם כל הקומוניסטים ברפובליקה הפדרלית הגרמנית, את הברכות הלוחמות, הלבביות והחבריות לרגל ועידתכם ה-20. המפלגה הקומוניסטית הגרמנית עוקבת בהערכה גדולה ובסולידריות אקטיבית אחר מאבקכם המסובך ורבה-ההקרבה. אנו תומכים באופן מוחלט במאבקכם להגנה על האינטרסים של מעמד הפועלים והמוני העם, במאבקים נגד מדיניות הכיבוש וההתערבות בלבנון, ולמען שלום ישראל-פלסטיני יציב וצודק.

אנו מברכים אתכם על ההצלחות בתחומים אלה, במיוחד בביצור האחדות היהודית-ערבית של מפלגתכם, בהגנה על הזכויות הדמוקרטיות ונגד גזענות וסכנת הפאשיזם, בעד ידידות עם ברה"מ, למען ישראל עצמאית, נייטרלית ושוחרת שלום.

ועידתכם מתכנסת במצב בינלאומי מסובך. האימפריאליזם, ובראש וראשונה האימפריאליזם של ארה"ב, מוסיף לנסות ולהשיג עדיפות על הסוציאליזם באמצעות מירון חימוש רצחני, עימות ותוקפנות, כדי שיוכל לנהל את "מסע הצלב" המתוכנן נגד הקומוניזם. הביטוי המוחשי ביותר לכך הוא הצבת טילים אמריקאיים לטווח בינוני וטילי שיוט בארצנו ובארצות מערב אירופיות אחרות של ברית נאט"ו, וכן בהרחבתו העצומה של מירון החימוש על ידי מיליטריזציה של החלל החיצון.

מדיניות זו מכוונת ישירות גם נגד עמי אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית, במאבקם לעצמאות לאומית ולקידמה חברתית.

גם באזורכם, במזרח-התיכון, מנסה האימפריאליזם לכפות את רצונו על העמים בכל האמצעים. הוא תומך בחוגים השליטים הריאקציוניים בארצכם, כדי למנוע מהעם הפלסטיני את הגשמת זכותו הלגיטימית למדינה משלו. זוהי הסיבה האמיתית למתיחות ההולכת וגוברת במזרח-התיכון, המאיימת במלחמה ושפיכות דמים.

מן העבר השני רואים אנו את עוצמתם ההולכת וגדלה של הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים המתקדמים, המובלים ע"י חבר העמים הסוציאליסטי ובראשם ברה"מ, שהציבו לעצמם מטרות חדשות, נהדרות, ולוחמים להגשמתן. גם בארצות הקפיטליסטיות המפותחות וכן בארצות אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית צועדים הכוחות המתקדמים קדימה במלוכד. לתנופה אדירה זכתה התנועה האנטי-מלחמתית המקיפה את כדור הארץ, אשר יש לה כיום עוצמה, כפי שלא היתה לה מעולם. כולם ביחד מסוגלים בהחלט לאלץ את האימפריאליזם להפסיק את מירון החימוש.

חברים וחברות יקרים,

שתי מפלגותינו קשורות בקשרי ידידות חזקים, המבוססים על הרעיונות בני-האלמוות של מארקס, אנגלס ולנין ושל האינטרנציונליזם הפרולטרני. את

מפלגותינו מאחדת הסולידריות האנטי-אימפריאליסטית עם עמי ניקרגואה וצ'ילה, עם המאבק של העם בדרום-אפריקה נגד האפרטהייד ונגד הדיכוי, למען זכויות וחירויות דמוקרטיות. כמו כן אנו קשורים תמידית בתמיכתנו הסולידרית עם העם הפלסטיני הנאבק על זכויותיו הלגיטימיות.

המצב הבינלאומי המתוח, שהאימפריאליזם אשם בו, מציב בפני הקומוניסטים את התפקיד העיקרי — לעשות הכל כדי להבטיח את הישרדות האנושות, לעשות הכל שלא תפרוץ מלחמה אטומית, ושלא תפרוץ "מלחמת כוכבים". לשם זה דרושה הרחבת שיתוף הפעולה בין הקומוניסטים וחיזוק התנועה הקומוניסטית והפועלית. אנו יודעים ששאיפות אלו משותפות לנו.

חברים וחברות יקרים,

הננו מאחלים לכם הצלחות נוספות במאבקכם למען האינטרסים של מעמד הפועלים והמוני העם, למען שלום ישראלי-פלסטיני ולמען שלום העולם.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יחי האינטרנציונליזם הפרולטרי!

ברכת מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית

הביא פאל רומיין, חבר הוועד המרכזי

בשם הוועד המרכזי של מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית אני מתכבד לברך את ועידתכם ואת כל משתתפיה. אני מבקש להביע תודה על הזמנתכם, לה נענינו בשמחה. אני מנצל הזדמנות זו כדי למלא את השליחות הנכבדה ולהעביר לכם את הברכות החבריות והאינטרנציונליסטיות מקרב-לב של מפלגתנו ובאמצעותכם לכל חברי המפלגה-האחות הישראלית.

חברים יקרים!

האזנו בקשב רב לדו"ח הוועד המרכזי ולדברי החברים. אנחנו שמחים אתכם בהישגים שהשגתם במימוש החלטות ועידתכם ה-19. משקל מיוחד יש להצלחותיכם על רקע התנאים הפנימיים והבינלאומיים הקשים.

אנו רשאים לציין, שהקומוניסטים ההונגריים, העם ההונגרי הבונה את הסוציאליזם, עוקבים בעניין כן אחר המערכה שמנהלים הקומוניסטים הישראליים וציבור העובדים הישראלי לתנאי חיים טובים יותר, להעלאת שכר — וזאת על רקע העלאות המחירים המסחררות, על רקע האינפלציה הגבוהה ועל רקע ההוצאות הצבאיות; הם נאבקים נגד שלטון ההון והמונופולים הגדולים, נגד הכיבוש ולמען קידמה חברתית ודמוקרטית, כמו גם להגנת זכויות האוכלוסייה הערבית בישראל.

אנו מעריכים הערכה רבה את המדיניות המארקסיסטית-לנינית והאינטר-נציונליסטית העקבית שמנהלת המפלגה הקומוניסטית הישראלית להגנת הטוהר של רעיונות הסוציאליזם ולחיזוק אחדות התנועה הקומוניסטית הבינלאומית. עבודת ועידתכם מוכיחה, שמפלגתכם מאחדת בשורותיה את הפועלים, החקלאים והאינטליגנציה המתקדמים ביותר בישראל. וכך, במלאה

את שליחותה המעמדית ההיסטורית היא מבטאת באומץ את הפרספקטיבה ההיסטורית האמיתית של התפתחות ישראל.

עמדות מפלגותינו זהות במה שנוגע לפתרון צודק ובר-קיימא של המשבר במזרח-התיכון, משבר המסכן את שלום האיזור ושלום העולם כולו. הסדר כולל במזרח-התיכון ייתכן רק בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, לרבות העם הערבי הפלסטיני, באמצעות ארגון השחרור הפלסטיני, ותוך כיבוד האינטרסים של כל מדינות ועמי האיזור, לרבות אלו של ישראל.

חברים יקרים!

העם ההונגרי — אם גם בתנאים קשים יותר מאשר קודם — מתקדם בהצלחה בדרך בנייתה של חברה סוציאליסטית מפותחת. גם את המצב בשטח מדיניות הפנים, בתנאים קשים ומסובכים יותר, מאפיינת יציבות. גם שלטון העם והבסיס הפוליטי שלו והברית שבין מעמד הפועלים והאיכרות איתנים.

אנחנו רואים בדמוקרטיה חלק בלתי-נפרד מהסוציאליזם, כיוון שהיא שמעניקה לו כוח, חיות ותנופה. משום כך אנו רואים כתפקיד ראשון במעלה לפתח את הדמוקרטיה בהתמדה ולהעמיקה.

הכלי העיקרי של מפלגתנו הוא השכנוע. אנו סבורים, שמספר התומכים הפעילים של מדיניותנו יהיה כמספר האנשים שנוכל לשכנע בצידקת הסוציאליזם.

מפלגתנו קיימה באביב שנה זו את ועידתה ה-13. היתה זו ועידה של עבודה אמיתית. בצד האיפיון של הדרך שנעשה בגילוי-לב ותוך בקורת עצמית, הציבה הוועידה את התפקידים החשובים ביותר של המפלגה ושל העם, וחיוזקה את הקו המדיני העקבי של מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית זה כבר 30 שנה בקירוב. ועידתנו זו הציבה כמטרה שכלול נוסף של שיטתנו הכלכלית ופיתוחה והמשך שיפורם המשמעותי של תנאי החיים של העובדים.

ציון מלאות 40 שנה לשחרור ארצנו דירבן אותנו לסיכום הנסיון של דרכנו ההיסטורית. נצחונן של ברית-המועצות ושל הקואליציה האנטי-פאשיסטית על הפאשיזם ב-1945, הוא שאיפשר את שחרורו הלאומי והחברתי של העם ההונגרי. בתקופה ההיסטורית הקצרה יחסית שחלפה מאז, חלו תמורות עצומות בחברה שלנו, בכלכלה ובתנאי החיים והעבודה של עמנו. התפתחות חברתנו הסוציאליסטית והתקדמות עמנו לא היו תהליך חלק, היו נסיגות ולפעמים גם טעויות. היה עלינו להיאבק קשה על כל הישג. את ההישגים השגנו בזכות עבודתו העקבית, מלאת ההקרבה והממושמת של עמנו ובזכות שיתוף הפעולה עם ידידינו, בני-בריתנו. הנסיון ההיסטורי לימד אותנו גם, שבבואנו להעמיד משימות אקטואליות או לטווח ארוך יותר, נעשה הערכת מצב, ונבחין באופן ריאלי בין הרצוי למצוי, בין הרצוי לאפשרי. שאיפתנו העקבית היא, שעמנו יחיה בתנאים טובים, בשלום ובבטחון וכזאת אנו מאחלים גם לכל עמי תבל.

חברים יקרים!

אי-אפשר להפריד את גורלו של העם ההונגרי מהתמורות ביחסים הבינ-לאומיים. יחד איתכם, אנו עוקבים בדאגה אחרי הצעדים האימפריאליסטיים

של האצת מירון החימוש, ריבוי מוקדי המתיחות באזורי העולם השונים, המגבירים את המתיחות הבינלאומית. הרפובליקה ההונגרית מנהלת מדיניות שלום עקבית.

אנו חותרים לשיתוף פעולה עם כל הארצות, העמים, המפלגות והתנועות שמתגייסים באופן פעיל לשמירת השלום ולהפסקת מירון החימוש.

חברים יקרים!

את מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית ואת המפלגה הקומוניסטית הישראלית קושרים סולידריות אחים, העניין הבסיסי המשותף של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, שיתוף הפעולה ההדוק למען השגת המטרות המשותפות. גם בעתיד, אתם רשאים לסמוך על הסולידריות ועל התמיכה של מפלגתנו.

מפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית מאחלת בשם כל הקומוניסטים ההונגריים עבודה פוריה בוועידתכם ולכל חברי מפלגתכם הצלחה ביישום החלטות הוועידה.

תחי ותתהדק ידידות האחים בין המפלגה הקומוניסטית הישראלית ומפלגת הפועלים הסוציאליסטית ההונגרית!
יחי הסוציאליזם, תחי הקידמה, יחי השלום!

ברכת המפלגה הקומוניסטית של צ'כוסלובקיה

הביא קארל הנס, חבר הוועד המרכזי

חברים יקרים, צירים נכבדים,

בשם הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הצ'כית, הרשו לי להביע את תודתנו הכנה לוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית על הזמנתנו להשתתף בוועידתכם, ולהעביר באמצעותכם לקומוניסטים הישראליים ברכת אחים לוחמת מטעם הוועד המרכזי של מפלגתנו, מטעם המזכיר הכללי שלה, החבר גוסטב הוסאק, ומטעם כל הקומוניסטים הצ'כוסלובקיים.

האזנו בקשב רב לדו"ח הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שהובא על-ידי דמות בולטת בתנועה הקומוניסטית והפועלית העולמית, הח' מאיר וילנר. בדו"ח סקירה על פעילות מפלגתכם מאז ועידתכם הקודמת, ניתוח מעמיק של מצב החברה הישראלית כיום והערכה של המצב הבינלאומי. כן מציב הדו"ח יעדים חשובים למשך התקופה הקרובה.

הננו משוכנעים, יחד איתכם, שהוועידה ה-20 של מפלגתכם תתפוש מקום חשוב בהיסטוריה המפוארת של מפלגתכם ותתרום תרומה מיוחדת לקראת חיזוקה הנוסף בעתיד. בהקשר זה אנו מעריכים מאוד את מאבקם הממושך של הקומוניסטים הישראליים, שבו הוכיחו את הפטריוטיזם והאינטרנציונליזם שלהם. אנו משוכנעים שוועידתכם תביא לחיזוק נוסף של עבודת המפלגה למען האינטרסים של מעמד הפועלים הישראלי ושל כל האנשים העובדים, ושתהא זו אבן דרך חשובה בדרך לאיחוד כל הכוחות הדמוקרטיים,

המתקדמים והאנטי-אימפריאליסטיים, למען יישום שינויים חברתיים וכלכליים מתקדמים.

הקומוניסטים הצ'כוסלובקיים עוקבים בעניין רב ובאהדה אחר פעילותה הבלתי נלאית ורבבת החשיבות של מפלגתכם, אחר הישגיה וקשייה כאחד. אנו שבעי רצון מכך שדעותינו זהות בנוגע לשאלות העיקריות של היחסים הבינלאומיים ושל התנועה הקומוניסטית והפועלית העולמית. נאמנות לרעיונות בני האלמוות של המארכסיזם-לניניזם ולעקרונות האינטרנציונליזם הפרולטרי, מהווה בסיס איתן למגעים פוריים בין שתי מפלגותינו האחיות. קשר זה הוא חלק מן המסורת של יחסים אינטנסיביים של אחווה ושיתוף פעולה בהם מעוניינת המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית.

חברים יקרים,

כל מאמצינו של הקומוניסטים הצ'כוסלובקיים ממוקדים בעת האחרונה במימוש החלטות הוועידה ה-16 של המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית ושל תוכנית החומש השביעית. אנו שמחים להודיע לכם, שלמרות כל הקשיים הצלחנו להבטיח את פעולתה הסדירה של הכלכלה הלאומית וכן שמרנו על רמת החיים והקרנות הסוציאליות של העם הצ'כוסלובקי ואף הגדלנו אותם, כפי שנקבע בוועידה ה-16 של המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית. אנו מתכוונים כעת במרץ למאורע מרכזי בחיי מפלגתנו – הוועידה ה-17 שלנו, אשר תיערך במאוס בשנה הבאה. על בסיס ניתוח של המצב הפנימי והבינלאומי של צרכינו ואפשרויותינו, תגדיר הוועידה את משימותינו בהמשך בניית החברה הסוציאליסטית הבשלה ותתווה את הכיוונים העיקריים של ההתפתחות הפוליטית, הכלכלית והחברתית של הרפובליקה הסוציאליסטית הצ'כוסלובקית לשנים 1986 – 2000.

השנה, יחד עם עמי כדור הארץ כולו, אנו חוגגים את יום השנה הארבעים לניצחון ההיסטורי של האומות שוחרות השלום על הפאשיזם ההיטלראי והמיליטריזם היפני. ההישגים שלנו במשך 40 השנים של חיי שלום הם מקור ביטחון ועוצמה בהווה וכן לדורות הבאים, בדרך לבניית חברת הסוציאליזם הבשל.

חברים יקרים,

בהווה, כתוצאה ממדיניותו התוקפנית של האימפריאליזם, נמצא העולם על פרשת דרכים מסוכנת, ואין משימה חשובה יותר מאשר שמירת השלום ומניעת האיום של שואה גרעינית. עמי כדור הארץ הופכים מודעים יותר ויותר לכך שברה"מ ושאר הארצות הסוציאליסטיות הן המשען העיקרי ומקור התקווה של כל הכוחות שוחרים השלום בעולם. המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית והעם הצ'כוסלובקי כולו תומכים ביוזמות השלום הסובייטיות, ומצידם, יעשו כמיטב יכולתם למען מימושן, תוך שיתוף פעולה הדוק עם ארצות הקהיליה הסוציאליסטית ועם כל הכוחות המתקדמים ושוחרים השלום.

במושב האחרון של הוועדה הפוליטית המייעצת של מדינות ברית וארשה, שנערך בסופיה, גובשה תוכנית קונקרטיה לחיסול האיום הגרעיני כדי לחולל מפנה חיובי במצב באירופה ובעולם. חברות ברית וארשה הוכיחו שוב את

שאיפתן הכנה לפתור נושאים שבמחלוקת ולאמץ אמצעים יעילים כדי למנוע סיבוב חדש במירוץ החימוש, במיוחד בחלל החיצון. עם זאת הדגישו הארצות בבירור, כי מאמצי ארצות-הברית וארצות נאט"ו להשיג יתרון חד-צדדי ולהפר את מאזן הכוחות הנוכחי בעולם — אין להם סיכוי להצלחה.

שיפור האווירה בעולם קשור במידה ניכרת עם חיסול מוקדי המתיחות הקיימים והסכסוכים באסיה, אפריקה, אמריקה הלטינית ואזורים אחרים. בעל חשיבות יוצאת מגדר הרגיל בהקשר זה הוא הסכסוך במזרח-התיכון. אנו, הקומוניסטים הצ'כוסלובקיים, מבקשים להדגיש, גם מעל בימה זו, את החלטתנו הנחושה להמשיך את המאבק למען השגת הסדר כולל וצודק של בעיית המזרח-התיכון, כפי שהודגשה בהצהרת הוועדה הפוליטית המייעצת של מדינות ברית וארשה; הסדר אשר חייב לכלול את נסיגתה המוחלטת של ישראל מכל השטחים הערביים שנכבשו מאז 1967. הסדר זה חייב לכלול מימוש הזכויות הלגיטימיות של העם-הערבי הפלסטיני, ובכלל זה זכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית, וכן הסדרי ביטחון שיבטיחו את זכויות כל מדינות האיזור לקיום בטוח ועצמאי. אנו משוכנעים שהסדר כזה יוכל להישקל בוועידה בינלאומית על המזרח-התיכון שתיערך תחת חסות האו"ם ובהשתתפות כל הצדדים המעורבים, ובכללם אש"ף.

חברים יקרים,

אנו מביעים את הסולידריות המלאה שלנו עם מאבקכם להסדר שלום במזרח-התיכון, על פי העקרונות המנחים את המפלגה הקומוניסטית הישראלית. יחד איתכם, אנו משוכנעים, כי במוקדם או במאוחר יגיע רוב העם הישראלי לכלל הכרה, כי קיומו הבטוח בשלום לא יוכל להיות מובטח בדרך שלילת זכויות אומות אחרות וכן לא בדרך התערבות צבאית וכיבוש שטחים השייכים למדינות אחרות. העם בישראל יבין, שמאבקה העקרוני של מפלגתכם נגד מדיניותם ההרפתקנית של החוגים השליטים בישראל ובריתם עם האימפריאליזם העולמי, אינו רק מאבק נגד ההוצאות הצבאיות התופחות והשפעתן השלילית על תנאי החיים של העובדים, אלא מעל לכל מאבק למען קיום עצמאי ושלוו ועתיד חופשי ממלחמות של העם בארצכם.

חברים וצירים יקרים,

בסיכום אני מבקש לשלוח ברכות להצלחה מלאה של דיוניכם ומאחל למפלגתכם כוח יצירתי ויישום מסקנות והחלטות הוועידה.

תחי המפלגה הקומוניסטית הישראלית!

יתחזקו אחדותה ויכולת פעולתה של התנועה הקומוניסטית והפועלית הבינלאומית, המבוססת על עקרונות המארקסיזם-לניניזם והאינטרנציונליזם הפרולטרי!

יחיו קשרי המאבק שבין המפלגה הקומוניסטית הישראלית והמפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית!

יחי הסוציאליזם, יחי השלום בעולם כולו!

ברכת המפלגה הקומוניסטית היפנית

הביא הידד סאקמוטו, חבר הוועד המרכזי

חברים יקרים !

הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית היפנית מביע איחולים וברכות סולידריות לוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. המפלגה הקומוניסטית הישראלית נאבקת להגנת רמת החיים של העמלים והעם העובד בארצכם, להרחבת הדמוקרטיה ולקידמה חברתית. אתם נאבקים ללא ליאות למען הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הערבי הפלסטיני ונגד הסיפוחים הטריטוריאליים של החוגים השליטים בישראל. אנו תובעים פתרון פוליטי לבעייה הפלסטינית וליצירת תנאים שיבטיחו קיום לכל המדינות, כולל ישראל, תוך כיבוד ריבונותן וזכותן להגדרה עצמית, כולל זכותם של הפלסטינים להקמת מדינתם העצמאית ונסיגתה של ישראל מכל השטחים הכבושים. אנו תובעים נסיגה מוחלטת של ישראל מלבנון וכיבוד ריבונותה של לבנון חופשית מכל התערבות זרה.

חברים,

חלפו 40 שנה מאז הטרגדיה של הירושימה ונגסאקי, מאז ההתקפה האטומית הראשונה בתולדות האנושות. היום, כאשר מירון החימוש הגרעיני נמשך ללא הגבלות, נתון המין האנושי לסכנת מלחמה גרעינית.

בוועידתה ה-17, שהתקיימה בנובמבר האחרון, קראה המפלגה הקומוניסטית היפנית, המפלגה של הארץ היחידה בעולם, אשר סבלה מהתקפות גרעיניות, לכל העמים ולכל הארגונים ולכל המפלגות הפוליטיות, השואפים במלוא הרצינות לחסל את האיום של מלחמה גרעינית ושל כלי נשק גרעיניים בפלנטה שלנו — לפעול למען ייסודה של חזית בינלאומית נגד הנשק הגרעיני ונגד הכוחות הדבקים בשימוש בנשק גרעיני, על-ידי איחוד רחב ככל שניתן של כוחות דמוקרטיה ושלום, ללא כל אפליה פוליטית, אידיאולוגית, דתית ואחרת. התפקיד המרכזי הדחוף ביותר של חזית מאוחדת כזאת יהיה למנוע מלחמה גרעינית ולחסל את הנשק הגרעיני.

בשעה שממשלת נקסונה דוגלת בבירור בשיתוף פעולה גלוי עם ארה"ב בהכנת מלחמה גרעינית, קראה הוועידה ה-7 למאבק להורדת הממשלה הדוגלת בשימוש בנשק גרעיני ולכינון הממשלה שתתנגד לכך. פעולה נוספת למען העולם אנו רואים בהגנה נחרצת על הריבונות והזכות להגדרה עצמית של כל העמים בעולם ובתוכם עמי ניקרגואה, פלסטין, סהרה המערבית ואפגניסטן, ובהתנגדות לכל הפרה של זכות זאת, אם על-ידי האימפריאליזם, אם על-ידי ההגמוניזם.

המפלגה הקומוניסטית היפנית רואה כמשימה מרכזית את הסולידריות הבינלאומית במאבק למניעת מלחמה גרעינית, לחיסול הנשק הגרעיני ולהגנה על הזכויות להגדרה עצמית לאומית, תוך שאיפה לביטול אמנת הבטחון היפנית-אמריקאית, וכן משימות אחרות למען שינויים מתקדמים במדיניות.

ב-24 השנים שעברו מאז כינון הפרוגרמה של המפלגה הקומוניסטית היפנית בשנת 1961, אשר שימשה ומשמשת בסיס לקו הפוליטי הנוכחי שלנו ולעמדתנו העצמאית, התקדמה המפלגה רבות בהרחבת שורותיה, בהגדלת מספר הקוראים של בטאונה, ובהגדלת מספר חבריה בפרלמנט. אנו נחושים בדעתנו לעשות את המקסימום למילוי החלטות הוועידה ה-17 של המפלגה, על מנת להכשיל את המיתקפה הריאקציונית, השואפת לעצור את התקדמותנו.

חברים,

אנו מקווים שהידידות והסולידריות בין המפלגה הקומוניסטית היפנית והמפלגה הקומוניסטית הישראלית ימשיכו להתפתח על בסיס העקרונות הידועים המדריכים את היחסים בין שתי מפלגותינו והן עצמאות, זכויות שוות ואי-התערבות בעניינים הפנימיים.

ברכת מערכת הירחון "בעיות השלום והסוציאליזם"

הביא החבר זינון זורזוויליס

חברים יקרים,

חברי המערכת וחבר העובדים האינטרנציונלי של עתון המפלגות הקומוניסטיות ומפלגות הפועלים — "בעיות השלום והסוציאליזם", שולחים את ברכתם החמה לכל צירי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית ולכל הקומוניסטים בישראל.

אנו מעריכים הערכה עמוקה את תשומת-הלב המתמדת מצידה של מפלגתכם אל חברי המערכת והשתתפותכם הפעילה בעבודת העתון. בטוחים אנו, ששיתוף פעולה פורה זה ימשיך להתפתח למען אינטרס הקומוניזם. אנו מאחלים לכם מכל הלב הצלחות חדשות במאבקכם האמיץ למען פתרון צודק וכולל של בעיית המזרח-התיכון; למען שלום יציב באיזור ובכל העולם; נגד המדיניות התוקפנית המנוגדת לאינטרסים האמיתיים של העם בישראל, המונהגת ע"י החוגים השליטים בישראל; למען האינטרסים של העמלים בישראל; למען השוויון הלאומי והדמוקרטיה; למען השלום יהקידמה החברתית.

בברכה קומוניסטית

י. סקליארו

העורך האחראי

רשימת מפלגות קומוניסטיות ופועליות ששיגרו ברכותיהן בכתב

(לפי סדר הא"ב של ארצותיהן)

המפלגה הקומוניסטית האוסטרית
המפלגה הקומוניסטית הסוציאליסטית האוסטרלית
מפלגת העם האירנית (טודה)
מפלגת האוונגרד הסוציאליסטית של אלג'יר
המפלגה העממית-דמוקרטית של אפגניסטן
המפלגה הקומוניסטית של אקוואדור
חזית השחרור הלאומי של בחריין
המפלגה הקומוניסטית של בלגיה
המפלגה הקומוניסטית של בריטניה
מפלגת העם המתקדמת של גייאנה
המפלגה הקומוניסטית של דנמרק
המפלגה הקומוניסטית של דרום-אפריקה
המפלגה הקומוניסטית של הודו
המפלגה הקומוניסטית הווייטנאמית
המפלגה הקומוניסטית המצרית
המפלגה הקומוניסטית של נורווגיה
המפלגה הקומוניסטית הסודנית
המפלגה הקומוניסטית של סעודיה
המפלגה הקומוניסטית של סרי לנקה
המפלגה הקומוניסטית העירקית
המפלגה הקומוניסטית הפורטוגלית
המפלגה הקומוניסטית הפיליפינית
המפלגה הקומוניסטית של צ'ילה
המפלגה הקומוניסטית הצרפתית
המפלגה הקומוניסטית של קולומביה
מפלגת השמאל-קומוניסטים של שוודיה
מפלגת העבודה השווייצרית
המפלגה הקומוניסטית התורכית

ברכות בכתב מארגונים שונים

ברכת יאסר ערפאת, יושב-ראש הוועד הפועל של אש"ף

חברים יקרים

אני שמח, בשם ארגון השיחרור הפלסטיני, לפנות אל חברים למאבק, למיתרס ולגורל משותפים, בזמן שהם מקיימים את ועידתם ה-20, בברכה, בהערכה ובכבוד. אני מדגיש, ב־בזמן, כי אש"ף, הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלסטיני, גאה במאבק הנאצל שלכם, שמטרתו להגן על הזכויות הלאומיות הבלתי-מעורערות של העם הפלסטיני ולעמוד מול התוקפנות הציונית-הקולוניאליסטית נגד עמנו ומורשתנו.

המצב המסוכן שבפניו עומד העם הפלסטיני, נוכח המיתקפה האימפריאליסטית, הציונית והריאקציונית, מחייב אותנו, כולנו, לעמוד מאוחדים נוכח מזימות מסוכנות אלה שמאיימות לא רק על גורל עמנו ומולדתנו, אלא גם מהוות בבירור מקור התוקפנות המתמשכת המאיימת על השלום העולמי. אש"ף, העומד בעקביות ובלי פשרות בפני תכסיסי האימפריאליזם האמריקאי, כפי שעמד ועומד בפני התוקפנות הישראלית על עצם קיומו וקיום עמו, מדגיש בפניכם פעם נוספת, לרגל אירוע זה, את נחישות דעתו הבלתי-מתפשרת, כי הוא ממשיך במשימתו במאבק נגד התוקפנות, במטרה להכשיל את התוכניות האימפריאליסטיות והציוניות, שנועדו להנציח את הכיבוש וההתנחלויות ולמנוע מעמנו את מימוש זכותו הלגיטימית להגדרה עצמית, לשיבה למולדת ולהקמת מדינתו הפלסטינית העצמאית.

מפלגתכם הוכיחה משך שנות המאבק המפואר את עמידתה העקרונית והאיתנה לצד מאבקו הצודק של העם הפלסטיני בהנהגת אש"ף. אנו בטוחים, כי עמידתכם לצד מאבקנו תתחזק ותגבר לאור האתגרים הרציניים העומדים בפני עמנו.

הדרך היחידה להשכנת שלום יציב וצודק במזרח-התיכון עוברת בהכרח במימוש הזכויות הבלתי-מעורערות של העם הפלסטיני ובראש-וראשונה זכות השיבה למולדת, הגדרה עצמית והקמת המדינה העצמאית על בסיס החלטות העצרת הכללית של האו"ם ומועצת הבטחון הקשורות בעניין הפלסטיני.

ועל כן סבורים אנו, שעריכת הוועידה הבינלאומית לשלום היא הדרך היחידה והמסגרת היחידה לכינון שלום צודק במזרח-התיכון. ועידה זו תיערך בחסות ברה"מ וארה"ב, ובהשתתפות אש"ף, על בסיס שוויון של כל הצדדים המעורבים בסכסוך.

אני חוזר ומברך אתכם בחום ומאחל לוועידתכם הצלחה והתקדמות בדרך המאבק המשותף.

ברכת נאיף חוואתמה המזכיר הכללי של החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין

חברי המאבק, צירי הוועידה העשרים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, החבר המזכיר הכללי,

לרגל עריכת הוועידה העשרים של מפלגתם המיליטנטית, הנני שמח לשלוח, בשם הוועד המרכזי וכלל לוחמי החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין, לכם ולכל הלוחמים הפרוגרסיביים האחרים במסגרת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון, את מיטב ברכות החברים, ומאחל לוועידתכם ולמפלגתכם האמיצה מלוא ההצלחה בהמשך מאבקכם הקשה למען שמירת הזכויות הלאומיות של עמנו במולדתו.

עריכתה של ועידתכם זו מעלה על נס את החשיבות ההיסטורית של התפקיד המיוחד של מפלגתכם.

וועידה זו נערכת בתקופה של התעצמות הסכנות סביב העניין הלאומי של עמנו, ועתיד המאבק הלאומי הפלסטיני בכללותו.

נוכח מצב זה, פעלה החזית הדמוקרטית והברית הדמוקרטית, בתמיכה מתמדת מצידם של הכוחות האחים והידידים, ותמשיך לפעול למען המשכיות מדיניותה העקרונית למען האחדות על בסיס ביטולו של הסכם עמאן התבוסתני, ושיקום אחדותה של המהפכה ושל אש"ף על בסיס המכנה המשותף רחב הידיים המתועד בפרוגרמה הפוליטית-ארגונית של אש"ף, והחלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, לרבות המושב ה-16, והסכם עדן, אלג'יר, ובדבקות עקבית בהחלטות ועידות הפיסגה הערבית, במיוחד ועידות רבאט, בגדאד ופאס, וברעיון הוועידה הבינלאומית בהיותה מסגרת יחידה לפתרון, בהשתתפות אש"ף, כצד עצמאי ושווה, כדי להשיג פתרון צודק ומקיף לבעיית הסכסוך במזרח-התיכון והעניין הלאומי הפלסטיני.

ולבסוף אנו מאחלים הצלחה לוועידתכם ולמפלגתכם האמיצה, למיליטנטים שלה, ולעם שלנו בארץ הכבושה ניתנות תמיכתנו ואהבתנו.

